Descrierea CIP
a Bibliotecii Naţionale a României
MNUSCRISELE DE LA MAREA MOARTĂ/
trad.: Simona Dumitru; ed.: Aurelian Scrima; Bucureşti: Herald, 2005 336 p., 13/22 cm (Col.: Manuscris) Bibliografie.; ISBN 973-7970-35-7
I. Dumitru, Simona (trad.)
II. Scrima, Aurelian (ed.)
091 (=411.16) (569.4 Qumram) 091 (=411.17) (569.4 Qumram) 902 (569.4 Qumran)
Pentru realizarea prezentei versiuni în limba română a fost folosită ediţia:
THE SCRIPTURES OF THE DEAD SEA SECT
In English Translation
With Introduction and Notes by
Theodor H. Gaster
Secker & Warburg Ltd., 1957, London
Copyright © 1956, by Theodor H. Gaster

Manuscrisele de la Marea Moartă

Traducere şi îngrijire ediţie:
Simona Dumitru
EDITURA & HERALD
Bucureşti
Consultant:
Dr. Vasile Seceleanu
Realizare grafică:
ARTH DESIGN S.R.L. Bogdan Nasta
Cop I. *Manuscrisul lui Enoh* (fragment)
Lectori: *Radu Duma Alexandru Anghel*
Tehnoredactare computerizată:
Sandu Leicescu
© Toate drepturile asupra prezentei versiuni în limba română aparţin Editurii Herald. Reproducerea integrală sau parţială a textului sau a ilustraţiilor din această carte poate fi făcută numai cu acordul editorului.

în memoria celor de la Qumran
Iar voi, cei ce v-aţi lipit de
Domnul Dumnezeul
vostru sunteţi vii
până în ziua de astăzi.
Deuteronom, 4.4

PREFAŢA

Scopul acestei cărţi este să furnizeze o traducere completă şi sigură a celebrelor manuscrise de la Marea Moartă, în măsura în care textele originale în ebraică au fost deja publicate. Au fost incluse texte ce sunt suficient de bine conservate încât pot fi înţelese. Fragmentele simple, însă, au fost lăsate deoparte, având în vedere că nu are rost a se traduce în mod scindat şi deseori incomplet propoziţii ce sunt desprinse din context. Mai mult chiar, nici o traducere nu este oferită la Cartea lui Isaia sau la alte texte biblice păstrate mult prea fragmentar. Conţinutul Bibliei poate fi citit în engleză şi contribuţia specială a manuscriselor de la Marea Moartă în această sferă intră doar în interesul savanţilor.[1]

Această carte se adresează nespecialistului. Nu s-a intenţionat o contribuţie academică independentă la problema (sau problemele) manuscriselor, nici în ceea ce priveşte problema supravieţuirii lor, acestea fiind obişnuitele controverse cu privire la manuscrise. Scopul este doar de a traduce ceea ce se spune în manuscrise şi nu ceea ce se vehiculează cu privire la ele. Introducerea care urmează este menită să furnizeze materialul de bază pentru o înţelegere a documentelor, însă nu se aventurează în discuţii detaliate ale diferitelor teorii ce au fost lansate cu privire la datarea lor, a posibilităţii recunoaşterii elementelor istorice şi alte asemenea.

Autorul are în vedere următoarele:

(a) Textele prezente aici au fost compuse în perioade variind între 170 î.Hr. şi 68 d.Hr.

(b) Ele au fost păstrate în biblioteca unui lăcaş de cult esenian sau în casa de rugăciuni de la Qumran, dar reprezintă repertoriul religios al Comunităţii eseniene ca întreg. Unele elemente ale acestei literaturi este posibil să fi fost moştenite de Comunitate din surse timpurii.

Note:

[1] Din acelaşi motiv, nu s-a oferit nici o traducere pentru fragmente ce sunt bine cunoscute din lucrări apocrife şi pseudoepigrafice.

(c) Manuscrisele de la Marea Moartă şi mişcarea religioasă pe care au descris-o ne-au ajutat să reconstituim climatul spiritual de început al creştinismului şi misiunea lui Ioan Botezătorul cu privire la instituirea Bisericii primare. Însă manuscrisele nu conţin nici un fel de anticipare a doctrinelor creştine, adică, întruparea, Preoţia, Răscumpărarea sau împărtăşania.
(d) Comunitatea religioasă reprezentată în manuscrise *nu crede,* aşa cum s-a presupus, într-un „învăţător al dreptăţii" martir şi mesianic, care reapare postum discipolilor săi şi a cărui a doua venire era aşteptată. Titlul „învăţătorul dreptăţii" (mai corect „adevăratul reprezentant al legii") desemnează o funcţie, nu o persoană particulară. Pasajele textului, pe care senzaţionala teorie se sprijină, au fost prost înţelese. Frăţia, într-adevăr, aştepta sosirea unui profetic învăţător-preot înainte de Veacul de Apoi, însă aceasta nu era a doua venire a unui Hristos martirizat.
(e) Este neindicat în prezent să tragem concluzii istorice din texte sau să speculăm cu privire la aluziile istorice cuprinse în ele.
în plus faţă de cele pomenite anterior, autorul aderă la viziunea potrivit căreia Manuscrisele de la Marea Moartă ar trebui privite ca ceva mai mult decât un simplu subiect al controverselor savante. Pentru cei ce le vor citi cu înţelegere, acestea vor avea o valoare nepreţuită prin faptul că transmit mesajului religios al unor oameni care au renunţat la lume şi au fost capabili să-1 afle pe Dumnezeu în pustie, pur şi simplu fiindcă au preferat simplitatea în locul traiului îndestulat şi au realizat, în ultimă instanţă, că răstignirea poate fi în sine o înviere.
Traducerea documentelor non-literare (de ex. *Manualul de Disciplină)* a urmărit să reproducă originalul într-o engleză idiomatică. Aceleaşi libertăţi au fost luate şi prin despărţirea anumitor secvenţe din propoziţiile ebraice, redând copulele prin semne de punctuaţie şi altele asemenea, cum este îngăduit pentru orice lucrare modernă. Aceste traduceri nu trebuie privite ca simple „transcrieri", deşi urmăresc cu stricteţe textul original.
în cazul imnurilor a trebuit să fie adoptată o tehnică diferită. Imnurile sunt scrise în stilul psalmilor biblici; dar pentru autor acest stil era de un arhaism voit, în timp ce în urechile celor care recitau imnurile aveau acelaşi efect pe care limbajul Cărţii de Rugăciuni anglicane (în versiunea regelui James) îl are asupra credincioşilor moderni. Singura posibilitate de a reproduce acest efect este să ne reîntoarcem la „engleza biblică". Cititorii care sunt iritaţi sau

stânjeniţi de formulările arhaice, trebuie să îşi amintească că recitatorii originali erau, după toate probabilităţile, tot atât de încurcaţi de pletora de cuvinte rare şi obscure şi de manipularea artificială a „etichetelor" biblice în care autorii excelau. Dar a înlătura acestea ar fi acelaşi lucru cu a pierde spiritul textului; ar fi ca şi cum am încerca să-1 facem pe Lyly să vorbească limba lui Housman. Şi, dincolo de toate, n-ar *trebui* oare ca Biblia engleză să-1 păstreze pe mâniosul „Selah", chiar dacă nimeni nu are idee ce înseamnă?
Pentru profitul celor ce doresc să folosească această carte alături de textele în original, trebuie să precizez faptul că traducerile au fost făcute după facsimile fotografiate, nu după transcrierile editorilor. Aceasta înseamnă că, în câteva cazuri, am citit oarecum diferit copiile sau rostirile ambigue. Apoi, de asemenea, trebuie punctat că, traducând numeroasele „etichete" biblice care intervin în toate fragmentele, nu am revenit pur şi simplu la versiunile englezeşti standard. Autorii originari au înţeles adesea pasajele Scripturii într-un mod destul de diferit de al nostru şi foarte adesea ei le-au manipulat intenţionat pentru a produce fraze şi metafore folositoare. în toate cazurile, am consultat versiunile vechi (în special Targum-ul aramaic şi Peshitta siriacă) în ideea de a reconstrui, dacă e posibil, plecând de la acele surse ale tradiţiei pe care autorii le-ar fi urmat. Nu de puţine ori acest lucru a furnizat indicii pentru expresii care altfel ar fi rămas obscure; dar aceasta înseamnă totodată că prin traducerea „etichetelor" am forţat redarea lor într-o manieră de nerecunoscut celor ce erau obişnuiţi cu versiunea Bibliei engleze. Toate acestea vizează în mod special Imnurile, unde impresia că simt scrise pentru un cititor familiarizat cu scripturile ebraice poate fi cu greu reprodusă. Pentru orice eventualitate, am citat în note toate pasajele din Scriptură din care autorul s-a inspirat. Cititorul trebuie avertizat, cu atât mai mult cu cât toate acestea vor trebui să fie regăsite în Biblia *ebraică.* (Exact din acest motiv acestea sunt citate potrivit sistemului de numeraţie al bibliei ebraice, nu al celei englezeşti).
în final, aş dori să spun că mi-am propus ca, mai târziu, să public notele mele detaliate cu privire la textele originale. Acestea vor explica - şi sper, justifica - celor iniţiaţi, principiile şi argumentele tehnice ale traducerilor mele, mai ales în ceea ce priveşte pasajele cele mai dificile.
T. *H. Gaster*

NOTĂ:
[ ] marchează o lacună în manuscris. Această carte fiind destinată cititorului neavizat, lungimea variată a unor astfel de lacune nu a fost menţionată.
..... indică o linie (sau linii) prea fragmentară pentru a fi tradusă.
în traducerea imnurilor, restaurările care sunt evident făcute cu fidelitate pe baza citatelor biblice, nu sunt totdeauna indicate în mod clar.

INTRODUCERE

Aproape toată lumea a auzit până acum despre scrierile ebraice străvechi ce au fost găsite în peşterile de lângă Marea Moartă. Aproape toată lumea a fost mişcată de aserţiunile savanţilor că acestea ar proveni din comunitatea în care „Ioan Botezătorul a predat, iar Iisus a învăţat". Şi aproape oricine a fost intrigat de ideea mult răspândită că textele ilustrează o perioadă îndelungată, pierdută, a creştinătăţii - o sectă ce a crezut într-un martir „învăţător al Dreptăţii", ce va reapărea în cele din urmă credincioşilor. Până acum, însă, foarte puţini oameni au avut şansa de a citi manuscrisele în sine, din simplul motiv că nici o traducere completă a lor nu este accesibilă omului obişnuit. Această carte este destinată să suplinească această nevoie. Ea oferă interpretări inteligibile principalelor manuscrise din peşterile de la Marea Moartă, împreună cu un text înrudit, aşa numitul *Document Sadochit* ce a fost descoperit cu aproape 50 de ani în urmă într-o veche sinagogă din Cairo. Mai mult, nu se angrenează în nici un fel de teorie particulară, ci permite manuscriselor să se exprime şi să dea mărturie în mijlocul zarvei controverselor cu privire la ele.

I

încă nu ştim cu siguranţă cine a scris manuscrisele de la Marea Moartă, în ce perioadă şi unde. încercări cu privire la datarea lor au fost făcute de către paleografi - adică, avându-se în vedere forma (sau formele) scrierii folosite - şi prin identificarea în acestea a aluziilor cu privire la persoane sau evenimente. Nici o metodă însă nu a dus la vreun rezultat satisfăcător. Paleografia ar putea stabili, în cel mai bun caz, timpul când manuscrisele au fost redactate, dar nu şi timpul când conţinutul acestora a fost compus. Mai mult, după cum stau lucrurile, cele mai multe documente străvechi folosite în scopul comparării sunt ele însele incerte ca dată de apariţie, fiind scrise pe o gamă largă de materiale (piatră, pergament, papirus, tăbliţe de cupru), fiind produsele unui mediu extins şi diferit, astfel încât cu greu pot reliefa o dezvoltare lineară

a scrisului ebraic. Şi, în ceea ce priveşte presupusele aluzii istorice, dificultatea aici este că, chiar dacă pasajele în discuţie fac într-adevăr referiri particulare, cele mai multe dintre ele sunt atât de vagi şi ambigue încât pot fi confundate cu orice persoană sau evenimente petrecute într-o perioadă cuprinsă între sec. II şi sec. I î.H., dacă nu chiar ceva mai târziu[1].

în aceste condiţii, ar fi mai bine să lăsăm deoparte problema originii manuscriselor şi să pornim de la situaţia existentă şi anume din momentul în care documentele au fost găsite în peşteri. Situaţia este că, oricând, oriunde şi oricine ar fi compus manuscrisele, acestea au ajuns să fie acceptate drept literatura sau repertoriul religios al unei comunităţi evreieşti ascetice, „protestante" şi „puritane" care a trăit în deşertul Iudeii - mai precis pe ţărmul de vest al Mării Moarte - în perioada de început a erei noastre; adică, în aceeaşi zonă şi în acelaşi timp în care Ioan Botezătorul „a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină". Din această perspectivă, manuscrisele prezintă o deosebită importanţă, căci au rVfăcut pentru noi ceea ce poate fi cel mai bine descris ca perioada de început a scenei în care primul act al dramei creştinătăţii a fost jucat.

Comunitatea despre care am vorbit, - estimată de un scriitor contemporan ca având o vechime de aproape 400 de ani - a locuit într-o serie de tabere, iar una dintre acestea, găzduind aproape 200 de persoane, era situată în râpele uitate de la Qumran, în partea de nord a Mării Moarte. Membrii ei erau grupaţi în jurul unei clădiri centrale, aşezată la aproape un kilometru distanţă de peşterile în care au fost descoperite principalele manuscrise (de către un copil arab în 1947). Această clădire este acum dărâmată, însă, după evidenţa monedelor găsite în ea, s-a stabilit că a fost ocupată în permanenţă (cu excepţia unei părţi datorate cutremurelor dintre

Notă:

[1] Aceste eforturi se concretizează în două supoziţii: a) acele personaje diferite descrise respectiv ca „învăţător al dreptăţii", „preot vicios", şi „om al minciunii", sunt indivizi ca atare ce pot fi identificaţi; şi b) poporul numit „kiteeni" poate fi identificat, fie cu macedonenii greci ai imperiului alexandrin, fie cu romanii. Detalii ale diferitelor teorii se găsesc în cartea lui Miliar Burrows, *The Decid Sea Scrolls,* în *The Zadokite Fragments and The Dead Sea Scrolls* a lui H. H. Rowley, şi în mult mai cunoscuta prezentare din *The Scrolls from Dead Sea,* de pdmund Wilson. Pentru moment, se poate spune că întunericul din peşterile de la Marea Moartă încă nu a dispărut, iar savanţii se află într-adevăr în poziţia de cititori nerăbdători, care ghicesc soluţia unui „roman poliţist" în serie înainte ca ultimul fascicol să fi fost publicat!

31 î.Hr. şi 5 î. Hr.) între 125 î.Hr. şi 68 d.Hr. Această dată târzie coincide cu pătrunderea în zonă a Legiunii a X-a romană, care a fost detaşată acolo pentru a suprima prima revoltă iudaică. Se dovedeşte a fi, prin urmare, o ipoteză foarte plauzibilă că locuinţa a fost abandonată atunci când trupele s-au apropiat, iar manuscrisele bibliotecii (unele dintre ele fiind, desigur, destul de vechi şi compuse iniţial în diferite locuri) au fost ascunse în peşterile din jur.

S-au făcut numeroase şi ingenioase încercări de a identifica Comunitatea cu una din sectele iudaice cunoscute ce au existat la acea vreme. S-a presupus, de exemplu, că multe dintre credinţele şi practicile descrise în manuscrise prezintă o asemănare izbitoare cu cei cunoscuţi în primele secole şi descrişi de Philon Iudeul şi Josephus ca esenieni şi că esenienii, conform lui Pliniu cel Bătrân (23-79 d.Hr.), au locuit într-adevăr în acest spaţiu în perioada discutată. Pentru moment, însă, putem amâna consideraţiile unei astfel de teorii, fără a prejudicia sursa, permiţând textelor să descrie de la sine comunitatea ale cărei „scripturi" au fost.

în ceea ce priveşte principiile, organizarea şi practicile de bază ale Comunităţii, sursele noastre de informare au fost *Manualul de Disciplină* (sau *Cartea Ordinului)* şi *Documentul Sadochit* complementar, în timp ce pentru credinţe şi concepte religioase ne-am inspirat în principal din mult mai personala şi mai puţin academica *Carte a imnurilor* (sau *Psalmii recunoştinţei).*

II

Aceste scrieri ne fac cunoscută o comunitate ce este concepută ca fiind adevărata congregaţie a Israelului, puţinii ce au mai rămas credincioşi legământului străvechi şi care stau mărturie pentru continuitatea poporului lui Dumnezeu sau pentru purificarea pământului de păcatele sale. Se spune că Legământul a fost păstrat de-a lungul istoriei doar datorită unor astfel de „aleşi" plini de credinţă.

Membrii comunităţii se considerau ca repetând într-o perioadă mai târzie experienţa înaintaşilor lor din zilele lui Moise. Când au părăsit cetăţile şi satele şi s-au îndreptat spre deşert, s-au văzut ca plecând în pustie pentru a primi un Nou Legământ. Ceea ce era avut în vedere însă nu era Noul Testament în sensul creştin al termenului, nici vreo abrogare sau substituire a Vechiului Legământ, ci pur şi simplu o reafirmare a sa. Acest lucru a fost în acord cu viziunea tradiţională iudaică conform căreia Legământul veşnic este

reafirmat periodic şi că legământul încheiat pe muntele Sinai a fost în sine o re-articulare a sa, pe care Dumnezeu a făcut-o înainte cu Avraam şi Iacov.
Pentru a îmbrăţişa această idee de bază şi a aduce mai multă claritate şi continuitate cu ceea ce era anterior, comunitatea a pornit în a-şi acorda sieşi o serie de titluri şi epitete încărcate cu semnificaţie istorică. Membrii ei se considerau „aleşi", referin-du-se în special la alegerea Israelului pe muntele Sinai. Preoţii sunt numiţi fiii lui Sadoc, provenind din prima familie preoţească din timpul lui David *(cf.* II 8.17) şi din cei pe care profetul Ezechiel, în viziunile sale, i-a desemnat drept singurii preoţi legitimi pentru a restaura Templul (Ez. 40.46; 43.19; 44.15; 48.11). Ei descriu perioada petrecută în neprimitorul deşert ca un exil în „pustia Damascului", dramatizând-o astfel ca fiind îndeplinirea profeţiilor profetului Amos că Dumnezeu va face ca poporul Său să „meargă în exil dincolo de Damasc" (Amo. 5.27). Şi se considerau drept trimişi ai Domnului - un soi de armată a izbăvirii -gata, ca şi înaintaşii conduşi de Moise şi Iosua, să lupte în numele Domnului şi să înlăture necredincioşii de pe pământul Său - în acest caz de pe întreg pământul (într-adevăr câteodată îşi numeşte adepţii „voluntari" - un cuvânt cu sensuri specific militare, trasând chiar un plan elaborat pentru campania „Armaghedon"!).
Exista însă o diferenţă crucială între această comunitate şi prototipul ei îndepărtat: ei nu aşteptau să primească Legea; deja o posedau. Scopul lor era pur şi simplu să revendice Legea, să o elibereze din sfera întunericului în care a fost aruncată. Tora -adică învăţătura Divină revelată lui Moise - a fost, se spune, în repetate rânduri pervertită de „falşii profeţi". Scopul comunităţii era să exemplifice şi să promoveze adevărata interpretare. Această interpretare s-a bazat pe un fel de „succesiuni apostolice" începute prin profeţi şi continuate printr-o serie de conducători inspiraţi, fiecare dintre ei cunoscut ca „adevăratul profet" sau „Dreptul învăţător" *{nu* „învăţătorul Dreptăţii", cum au interpretat mulţi savanţi) - adică interpretul *ortodox* al Cuvântului[1]. „Dreptul învăţător" era probabil, de fiecare dată, un *preot*[2]*,* titlul său derivând din binecuvântarea lui Moise asupra preoţimii tribului lui Levi:

[1] Se poate observa că termenul ebraic pentru „învăţător" derivă din aceeaşi rădăcină ca şi cuvântul „Tora". „Drept învăţător" este, prin urmare, în acest context, „cel ce tălmăceşte legea aşa cum se cuvine".

[2] în primul rând: doar un preot ar fi putut avea autoritatea incontestabilă de a respinge legea. în al doilea rând: documentele noastre o spun cu precizie,

neîncetat, că regulile şi standardele comunităţii erau determinate de mult timp de „fiii lui Sadoc, *preoţii."* în al treilea rând: *Manualul de Disciplină* afirmă cu precizie că doar *preoţii* au autoritate în toate problemele 16
„Ei au ţinut Cuvântul Tău şi au păzit Legământul Tău. Ei îl vor învăţa pe lacov legile Tale şi pe Israel poruncile Tale." (Deut. 33.9-10).
Aşa cum Israel a fost condus în vechime de aceşti profeţi şi învăţători, tot astfel, se credea că un nou profet şi un nou învăţător (poate, într-adevăr, una şi aceeaşi persoană) se va ridica la sfârşitul epocii prezente pentru a cârmui în Vârsta de Aur, atunci când mulţimile împrăştiate ale lui Israel se vor aduna laolaltă, când un preot uns şi un rege uns („Unşii (Mesia) lui Aaron şi al lui Israel) vor cârmui, iar „pământul se va umple de cunoştinţa de Dumnezeu, precum marea este umplută de ape". Concepţia a fost extrasă direct din cuvintele lui Moise în Deut. 18,15-18:
„Domnul Dumnezeul Tău îţi va ridica din mijlocul tău, dintre fraţii tăi un prooroc ca mine: de Acela să ascultaţi! Că tu la Horeb, în ziua adunării poporului, ai cerut de la Domnul Dumnezeul tău şi ai zis: Să nu mai aud glasul Domnului Dumnezeului meu şi să nu mai văd acest foc mare ca să nu mor. Atunci Domnul mi-a zis: Ce ţi-au zis ei, este bine. Eu le voi ridica din mijlocul fraţilor lor un prooroc ca tine, voi pune cuvintele Mele în gura lui şi el va grăi tot ceea ce îi voi porunci Eu."
într-adevăr, este important faptul că pe un mic fragment găsit într-una din peşteri, chiar acel pasaj alcătuieşte o listă de citate din Scriptură justificând ideea mesianică a comunităţii, iar acest lucru este asociat cuvintelor finale ale lui Moise din „Binecuvântare" pe care tocmai le-am menţionat ca fiind sursa termenului tehnic „învăţător".
III
însă, chiar dacă Tora va fi interpretată corect de către profet şi învăţător, s-a spus că oamenii vor putea s-o primească doar dacă se vor racorda la ea în mod corect. Şi această racordare va veni - dacă vom interpreta metaforic - prin „iluminare" lăuntrică. Prin urmare, comunitatea se considera nu numai ceea ce a mai rămas din Israel, dar şi cea în mod special „iluminată". în repetate rânduri, în *Cartea Imnurilor,* laudele sunt aduse lui Dumnezeu
economice şi juridice. în al patrulea rând: învăţătorul profet ce va apărea la sfârşitul timpului şi va anunţa Era Mesianică este invariabil asociat în tradiţia iudaică fie cu Uie, cu Fineas sau chiar cu Melhisedec, *dintre care, Mi au fost preoţi.*

pentru că i-a „iluminat faţa" slujitorului Său, sau pentru că a făcut să strălucească lumina Sa în inima slujitorului Său. Dobândirea acelei lumini însă nu a fost atribuită din senin ca fapt spontan al slavei divine. Mai degrabă, a fost un rezultat al exerciţiului voit al omului, al puterii de discernământ pe care Dumnezeu a pus-o în fiecare creatură în momentul facerii sale. Toate lucrurile, s-a afirmat - chiar şi luna, soarele şi stelele - au fost înzestrate de Dumnezeu cu cunoaştere simţitoare, deşi alegerea folosirii sau ignorării acesteia, în ce-1 priveşte pe om, a fost lăsată la propria lui voinţă. Dacă va ţine seamă de dar, atunci omul va obţine armonia cu universul şi va avea viaţă veşnică, căci va fi părtaş la cele veşnice şi va deveni una cu marile forţe ale universului, cu ceea ce am numi Natură, şi cu fiinţele celeste nemuritoare - „sfinţii", care au stat întotdeauna faţă către faţă cu Dumnezeu. El a primit, pe scurt, ceea misticii numesc „starea unitivă".

Aceasta era starea la care năzuiau membrii comunităţii. Acesta a fost ţelul ultim al întregii lor aventuri spirituale; scopul şi raţiunea de a fi a Torei şi a vieţii disciplinate la care aceasta îndemna. Ei susţineau că, în virtutea „iluminării" erau membri nu doar ai comunităţii pământeşti consacrate, ci *eo ipso* şi ai Comuniunii Veşnice. Aşa cum unul dintre psalmişti a afirmat, ei merg pe vecie „pe povârnişuri nemărginite" şi ştiu „că există nădejde pentru cel ce este plămădit din lut de a se întoarce spre cele veşnice". Aceasta nu este, aşa cum au presupus cei mai mulţi savanţi, o simplă credinţă în reîncarnarea trupească sau doar o speranţă în supravieţuirea sufletului în vreun tărâm imaginar al binecuvântării. Este mai degrabă un puternic simţământ mistic conform căruia - dată fiind starea spirituală adecvată, dată fiind victoria asupra întunericului care este pus înaintea lui odată cu lumina - omul poate trăi chiar şi pe pământ într-o dimensiune a veşniciei.

IV

Ar fi o greşeală să presupunem că membrii Comunităţii de la Marea Moartă au fost inspiraţi doar de amintirea lucrurilor trecute sau că s-au dus în deşert doar pentru că erau tulburaţi de agitaţiile politice sau dezgustaţi de venalitatea preoţilor Ierusalimului. Ei au fost purtaţi de alte gânduri. Unul din acestea s-a datorat unei foarte răspândite credinţe cum că întregul ciclu al epocilor era pe cale să ajungă la punctul final. Această credinţă era bazată pe o concepţie care poate să-şi aibă, de fapt, originea în antichitatea Indiei, anume că existenta constă nu într-o dezvoltare lineară progresivă, ci într-o constantă repetare ciclică a evenimentelor arhetipale şi primordiale. îndată ce

s-au petrecut mari transformări, s-a presupus imediat că ciclul cosmic era aproape de sfârşit, că Marele An se întrevedea şi că cosmosul era pe cale să redevină haos. Elementele primordiale, restrânse la începutul lumii, vor fi din nou dezlănţuite; toate cele existente se vor dizolva într-un potop copleşitor sau vor fi arse în focul veşnic ce se întinde până în străfundurile pământului. Apoi ciclul va începe din nou şi o nouă lume va fi adusă la viaţă.
Pentru oameni, însă, această teorie pune problema imediată a salvării iar religia răspunde la această problemă prin afirmarea că „dreptatea izbăveşte de moarte" şi că „cel drept va trăi prin credinţa sa". Ideea ce s-ar desprinde de aici ar fi că, de nu va putea fi eliberat de trup, prin moarte, omul, cel puţin, era eliberat de tulburările acestei vieţi. El s-ar fi putut cufunda în lucrurile veşnice, detaşându-se de cele lumeşti, inversând cursul firesc şi găsind că, de fapt, în mijlocul morţii, era de fapt în viaţă.
Oamenii de la Qumran au trăit în perioada unei astfel de „crize ciclice". Aceasta e pomenită pe larg în literatura pseudo-epigrafică a celor două secole ce preced „Era noastră", iar ecoul tot mai stins al acesteia poate fi auzit în strigătul lui Ioan Botezătorul că „împărăţia cerului este aproape". Scăparea din ciclul inexorabil, eliberarea, nu de păcat, ci de moarte, era ceea ce oamenii aceştia căutau şi ei. Deşertul în care se rugau şi trăiau nu era doar simplul deşert al Iudeii; era de asemenea misticul Deşert al Liniştii - ceea ce John Tauler a numit „Pustia lui Dumnezeu, în care I-a condus pe toţi cei ce trebuiau să primească inspiraţia divină, acum sau în vecie". în acea pustie ei vor primi, nu numai o reînnoire a Legământului, dar vor avea de asemenea şi viziunea „Rugului Aprins", îndepărtaţi de oameni, ei vor avea o viziune proprie a lucrurilor divine. însetaţi în neprimitoarea pustie, vor bea apa pură a slavei divine. Despuiaţi de posesiunile lumeşti, bogăţiile lor vor fi acum sărăcia misticilor - această proprietate pe care Evelyn Underhill a descris-o ca fiind o „totală detaşare de toate lucrurile finite". Arşi de soarele pârjolitor, ei vor vedea acea *simplice lume* a lui Dante, „strălucirea insuflată" a Sf. Tereza, şi de lumina aceea nu vor fi orbiţi. Ei se vor apropia de şi vor participa la cele veşnice, aşa cum cineva poate realiza doar în pustiu sau pe mare. Şi în această experienţă vor reproduce şi vor concentra în ei înşişi drama ciclului cosmic, dizolvarea vechii ordini şi naşterea celei noi.
Este imposibil ca cel ce citeşte *Cartea imnurilor* cu sensibilitate Şi pătrundere să nu înţeleagă, dincolo de limbajul-clişeu, de propoziţiile greoaie şi încâlcite, de neîncetatul furt al „etichetelor"

biblice, mişcarea acestor curente mistice adânci; şi ele trebuie, de asemenea, luate în seamă.

Printr-o ciudată juxtapunere a acestor speculaţii rafinate, comunitatea a avut de asemenea un punct de vedere cu privire la ceea ce va urma să se întâmple atunci când va sosi timpul reînnoirii lumii. Chiar dacă unii dintre ei au scăpat de judecată, o judecată finală tot va fi, iar pactul cu diavolul tot va trebui distrus. Distrugerea va veni după patruzeci de ani de război pornit de fiii luminii, conduşi de cetele cereşti[1], împotriva fiilor întunericului. în trei campanii ei vor reuşi să învingă, iar în trei vor fi învinşi. La sfârşit, în cea de-a şaptea luptă, Dumnezeu va triumfa asupra lui Belial. Aceasta va fi Ziua Războnării. Apoi totul va fi luat de la început[2]. Veacul Binecuvântării divine[3] (spre deosebire de Veacul Războnării[4]) va fi inaugurat. Lumina lui Dumnezeu va străluci de şapte ori mai mult[5]. El va reînnoi Legământul cu cei credincioşi şi va grava legea Sa în inimile lor.

V

Cu privire la organizarea practică a comunităţii, suntem bine informaţi atât din *Manualul de Disciplină* cât şi din aşa-zisul *Document Sadochit.*

Copiii trebuiau să studieze timp de zece ani preceptele şi poruncile Legământului precum şi aşa-zisa *Cartea a Studiului.* La vârsta de douăzeci de ani, erau eligibili în Frăţie. Fiecare candidat era examinat public în ceea ce priveşte capacitatea lui intelectuală şi caracterul său moral. Dacă trecea testul, urma să parcurgă un an de probă, neavând acces la resursele comunităţii şi nici dreptul de a lua parte la masa comună. La sfârşitul anului de probă, urma un nou test. Dacă comportamentul său se dovedea satisfăcător, urma încă un an de probă chiar în interiorul Comunităţii. El trebuia să-şi dea toate bunurile în grija unui „supraveghetor", neavând în schimb permisiunea să beneficieze de resursele celor din comunitate sau să mănânce la aceeaşi masă cu ei. Doar după acest al doilea an căpăta într-adevăr drepturi depline în cadrul comunităţii, prin vot general şi după depunerea unui jurământ de credinţă.

Notă:

[1] *Imnuri,* iii, 35-36; vi, 29th; x, 34-35.

[2] *Imnuri,* xi, 13f; xiii, 11-12.

[3] *Imnuri,* xv, 15; frag. 9.8.

[4] *Documentul Sadochit,* i, 5.

[5] *Imnuri,* vii, 24. 20

Nimeni cu vârsta sub douăzeci şi cinci de ani nu putea ocupa o funcţie în consiliul comunităţii şi nimeni sub treizeci de ani nu era recunoscut drept cap de familie şi nici nu putea să aibă vreo funcţie în cadrul armatei.
Autoritatea supremă în toate problemele doctrinare şi economice aparţinea preoţilor, asistaţi de leviţi. în orice grup de zece oameni, dacă unul dintre ei se întâmpla să fie preot, el nu trebuia să plece din grupul respectiv astfel format, căci fiecare grup trebuia să aibă un „interpret al legii" căruia să i se poată cere sfatul la orice oră din zi sau din noapte.
Exista de asemenea un consiliu general în care orice membru al comunităţii putea fi ales. Acest consiliu servea ca un fel de parlament pentru deliberări, dar nu şi în probleme doctrinare, care erau lăsate în seama preoţilor.
Pentru problemele administrative, exista de asemenea un fel de casă parohială constituită din trei preoţi şi doisprezece laici special pregătiţi. Aceşti „prezbiteri" erau cunoscuţi drept „oameni ai sfinţeniei" şi ei trebuiau să parcurgă o perioadă de doi ani de probă până la numirea lor în funcţie.
Fiecare membru al comunităţii era desemnat cu un rol special, care era revizuit de la an la an, promovarea sau destituirea fiind hotărâtă prin vot general. Se poate pune, totuşi, întrebarea dacă această funcţie era mai degrabă legată de statutul individual decât de clasă. Totuşi, după cum vedem în documente, se fac distincţii clare între preoţi, „oameni sfinţi", „demnitari" (lit. „oameni cu reputaţie"), „oameni eligibili pentru convocările adunării" şi „capi de familie". Mai mult, se fac referiri frecvente la admiterea sau respingerea din cadrul celor puri şi asta pare în diferite contexte să vizeze diferitele grade de puritate corespunzătoare diferitelor niveluri din cadrul comunităţii. Josephus, de pildă, vorbeşte despre patru grade de puritate de acest fel ca fiind recunoscute de esenieni.
Toate bunurile şi veniturile sunt plasate într-un fond comun administrat de un „supraveghetor" sau „administrator". Un funcţionar asemănător conducea distribuirea îndatoririlor fiecărui individ în parte.
Membrii comunităţii luau masa împreună, mâncarea fiind mai întâi binecuvântată de către preot. Fiecare se aşeza în funcţie de gradul şi clasa socială, marele preot ocupând primul loc. Se întâlneau de asemenea în mod regulat pentru a se ruga şi pentru studiu, fiind obligaţi să petreacă o treime din nopţile unui an în astfel de exerciţii spirituale.

Cei care încălcau rânduielile erau pedepsiţi prin ostracizare temporară şi lipsirea de raţia obişnuită de mâncare. Ofensele repetate, sau fapte similare, duceau la excluderea irevocabilă din Comunitate.
Conform practicii evreieşti, pentru a constitui o „congregaţie", se pare că era nevoie un cvorum de zece oameni. Membrii comunităţii erau încurajaţi să discute problemele Legii şi ale doctrinei pentru instruirea şi edificarea lor mentală, însă li se interzicea să se aventureze în dispute teologice cu persoane de proastă reputaţie.
Pentru a ne forma o idee cu privire la complexitatea acestei comunităţi aparte, ar fi de folos să o comparăm cu Frăţia valde-ziană[1] aşa cum este descrisă (deşi cu un ton polemic) de Bernard Gui la începutul sec. al XlV-lea. Din punctul de vedere al psihologiei religioase, comparaţia este într-adevăr de reţinut pentru ambele comunităţi, fiind lămuritoare.
în amândouă cazurile avem un grup ce se împotriveşte degenerării doctrinare şi venalităţii Bisericii, şi în ambele cazuri schisma nu ia forma inovării sau a reformulării, ci este mai degrabă o întoarcere la adevărata (dar corupta) tradiţie „apostolică".
în ambele cazuri, schismaticii nu constituie doar un grup de credincioşi ci şi un organism social concret. Valdezienii, ca şi credincioşii de la Marea Moartă, „mănâncă şi beau la un loc". Ei nu posedă bunuri personale, iar la primirea în sectă „vând tot ce au şi donează banii fondului comun".
Ei ţin întruniri anuale cu privire la tranzacţii şi probleme ale comunităţii, aşa cum *Manualul de Disciplină* prescrie revizuiri

Notă:
[1] Valdezienii constituie cea mai veche grupare creştină pre-reformatoare. Numele şi l-au luat de la un negustor bogat din Lyon, pe nume Petro Valdes, care prin 1175-1176 şi-a împărţit averea săracilor şi a hotărât să urmeze pilda lui Hristos, trăind o viaţă de sărăcie şi propovăduind Evanghelia. El avea o traducere a Noului Testament din limba latină în limba vorbită de popor, traducere care a stat la baza acţiunii lui de evanghelizare. Treptat i s-au alăturat bărbaţi şi femei, iar acest ideal de viaţă dusă în sărăcie şi simplitate a fost aprobat de papa Alexandru III la Conciliu Luteran III în 1179. Una din sursele privitoare la învăţătura valdeziană e un tratat scris pe la 1320 de Bemard Gui, un vestit inchizitor francez pe vremea când valdezii erau încă una dintre cele mai puternice mişcări dizidente. Acesta îi descrie ca respingând autoritatea eclesiastică, mai ales prin nesupunerea faţă de papă sau faţă de decretele sale de excomunicare, şi prin reinterpretarea tuturor sacramentelor romano-catolice, cu excepţia spovedaniei şi iertării şi a împărtăşaniei (N.t.). 22

anuale. Cei mai avansaţi membri ai sectei sunt numiţi „prefecţi" -exact ca „oamenii cu purtare ireproşabilă" din *Manualul de Disciplină* şi, asemenea lor, au rol de călăuzitori, predicatori şi apostoli ai sectei. Membrilor comunităţii li se interzice să mintă sau să jure strâmb. Ei se numesc pe ei înşişi „săraci", un nume ce trimite la faptul că în dialectul aramaic al creştinătăţii palestiniene timpurii - adică acelaşi dialect care s-a vorbit şi la Qumran - cuvântul pentru „sărac" a împrumutat în acelaşi timp şi sensul de „ascetic". în final, valdezienii au pretins a fi cea mai veche sectă a creştinătăţii, dăinuind „încă din timpul primilor Părinţi"; şi în acest sens putem găsi o paralelă într-o frază aparţinând lui Philon cum că: „Moise, legiuitorul nostru, a constituit o comunitate de discipoli ce poartă numele de esenieni".

VI

După ce am trecut în revistă credinţele şi instituţiile comunităţii, suntem pregătiţi să răspundem unei întrebări presante: Reuşesc manuscrisele de la Marea Moartă să reconstituie o perioadă pierdută a creştinătăţii? Răspunsul este: da şi nu. Da, în sensul în care furnizează climatul religios şi cultural în care loan Botezătorul şi-a condus misiunea şi în care lisus a fost iniţial educat. Ele portretizează pentru noi în culori autentice mediul spiritual în care loan şi lisus au vorbit, acele concepte pe care le-au dezvoltat şi transformat şi acele idei religioase ce au servit în general ca bază Noului Testament. Ele oglindesc de asemenea o formă a organizaţiei religioase şi multe elemente ce au fost adoptate în cadrul Bisericii primare. Nu, în sensul în care ceea ce avem în aceste documente este doar lutul rudimentar, încă nelucrat de mâini de creştin. Nu găsim în acestea nici unul din conceptele fundamentale teologice: Fiul lui Dumnezeu, păcatul originar, izbăvirea prin cruce şi alte asemenea care fac din creştinism o religie distinctă. Afinităţile dintre Manuscrisele de la Marea Moartă şi Noul Testament în privinţa învăţăturii şi limbajului pot fi urmărite cel mai bine pe o listă reprezentativă de exemple:

1. Membrii comunităţii se considerau „aleşi" sau „aleşii lui Dumnezeu". Comparând cu Tit. 1.1, „Pavel, rob al lui Dumnezeu Şi apostol al lui lisus Hristos, potrivit cu credinţa aleşilor lui Dumnezeu"; sau 1 Pet. 1.1, „Petru, apostol al lui lisus Hristos, către aleşii care trăiesc ca străini".
2. Adevărul lui Dumnezeu, aşa cum s-a revelat în Legea sa, este în mod constant numit „Lumină". Comparaţi cu Ioan 1.7-9: „El a venit ca martor, ca să mărturisească despre Lumină, pentru ca toţi să creadă prin el." Ioan 8-12: „Eu sunt Lumina lumii".

3. Membrii „iluminaţi" ai comunităţii se descriu drept „Fii ai Luminii". Comparaţi cu Ioan 12.36: „Câtă vreme aveţi lumina printre voi, credeţi în lumină, ca să fiţi fii ai luminii. Iisus le-a spus aceste lucruri; apoi a plecat şi S-a ascuns de ei.", Ef. 5.8: „Odinioară eraţi în întuneric, dar acum sunteţi lumină în Domnul. Umblaţi deci ca nişte copiii ai luminii".
4. în *Cartea Imnurilor,* credincioşii spun în mai multe rânduri că ei stau în veşnica congregaţie a lui Dumnezeu, şi vorbesc direct cu El, şi „împărtăşesc soarta sfintelor fiinţe". Comparaţi cu Ef. 2.19: „Aşadar, voi nu mai sunteţi nici străini, nici oaspeţi ai casei, ci sunteţi împreună cetăţeni cu sfinţii, oameni din casa lui Dumnezeu".
5. O credinţă de bază este doctrina celor „rămaşi" - credinţa că comunitatea ar constitui adevăratul Israel. Comparaţi cu Rom. 11.3-5: „Doamne, pe prorocii Tăi i-au omorât, altarele Tale le-au surpat; am rămas eu singur, şi caută să-mi ia viaţa! Dar ce-i răspunde Dumnezeu? Mi-am păstrat şapte mii de bărbaţi care nu şi-au plecat genunchiul înaintea lui Baal. Tot aşa, şi în vremea de faţa, este o rămăşiţă datorită unei alegeri, prin har ".
6. Conducătorul spiritual al comunităţii este numit „învăţător" sau „dreptul învăţător". în Ioan 3.2, Iisus este aclamat ca fiind învăţătorul trimis de Dumnezeu - adică învăţătorul care, după cum s-a spus, se va ridica la sfârşitul lumii. De asemenea, în Ioan 16.13, Duhul Adevărului este descris ca fiind „cel ce te va călăuzi în tot adevărul", iar aceste cuvinte reprezintă o traducere aproape perfectă a termenului „drept învăţător", căci în ebraică există doar o singură expresie pentru „învăţător" şi „călăuzitor".
7. în *Manualul de Disciplină* se spune că, dacă comunitatea se supune poruncilor date, va deveni un adevărat templu al lui Dumnezeu „cu adevărat sfânt între cele sfinte". Comparaţi cu I Cor. 3.16-17: „Nu ştiţi că voi sunteţi Templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? Dacă nimiceşte cineva Templul lui Dumnezeu, pe acela îl va nimici Dumnezeu; căci Templul lui Dumnezeu este sfânt, şi aşa sunteţi voi", (o atitudine similară poate fi găsită şi în Ef. 2.20-22).
8. în acelaşi *Manual de Disciplină* există un lung pasaj ce descrie cele Două Căi, a binelui şi a răului, a luminii şi a întunericului, pe care Dumnezeu le-a pus în faţa fiecăruia. Ideea este într-adevăr comună atât vechiului Iran cât şi perspectivei evreieşti târzii, dar este interesant de observat dezvoltarea aceleiaşi imagini în cunoscutul tablou al porţilor largă şi strâmtă din Mat. 7.13f, şi Luc. 13.23L

9. Profetul ce se va ridica la sfârşitul timpului, după promisiunea din Deut. 18.18, era, după cum am văzut, o figură cheie în doctrina religioasă din manuscrisele de la Marea Moartă. Comparaţi apoi cu Mat. 17.10f şi Mar. 9.11f unde Iisus este întrebat dacă Ilie nu ar fi trebuit să-i preceadă venirea. Comparaţi de asemenea cu Ioan 6.14: „Oamenii aceia, când au văzut minunea pe care o făcuse Iisus, ziceau: Cu adevărat, acesta este proorocul cel aşteptat în lume". Şi ţineţi cont de faptul că Ştefan, când a fost chemat în faţa consiliului, citează acelaşi pasaj din Deuteronom pentru a da mărturie de adevăratul caracter al lui Iisus (Fap. 7.37).
10. *Manualul de Disciplină* citează faimoasele cuvinte ale lui Is. (40.3): „Un glas striga: Pregătiţi în pustie calea Domnului, neteziţi în locurile uscate un drum pentru Dumnezeul nostru!". Trimite la faptul că judecata de pe urmă este aproape. în Ioan 1.23, Botezătorul citează exact acelaşi pasaj cu acelaşi conţinut.
11. Comunitatea este deseori numită „ogorul lui Dumnezeu" (după Is. 60.21). Astfel, în I Tim. 3.6, un novice este numit „neofit", literal, unul ce este „plantă nouă".
12. Râul (sau lacul) de foc este descris în unul dintre *Imnuri* ca fiind destinat să-i distrugă pe cei păcătoşi, *(cf.* Dan. 7.10f); găsit în acelaşi sens şi în Ap. 19.20; 20.10; 14f.; 21.8, sugerând că a fost un element standard al obişnuitului „coşmar" eshatologic. Acestea, trebuie precizat, sunt doar câteva din numeroasele paralele ce ar putea fi citate. Am putea face referire şi la folosirea aceloraşi procedee literale atât în Manuscrise cât şi în Noul Testament, adică, catalogul clasic al viciilor din *Manualul de Disciplină* (col. iv), pe de o parte şi pasaje cum sunt cele din Gal. 5.19f; Ro. 1.29 f; 13.13; Col. 3.5; 8, pe de alta. în plus, unele pot aduce câteva analogii *verbale* pătrunzătoare, aşa cum Evanghelia lui Ioan vorbeşte despre „oameni de jos" (8.23) sau despre un „fiu al pierzaniei" (7.12), ambele expresii apărând şi în *Imnuri;* sau când Ioan 1.3 este găsit practic cu aceleaşi cuvinte la sfârşitul aceloraşi compoziţii! Extrem de edificatoare în această privinţă este comparaţia Manuscriselor de la Marea Moartă cu „Epistola lui Iacov"; pentru o asemenea comparaţie putem probabil revendica vechea dar acum actuala viziune cum că acest document, adresat „celor douăsprezece triburi împrăştiate", a fost scris între 40 d.Hr. şi 50 d.Hr. şi că autorul lor este Iacov, „fratele" lui Iisus, care ocupa o funcţie de conducere în cadrul creştinilor evrei din Ierusalim (Fap. 12.17; 15.13; 21.18); şi că reprezintă perspectiva a

ceea ce s-a numit „biserica celor circumcişi" - adică cercul evreilor care sunt pregătiţi să accepte învăţămintele lui Iisus şi chemarea sa la izbăvire dar care nu erau pregătiţi să-1 vadă prin prisma învăţăturii şi doctrinei pauline. Cu alte cuvinte, Epistola exprimă viziunile celor ce nu sunt evrei şi nici creştini în sensul strict, dar care sunt suficient de motivaţi de al lor „zel pentru împărăţie" şi de atitudinea lor non-conformistă de a afla o nouă Evanghelie. Putem presupune *a priori* că, de fapt, din mijlocul unor astfel de oameni, învăţămintele Manuscriselor de la Marea Moartă au reuşit să strângă un grup de simpatizanţi. Mai mult, este posibil să depistăm în „Epistola lui Iacov" diferite ecouri şi expresii menţionate în textele de la Qumran. Astfel, când Iacov spune[1]: (1.12) „Binecuvântat fie cel ce a rezistat încercării. Căci după ce a fost găsit demn, va primi cununa vieţii pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce-L iubesc", ne sunt amintite încă o dată în nenumăratele referiri la „încercarea" ce apare în *Manualul de Disciplină* (Viii, 4) şi în *Cartea Imnurilor* (ii, 35; ix, 6ff; viii, 26ff; xi, 19ff;) şi mai ales în afirmaţiile primei scrieri (iv, 7-8) că cei credincioşi vor primi o cunună a slavei şi o robă a gloriei. Din nou, când autorul vorbeşte (1.14) de cei ce sunt „agăţaţi şi prinşi în propriile pofte" (căci aceasta înseamnă cu exactitate traducerea cuvintelor greceşti), nu putem decât să citäm din pasajele din *Imnuri* (iii, 26; v, 8) unde exact aceeaşi metaforă este folosită pentru a descrie „pierzania celor nelegiuiţi". Şi când Iacov spune (1.17) că „orice înzestrare şi orice dar este venit de sus, de la Tatăl Luminilor", cuvintele sale sunt similare cu cele din expresia „Lumina-Perfecţiune" pe care textele de la Qumran o sugerează *(Imnuri,* iv, 6; xviii, 29) pentru a descrie înzestrarea deosebită a celor credincioşi. Şi nici mai departe nu putem greşi dacă vom menţiona că, potrivit *Manualului de Disciplină* (iii, 20), controlul „fiilor dreptăţii" stă „în mâinile Prinţului Luminii". în 2.2-4, Iacov sfătuieşte pe fraţi să nu ţină seama de bogăţii: „Căci, de pildă, dacă intră în adunarea voastră un om cu un inel de aur şi cu o haină strălucitoare, şi intră şi un sărac îmbrăcat prost, şi voi puneţi ochii pe cel ce poartă haina strălucitoare şi-i ziceţi: „Tu stai în locul acesta bun!", şi apoi ziceţi săracului: „Tu

Notă:
[1] Acolo unde a fost necesar, citatele au fost traduse liber din greacă, pentru a face corespondenţele mai clare. 26

stai colo în picioare!" sau: „Stai jos la picioarele mele!", oare nu faceţi voi o deosebire în voi înşivă, şi nu vă faceţi voi judecători cu gânduri rele?". Acum, cuvântul grecesc tradus prin „adunare" este *synagoge* şi aceasta este traducerea curentă în viziunea septuagintică a Scripturii a cuvântului *'edah,* care este termenul folosit în Manuscrisele de la Marea Moartă pentru a face referire la Comunitate ca întreg, aceeaşi situaţie fiind prezentă şi în documentele siriene ce au fost folosite de creştinii palestinieni timpurii drept echivalent pentru „biserică", în sensul ei larg. Când ne aducem aminte preceptele specifice din *Manualul de Disciplină* conform cărora toţi membrii comunităţii trebuie să fie înzestraţi cu putere de pătrundere şi un caracter pe măsură, şi când ne amintim că termenul ebraic şi aramaic pentru „a aşeza" *(moshab* şi *methbâ)* înseamnă de asemenea „statut" şi că „a sta afară" era folosit în dialectul ebraic pentru a desemna expresia „exclus din comunitate", devine clar că Iacov preia această interdicţie şi nu se referă în mod particular la ordinea locurilor de şedere dintr-o sinagogă.

în cele din urmă - spre a omite alte exemple - atenţia poate fi îndreptată spre curiosul pasaj (4.5) unde autorul Epistolei declară: „Credeţi că în zadar vorbeşte Scriptura? Duhul pe care L-a pus [Dumnezeu] să locuiască în noi, ne poftеşte cu invidie?"[1] Pasajul este curios pentru că în Scriptură nu există de fapt nici o astfel de propoziţie. Dar se referă într-adevăr Iacov la Sfânta Scriptură? *Manualul de Disciplină* (iv, 9ff) sugerează răspunsul. Acolo ni se spune că spiritul faptei rele pe care Dumnezeu l-a pus în noi odată cu cel al adevărului „tinde la lăcomie... slăbiciune, minciună, mândrie, purtări necuviincioase... trufie nemăsurată". Să nu fie *aceasta* „Scriptura" la care aluziile fac referire? In virtutea acestor comparaţii putem probabil să concluzionăm că Manuscrisele de la Marea Moartă deschid într-adevăr o fereastră spre mica comunitate de evrei creştinaţi adunaţi în jurul lui Iacov în Ierusalim. Aceşti oameni ar fi putut fi la origine comunitatea urbană a acelor suflete puternice care s-au îndreptat mai apoi spre Qumran şi spre alte aşezări din deşertul Iudeii. *Documentul Sadochit* menţionează expres atât comunităţile lor de la

Notă:

[1] Unii savanţi încearcă să treacă peste dificultatea de a lua cuvintele „a mvidia" ca însemnând „gelozie", pentru a forma „spiritul" mai degrabă la acuzativ decât la nominativ, adică, „[Dumnezeu] poftеşte cu gelozie după spiritul pe care l-a pus în noi". Dar până şi aceasta nu are nici un corespondent în Scriptură. Mai mult, afectează ideea cuvintelor care urmează, „dar ne dă mai multă slavă". Cu siguranţă, asta înseamnă că Dumnezeu echilibrează tendinţa omului spre invidie prin neîncetata sporire a propriei Sale slave.

oraş cât şi cele din tabere; cât despre esenieni, cu care aceştia ar putea fi identificaţi, Josephus a afirmat *(Război* II, viii, 4) că au trăit şi la oraşe.
Posibilitatea este mărită de un număr semnificativ de afirmaţii despre Iacov ale lui Hegesipus, un scriitor creştin timpuriu care a scris în ultima jumătate a celui de-al doilea secol d.Hr. „Datorită dreptăţii sale excepţionale", suntem informaţi, „Iacov a fost numit cel Drept"; şi o dată, când scribii l-au rugat să predice împotriva lui Iisus, i s-au adresat astfel: „Tu, cel drept, căruia toţi îţi suntem ascultători." Nu sună toate acestea similar cu titulatura de „învăţător al dreptăţii" (sau adevăratul tălmăcitor al Legii) ce apare atât de des în manuscrise şi în *Documentul Sadochit* ca reprezentând conducătorul spiritual al comunităţii? Şi nu este la fel de important că, potrivit aceluiaşi Hegesipus, Iacov s-a obişnuit să evite folosirea uleiului şi purta doar încălţări din cânepă - două din caracteristicile pe care Josephus *(Război* II, viii, 3, 5) le atribuia esenienilor?

VII

Dar nu numai în ceea ce priveşte ideile şi doctrina se găsesc afinităţi între Manuscrisele de la Marea Moartă şi creştinismul timpuriu. Nu mai puţin importante sunt şi paralelele dintre organizarea comunităţii şi Biserica primară. Este important, de exemplu, că unii din termenii folosiţi spre a defini variatele elemente constitutive, deşi derivă în ultimă instanţă din Vechiul Testament, comportă în dialectul palestinian aramaic acelaşi sens, referin-du-se la părţi ale organizaţiei ecleziastice. Un exemplu în acest sens este termenul folosit pentru a indica adunarea deliberativă *('eşah);* în aramaica palestiniană (unde, în mod semnificativ, este un cuvânt de împrumut), înseamnă îndeosebi consiliu al bisericii sau sinagogă: este folosit în Scriptură ca o indicare a grecescului *synhedrion,* mai familiară nouă în forma ebraică de *sanhedrin.* In mod similar, cuvântul folosit pentru a denota comunitatea ca întreg, deşi împrumutat din Vechiul Testament, a fost de asemenea adoptat în siriacă ca termen obişnuit pentru „biserică". Cu alte cuvinte, vocabularul tehnic al bisericii primare din Palestina pare să reproducă această folosire prin membrii Comunităţii de la Marea Moartă ce descriu propria lor organizaţie. Din nou, Manuscrisele de la Marea Moartă pot face lumină şi în ceea ce priveşte spinoasa problemă a deosebirii dintre episcopi şi preoţi din cadrul bisericii primare, căci în aceste documente funcţionarii administrativi ai comunităţii constituiţi nu doar din *mebaqqerim* sau „supraveghetori" - echivalentul exact al grecescului *episkopos,* de unde şi

„episcop" - dar şi din doisprezece laici care colaborează cu cei trei preoţi şi în care putem vedea foarte bine similarităţi cu preoţii creştini.
Apoi, de asemenea, este important de precizat regulamentul în ce-i priveşte pe toţi „cei ce slujesc comunitatea", anume ca aceştia să nu aibă mai puţin de douăzeci şi cinci de ani, iar toţi capii familiilor şi ofiţerii militari să aibă cel puţin treizeci de ani, după cum este spus în Sfatul lui Hippo (393 d.Hr.), că nimeni nu va fi desemnat dacă va avea mai puţin de treizeci şi cinci de ani, iar în poruncile neo-cezariene şi maronite cum că nici un preot nu trebuie să aibă mai puţin de treizeci de ani.
VIII
Pe de altă parte, trebuie spus cu tărie - ţinând cont în special de recentele afirmaţii exagerate - că comunitatea de la Marea Moartă (sau oricum am alege să numim această comimitate) nu este în nici un caz creştină şi nu se bazează pe doctrina teologică a credinţei creştine.
S-a presupus, de exemplu, că numeroasele trimiteri din Manuscrise la „dreptul învăţător", se referă de fapt la un unic învăţător al dreptăţii din punct de vedere istoric - un prototip al lui Iisus - şi acel pasaj în care se spune că a fost „persecutat" dar a „apărut" în repetate rânduri comunităţii în ziua Răscumpărării, prevesteşte doctrina creştină a suferinţei şi învierii Mântuitorului. Chiar dacă interpretarea era corectă (ceea ce este foarte puţin probabil), ea tot ar fi opusă credinţei creştine că învăţătorul răstignit era Dumnezeu întrupat, care, prin patimile Sale, a îndepărtat moştenirea păcătoasă ce omul o avea din căderea iniţială de la har. In Manuscrisele de la Marea Moartă nu se găseşte nici o urmă a acestei doctrine fundamentale a creştinismului.
De asemenea, lipsesc şi alte doctrine esenţiale ale creştinismului. Aici nu există, de'exemplu, nici un indiciu despre ideea de păcat originar. Dimpotrivă, în *Cartea Imnurilor* se afirmă în repetate rânduri că fiecare om este înzestrat la naştere cu puterea cunoaşterii şi a discernământului şi că orice păcat pe care îl face se datorează doar neglijării acestor daruri Şi ispitei în care este prins de stăpânirea imboldului malefic (Belial). Mai mult, fiindcă păcatul este individual şi nu partea moştenită a omului, şi fiindcă este provocat de propria sa înclinaţie, el poate fi îndepărtat prin Propria experienţă personală. Odată ce „vede lumina" prin puterea dată de Dumnezeu, omul nu mai poate trăi în întuneric. într-un astfel de sistem, de vreme ce nu există concepţia despre păcatul originar, universal, este evident că nu există loc

pentru izbăvitori. Oamenii suferă propriile lor crucificări şi izbăviri; nu există Calvar. Din nou, nu există împărtăşanie. Unii savanţi au încercat să găsească prototipul Euharistiei în descrierea dată într-un fragment din *Manualul de Disciplină* (sau într-un document analog) a unui ospăţ frecventat de „Mesia". Dar această interpretare este de neacceptat din mai multe motive. în primul rând, „Mesia" în discuţie nu este o figură eshatologică divină. El este doar regele uns al Israelului *din orice epocă viitoare*. Scopul pasajului este de a arăta faptul că, întocmai ca în legea prescriptivă iudaică, sămânţa sacră a lui Aaron are întâietate asupra tuturor laicilor. Astfel, se spune, chiar dacă regele uns -ceea ce am numi „un cap încoronat" - se întâmplă să fie prezent la o masă, el şi suita lui nu trebuie să se aşeze înaintea preotului şi a suitei sale preoţeşti, ci trebuie să-l lase pe preot să rostească binecuvântarea cuvenită asupra mâncării. în al doilea rând, trebuie observat că această rânduială nu este considerată ca una din directivele comunităţii noastre în special, ci face parte dintr-un cod promulgat pentru „întreaga frăţie a Israelului în timpurile ce vor veni". De aceea, nu se oferă nici o mărturie cu privire la credinţele curente sau la practicile de la Qumran.

în al treilea rând, documentele nu fac referire la nici un ospăţ „de la sfârşitul zilelor", după cum au presupus unii savanţi, cuvintele ebraice traduse astfel fiind un dialect comun „pentru cei ce vor să vină".

în al patrulea rând - şi poate, cel mai important - chiar, dacă de dragul argumentului, acest document se referă într-adevăr la un Mesia eshatologic divin ce frecventează un ospăţ cu discipolii săi, tot nu ar fi euharistie în sens creştin, căci acolo nu este nici cea mai mică sugestie cum că pâinea şi vinul erau privite drept trupul şi sângele lui Iisus sau că consumarea lor ar fi avut vreo putere izbăvitoare. Cel mult, ar fi un *agape* sau „ospăţ al iubirii".[1]

[1] Putem lăsa la o parte consideraţia cu privire la ocurenţa invocată în acest text de fraza: „Dacă [Dumnezeu] îl naşte pe Mesia". Această propoziţie bizară nu se bazează decât pe o citire arbitrară a unui cuvânt şters şi pe o şi mai capricioasă restaurare a unei lacune. O astfel de propoziţie, abia dacă mai este nevoie să punctăm, ar fi pe de-a-ntregul nefirească unei comunităţi de evrei angajaţi în a crede în Tora şi în doctrinele tradiţionale ale credinţei lor. Tot acest document a fost neînţeles total.

IX

Pentru a pune această problemă într-o perspectivă corectă, trebuie să se observe că, pe cât de multe paralele se pot face între Manuscrisele de la

Marea Moartă şi Noul Testament, tot de atât de multe se pot face şi cu scrierile apocrife şi pseudoepigrafice ale Vechiului Testament - adică, cu Scriptura non-canonică evreiască care circula între 200 î.Hr. şi 100 d.Hr. - şi cu perioada de început a Talmudului. în plus, multe paralele îşi găsesc locul în doctrinele antice ale unor de secte cum sunt mandeenii din Irak sau Iran şi samaritenii, astfel încât, chiar dacă nu au venit pe căi evreieşti, putem încă recunoaşte în ele părţi ale gândirii palestiniene şi ale folclorului din perioada respectivă. De aceea, a trage din Noul Testament paralele sau orice inferenţă a vreunei relaţii speciale este de nedorit.

Ideea poate fi cel mai bine ilustrată prin câteva exemple:

1. Fraţii se autointitulau „fiii luminii". Titulatura este cunoscută din Noul Testament (Lu. 16.8, Ioan 12.36,1 Tes 5.5). Dar este folosită şi de mandeeenii irakieni şi iranieni ca nume pentru acele fiinţe cereşti cu care, într-adevăr, cei din Frăţie pretindeau că s-ar constitui într-o singură comuniune.

2. Fraţii se numesc, de asemenea, „cei Aleşi ". Şi acest lucru ne este cunoscut din Noul Testament. Dar, în acelaşi timp, este un lucru obişnuit şi printre mandeeni, în vreme ce şi maniheenii (care le împărtăşeau multe dintre idei) se autointitulau „aleşi" *(vicidagan).*

3. O altă denumire a comunităţii era „ogorul lui Dumnezeu" *(cf.* Imnuri, vi, 15; viii, 6.10). Aceasta, desigur, a fost derivată din Biblie (îs. 60.21). Dar este de asemenea o imagine comună în literatura pseudoepigrafică (ex. *Psalmii lui Solomon,* 14.3-4; *Odele lui Solomon* 38.18-21) şi este de asemenea foarte frecventă printre mandeeni (ex. Lidzbarski, *Mandăische Liturgien,* 149, 190, 194ff; *Dreapta Ginza,* II, iv, *init).*

4. Cei din frăţie pretindeau că erau „iluminaţi" sau „înzestraţi cu cunoaştere lăuntrică". Exact aceeaşi pretenţie - exprimată prin acelaşi cuvânt semitic - o au şi mandeenii, în timp ce printre maniheeni, cel laic din cadrul comunităţii *(nigoSag)* era cunoscut drept „cel ce e înzestrat cu cunoaştere". Mai mult, Comunitatea a descris această iluminare specială prin cuvântul straniu construit *Or-Tdm* - literal, „Lumină Perfectă", iar acesta era doar un simplu joc de cuvinte cu privire la Urim şi Tumim aparţinând înaltului Preot. Putem adăuga că lumina în discuţie pare deseori a fi 'dentificată cu Legea *(Tora),* această idee găsindu-se de asemenea în literatura pseudoepigrafică (ex. în *Testamentul lui Levi,* scris între 109 şi 106 î. Hr.) şi în Talmud (ex. Berachoth, 17a).

5. Fraţii au susţinut că faptele oamenilor sunt împărţite între lumea lui Dumnezeu, ce reprezintă lumina, şi cea a lui Belial ce reprezintă întunericul *(Manual,* iv). Avem din nou un concept destul de familiar din Noul Testament şi care, la o dată timpurie, a dominat religia iraniană, iar începând cu sec. al II-lea î.Hr. a început deja să se strecoare în gândirea iudaică. *Testamentul lui Levi* spune explicit (5.30): „Alege fie lumina, fie întunericul, fie legea lui Dumnezeu, fie lucrările Satanei (Belial)"; în vreme ce în *Testamentul lui Iosif,* Belial este numit „duhul întunericului".
6. *Manualul de Disciplină* spune că cei credincioşi vor primi o cunună a slavei *(kelîl kabod;* iv, 7). Petru şi Iacov, este adevărat, folosesc o imagine similară; dar în gândirea mandeeană „cununa slavei" joacă un rol extrem de important şi este frecvent menţionată în imnurile sectei (Lidzbarski, *Mandäische Liturgien,* 4f, 29, 108, 177, 243), iar în pseudoepigraful *Odele lui Solomon* există o trimitere la „cununa adevărului".
Corespondenţa dintre ideile Comunităţii şi cele curente în Palestina perioadei greco-romane şi care au supravieţuit sporadic de-a lungul a tot mai „exotice" secte, sunt deosebit de izbitoare în domeniul eshatologiei - ştiinţa lucrurilor de pe urmă.
1. Conceptul unei „conflagraţii finale" la care am făcut deja aluzie apare frecvent în a treia carte a *Oracolelor Sibiline,* o compilaţie iudaică datând din 140 î.Hr. Evreii par să o fi adoptat din surse păgâne (deşi există o prefigurare a sa în Is. 34.9-10), căci a fost susţinută de Zenon şi de stoici, şi a dominat lumea romano-orientală din primul secol î.Hr. până în cel de-al treilea secol d.Hr.
2. Ideea - articulată în special în textul de la Qumran numit *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului* - că lumea este în prezent în mâinile lui Belial, dar care va fi în cele din urmă înfrânt, apare din nou, nu numai în Noul Testament (Mat. 24. 5-12) dar încă şi mai explicit în *Testamentul lui Levi* (5.27) şi în *Oracolele Sibiline* (ii, 165f). Războiul apocaliptic (menţionat şi în *Imnuri* iii, 29ff, 35-36, 34-35) - o idee preluată până la urmă de la profeţii biblici (îs. 13.9, Zah. 14.2) - este de asemenea un loc comun şi în scrierile pseudoepigrafe (de ex. *Apocalipsa siriacă a lui Baruch,* 70.7-10) şi în Talmud; în vreme ce ideea că şi îngerii se vor lupta, îşi găseşte un ecou în *Cartea slavonă a lui Enoh* 17.21, unde sunt descrişi drept „ostile înarmate ale cerului" - un joc de cuvinte, desigur, pentru expresia „ceată cerească".
3. Tabloul ce înfăţişează în Imnul 5 noua naştere a lumii este admirabil

ilustrat prin faptul că tulburarea mesianică ce va preceda ultima Vârstă de Aur se numeşte în Talmud (Shab. 118a; Sanh. 98b) „durerile naşterii lui Mesia" (Cap. Mat. 24.8; Mar. 13.8-9; 1 Tes. 5.3).
4. Era finală este numită „Veacul Bunăvoinţei" *(Imnuri* xv,15; frag. ix, 8), evident în contrast cu „Timpul Mâniei" menţionat în *Documentul Sadochit* (1.5). Aceasta se află într-un acord uimitor cu ideea samariteană conform căreia istoria iudaică este împărţită în perioade de „Bunăvoinţă" *(Rahutâ)* şi „întoarcere" a Feţei lui Dumnezeu *(Fanutâ).* în mod similar, când ziua biruinţei lui Dumnezeu poartă denumirea de „Ziua Răzbunării", expresia (bazată pe Deut. 32.35, cum se găseşte în revizuirile samariteană şi greacă septuagintică, şi într-un fragment de la Qumran) se află în concordanţă cu unul din cei mai proeminenţi termeni tehnici ai credinţei samaritene.
5. Doctrina conform căreia toate lucrurile se vor reînnoi *(Imnuri* xi, 13f, xiii, 11-12) este din nou o parte din gândirea orientală de arunci, şi nu poate fi comparată în mod exclusiv cu aluzia bine-cunoscută a lui Matei (19. 28) la eventuala „înnoire a lumii". Pseudoepigraficul *Testament al lui Avraam,* ca şi *Cartea Jubileelor* (1.29), vorbesc despre o înnoire a lumii după al şaptelea mileniu, în timp ce conceptul unei înnoiri periodice era de asemenea o doctrină favorită neo-pitagoreică, care a avut o mare influenţă asupra societăţii romane în cel de-al doilea secol şi în primul secol î.Hr. în plus, o aluzie la această idee apare în doxo-logia de început a evreilor *(Kaddish),* recitită după o înmormântare, căci Dumnezeu este lăudat acolo drept „cel ce va reînnoi lumea şi va învia morţiii".
6. Unul dintre *Imnuri* afirmă (vii, 24) că lumina lui Dumnezeu va străluci în cele din urmă de şapte ori mai mult. Ideea de bază are, desigur, autoritatea Vechiului Testament (îs. 60.19) dar este interesant de observat că, potrivit Talmudului (Sanh. 91b), lumina soarelui mesianic va fi de şapte ori mai puternică decât se întâmplă în mod obişnuit.
7. în cele din urmă, importantul concept al Noului Legământ, ce va fi făcut cu cei credincioşi la sfârşitul erei prezente, este admirabil ilustrat de principiile samaritene de bază cum că legământul lui Dumnezeu cu Israelul a fost deja făcut de nu mai puţin de şapte ori; adică, cu Noe în curcubeu; cu Avraam în circumcizie; cu Moise în Sabat; cu cele două table ale celor zece porunci; cu Trecerea; cu Legământul sării (Num. 18.19); şi cu Legământul Preoţiei făcut cu Fineas (Num. 25.12f).
La fel de nefericite ca încercările de creştinizare a manuscriselor sunt şi

încercările de istoricizare ale lor - aceasta presupune depistarea în texte a unor aluzii istorice.
Pentru a scoate în evidenţă că ceea ce s-a întâmplat sau ceea ce era pe cale să se întâmple ei sau lumii nu era decât împlinirea profeţiilor biblice, Comunitatea s-a folosit de un fel de geografie figurativă bazată pe scripturi. Astfel, vorbeşte despre propria sa retragere de la principiile normative ale vieţii evreieşti ca un „exil în deşertul Damascului", aluzie la cuvintele lui Dumnezeu în *Cartea lui Amos* (5.27): „te voi blestema să mergi în exil dincolo de Damasc". în schimb, viitoarea înnoire a Israelului a fost descrisă drept o întoarcere din „pustia popoarelor" (cap. Ez. 20.35") în „Deşertul lui Iuda". Duşmanul principal - reprezentantul lui Belial sau a Celui Rău - a fost numit Gog, la origine numele unei puteri nordice a cărei pieire a fost prezisă de profetul Ezechiel (cap. 38-39). Pe de altă parte, şi cu atât mai mult, forţele ostile au fost descrise drept kiteeni, un termen ce la origine desemna pe locuitorii Kitionului, în Cipru (cap. Ge. 10.4), dar care mai târziu a fost folosit într-un sens larg - mai degrabă ca „huni" sau „tătari" -în general de „barbari", şi a fost aplicat în epoca elenistică macedonenilor imperiului alexandrin, iar în perioada romană, romanilor. *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului,* un text ce descrie conflictul apocaliptic final, se referă la „kiteenii din Asiria" şi la „kiteeenii din Egipt", unde nu se face referire la altceva decât la populaţia necredincioasă a fiecărui ţinut, a cărei pieire fusese de mult prevestită *(cf* Zah. 10.10-10-11, et'c).
Nu este nevoie să abordăm astfel de aluzii la nivel literal pentru a porni după aceea la o zadarnică vânătoare de identificări istorice. Folosirea figurativă a numelor, totdeauna gândită să evoce asocieri tradiţionale, este comună celor mai multe culturi; trebuie doar să ne gândim la termeni ca „Parnassus", „Mecca", „Babilon", sau „Waterloo" din vorbirea engleză curentă.
Exista, de asemenea, o folosire figurativă a numelor *personale.* Preoţii vicioşi care s-au opus „învăţătorului Dreptăţii" - el însuşi preot - au fost descrişi ca o „casă a lui Absalom", cu referire la trădarea biblică a lui Absalom împotriva propriului său tată, David. Schismaticii erau straniu pomeniţi ca fiind „casa lui Peleg" (Cap. Ge. 10.25), doar pentru că termenul ebraic *p-l-g* înseamnă „a despărţi". Asemenea desemnări n-ar trebui să păcălească pe nimeni; este inutil să pornim în a căuta prin consemnările perioadei elenistice sau romane a istoriei evreieşti un răufăcător numit Absalom. Numele trebuie tratat pur şi simplu ca „Atila", „Machiavelli", „Benedict Arnold" sau „Quisling" din

vorbirea modernă.
Din păcate, adevărata înţelegere a manuscriselor a fost compromisă (sau cel puţin împiedicată) de nerăbdarea savanţilor de a le data, şi sub acest impuls s-a născut o tendinţă frenetică de a vedea referiri istorice în aceste nume pur figurative. Ca urmare, literatura acestui subiect este încâlcită de tot felul de încercări ingenioase, dar de obicei forţate, de a da manuscriselor datări specifice în perioada elenistică sau romană. S-a presupus, de exemplu, că „kiteenii din Asiria" şi „kiteenii din Egipt" sunt în mod necesar imperiile Seleucid şi Ptolemaic; că secta de fapt a migrat, pare-se din faţa trupelor romane, de pe ţărmul de vest al Mării Moarte spre regiunea Damascului; iar „casa lui Absalom" ar fi fost a unui Absalom menţionat întâmplător în Prima Carte a Macabeilor (11.70; 13.11) sau a fiului lui loan Hiracanus I, care a purtat acel nume (Josephus, *Ant.,* xiv, 4.4; *Război,* 1,154)!
Nicăieri nu a produs această tendinţă de a „istoriciza" mai mult dezastru ca în încercările făcute pentru a uni diferitele referiri la „ învăţătorul dreptăţii" într-o unică biografie consistentă şi de a reconstrui din aluziile colaterale la un „preot vicios" şi un „om al minciunii", ce l-au persecutat, o situaţie istorică specifică. Tot felul de personaje (Onias, Menelaus, Antiohus, Epifanes, Alexandru Ianaeus, loan Hircanus, Matatias, tatăl lui Iuda Maca-beul - chiar şi Iisus, loan Botezătorul şi Paul) au fost propuse să umple aceste numeroase roluri. Dacă, însă, ne uităm la informaţii fără prejudecăţi, este destul de evident că „învăţătorul dreptăţii" denotă mai degrabă o funcţie neîntreruptă decât un individ, şi că diferitele aluzii făcute în ceea ce îl priveşte nu sunt d'edicate de fapt uneia şi aceleiaşi persoane.
In *Documentul Sadochit,* de exemplu, ni se spune că Dumnezeu a ridicat un „învăţător al dreptăţii" la douăzeci de ani după începerea celui de-al trei sute nouăzecilea an al mâhnirii Sale, calculat de la capturarea Ierusalimului de către Nabucodonosor. Aceasta este, evident, o referire la Neemia sau - poate, mai probabil, ştiind că el a fost preot - la Ezra. Pe de altă parte, ni se spune în acelaşi document (ix, 29 ff) că „aproape patruzeci de ani vor trece de la moartea învăţătorului dreptăţii până ce toţi cei ce au pus mâna pe arme şi s-au alăturat Omului Minciunii vor fi în cele din urmă nimiciţi". Aici, în mod evident, se face referire la un învăţător *ce va să vină,* unul ce se va ridica pentru a ocupa funcţia tradiţională dinainte de această perioadă de patruzeci de ani de „necazuri mesianice" despre care citim într-adevăr în Talmud cât
şi în literatura rabinică târzie. Această figură este de fapt prototipul arab al lui

Mahdi - un titlu care înseamnă „călăuză".
în mod similar, dacă parcurgem cu luciditate referinţele la „ învăţătorul dreptăţii" din *Comentariul Cărţii lui Habacuc,* va deveni un lucru evident că autorul citează pur şi simplu un număr de incidente ce ar putea ilustra cuvintele profetului. Nu este un motiv suficient pentru a se considera că acestea constituie o naraţiune istorică. Astfel, când se interpretează versetele (1.13): „De ce am privi noi, oare, pe cei vicleni, şi am păstra tăcere atunci când cel nelegiuit blestemă pe unul mai drept decât el?" ca făcând referire la „«casa lui Absalom» şi la oamenii din preajma ei şi care păstrează tăcerea atunci când sunt aduse acuzaţii împotriva învăţătorului dreptăţii, şi care nu au sărit în sprijinul lui împotriva omului minciunii", s-ar putea referi la un incident istoric care a implicat un anumit „învăţător al dreptăţii"; iar când vorbeşte (în comentariul la 2.15) de un astfel de învăţător ce a fost ofensat de un preot păcătos care a încercat (se pare) să-i uzurpe funcţia, s-ar putea referi la o persoană complet diferită, dintr-o altă perioadă istorică. Similar, aluzia (din *Manualul de Disciplină pentru viitoarea congregaţie a Israelului)* făcută la un „mesia" ce se afla la un ospăţ în comun nu este nici o dovadă, aşa cum au crezut unii savanţi, că Frăţia credea într-un singur învăţător al dreptăţii asemănător lui Hristos, care a suferit martiriul şi a cărui a Doua Venire era aşteptată. Adevărul este că termenul „mesia" acolo înseamnă „rege uns". Textul în discuţie oferă protocolul ce trebuie respectat în viitoarea lege, şi scopul este de a sublinia faptul că, chiar un rege uns va trebui să cedeze locul în adunările publice unui preot uns!
Asta nu înseamnă, desigur, că aluziile particulare nu sunt de o importanţă crucială în determinarea limitelor pentru data la care textele au fost scrise. Ţin doar să avertizez împotriva tendinţei de a aduna toate aceste aluzii într-un tot narativ pentru ca apoi să se tragă din acesta concluzii istorice şi doctrinare cuprinzătoare. Ceea ce trebuie să conştientizăm este faptul că exegeţii nu au făcut decât să potrivească un set de măşti („omul drept", „omul vicios", „străinul invadator") pe un set de personaje („învăţătorul dreptăţii" „preotul păcătos", „kiteenii"), identificate diferit în epoci diferite.
*** * ***
Arheologii ne spun că peşterile de la Marea Moartă sunt fierbinţi şi întunecate. Acelaşi lucru poate fi spus în privinţa controversei iscate în jurul conţinutului lor. în acest punct, însă, este indicat să risipim norii de praf şi să încercăm să apreciem scripturile Comunităţii din puntul de vedere a ceea ce

oferă ele gândirii religioase şi dezvoltării interioare. Ele reprezintă o experienţă ce a fost adeseori repetată în istorie - experienţa unui non-'conformist tipic care combină, printr-o stranie şi minunată alchimie, o linişte interioară cu un fanatism exterior, şi a cărui simţire în privinţa lui Dumnezeu este simţirea unui foc mistuitor ca şi a unei lumini orbitoare. Este poate adevărat că documentele ce ne-au parvenit nu sunt capodopere literare. Totuşi, ele sunt mărturia unor oameni care, la fel ca şi înaintaşii lor, au stat în despicătura unei stânci şi au văzut trecând pe acolo slava lui Dumnezeu.

SLUJIREA LUI DUMNEZEU
Statutul Comunităţii

Ei. cei ce iubesc sinagogile cucernicilor fugiţi de la ei, precum vrăbiile ce zboară din cuibul lor.
Au rătăcit în pustie ca să se izbăvească de rău."
Psalmii lui Solomon 17,15-16

INTRODUCERE

Deoarece Comunitatea se considera adevărata Congregaţie a Israelului, însărcinată cu misiunea clară de a păstra Legea şi Legământul lui Dumnezeu într-o epocă de apostazie şi confuzie, de a aduce oamenii pe calea cea dreaptă înainte de Judecată de Apoi şi de a purta ultima bătălie împotriva celor lipsiţi de credinţă, ea s-a organizat în ceea ce s-ar putea descrie ca „biserică". O astfel de organizaţie necesită un set formal de principii şi o constituţie, iar toate acestea sunt expuse în cele două documente cunoscute drept *Manualul de Disciplină* şi *Documentul Sadochit.*

Primul este conţinut într-unui din manuscrisele descoperite la Qumran în 1947. Ultimul, pe de altă parte, a fost cunoscut de mai multă vreme din două copii din sec. al XH-lea găsite de Solomon Schechter, în 1896-1897, în sinagoga Ezra din vechiul Cairo (Fostat), care făceau parte din *genizah*[1], sau depozitul de „manuscrise înlăturate". Deşi a fost publicat în 1910, abia după ce au fost descoperite textele de la Qumran a ieşit la iveală adevăratul caracter al acestui document şi legătura lui cu Comunitatea de la Marea Moartă. Această legătură este evidentă încă din *Manualul de Disciplină* şi s-a confirmat prin faptul că un fragment al unei copii timpurii a fost găsit într-una din peşterile de la Qumran.

Ambele documente sunt compilaţii. Sunt, ca să spunem aşa, locul comun al unor formulări variate şi diferite ale Codului şi Principiilor ce au fost puse la un loc. Acest lucru este evident mai ales în cazul *Manualului,* dintr-o lungă interpolare ce relatează doctrina Celor Două Instincte ale Omului (r. iii-iv) şi care era destinată mai ales „pentru folosul supraveghetorului" (literal, „cel care îi va aduce pe alţii către vederea lăuntrică") arătând că această secţiune era de fapt punctul principal al unei predici. în cazul *Documentului Sadochit,* o distincţie clară poate fi recunoscută

Notă:

[1] Depozite de manuscrise ce nu mai erau folosite, considerate eretice. Descoperirea făcută de Solomon Schechter, în 13 mai 1896, al unui fragment in ebraică al *Eclesiastului* a atras atâta atenţie asupra a ceea ce însemna "geniza" încât termenul este aplicat acum depozitului de manuscrise găsite la Fostat, lângă Cairo. Aceasta era o biserică dedicată Sf. Mihail, care după cucerirea Egiptului de către Hosroe, a devenit sinagogă. (N.tr.)

între partea de început, care este în sine un discurs omiletic despre istoria Comunităţii şi doctrina celor Rămaşi, şi secţiunea imediat următoare ce recită regulile ordinului. Ambele documente au fost destinate *Comunităţii ca întreg,* şi nu doar celor din aşezarea de la Qumran. *Documentul Sadochit* face această clarificare distingând între regulile ce trebuie urmate „în cetate" şi cele de urmat „în tabere (sau aşezări)" - o distincţie făcută şi de afirmaţia lui Josephus cum că esenienii aveau comunităţi în multe cetăţi.
Interesul major al acestor documente stă în legătura avută cu ceea ce Josephus şi Philon ne spun despre organizarea esenienilor. In mare, este vorba despre acelaşi sistem de probă şi iniţiere; aceleaşi trepte pentru „gradele purităţii"; aceeaşi împărţire în comun a bunurilor, aceleaşi mese în comun; aceeaşi organizare în privinţa „supraveghetorilor"; aceleaşi măsuri împotriva blasfemiei sau celor asemănătoare; şi aceleaşi reguli în privinţa participării la adunările publice - pentru a nu mai menţiona şi alte elemente similare de mai mică importanţă. Sunt, desigur, diferenţe şi acestea au condus mai mulţi savanţi să fie precauţi în a identifica prematur Comunitatea cu esenienii. Trebuie amintit, însă, că Josephus şi Philon descriu condiţiile aşa cum se găseau în primul secol al erei creştine, pe când documentele noastre pot reflecta o perioadă timpurie a relaţiilor, chiar până la hasidimii (Evlavioşii) vremii macabeene, care erau predecesorii spirituali ai esenienilor. Un punct de diferenţiere ce a fost frecvent amintit este că, printre esenieni, bărbaţii erau iniţiaţi o dată pentru totdeauna, în vreme ce - se susţine - *Manualul* prescrie o repetare anuală. Aceasta, însă, constă de fapt într-o proastă înţelegere a ceea ce spune în realitate *Manualul;* pentru că de fapt nu prescrie o iniţiere anuală ci doar o *reevaluare anuală a comportamentului* în ideea de a înlătura sau, dimpotrivă, de a permite o reevaluare a fiecăruia în virtutea „gradelor de puritate". Nu mai puţin interesante, şi probabil mai incitante decât legătura avută cu esenienii, sunt numeroasele paralele pe care aceste texte le au cu organizarea Bisericii creştine primare. Comunitatea îşi dă sieşi aceeaşi denumire *('edah)* pe care primii creştinii din Palestina o dădeau Bisericii lor. Acelaşi termen este folosit pentru a desemna adunarea legislativă aşa cum era folosit de acea comunitate pentru a indica consiliul bisericii. Există doisprezece „bărbaţi ai sfinţeniei" care au rolul de călăuzitori ai comunităţii - o remarcabilă corespondenţă cu cei doisprezece Apostoli. Aceşti bărbaţi au trei superiori, care răspund la numele de Ioan, Petru şi Iacov, ca cei trei stâlpi ai Bisericii (Galateni, 2.9f). Există un sistem precis de

mebaqqenm sau „supraveghetori" - un echivalent exact al grecescului *episkopoi,* sau „episcopi" (înainte de a dobândi funcţii *sacerdotale).* Iar Comunitatea se descrie ca „pregătind calea în deşert" - cuvinte pe care Ioan Botezătorul le-a citat din Vechiul Testament pentru a-şi defini misiunea (Ioan 1.23).

Manualul de Disciplină şi *Documentul Sadochit* pot fi comparate, de fapt, cu *Didahia, Didascalia Apostolorum* şi *Constituţiile Apostolice* - primele documente ce fac referire la organizarea Bisericii primare. într-adevăr, dacă ne îndepărtăm de terminologia grecească în care detaliile acelei organizări ne-au parvenit aproape în totalitate, şi dacă o traducem apoi în ebraică sau aramaică, vom afla că există o legătură remarcabilă cu textele găsite la Qumran, demonstrând că acestea reflectă un tip de organizare religioasă pe care biserica creştină primară s-a bazat în mare parte.

O legătură între cele două mari coduri este fragmentara *Cartea a Binecuvântărilor.* Acest mic document oferă protocolul pentru schimbul de binecuvântări între membrii comunităţii. Aceste binecuvântări sunt bazate pe binecuvântarea preoţească din Numeri (6.24-26), cuvintele străvechi fiind astfel interpretate şi elaborate în fiecare caz încât să aibă o aplicare specială asupra persoanei căreia îi sunt adresate. Interpretările se bazează pe procedeul, cunoscut din literatura rabinică, de a afla alte sensuri dintr-un text scriptu-rar corelându-1 cu alte pasaje în care aceleaşi cuvinte sunt folosite cu sensuri diferite.

Astfel, fraza, „Domnul să te binecuvânteze" este tacit asociată cu un pasaj asemănător din Psalmi 68.26, unde cuvântul „binecuvântare" apare alături de expresia, „fântâna Israelului". Acestea sugerează ideea că binecuvântarea constă de fapt în a bea din Fântâna Divină.

Asemănător, fraza „şi păzeşte-te", trimite simultan la pasaje precum Deut. 7.12: „Domnul va ţine legământul faţă de tine", şi Psalm 121.7: „Domnul te va ţine departe de rău". Ea evocă deopotrivă ideea că binecuvântarea constă în menţinerea Legământului şi în protejarea de influenţele satanice.

Din nou, cuvintele: „Domnul şi-a ridicat chipul", sunt interpretate în lumina diferitelor sensuri ale cuvântului „a ridica", de a ridica sufletul din groapă, sabia şi steagul în luptă, obstacolele din cale.

Această metodă de interpretare a Binecuvântării Preoţeşti poate fi admirabil ilustrată de modul în care este de fapt expusă în textul clasic rabinic, *Sifre,* o compilaţie alcătuită din cele mai timpurii surse, în sec. al III-lea d.Hr.

Şi păzeşte-te: Rabbi Isac spune: aceasta înseamnă păzeşte-te de înclinaţiile diavoleşti, chiar dacă Scriptura spune: „Că Domnul este nădejdea ta, şi va feri piciorul tău de cursă" (Prov. 3.26). O altă explicaţie ar fi că expresia trimite la a te păzi de demoni, chiar dacă Scriptura spune: „Şi-a trimis îngerii să aibă grijă de tine, să te ţină deoparte de ce este rău" (Ps. 91.11). Totuşi, o altă explicaţie ar putea trimite la faptul că Dumnezeu va ţine cu tine Legământul făcut cu strămoşii tăi, după cum este spus: „Domnul Tău va ţine pentru tine legământul, şi mila Sa se va lăsa asupra ta, precum a făcut-o şi cu strămoşii tăi" (Deut. 7.12). Sau, din nou, cuvintele pot fi înţelese în sensul că Dumnezeu va ţine (minte) pentru tine pedeapsa nimicirii, după cum spune Scriptura: „Străjerule (ebr. Păzitor), cât mai este până trece noaptea? Şi străjerul (adică, Cel ce ştie timpul) răspunde: Zorile vin, dar este încă noapte" (îs. 21.11-122). în sfârşit, cuvintele se pot referi la faptul că Dumnezeu îţi păzeşte sufletul în ceasul morţii, chiar dacă Scriptura spune: „Sufletul domnului meu va fi legat (adică, ţinut drept) în mănunchiul vieţii" (1 Sam. 25.29); sau a-ţi ţine paşii departe de ce e rău, după cum este spus: „El va păzi paşii celor cu credinţă în suflet" (1 Sam. 2.9).

Aceeaşi compilaţie, am putea adăuga, are şi interpretări la cuvintele: „Să caute Domnul asupra ta cu faţă să strălucească şi să te miluiască", care sunt în perfect acord cu cele din micul nostru document:

Să te miluiască: Aceasta înseamnă să te miluiască în faţa tuturor făpturilor... sau, să-ţi dea harul cunoaşterii şi al înţelegerii, înţelepciunii şi pătrunderii... sau, din nou, să te milostivească cu înţelepciunea Torei.

în transcrierea binecuvântărilor preoţilor, în general, şi a marelui preot, în mod special, documentele noastre adoptă din nou o altă cale. Ele pun accentul pe diferitele simboluri ale oficierii preoţeşti. Astfel, de vreme ce preotul oficiază în „loc sfânt", binecuvântarea este chemată asupra lui pentru ca el să poată sluji mai departe în „locul sfânt" ceresc. De vreme ce marele preot purta o coroană sau mitră, se invocă asupra lui pentru a fi încoronat de Dumnezeu cu diadema cinstei veşnice. De vreme ce preotul primeşte de regulă prima parte a ofrandelor, este onorat în speranţa că se va bucura de „prima parte a bucuriilor"; şi de vreme ce este un slujitor la altar, că ar „împărtăşi soarta îngerilor slujitori". (Acest ultim lucru, după cum se poate observa, are de asemenea, o paralelă remarcabilă în *Sifre.* „Când Tora iese din gura preoţilor", citim, „Dumnezeu vorbeşte despre aceştia ca şi cum ar fi îngeri slujitori" [*Korah,* §119]).

Textul nostru poartă titlul „Pentru *Maskil".* Acelaşi titlu apare şi în *Manualul de Disciplină* în pasajul ce discută despre cele două duhul pe care Dumnezeu le-a pus în fiecare om (col. iii-iv). Nu este sigur ce anume înseamnă cuvântul ebraic *Meskil* în aceste contexte. De regulă, poate însemna fie (a) cel care este înzestrat cu pătrundere interioară, sau (b) cel care încearcă să împărtăşească această viziune altora.[1] Dacă ultima variantă este mai plauzibilă, atunci este posibil ca atât textul de faţă cât şi pasajul din *Manual* să aibă rolul de „predici model" pentru instructorii religioşi ai comunităţii. într-adevăr, putem chiar să ne aventurăm în a spune că erau discursuri de iniţiere desemnate pentru a acompania lecturi din *Lege;* de pildă, documentul de faţă era cuplat cu acea secţiune din Numeri ce include Binecuvântarea Preoţească, iar pasajul din *Manual* cu „lecţii" din Deuteronom (de pildă, 11.26 ff.: „Iată, pun astăzi înaintea voastră binecuvântarea şi blestemul"). Josephus ne spune explicit că în cadrul Comunităţii asemenea expuneri erau ceva obişnuit în predicile sabatice.

Textul acestui document este foarte fragmentar, iar în unele cazuri rubricile care arată cui îi este adresată binecuvântarea, lipsesc. Dar sensul general al binecuvântării în sine arată de regulă pe cine are în vedere. In această privinţă am urmat sugestiile editorilor originari. în ceea ce priveşte restul, revizuirile noastre, (indicate prin paranteze) se bazează pe o recunoaştere a acelei metode exegetice scripturare de bază evidenţiată mai sus.

Notă:

[1] Cuvântul apare cu acest ultim sens în Dan. 12.3, unde, totuşi, este de obicei tradus „că sunt înţelepţi".

MANUALUL DE DISCIPLINĂ

DESPRE LEGĂMÂNT (i, 1-15)

Toţi cei ce vor să se alăture comunităţii trebuie să se lege prin legământ să-1 respecte pe Dumnezeu şi pe oameni;
să trăiască după anumite rânduieli;
să-1 caute pe Dumnezeu [ ];
să facă ceea ce este bine şi drept în ochii Lui, potrivit cu ceea ce s-a transmis prin Moise şi profeţii care L-au slujit;
să iubească pe toţi cei aleşi de Dumnezeu şi să urască tot ceea ce El a respins;
să se ţină departe de tot ce este rău şi să se alipească de tot ce este bun;
să se poarte cu credinţă şi drept în această lume şi să nu mai urmeze învârtoşarea sufletului[1] şi desfrânarea ochilor[2], făcând tot felul de rele;
să aducă într-o frăţie a dragostei împărtăşite pe toţi cei ce şi-au mărturisit voinţa de a asculta poruncile lui Dumnezeu;
să se alăture comunităţii închinate lui Dumnezeu;
să meargă cu credinţă înaintea Lui potrivit cu legile si poruncile pe care El le-a dat;
să iubească pe toţi copiii luminii[3], pe fiecare potrivit locului ce-1 are în comunitatea lui Dumnezeu;
să urască pe toţi copiii întunericului, potrivit cu măsura vinii ce o poartă fiecare şi pe care Dumnezeu în cele din urmă îi va judeca.

Notă:
[1] Ier. 3.17.
[2] *Cf.* Num. 15.39, Ez. 6.9.
[3] Luc. 16.8; Ioan 12.36; Ef. 5.8.C/.de asemenea Luc. 1.79; Ro.2.19.

Toţi cei ce îşi mărturisesc păcatele pentru a sluji adevărului lui Dumnezeu trebuie să o facă cu toată puterea şi cu tot sufletul, iar toate bunurile lor vor aparţine comunităţii lui Dumnezeu[1], astfel ca minţile lor să fie curăţite de Adevărul preceptelor Sale, puterea lor să fie călăuzită de căile Sale desăvârşite, iar bogăţia să le fie rânduită cu ceea ce Domnul a hotărât dinainte.

Ei nu trebuie să se abată în nici un fel de la ascultarea poruncilor lui Dumnezeu atunci când timpul i-a rânduit; ei nu trebuie să fie nici împotriva vremurilor, dar nici să se supună lor[2].

Nu trebuie să se abată de la adevărul[3] lui Dumnezeu, nici la stânga, nici la dreapta.

DESPRE INIŢIERE (i, 16-ii,18)

Mai mult, toţi cei ce se alătură comunităţii fac un legământ înaintea lui Dumnezeu prin care trebuie să împlinească tot ceea ce El a hotărât, fără a da în lături din pricina fricii sau a groazei[4] sau din cauza vreunei încercări la care au fost supuşi de către Belial.[5]

Când fac acest Legământ, preoţii şi leviţii rostesc o binecuvântare în faţa lui Dumnezeu şi în faţa celor pe care Dumnezeu i-a făcut să vadă adevărul Său; iar cei care intră în Legământ trebuie să rostească după ei: „amin, amin"[6].

Notă:

[1] Aşa şi printre esenieni: Josephus Flavius, *Război,* II, viii, 3; Philon, citat de Eusebiu, *Pmep.Ev.,* viii, 11; Porfir, „Abstinenţă faţă de carnea de animal", p. 381 (ed. Leyden, 1620). La fel şi pentru creştinii de început: Lucian, *De morte Peregrini,* c. 13.

[2] Nenumăratele variante ale calendarului au fost un motiv de dispută între evrei şi diverse secte, printre care şi samaritenii.

[3] Cuvântul „adevăr"este adesea folosit în manuscrise în sensul specific al legii mozaice *(Tom).* La fel şi samaritenii trimit la adevăr în sensul de „Adeverire" *(Qushtâ).*

[4] *Cf.* Mişna., *Berachoth,* V,4.

[5] *Cf. Jubilee,* 1.20; *Testamentul lui Ruben,\i; Testamentul lui Levi,* iii; *Testamentul lui Zebulun,* ix, *Testamentul lui Naftali,* ii; *Testamentul lui Beniamin,* vi, Cap. de asemenea *Didahia,* xxi.3.

[6] „Amin" (sau „Amin, amin") era răspunsul standard la un jurământ: Num. 5-22; Deut.27, *passim;* Mişna, *Shebu 'oth,* V, 2.

Apoi preoţii repetă măreţele fapte ale Domnului aşa cum apar în toată slava puterii Sale, slăvind mila sa arătată lui Israel, în vreme ce leviţii amintesc toate nelegiuirile copiilor lui Israel şi toate păcatele pe care le-au săvârşit sub stăpânirea lui Belial. Şi toţi cei ce intră în Legământ trebuie să se mărturisească spunând după preoţi: „Ne-am purtat greşit, am păcătuit, am făcut fărădelegi noi înşine şi părinţii noştri şi astfel ne-am îndepărtat de adevăr. Aşadar, IDumnezeu a făcut bine aducând judecata Sa asupra noastră şi asupra părinţilor noştri[1]. Totuşi, din vremuri străvechi, El s-a aplecat cu milă asupra noastră aşa cum o va face în toate veacurile ce vor veni."

Apoi preoţii vor rosti o binecuvântare asupra celor ce s-au îndepărtat de Dumnezeu[2] şi care au trăit în păcat până atunci, spunând aşa: „Fie ca Domnul să te binecuvânteze cu tot binele şi să te ferească de tot ce este rău, luminându-ţi sufletul cu înţelegerea lucrurilor şi slăvindu-te în cunoaşterea celor veşnice, ca ridicându-şi El chipul milostiv asupra ta, să-ţi dea pacea veşnică[3].

Leviţii, însă, trebuie să rostească un blestem asupra celor care au făcut legământ cu Belial şi să spună: „Blestemat să fii pentru toate vicleniile tale. Fie ca Dumnezeu să te dea în mâinile celor ce caută răzbunare şi să lase nimicirea urmaşilor tăi în mâinile celor ce se vor bucura de răsplata noastră. Blestemat să fii, dincolo de orice nădejde. Chiar dacă faptele tale sunt săvârşite în beznă, fii blestemat să arzi în focul veşnic[4]. Fie ca Dumnezeu să nu-ţi acorde nici o îngăduinţă atunci când o vei cere, nici iertare pentru nedreptăţile săvârşite. Fie ca El să-şi arate chipul mânios dinaintea ta, ca astfel să-ti arate răzbunarea Lui. Fie ca nimeni să nu-ti dorească pacea cuvenită doar celor ce-şi strigă în adevăr moştenirea[5]."

Notă:

[1] Ps. 106.6 Acesta e formula obişnuită a confesiunii pentru ziua Izbăvirii.

[2] *Cf.* dezvoltării acestei idei în Ef. 1.11 Ro. 8.17; Gal.. 3.29,etc, şi cf. G. Dalman, *The worlds ofjesus* (1902) p.l25ff.

[3] O extindere a binecuvântării preoţeşti, Num. 6.22-27.

[4] *Cf.* Mat. 18.19; Dalman, *The Words ofjesus,* p. 161.

[5] Ebraica este obscură, fiind propuse diferite interpretări cu privire la acest pasaj.

Şi toţi cei care intră în Legământ trebuie să repete după ei această binecuvântare şi acest blestem şi apoi [vor zice] „Amin, amin".
Apoi preoţii şi leviţii vor continua să spună: „Blestemat să fie cel ce a intrat în Legământ[1] cu pata idolatriei în suflet şi care şi-a arătat nedreptatea înaintea Lui[2] şi care, când aude preceptele acestui Legământ se laudă în sinea lui, zicându-şi: «Voi avea pacea, chiar dacă aş urma după pornirile inimii mele!» Dar fie că-şi urmează poftele, fie că este însetat de împlinirea lor[3], acesta va fi lepădat şi nu va fi iertat.
Fie ca Domnul şi mânia judecăţilor Sale să-l nimicească în focul veşnic şi fie ca toate blestemele de temut din acest Legământ să se pogoare asupra lui.
Fie ca Dumnezeu să-l alunge din mijlocul copiilor luminii pentru nelegiuirea şi necredinţa[4] de care a dat dovadă.
Fie ca Domnul să-i pună pe cei ca el în rândul celor blestemaţi întru vecie!
Apoi toţi cei primiţi în Legământ vor repeta după ei drept răspuns: „Amin, amin".

DESPRE CERCETAREA ANUALĂ (ii, 19-25)

Rânduiala care urmează trebuie urmată an de an, câtă vreme Belial continuă să stăpânească.
Preoţii sunt primii cercetaţi potrivit rânduielii, unul după celălalt, cu tot respectul cuvenit. După ei, leviţii sunt cercetaţi în chip asemănător, iar la urmă toţi laicii[5], unul

Notă:
[1] Printr-o greşeală a scribului, cuvântul pentru „toţi care au venit" a fost transformat în textul original astfel încât să îi urmeze mai degrabă lui „intră" decât lui „blestemat va fi".
[2] Ez. 7.19; 14.3, 7.
[3] Deut. 29.19. Acelaşi pasaj este citat cu sens asemănător în *învăţăturile Apostolilor,* ii, 23 siriace.
[4] Termenul ebraic *gillulîm,* ce se traduce de obicei prin „idoli", a fost înţeles de comentatorii evrei timpurii ai Bibliei ca însemnând „murdărie". Autorul nostru are evident aceeaşi tradiţie.
[5] Aceasta era regula obişnuită pentru ierarhie la evrei; *Cf.* Mişna, *Horayoth,* III, 8.

după altul, în mii, sute, [în grupuri de] câte cincizeci şi de câte zece. Aceasta pentru ca fiecare om din Israel să ajungă să ştie care este locul său în comunitatea veşnică a Domnului[1] şi să arate supunere faţă de porunci; şi cu toţii vor fi mădularele unei frăţii ridicate pe ţeluri adevărate, pe un simţ al smereniei, milei şi al dreptăţii împărtăşite - o frăţie cu adevărat sfântă, împărtăşind o comuniune fără de sfârşit[2].

DESPRE CEI CE VOR FI RESPINŞI (ii, 25-iii, 12)

Cel care nu voieşte să facă parte din comunitatea lui Dumnezeu, urmându-şi [cu încăpăţânare] îngâmfarea ce-o poartă în suflet, nu va fi primit în această Frăţie a adevărului lui Dumnezeu. Căci, cu cât se va fi ridicat mai mult împotriva poruncilor lui Dumnezeu, cu atât va dovedi că nu are tăria să-şi schimbe purtarea, şi nu va fi primit printre cei drepţi.

Resursele mentale, fizice şi materiale ale unui astfel de om precum şi bunurile sale nu trebuie puse laolaltă cu cele ale comunităţii, căci un astfel de om merge prin „mlaştina nelegiuirilor"[3] iar „acestea sunt pete pentru mântuirea lui". El nu este sincer în a-şi înlătura împietrirea ce-o poartă în suflet. In căile luminii el nu vede altceva decât întuneric iar [un astfel de om] nu poate fi decât vinovat.

El nu poate fi curăţat prin nici o jertfă de mântuire, nici prin vreo apă a izbăvirii, nici curăţit prin scăldarea în lacuri şi râuri sau prin orice altă spălare cu putinţă. Necurăţit fiind, întocmai va rămâne câtă vreme va respinge

Notă:

[1] Comunitatea se considera drept parte a comunităţii veşnice a lui Dumnezeu - Biserica Nevăzută.

2 *Cf.* 2 Cor. 5.1.

[3] Acesta este una dintre cele mai obscure fraze din întregul document, iar traducerea este prin urmare incertă. în ebraică se spune: „în *se^on* al nelegiuirii va înainta". Cuvântul *se'on* apare doar în Is. 9.4 (5), unde înseamnă „sandală, cizmă", sens ce nu se potriveşte aici. Comentatorii evrei medievali au tins să se pună în acord cu înţelesul aramaic al cuvântului *seyan,* „nămol", şi tot aşa sugerez că a înţeles şi autorul nostru. Mai departe, noţiunea de „a înainta prin nelegiuire" a fost în mod clar influenţată de semnificaţia unei expresii asemănătore ce apare în Os. 10.13.

voia Domnului şi va da deoparte împărtăşirea în duh cu Dumnezeu.
Căci numai prin înţelegerea adevărului lui Dumnezeu, calea omului poate fi îndreptată.
Numai aşa pot fi înlăturate toate necuviinţele spre a primi adevărata lumină a vieţii.
Şi numai Duhul Sfânt este cel ce face cu putinţă alipirea la adevărul lui Dumnezeu şi izbăvirea omului de toate păcatele[1].
Doar prin duhul dreptăţii şi smereniei, păcatul său poate fi ispăşit.
Doar prin supunere faţă de poruncile Domnului, trupul său poate fi curăţit.
Doar aşa poate fi atins sufletul său de apele curăţirii.
Doar aşa poate fi sfinţit prin apele purificării.
Şi doar aşa paşii săi pot fi îndreptaţi fără de păcat în încercările sorţii pe căile rânduite de Dumnezeu, fără a se abate în vreun fel de la acestea.
Apoi el va fi într-adevăr primit dinaintea lui Dumnezeu, ca o ofrandă bineplăcută, fiind primit în Legământul comunităţii pentru totdeauna.

DESPRE CELE DOUĂ DUHURI DIN OM (iii, 13-iv, 26)

Aceasta priveşte pe cel ce îi va aduce pe alţii spre vederea lăuntrică[2], pentru a putea înţelege şi învăţa pe toţi copiii luminii firea adevărată a omului, judecând după cum este fiecare în parte, faptele lor de-a lungul vremurilor şi dând seamă de temeiurile pentru care sunt acum în mizerie, sau dimpotrivă, se bucură de bunăstare.
Toate acestea vin de la cunoaşterea lui Dumnezeu[3].

Notă:
[1] *Cf.* Mat. 3.11; Mar. 1.18; Luc. 3.16; Ioan 1.33; Fap. 1.5, etc.
[2] Cuvântul ebraic este cel tradus prin „învăţători" în Dan. 11.33., 35; 12.3, 10. „Cartea Binecuvântărilor" are aceeaşi destinaţie. Ambele texte au fost probabil destinate ca „suporturi" pentru învăţătorii Comunităţii, aceasta fiind un fel de predică - posibil elaborată cu scopul de a explica pasajele scripturare, Deut. 30.15 ff.: „Iată, îţi pun azi înainte viaţa şi binele, moartea şi răul" etc.
[3] *Cf.* 1 Sam. 2.3.

înainte ca tot ceea ce vedem să fie făcut, Dumnezeu a rânduit lucrarea lor, a hotărât firea lor, iar apoi acestea au primit un loc în lume potrivit planului minunat rânduit de Dumnezeu.
Nimic nu poate fi schimbat, căci în mâinile Sale stă cârmuirea tuturor lucrurilor. Şi doar Dumnezeu este Cel care le este sprijin în tot ce le este de trebuinţă.
Iar Dumnezeu a creat omul [pentru ca el] să cârmuiască şi să stăpânească lumea şi a pus în el două duhuri după a căror călăuzire trebuie să meargă până la judecata de pe urmă.[1]. Acestea sunt duhul adevărului şi cel al stricăciunii.
Temeiul adevărului st/află în Fântâna Luminii, iar cel al stricăciunii în Izvorul întunericului.
Cei cu bună credinţă se află sub stăpânirea prinţului luminilor[2] şi merg pe căile luminii, în vreme ce aceia dedaţi stricăciunii se află sub stăpânirea îngerului întunericului[3] şi merg pe căile întunericului. Insă prin îngerul întunericului chiar şi cei care săvârşesc cele drepte sunt supuşi greşelii. Toate păcatele şi nelegiuirile lor, toată vina şi înşelăciunile lor sunt din pricina stăpânirii lui; şi toate astea vor continua, prin tainicul plan al lui Dumnezeu, până când Acesta le va pune capăt.
Mai mult chiar, toate chinurile omului şi toate necazurile lui sunt în mâna acestei puteri necurate[4], căci toţi cei stăpâniţi de îngerul stricăciunii îi fac pe fiii luminii să se împiedice.

Notă:
[1] *Cf. Didahia, Testamentul lui Levi,* 5.30; Mat. 7.13f; Barnaba, xiv.3ff. Aceeaşi doctrină apare şi în pseudoepigraficul *Testamentul lui Aşer,* 1.3-9 şi în *Testamentul lui Iuda,* 20.1. S-a dezvoltat în mijlocul conceptului evreiesc cu privire la *yezer lob* (înclinaţia bună) şi *yezer ra'* (înclinaţia rea) ce există în orice om. Cu privire la naşterea conceptului, v. A. Dupont-Sommer, *The Jewish Sect of Qumran and the Essenes* (1954), pp.118/30. *Cf* de asemenea Enoh slavonie, 30.13f.
[2] Menţionat din nou în *Documentul Sadochit,* V.18. Posibil ca acesta să fie înţelesul real din 2 Corinteni.II.14. „Căci chiar Satana se preface într-un înger de lumină", adică, Satana este dezgustat de sine însuşi *ca* înger al Luminii şi astfel apucă o cale greşită.
[3] în *Testamentul Iui Levi,* xix şi în *Testamentul lui Iosif* viii, xx, Satana este numit „spiritul întunericului".
[4] Termenul folosit în ebraică (v. *mastemah)* este înrudit cu cuvântul „Satana". Este personificat în *Jubilee* 11.5; 17.16; 18.9.

Cu toate astea, Dumnezeul lui Israel şi îngerul adevărului[1] său sunt întotdeauna acolo spre a da nădejde fiilor luminii. Căci Dumnezeu este cel care a făcut aceste duhuri ale luminii şi întunericului şi le-a pus la temeiul oricărui act, [i-a făcut instigatorii] oricărei fapte, şi conducătorii oricărui gând. Cel pe care Dumnezeu îl iubeşte întru vecie, este pururea mulţumit de faptele sale; dar orice alăturare cu cel pe care El îl urăşte, va face ca şi acesta să fie urât de Dumnezeu până la sfârşitul vremurilor.

Acesta este chipul în care aceste duhuri se arată în lume pentru luminarea sufletului omenesc, pentru a-i face cunoscute căile dreptăţii şi ale adevărului, punându-i în suflet teama pentru judecata lui Dumnezeu. Un duh al smereniei, răbdării, milei fără de margini, bunătăţii fără de sfârşit, pătrunderii, înţelegerii, un duh al puterii dumnezeieşti ce purcede din înţelegerea lucrărilor Domnului şi a milei sale veşnice, un duh al cunoaşterii pe care se bizuie orice faptă, dorinţă arzătoare pentru dreapta cârmuire, o minte luminată într-un trup înfrânat, puterea de a răspândi iubire pentru toţi cei ce urmează adevărul, curăţenia sufletului ce înlătură orice murdărie, smerenia purtării alături de chibzuinţă şi puterea de a ascunde tainele Celui care pe toate le cunoaşte[2] - acestea sunt cele care le vin oamenilor în această lume prin alăturarea cu duhul adevărului[3].

Răsplata celor ce merg pe această cale este bunăstarea, alături de binecuvântări veşnice şi bucurii fără de sfârşit, într-o viaţă veşnică şi o cunună a slavei[4], o haină regească[5], prin lumina veşnică.

Notă:

[1] îngerul în discuţie este probabil Gabriel pentru că acesta nu a revelat doar adevărul lui Dumnezeu - el a revelat şi fundamentul Coranului lui Mohamed - ci este şi conducătorul credincioşilor în ultima bătălie împotriva puterilor întunericului; *cf. Războiului fiilor luminii* etc.

[2] Josephus *(Război* II viii,7) ne spune că esenienii au jurat să nu divulge învăţăturile lor celor din afară.

[3] Textul spune: „Acestea sunt temeliile duhului pentru copiii adevărului din lume". Este evident că scribul a încurcat ordinea cuvintelor; vezi mai sus, n. 15.

Cf. 1 Pet. 5.4. Mandeenii dau o mare importanţă „slăvitei cununi" *(kelilâ de-zivâ).* [3] *Cf.* Ap.6.11; 7.9; „Toţi slujitorii Domnului poartă robă."

Insă duhului stricăciunii îi aparţine lăcomia, uitarea facerii de bine, fărădelegea şi minciuna, pizma, înşelăciunea şi şiretenia, trufia fără margini, iuţimea la mânie şi nebunia, patima neînfrânată, desfrânarea, necurăţia, vorba nechibzuită, orbirea, surzenia, înţepenirea gâtului şi apăsarea inimii, iar ţelul lui este ca omul să se îndrepte pe căile întunericului şi ale şireteniei diavoleşti.[1] Răsplata tuturor celor ce merg pe astfel de căi sunt chinurile suferite în mâinile îngerilor distrugerii[2], pierzania veşnică prin mânia unui Dumnezeu răzbunător, înfiorarea veşnică şi nimicirea, pieirea în focul veşnic, întunecime de-a lungul încercărilor vieţii în fiecare neam, supărarea mare, necaz amar şi ruinare întunecată -sfârşind în pieire veşnică, fără nici o scăpare. Este dat ca toţi oamenii să se nască cu aceste lucruri, şi este dat ca mulţimea acestor duhuri să fie moştenite de-a lungul tuturor neamurilor. Şi doar pe aceste două căi este omul nevoit să meargă, şi dintre acestea două trebuie el să aleagă potrivit moştenirii sale, [şi între aceste două] faptele omului sunt împărţite din toată veşnicia. Căci Dumnezeu a hotărât ca acestea două să fie dobândite în egală măsură până la vremea cea de pe urmă.

Intre cele două duhuri El a aşezat o vrajbă veşnică. Faptele stricăciunii sunt lepădare a adevărului, în vreme ce toate căile adevărului sunt o lepădare a stricăciunii, şi duşmănie veşnică se află între aceste două căi, şi pace nu poate fi între acestea două.

Insă Dumnezeu în înţelepciunea lui a rânduit o vreme anume pentru aflarea stricăciunii în lume şi atunci când vremea judecăţii va veni, Dumnezeu o va nimici pe vecie. Apoi adevărul va birui în lume, altfel decât până acum, dar până la vremea judecăţii de pe urmă se va pierde pe căi nevrednice ce aparţin stăpânirii stricăciunii.

Notă:

1 Cap. Listele năravurilor în Gal. 5.19ff.; Ro. 1.29ff; lCor.6.9ff; Col. 3.5,8. Rendel Harris *(Teaching of the Apostles,1887,* pp. 82ff.) derivă aceste liste din catalogul viciilor recitate în mărturisirile pentru Ziua Izbăvirii. Alţii pretind că acestea au fost împrumutate de la stoici, şi citează texte asemănătoare în A Dieterich, *Nekyia,* pp. 163ff.

[2] *Cf.* Ier. Talmud, Sheb., vi. 37a. *Cf.* de asemenea Enoh , 53.3; 56.1 din slavonă.

Apoi Dumnezeu va curaţi toate faptele oamenilor în cazanul adevărului său şi va izbăvi făptura omului, nimicind orice duh al stricăciunii din trupul său şi curăţându-l prin duhul sfânt de apucăturile firii sale slabe. Ca apa curăţirii, El va pogorî asupra lor duhul adevărului[1] pentru a-i izbăvi de toate nelegiuirile şi de toate murdăriile cu care au fost atinşi de stricăciune; la urmă, fiind făcuţi drepţi, oamenii vor ajunge la cunoaşterea dumnezeiască şi la înţelepciunea copiilor cerului[2]; şi fiind făcuţi să se căiască de faptele lor netrebnice, vor fi înzestraţi cu vederea lăuntrică. Căci pe ei Dumnezeu i-a ales să-i fie părtaşi în legământul Său veşnic, şi ei vor avea slavă veşnică.[3] Stricăciunea nu va mai fi, şi toate cele ce ţin de înşelăciune vor fi blestemate.

Până acum duhul adevărului şi cel al stricăciunii s-au luptat în sufletul omului. Omul a mers deopotrivă pe calea înşelăciunii şi pe cea a adevărului. Dacă omul se va întoarce înspre adevăr, el se purta drept şi va urî stricăciunea; de va merge întru nelegiuire, el se va purta strâmb şi va urî adevărul. Căci Domnul le-a măsurat în egală măsură până la vremea cea de pe urmă: „Căci iată, Eu fac ceruri noi şi un pământ nou"[4]. El ştie dintru început faptele lor în fiece vreme şi i-a făcut pe oameni stăpâni în a cunoaşte deopotrivă binele şi răul. Dar când vremea judecăţii va veni, El va hotărî soarta fiecărei făpturi în parte pe potriva înclinării sale spre unul dintre cele două duhuri cu care Domnul i-a înzestrat.

DESPRE RELAŢIILE SOCIALE (v, 1-7)

Aceasta este regula pentru toţi membrii comunităţii -adică, pentru cei care şi-au mărturisit voinţa de a întoarce spatele răului şi de a se alătura la tot ceea ce Dumnezeu, în bunătatea sa, le-a poruncit.

Notă:

[1] *Cf.* Is. 443; Ioel 2.28-29; Fap. 2.17; 10.45; Tit. 3.5-6.

[2] Această idee era comună în lumea greco-romană, v. F. Cumont, *After Life in Roman Paganism* (1923), p.121.

[3] *Cf.* loan 12.43.

[4] *Cf.* Is. 65.17, şi în special Mat. 19.28.Cf şi Dalman, *Words,* pp. 177 ff.; Cumont, *op.cit.,* p. 13.

Ei trebuie să se ţină deoparte de toţi cei ce nu le împărtăşesc gândurile. Trebuie să se alăture comunităţii atât în privinţa învăţăturii cât şi a practicii.
Trebuie să se supună poruncilor fiilor lui Sadoc,[1] aceştia fiind preoţii care ţin încă legământul, şi membrilor Frăţiei care îl păstrează cu străşnicie. Prin votul lor vor fi hotărâte toate problemele doctrinare, economice şi judiciare.
Ei caută ca toate faptele lor să fie împlinite întru smerenie, adevăr, dreptate, milă, dreaptă judecată, bună cuviinţă, astfel ca nimeni să nu meargă cu sufletul împietrit sau pe căi ocolite, după pornirile inimii.
Mai mult, ei caută să lepede necurăţia şi învârtoşarea din firea omului.
Ei trebuie să înstăpânească în Israel temelia de nezdruncinat a adevărului.
Ei trebuie să se unească într-o legătură trainică pentru vecie.
Ei trebuie să fie iertători: cu toţi cei [din congregaţie] care s-au alăturat liber cauzei sfinte; cu laicii care s-au alipit de adevăr; cu cei care li s-au alăturat [în acest crez].[2]
Trebuie să se alăture atât în luptă cât şi după ce aceasta va lua sfârşit.
Ei trebuie să-i socotească drept ucigaşi pe toţi cei care încalcă legea.

DESPRE ÎNDATORIRILE ÎNTRU SFINŢENIE (v, 7-20)

Şi aceasta este calea prin care toate aceste rânduieli trebuiesc urmate în sânul comunităţii.
Fiecare din cei admişi în sfatul adunării trebuie să se alăture Comunităţii de faţă cu toţi cei ajunşi părtaşi cauzei [adevărului] şi să se lege prin jurământ[3] că se va întoarce

Notă:
[1] Vezi Introducerea.
[2] In mod evident sunt vizaţi prozeliţii ce nu sunt evrei.
[3] Josephus ne spune *(Războiul* II, viii,6) că esenienii evitau să jure. Singura excepţie era făcută atunci când trebuiau să jure pentru a fi primiţi în cadrul Comunităţii. Iisus şi-a sfătuit discipolii în acelaşi fel (Mat. 5.33-37). Este interesant să observăm că această regulă este valabilă şi pentru valdezieni.

cu toată inima şi cu tot sufletul către poruncile Legii lui Moise, aşa cum această lege a fost descoperită atât fiilor lui Sadoc - adică, preoţilor care ţin legământul şi fac voia Domnului - cât şi membrilor care s-au alăturat Comunităţii şi ascultă de poruncile lui Dumnezeu.

Va face legământ să se ţină deoparte de toţi cei nelegiuiţi, căci astfel de oameni nu trebuie primiţi în Frăţie. Aceştia nu au respectat rânduielile lui Dumnezeu şi au dat peste ispite ce i-au făcut să meargă pe o cale greşită, în vreme ce cunoaşterea adevărului lui Dumnezeu au luat-o în derâdere. Ei l-au mâniat pe Dumnezeu şi judecata Lui s-a abătut asupra lor cu toate blestemele cu care Acesta îi ameninţase în Legământ[1] şi prin care, în cele din urmă, îi va nimici pe vecie.

Nimeni nu trebuie să intre în apă înainte de a primi curăţia de la un om sfânt.[2] Căci omul nu poate fi izbăvit decât dacă se căieşte pentru păcatele sale.

Dumnezeu socoteşte drept necurat tot ceea ce nu ţine seama de cuvântul Său. Nimeni nu trebuie să se întovărăşească cu un astfel de om în lucrul său, nici să-şi pună laolaltă cu el bunurile, căci va fi izgonit. Mai degrabă, el trebuie să se ţină deoparte de acesta, căci Scriptura spune: „Fereşte-te de o învinuire nedreaptă" (Ex. 23.7)[3] Nici un credincios nu trebuie să se supună vrerii unui astfel de om în cele legate de cunoaştere sau dreptate. Nu trebuie să mănânce sau să bea nimic din ceea ce îi aparţine sau să primească ceva de la el în afară de bani, aşa cum este scris:

Notă:

[1] Adică blestemele menţionate în Deut. 28-29, cunoscute în tradiţia iudaică drept „Cominaţia" (ebr. *tochechan).* Atunci când pasajul este citit în sinagogă, askhenazii (evreii germani-polonezi) obişnuiesc să „cheme la Lege" pe cei mai umili membri ai congregaţiei - de obicei, paracliserii. Sefarzii (evreii spanioli-portughezi) insistă însă că termenul rabinic *(haham)* trebuie să însemne „chemat", pentru a arăta că Legea este ascultată înainte de toate!

[2] Acesta nu este un protest împotriva botezului, aşa cum s-a presupus, ci mai degrabă împotriva ideii că faptul *în sine* al scufundării poate să absolve de păcate.

[3] Scriptura se referă în mod special la *minciună.*

„Nu vă mai încredeţi dar în om, în ale cărui nări nu este decât suflare: căci ce preţ are el?" (îs. 2.22)[1]

Toţi cei ce nu sunt primiţi în Legământ trebuie izgoniţi odată cu toate bunurile lor. Un om sfânt nu trebuie să se încreadă în fapte trufaşe, căci trufaşi sunt toţi cei ce nu au primit Legământul lui Dumnezeu. Pe cei ce iau în derâdere cuvântul lui Dumnezeu, Domnul îi va nimici. Toate faptele lor sunt pângărite în faţa Lui iar Dumnezeu socoteşte bunurile lor necurate.

DESPRE CERCETAREA CELOR NOU PRIMIŢI ÎN LEGĂMÂNT (v, 20-24)

Când un om este primit în Legământ, hotărât să asculte de poruncile Domnului şi să se alăture cu toată inima sfintei frăţii, cercetarea trebuie făcută în privinţa firii sale şi a pătrunderii de care dă dovadă în cunoaşterea rânduielilor.

Această cercetare trebuie făcută de preoţii care păstrează Legământul lui Dumnezeu şi veghează la respectarea poruncilor, precum şi de către credincioşii ce s-au întors cu faţa spre Legământ. Fiecare va fi cercetat în parte şi apoi i se va da fiecăruia o sarcină, după puterea de înţelegere şi pătrunderea sa.

Atitudinile spirituale şi faptele lor trebuie totuşi cercetate an de an, unii dintre ei fiind înaintaţi în sânul Comuni-taţii în virtutea înţelegerii şi purtării lor cuviincioase, iar alţii înlăturaţi datorită încăpăţânării de care au dat dovadă.

DESPRE ÎNVINUIRI ŞI RANCHIUNĂ (v, 24-vi,l)

Când cineva îşi învinovăţeşte vecinul, el trebuie să o facă cu smerenie, îndurare şi sinceritate. Nu trebuie să-i vorbească cu mânie sau în orice alt chip viclean[2]. El nu trebuie

Notă:

[1] Textul scriptural a fost în mod evident tradus prin „al cărui duh sălăşluieşte în a sa suflare", adică, nu în „sufletul" său.

[2] Philon *(Quod Omnis Probus Liber,* §13) laudă pe esenieni pentru „firea lor veselă". La fel şi Josephus *(Războaie* II, vii, 6) spune că „ei sunt detaşaţi de furie, ocolesc patimile . .. [sunt] stăpâni ai păcii.

să arate vrajbă asupra lui sau să o poarte în suflet. Când i s-a adus o învinuire trebuie să dovedească [netemeinicia ei] pe loc şi nu trebuie să se lase stăpânit de ranchiună.
Nimeni nu trebuie să-şi învinuiască vecinul de faţă cu alţii fără a avea motive întemeiate sau martori.

DESPRE ÎNDATORIRILE DIN COMUNITATE (vi, 1-8)

Aceasta este rânduiala pe care toţi membrii Comunităţii trebuie să o urmeze în relaţiile pe care le au unii cu alţii, oriunde s-ar întâmpla să locuiască.
Fiecare trebuie să se supună mai-marelui său[1] în privinţa muncii pe care o face sau în problemele băneşti. Dar toţi trebuie să mănânce laolaltă, rugându-se împreună şi sfătuindu-se la un loc[2].
Oriunde vor fi zece oameni la un loc[3] care s-au alăturat Comunităţii, cel ce este preot nu trebuie să se îndepărteze de ei. Când se vor aşeza în prezenţa preotului, trebuie să-şi ocupe locul potrivit cu rangul fiecăruia în parte şi aceeaşi rânduiala trebuie păstrată şi atunci când se întâlnesc pentru a se sfătui. La masă de se vor aşeza pentru a mânca sau pentru a bea vin; preotul este cel care ia prima bucată de pâine sau gustă din vin, binecuvântându-le înainte de toate[4].
La fel, oriunde vor fi zece oameni ce au fost primiţi în Comunitate, nu va lipsi dintre ei cel care ştie să tălmăcească

Notă:
[1] Textul spune, „cel mic trebuie să se supună celui mai mare"; dar asta trimite în mod evident la funcţie şi nu la vârstă. Oricum, Philon spune despre esenieni că în sinagogă cei tineri trebuie să stea în spatele celor vârstnici *(Quod Omnis Probus Liber,* §12).
[2] Tot aşa şi printre esenieni: Philon, *loc.cit.;* Josephus, *Război,* II, vii, 5. Zece persoane reprezintă minimul cerut de legea iudaică pentru a constitui o frăţie. La fel se pare că era şi pentru esenieni: Josephus: *Războiu,* II, viii, 9.
[4] Tot aşa şi pentru esenieni: Josephus, *Război* ILviii, 5. în tradiţia creştină timpurie primul act al unei *agape* (ospăţul iubirii) era binecuvântarea cu-pei. Sarcina îi revine episcopului în cazul în care este prezent; a se vedea Dom Conolly, *Didascalia Apostolorum* (1929), pp. Iii ff.

Legea[1] în orice moment din zi sau noapte, pentru liniştea şi buna înţelegere ce trebuie păstrată între aceştia.
Membrii Comunităţii nu trebuie să doarmă cam o treime din nopţile unui an, [perioadă ce va fi consacrată] pentru a citi cărţi, a studia legea şi a se ruga împreună[2].

DESPRE SFATUL ADUNĂRII (vii, 8-13)

Această rânduială priveşte întâlnirile adunării.
Preoţii trebuie să ocupe primul loc. Cei vârstnici trebuie să îi urmeze; iar cei rămaşi trebuie să-şi ocupe locurile pe potriva rangului lor. Această rânduială trebuie păstrată şi atunci când se caută aplicarea [unei prevederi din] lege, când membrii se întâlnesc pentru sfat, sau când se discută bunul mers al Comunităţii.
Fiecare este îndreptăţit să-şi spună părerea în sfatul comunităţii. însă nimeni nu are voie să întrerupă pe cel care vorbeşte, sau să spună ceva până când celălalt nu a terminat ce avea de zis[3]. Mai mult, rumeni nu trebuie să vorbească înainte de a-i permite rangul său. Fiecare trebuie să vorbească pe rând şi numai când a fost chemat.
In mijlocul adunării, nimeni nu trebuie să vorbească despre ceva ce nu priveşte pe toţi cei aflaţi acolo[4].
Dacă Veghetorul[5] Comunităţii sau oricine altcineva care nu are acelaşi rang cu şi cel ce a ridicat o problemă spre cer-

Notă:
[1] Pentru o asemenea expunere, *cf.* Mişna, *Yoma* vii, 6p; Cor. 14.28. *Didascalia Apostolorum* afirmă că preotul este cel care trebuie să fie „Interpretul Legii".
[2] Pentru legătura dintre „studiu"şi „venerare" (lit. „binecuvântare"), Cap. Mişna, *Yoma.*
[3] losephus *(Războiu,* II,viii, 5) afirma despre esenieni că „nici un zgomot sau rumoare nu s-a auzit vreodată din casele lor. Mai degrabă ei lasă pe fiecare să vorbească atunci când îi vine rândul".
[4] Josephus *(Războiu,* II,viii,9) afirma despre esenieni că „arunci când zece dintre ei sunt adunaţi la un loc [adică, adunarea minimă cerută], nimeni nu trebuie să vorbească dacă ceilalţi nouă nu sunt de acord".
[5] Cuvântul ebraic este echivalentul grecescului *episkopos,* „episcop". Vedem astfel forma autentică a acestei funcţii, care mai târziu va avea şi funcţii sacerdotale. Comparabile sunt şi cuvintele „administrator" sau „super-intendent" pentru esenieni, menţionate de Philon (în Eusebius, *Pmep: Ev.,* viii,ll) şi Josephus *(Războiu,* II, viii, 3) şi atestate de asemenea în culturile mistice.

cetare în adunare, are ceva de zis în sfat, trebuie să se ridice şi să rostească: „Am ceva de spus adunării"; şi doar daca ceilalţi îi îngăduie, el va continua.

DESPRE NOVICI (vii, 13-23)

Oricine din Israel va dori să se alăture comunităţii, va trebui cercetat de către Veghetor în privinţa pătrunderii şi faptelor sale şi apoi va fi primit pentru ucenicie, pentru ca astfel să se întoarcă înspre adevăr şi să înlăture stricăciunea. Apoi Veghetorul îi va aduce la cunoştinţă toate rânduielile comunităţii.

Când novicele se înfăţişează dinaintea membrilor adunării[1], fiecare trebuie să-şi spună părerea în privinţa lui, iar hotărârea privind primirea lui în Comunitate sau respingerea lui se face prin votul tuturor.

Nici un candidat, însă, nu este socotit ca fiind curăţit până ce nu se împlineşte un an, iar atitudinea lui spirituală şi faptele sale nu vor fi fost temeinic cercetate. In toată vremea aceasta, el nu va avea nici o sarcină în sânul Comunităţii.[2]

După ce va fi petrecut un an întreg în Comunitate, membrii sfatului îl vor cerceta din nou în privinţa înţelegerii şi aplicării învăţăturii. Dacă apoi va fi acceptat în frăţie de către preoţi şi de majoritatea membrilor comunităţii, el trebuie să vină cu toate bunurile şi cu toate uneltele meseriei sale. Toate acestea se vor petrece sub îndrumarea celui care, în Frăţie, este însărcinat cu „supravegherea muncii". Acesta îi va da o anumită muncă, pentru care însă nu va fi plătit, [câştigurile dându-se spre] folosul general.

Notă:

[1] Josephus *(Război* II, viii, 10) menţionează 4 categorii printre esenieni, şi ne spune *(ibid.,* 7) că un participant nu avea voie să se apropie de „apa sfântă a purificării" decât după un an de ucenicie. „Puritatea în sens general" (literal, „puritatea celor mulţi") era evident gradul cel mai de jos. Sistemul consta într-o dezvoltare pe 4 niveluri de puritate recunoscute în 'egea iudaică şi pomenite în Talmudul babilonian, *Hagiga* 18b. La fel şi pentru esenieni, potrivit lui Josephus *(loc. cit.).*

Nu înainte de a se încheia cel de-al doilea an de ucenicie, candidatul va fi primit la masa comună[1]. Când cel de-al doilea an va lua sfârşit, el trebuie cercetat iarăşi de către membrii sfatului[2] şi dacă va primi votul lor, şi dacă ei vor fi de acord ca el să facă parte din comunitate, atunci va fi înscris în rangul pe care-1 va ocupa printre fraţii săi în toate problemele privitoare la doctrină, proceduri legale, grad de puritate şi împărţire în comun a bunurilor. De atunci înainte sfaturile şi judecăţile sale vor sluji întregii Comunităţii.

DESPRE VORBIREA NERUŞINATĂ, MINCINOASĂ ŞI BLASFEMIATOARE (vii, 23-vii,5)

Acestea sunt rânduielile ce trebuie urmate în interpretarea legii în privinţa modului de a vorbi.

Dacă în sânul comunităţii se află cineva care cu bună ştiinţă minte cu privire la bunurile sale, el trebuie socotit ieşit din starea de puritate [pe care o dă calitatea de membru al comunităţii] şi pedepsit cu o treime din porţia sa de mâncare pe un an.

Dacă cineva vorbeşte vecinului său în chip sfidător sau repezit, fără a-i da ascultare şi astfel încalcă poruncile celui mai mare ca el [ ][3], atunci va fi pedepsit timp de un an de zile.

Dacă, însă, în vreme ce vorbeşte, blestemă Numele[4] ce este mai preus de toate numele[5], sau dacă [cel care citeşte

Notă:

[1] *Didascalia* (54.26) exclude de asemenea novicii de la masa în comun. La fel şi printre esenieni. Josephus, *(loc. cit.)*

[2] Josephus *(loc. cit.)* afirmă că acei care doresc să se alăture esenienilor trebuie să petreacă un an întreg „în afară" şi doi ani (în variatele grade de probă) „înăuntru" înainte de a fi primiţi în sânul comunităţii. Nu exista o discrepanţă reală între ceea ce afirma Josephus şi ceea ce se afirmă în aceste manuscrise, pentru că acestea încep din momentul în care iniţiatul a pătruns „înăuntru".

[3] Urmează o frază defectuoasă în text. Este posibil să însemne: „De se va purta viclean faţă de acesta", adică, dacă îl va răni fizic.

[4] Adică numele lui Dumnezeu.

5 Deut. 28.58 Cap. Iacov 2.7.

cartea Legii sau cârmuieşte rânduielile religioase] huleşte[1] într-un moment de supărare sau cu alt temei[2], el trebuie alungat definitiv din Comunitate.

Dacă se întâmplă ca un om să vorbească mânios unuia dintre preoţi, el trebuie pedepsit pentru un an de zile, ţinut izolat, şi socotit ca ieşit din starea de curăţie a unui membru al comunităţii. Dacă însă vorbeşte cu răutate fără de intenţie, el va fi pedepsit doar pentru 6 luni.

Dacă el ascunde ceea ce într-adevăr ştie, va fi pedepsit tot timp de 6 luni.

Dacă îşi ponegreşte vecinul în chip nedrept, atunci el va fi pedepsit pentru un an de zile şi privit ca „străin" [de starea de curăţie].

DESPRE ÎNŞELĂCIUNE (vii, 5-8)

Dacă cineva vorbeşte cu viclenie vecinului său pentru a-1 înşela, el trebuie pedepsit pentru 6 luni.

Dacă însă înşală [neintenţionat][3], atunci el va fi pedepsit doar pentru 3 luni.

Dacă înşeală comunitatea, aducând pagubă bunurilor, el trebuie să repare acest lucru. Dacă uită să facă acest lucru, el trebuie să fie pedepsit pentru 60 de zile.

DESPRE RĂZBUNĂRI (vii, 8-9)

Dacă cineva poartă pizmă vecinului său fără temei, el trebuie pedepsit timp de 6 luni [corectare deasupra rândului: „un

Notă:

[1] Pentru termenul ce este sugerat în ebraică, cap Mişna, *Yoma,* vii, 7. Pentru funcţia implicată, Cap. Mişna, *Berakhot,* V,5; *Rosh Ha-Shanah,* IV,9.

[2] Aici, spaţiul este potrivit textului original. Este evident că scribul a găsit m prototip (sau a auzit din dictare?) un cuvânt rar pe care nu 1-a înţeles. A lăsat prin urmare un spaţiu liber, dar a adăugat o glosă care să suplinească un eventual sens cât mai apropiat al cuvântului. Cuvântul trebuie să fi fost un termen tehnic pentru ceva de genul „cântăreţ" sau -diacon".

Din nou este o lipsă în text. Scribul evident că nu a putut descifra cuvântul, însă sensul este clar.

an"]. Aceeaşi pedeapsă se dă şi celor ce se răzbună pe vecinul lor în orice privinţă.

DESPRE VORBIREA NECHIBZUITĂ (vii, 9)

Cel care îşi va lua îngăduinţa să vorbească necuviincios, va fi pedepsit timp de 3 luni.

DESPRE PURTAREA ÎN ADUNĂRILE PUBLICE (vii, 9-12)

Cel ce îşi va întrerupe vecinul în timpul unei adunări va fi pedepsit timp de 10 zile.

Cel ce va adormi în timpul unei adunări, va fi pedepsit timp de 30 de zile.

Cel care părăseşte adunarea nejustificat şi fără temei de trei ori în timpul unei singure întruniri, va fi pedepsit timp de 10 zile.

Dacă i se va porunci să rămână şi el va nesocoti aceasta, atunci va fi pedepsit pentru 30 de zile.

DESPRE NECUVIINŢE (vii, 12-15)

Dacă, în afara oricărei constrângeri (7)[1], un om umblă gol în faţa vecinului său, va fi pedepsit vreme de 6 luni.

Dacă scuipă în timpul unei adunări, pedeapsa va fi de 30 de zile.

Dacă un om îşi scoate mâna de sub haină astfel încât părţile ascunse ajung la vedere, el va fi pedepsit pentru 30 de zile.

Dacă îşi permite să râdă sau să fie gălăgios în adunare, pedeapsa va fi de 30 de zile.

Dacă un om îşi întinde mâna stângă[2] pentru a gesticula, atunci el va fi pedepsit pentru 10 zile.

Notă:

[1] Ebr. : băutură.

[2] Ideea este că mâna stângă era folosită în Orientul Apropiat în scopuri necurate.

DESPRE BÂRFE ŞI ÎNVINUIRI NEDREPTE (vii, 15-18)

Dacă un om îşi bârfeşte vecinul, el va fi alungat dintre cei sfinţi şi va fi pedepsit pentru un an de zile. De va bârfi întregul grup din care face parte, atunci va fi alungat fără drept de a se mai întoarce. Dacă va urzi împotriva întregii frăţii, el va fi alungat pentru totdeauna.

Dacă se va plânge de vecinul său fără temei, va fi pedepsit pentru 6 luni.

DESPRE LIPSURI (vii, 18-25)

Dacă mintea unui om se îndepărtează de la rânduielile Comunităţii, trădând adevărul pentru a-şi urma pornirile inimii, atunci va fi pedepsit vreme de doi ani. în timpul primului an, el va fi socotit ieşit din starea de curăţie a frăţietăţii. în cel de-al doilea an, el va fi înstrăinat de la masa comună şi va ocupa un loc doar în spatele celorlalţi membri. La încheierea celor doi ani, adunarea trebuie să ia aminte la purtarea lui din timpul în care şi-a săvârşit pedeapsa. Dacă după aceea se va hotărî primirea lui înapoi, atunci va fi din nou înscris [în registrul Comunităţii] şi va avea dreptul să-şi spună părerea asupra treburilor Frăţiei.

Dacă un om a făcut parte din Comunitate vreme de zece ani, dar după aceea, trecând printr-o perioada de rătăcire, trădează rânduielile adunării pentru a-şi urma pornirile inimii, acesta nu va mai fi primit în sânul comunităţii. Nici un membru al Frăţiei nu trebuie să i se alăture sau să-şi împartă bunurile cu el. Oricine va nesocoti toate acestea va fi pedepsit în acelaşi chip: va fi alungat din sânul comunităţii[1].

DESPRE NUMIREA „PREOŢILOR" (viii, 1-19)

Din [congregaţia] comunităţii vor face parte doisprezece mireni şi trei preoţi care sunt desăvârşiţi în cunoaşterea

Notă:

[1] Potrivit lui Josephus *(Război,* II, viii, 8), expulzarea era pedeapsa în cadrul Comunităţii pentru ofensele odioase.

tuturor celor descoperite prin Lege[1]. Sarcina lor este să stabilească normele pentru practica dreptăţii, adevărului şi dreptei socotinţe precum şi pentru [chipul în care trebuie arătate] mila şi smerenia în relaţiile cu ceilalţi; şi să arate cum, prin înfrânarea poftelor şi căinţă, credinţa va putea fi păstrată pe pământ; cum, prin neîncetata săvârşire a dreptăţii şi supunerea la dreapta judecată nedreptatea va putea fi ştearsă, şi cum oricine poate înainta întru adevăr şi dreptate în orice împrejurare.

Câtă vreme aceşti oameni există în Israel, [congregaţia] comunităţii va fi întemeiată pe adevăr. Va deveni o plantă veşnic verde. în privinţa celor doisprezece mireni, [congregaţia] va fi într-adevăr un templu, iar cât priveşte preoţii, ei vor fi temelia unei adevărate „sfântă a sfintelor". Şi toţi ceilalţi membri vor fi martorii adevărului lui Dumnezeu şi aleşii slavei Sale[2], aducând pe pământ izbăvire şi dreaptă mărturisire pentru iertarea celor păcătoşi. Ei vor fi într-adevăr o „piatră încercată" şi o „temelie nepreţuită" [cf. Is. 28.16][3] ce nicicând nu va fi zdruncinată sau mutată de la locul ei.

Preoţii vor fi o temelie pentru „sfânta sfintelor" câtă vreme vor avea cu toţii cunoaşterea Legământului dreptăţii şi câtă vreme vor fi cu toţii în stare să ofere cu adevărat acea „mireasmă plăcută" Domnului. Iar mirenii vor fi lăcaşul cinstei şi al adevărului, şi vor păstra Legământul ca pe o învoială veşnică. Ei se vor dovedi plăcuţi Domnului, pentru ca El să ridice lumea din păcat, să aducă judecata de pe urmă asupra păcătoşilor, şi să alunge stricăciunea.

Când toţi aceştia se vor căi şi vor fi fără prihană, după doi ani de ucenicie în sânul comunităţii, vor fi socotiri sfinţi şi număraţi printre ceilalţi membri ai comunităţii. Orice

Notă:

[1] Trimite la cei trei „stâlpi" ai Bisericii (Gal.2.9f.) şi la cei 12 Apostoli. Cap. *Didascalia* 45.23; Ignaţiu, *Trall, 221; Magnes* 6.1; *Philad.;5.1*

[2] *Cf.* Is. 65.9; Ps. 105-43; 2Ioan 1; lPet. 2.9, Ap.17.14 etc. Mandeenii de asemenea se consideră „aleşi" (Lidzarbaski, *Mandăische Liturgien,* pp.75, 106 f.; id. *}ohannesbuch,ii,* PP- 69, 102, 221). La fel şi maniheenii se autointitulează *vicidagan.*

[3] Citat în acelaşi sens în 1 Pet. 2.6.

cunoaştere pe care cel ce lămureşte legea o va avea, dar care este de neînţeles pentru omul de rând, va trebui să o facă înţeleasă şi să nu ţină ascuns ceea ce ştie; pentru că, în ce-i priveşte, nu trebuie să existe frică [că cele spuse vor] duce la erezie[1].

Câtă vreme oamenii aceştia vor exista în Israel, acestea sunt regulile prin care ei trebuie să se ţină departe de cei păcătoşi, ca astfel „să se ducă în pustie şi să pregătească calea", făcând ceea ce îndeamnă Scriptura atunci când spune: „Pregătiţi în pustie calea Domnului, neteziţi în locurile uscate un drum pentru Dumnezeul nostru" [Is. 40.3][2]. (Această referinţă trimite la studiul Legii pe care Dumnezeu a poruncit-o prin Moise ca atunci când vremea va veni, toate cele înfăptuite să fie potrivit cu ceea ce este arătat în Lege şi cu ceea ce profeţii au spus prin duhul sfânt al Domnului).

Nici im membru al comunităţii care se încăpăţânează să nesocotească poruncile Domnului nu se va alătura celor sfinţi şi nici nu se va bucura[3] de sfatul lor până ce purtarea sa nu va fi fără de păcat pentru a fi primit din nou în sfatul adunării.

Aceeaşi rânduială se află şi pentru cei nou veniţi.

DESPRE PURTAREA PREOŢILOR (viii, 20-ix, 6)

Acestea sunt rânduielile pentru „oamenii desăvârşitei sfintenii" în relaţiile lor cu ceilalţi.

Dacă unul dintre cei ce a fost primit în rândul celor sfinţi - adică, „cel ce merge cu credinţă pe calea pe care Dumnezeu a poruncit-o" - se va abate cu un singur cuvânt de la legea lui Moise, va fi îndepărtat fără a se mai putea întoarce. Nimeni nu va trebui să mai aibă de-a face cu el, să împartă bunuri sau să se sfătuiască cu el.

Notă:

[1] Philon fie spune *(Quod Omnis Probus Liber,* § 12) că atunci când Scriptura era citită în public printre esenieni, de Sabat, „cel ce interpreta legea trecea mai departe peste pasajele ce nu erau foarte bine cunoscute".

[2] Aceeaşi notaţie este folosită cu acelaşi sens de Ioan Botezătorul; Mat. 3.3; loan 1.23.

[3] Ebr. „a şti".

Dacă însă va păcătui fără voie împotriva vreuneia din poruncile Domnului, va fi înlăturat doar dintre cei curaţi şi de la sfatul adunării. Aceasta înseamnă că el nu va avea voie să-şi spună părerea în sfatul adunării vreme de doi ani.

Iar dacă, la sfârşitul celor doi ani, purtarea sa va fi din nou cercetată şi va fi găsită pe potriva celorlalţi în privinţa învăţăturii şi puterii de pătrundere, şi dacă în această vreme nu a săvârşit nici o faptă rea, atunci va fi primit din nou în adunare. Căci aceşti doi ani de pedeapsă sunt doar în cazul unei singure abateri, iar cel care se va purta astfel de mai multe ori nu va mai fi primit niciodată în sânul comunităţii.

Când toate se vor înstăpâni în Israel întocmai cum sunt arătate de aceste porunci, Duhul Sfânt se va întemeia pe o temelie trainică; adevărul va birui pentru totdeauna; păcatul şi nelegiuirea vor fi nimicite; iar ispăşirea va fi pentru pământ mult mai demnă decât oricare altă jertfă sau ardere, împărtăşania buzelor va fi în toate asemeni arderilor-de-tot; dreptatea şi curăţia ce vor fi date [drept ofrandă] vor fi pe plac Domnului. La vremea aceea, membrii Comunităţii vor întemeia un adevărat templu - o adevărată Sfântă a Sfintelor - aşa cum preoţii au socotit de cuviinţă să-l facă, o adevărată sinagogă pentru cei cu credinţă în suflet.

DESPRE AUTORITATEA PREOŢILOR (ix, 7)

Preoţii trebuie să aibă autoritate în toate problemele legale sau economice ale comunităţii, şi doar prin votul lor poate fi stabilit numărul membrilor Comunităţii.

DESPRE BUNURILE PREOŢILOR (ix, 8-11) '

Bunurile „celor sfinţi", adică a „oamenilor care merg cu credinţă", nu trebuiesc puse în comun cu cele ale amăgitorilor[1] şi care nu au dobândit acea curăţie în purtare ce i-ar face să se ţină departe de stricăciune.

Notă:

[1] Ebr. Pur şi simplu „oameni ai înşelăciunii".

Până la venirea Profetului[1] şi a Unsului sfânt şi lumesc[2], aceştia nu trebuie să se abată de la temeiul Legii urmând vreo pornire a inimii lor. Ei vor judeca după legea străbună pe care membrii Comunităţii au învăţat-o încă de la început.

DESPRE PURTAREA ZILNICĂ A FRAŢILOR (ix, 12-16)

Acestea sunt regulile privind purtarea oricărui om ce caută viziunea interioară, rânduieli ce trebuie urmate în relaţiile dintre oameni, în aprecierea purtării semenilor, în schimburile de bunuri, şi [prin respectarea cărora] omul poate împlini voia Domnului ce i s-a arătat cu felurite prilejuri; [acestea sunt regulile] după care învăţătura (abstractă) va putea fi potrivită cu împrejurarea (concretă); şi [acestea sunt regulile] după care vor putea fi cântăriţi atât fiii lui Sadok (adică, preoţii) cât şi aleşii dintr-o anumită perioadă în privinţa atitudinilor lor spirituale - şi atfel să se împlinească voia lui Dumnezeu, aşa cum El a poruncit.

Fiecare trebuie judecat după credinţa şi smerenia purtării sale. Legătura cu el trebuie rânduită după sfinţenia faptelor lui[3], iar însoţirea cu el după puterea pătrunderii sale. Aceasta este măsura după care un om ar trebui să fie iubit sau, dimpotrivă, urât.

DESPRE DISCUŢIILE CU CARACTER RELIGIOS (ix, 16-21)

Nimeni nu trebuie să stea de vorbă sau să se certe cu cei nelegiuiţi; iar în faţa celor păcătoşi trebuie să se abţină să vorbească[4] despre Lege [*Tora]*.

Cu cei ce au ales calea dreaptă, însă, vor fi îndreptăţiţi să vorbească despre înţelegerea[1] adevărului lui Dumnezeu

Notă:

[1] Adică profetul despre care se vorbeşte în Deut. 18.18: „Le voi ridica din mijlocul fraţilor lor un prooroc ca tine, voi pune cuvintele Mele în gura lui, şi el le va spune tot ce-i voi porunci Eu".

[2] Literal, „mesia" (adică, unsul) lui Aaron şi al Israelului. Vezi Introducerea generală.

[3] Ebr. „mâini" (psalmi).

[4] Ebr. „a ţine ascuns".

şi a judecăţilor sale drepte. Şi toate astea pentru a călăuzi minţile membrilor comunităţii spre cunoaşterea adevărului lui Dumnezeu, să-i facă să meargă cu credinţă şi în pace cu tot ce li s-a descoperit lor. Pentru că aceasta este vremea când calea este pregătită în „pustie" şi e nevoie ca ei să înţeleagă tot ce se întâmplă. Este vremea când trebuie să se ţină departe de toţi ceilalţi oameni şi să nu se abată de la calea dreaptă prin nici un fel de stricăciune.

DESPRE IUBIRE ŞI URĂ; DESPRE DATORIA FAŢĂ DE DUMNEZEU (ix, 21-26)

Acestea sunt rânduielile cu privire la purtarea pe care trebuie să o aibă oricine doreşte să capete viziune interioară în aceste vremuri, atingând tot ceea ce este de iubit şi tot ceea ce este de urât.

El trebuie să urască neîncetat pe toţi cei păcătoşi şi să se ţină departe de ei. Trebuie să lase în seama lor râvnirea bogăţiilor şi câştigurilor netrebnice, căci aceştia sunt asemenea robilor aflaţi la mâna stăpânilor lor, sau asemenea nefericiţilor ce slujesc unui tiran.

El trebuie să fie zelos în împlinirea poruncilor, şi să nu aştepte Ziua Nenorocirii[2].

In toate faptele sale asupra cărora are putere trebuie să facă pe plac Domnului aşa cum El a poruncit.

Trebuie să primească de bună voie tot ce i se întâmplă şi să-şi afle bucurie doar [împlinind] voia Domnului.

Trebuie să vorbească cuviincios şi să nu poftească la ceea ce Dumnezeu nu a poruncit.

Trebuie să ia seama la judecata Domnului şi în toate necazurile vieţii sale să binecuvânteze pe Dumnezeu. Orice s-ar întâmpla, el trebuie [să-I preamărească Slava] şi să-L binecuvânteze [prin „jertfa] buzelor sale".

Notă:

[1] Ebr. „cunoaştere".

[2] Expresia derivă din Deut 32.35, potrivit cu textul găsit într-o recenzie samariteană, versiunea greacă (Septuaginta), şi într-un un fragment descoperit chiar la Qumran. Se repetă şi în Is. 34.8, 61.2, 63.4, şi este termenul standard pentru Ziua de Apoi pentru samariteni.

DOCUMENTUL SADOCHIT

I. REGULI GENERALE ALE COMUNITĂŢII

DESPRE ÎNDURAREA ŞI RĂZBUNAREA LUI DUMNEZEU (I, l-ii,12)

Acum ascultaţi, drepţilor, şi luaţi aminte la ceea ce Dumnezeu înfăptuieşte: El are o vrajbă cu omul şi va aduce pedeapsă celor ce l-au ocărât.

Israelul şi-a încălcat credinţa, a întors spatele Domnului, iar Dumnezeu şi-a ascuns faţa de ei şi de la templul Său şi i-a încredinţat săbiei. Dar când Domnul şi-a amintit de Legământul pe care l-a făcut cu strămunii lor a „pus deoparte" pe unii dintre ei [scăpându-i] de pieire.

Aşadar, în Veacul Mâniei, la trei sute nouăzeci de ani[1] după ce El i-a dat pe mâna lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, a luat aminte la aceştia şi a avut grijă de ei şi a făcut ca din Israel şi Aaron să se ridice un vlăstar care să moştenească pământul şi să le aducă bunăstare şi bucurii. Iar aceştia au înţeles că au mers în păcat şi s-au căit. Şi vreme de douăzeci de ani au fost precum orbii ce-şi caută calea, până când Dumnezeu a luat aminte la faptele lor, căci

Notă:

[1] Bazată pe Ez. 4.5 „îţi voi socoti un număr de zile deopotrivă cu acela al anilor nelegiuirii lor, şi anume trei sute nouăzeci de zile, în care să porţi nelegiuirea casei lui Israel". Este demn de observat că în „Lanţul Marilor Preoţi" oferit de samariteni rev. John Mills şi publicat de acesta în *The Modern Samaritans* (1864), pp. 333 f., „regele Nabucodonosor" s-a spus că a trăit 390 de ani, din 3488 până în 3877 î.H.. Aceasta trebuie să constituie [0] tradiţie independentă, pentru că samaritenii nu acceptă nici o Scriptură în afară de cele Cinci Cărţi ale lui Moise.

ei l-au căutat cu toată inima, iar Domnul va ridica pentru ei pe unul[1] ce va şti să tălmăcească Legea[2], să-i călăuzească pe calea către inima Sa şi să stea mărturie neamurilor viitoare pentru cele săvârşite de Domnul asupra celor care îl trădează şi întorc spatele căii Sale.

Aceasta este vremea despre s-a scris: „Pentru că Israel dă din picioare ca o mânză neîmblânzită" [Os.4.16], vremea când Omul Minciunii s-a ridicat ca peste Israel să pogoare apele înşelăciunii.[3] Şi i-a făcut să umble pe căi mincinoase, iar la lege nu a luat seamă, îndepărtând hotarele pe care strămoşii lor le puseseră, ca asupra lor să pogoare blestemele Legământului şi să-i încredinţeze săbiei. Căci aceştia au căutat lucruri înşelătoare şi închipuite şi nelegiuirea lor este asemenea unui zid înalt ce se năruieşte, şi au întors spatele credinţei, alăturându-se celor păcătoşi şi aducând ocară celor drepţi. Au încălcat Legământul şi au păcătuit, aducând primejdie peste viaţa celor drepţi şi urându-i pe cei a căror purtare era fără prihană, încercându-i pe aceştia prin sabie şi făcându-i de ocară în fata neamurilor.

Dumnezeu s-a mâniat pe hoarda lor şi le-a nimicit cetele căci lucrările lor erau necurate pentru Domnul Dumnezeu.

DESPRE JUDECATA LUI DUMNEZEU ASUPRA CELOR PĂCĂTOŞI ŞI ÎNDURAREA SA FAŢĂ DE CEI DREPŢI (ii, 2-13)

Şi acum, ascultaţi, toţi cei ce aţi fost primiţi în Legământ, şi vă voi deschide urechile ca să auziţi soarta ce îi aşteaptă pe cei ce păcătuiesc.

Notă:

[1] După cum a arătat Isaac Rabinovitz *(Journal of Biblicul Literature,* 73 [1954],11) se face referire la evenimentul povestit în Neem. 1.1 ff., „au trecut în al douăzecilea an [după ce au scăpat de robia Babilonului] ". Aş prefera totuşi să văd în „învăţătorul cel drept" mai degrabă pe Ezra decât pe Neemia. în primul rând, după cum este explicat şi în Introducere, cred că „învăţătorul cel drept" a fost în mod clar în toate epocile un preot -ceea ce Ezra a şi fost de fapt. în al doilea rând, Ezra a fost într-adevăr cel care a făcut Legea explicită (Neem. 8.2ff).

[2] Aici avem termenul redat de obicei ca „învăţător al Dreptăţii".

[3] Referinţa este obscură. Posibil să trimită la Sanbalat (Neem. 4.1ff), deşi nu se arată că el şi ucenicii săi au fost ucişi. Oricum însă, textul nostru poate fi o polemică generală împotriva samaritenilor.

Dumnezeu iubeşte cunoaşterea. înţelepciunea şi dreapta socoteală Dumnezeu le-a pus înaintea Lui. Dreapta judecată si cunoaşterea sunt rânduite de EL. Lui îi recunoaştem răbdarea şi iertarea fără de margini prin care poate izbăvi pe cei ce se căiesc. Dar cu El sunt de asemenea puterea şi mânia, alături de focul mistuitor şi de toţi îngerii distrugerii[2] - cei ce au întors spatele Domnului şi s-au purtat faţă de poruncile Sale ca şi cum ar fi fost ceva ce trebuia lepădat, iar la sfârşit ei vor fi nimiciţi.

însă nicicând de la începuturile lumii, oamenii aceştia nu au fost pe placul lui Dumnezeu. El a ştiut dintotdeauna care le vor fi faptele, chiar înainte ca temeiurile lor să fi fost puse. El a blestemat toate neamurile din pricina vărsării de sânge, ascunzându-şi faţa de la acestea. Sfârşitul lor a fost dintotdeauna cunoscut. El a ştiut dintru început cât de mult vor îndura şi cât vor vieţui; la fel şi toate cele ce se vor petrece în vremurile neamurilor precum şi cele hărăzite lor.

însă Domnul a ales pe cei cu credinţă în toate vremurile, ca ei să se înmulţească pe acest pământ. Şi acestora le-a descoperit El duhul Lui sfânt în mâinile unşilor Săi[3], făcându-i să primească adevărul; şi Dumnezeu a arătat în chip limpede cine sunt aceştia. Dar pe cei pe care El i-a urât, El i-a făcut să rătăcească.

DESPRE PĂCATELE STRĂMOŞILOR (ii, 14-iii,12)

Şi acum, fiii mei, ascultaţi-mă, şi vă voi deschide ochii pentru a vedea şi înţelege cum făptuieşte Domnul, ca astfel să puteţi primi ceea ce El a dorit şi să urâţi ceea ce El a urât, mergând cu credinţă pe toate căile Sale şi îndepărtându-vă gândurile de dorinţele deşarte ale ochilor pofticioşi. Pentru că sunt mulţi cei care au apucat pe o cale greşită, încă din vremuri străvechi şi până acum, chiar şi vitejii cei puternici s-au împiedicat.

Notă:

[1] O veche rugăciune iudaică, atribuită de unii esenienilor, vorbeşte despre ./Cunoaştere şi Discernământ" ca despre nişte slujitori ai lui Dumnezeu.

[2] Figuri comune ale ştiinţei rabinice; de asemenea Enoh 56.1.

[3] Adică, preoţii unşi, păzitori şi învăţători ai Legii, Lege numită aici /.Adevărul" aşa cum este cunoscută printre samariteni şi mandeeni.

Pentru că au urmat îngâmfarea ce-o purtau în suflet, Păzitorii cerului au căzut[1]; în adevăr, ei au fost izgoniţi pentru că nu au ascultat poruncile lui Dumnezeu. Asemenea şi fiii lor, al căror stat era cât a unui stejar iar trupul precum un munte era[2] - şi aceştia au căzut.
Şi la fel toată „făptura ce era deasupra uscatului"[3]. Toate acestea pentru că au făcut după voia lor, neascultând de poruncile Dumnezeului lor. La sfârşit, mânia lui Dumnezeu s-a abătut asupra lor. în acelaşi chip, fiii lui Noe s-au îndepărtat[4], şi astfel atât ei cât şi familiile lor au fost înstrăinaţi. Avraam, însă, nu a urmat această cale. Astfel, pentru că a ascultat de poruncile lui Dumnezeu şi nu a urmat pornirile minţii sale, a fost numărat printre Prietenii lui Dumnezeu[5], şi această dreaptă purtare a transmis-o şi lui Isaac şi Iacov. Ei au ascultat de asemenea vrerea lui Dumnezeu, fiind şi ei I pomeniţi ca Prieteni ai lui Dumnezeu şi părtaşi ai Legământului Său fără de sfârşit.
Insă fiii lui Iacov, îndepărtaţi de această cale, au fost pedepsiţi pentru răul ce l-au săvârşit. Fiii lor, de asemenea, când s-au aflat în Egipt, au umblat potrivit îngâmfării din suflet, urzind împotriva poruncilor date de Dumnezeu şi făcând doar ceea ce socoteau că ar fi bine pentru ei. Şi pentru că mâncau sânge la mesele lor, aceştia au fost lăsaţi în pustie. Dumnezeu le-a zis aşa la Cadeş: „ Suiţi-vă, şi luaţi în stăpânire ţara pe care v-o dau!' [Deut.9.23] [dar ei şi-au urmat pornirile] din inimile lor, ne ascultând de glasul Domnului, nici de al altor căpetenii şi ai continuat să cârtească în cortul lor. Astfel mânia Domnuk s-a abătut asupra gloatei lor.[6]

Notă:
[1] Se face referire la răspândita legendă post-biblică a îngerilor rătăciţi (conduşi de Lucifer) care au fost alungaţi din cer. Legenda este discutată în lucrarea lui B. Bamberger, *Fallen Angels* (New York, 1954). Numele de „păzitori"este luat din Dan. 4.13,17.23; cf. Test. Naftali, 1.27.
[2] Aluzie la Gen 6.1-4. Cuvântul ebraic ce se traduce de obicei prin „bărbaţi i puternici" a fost interpretat în antichitate drept „giganţi".
[3] Referirea trimite la generaţia Potopului. Cf. Gen 6.17. * Gen 9.20-28.
[5] De remarcat că acelaşi exemplu este citat, cu acelaşi sens, în Ioan 2.23.
[6] Ps. 106.18.

Fiii lor au pierit şi ei din pricina unei purtări asemănătoare. Regii lor au fost îndepărtaţi, vitejii lor pedepsiţi, iar pământul ce-l aveau a fost lăsat în paragină.
Astfel, ori de câte ori în vremuri străvechi cei ce au fost primiţi în Legământ au devenit vinovaţi din pricina lor, încălcând Legământul lui Dumnezeu şi ascultând de pornirile inimii şi urmând îngâmfarea ce-o purtau în suflet, au fost cu toţii încredinţaţi săbiei.

DESPRE DREPŢII „RĂMAŞI" (iii, 12-iv,6)

Totuşi, cu puţinii „rămaşi" - adică, cei care au ascultat poruncile lui Dumnezeu - Domnul a făcut Legământul său veşnic cu Israel, făcându-le cunoscute lucrurile tainice de care însă Israel s-a îndepărtat - [s-a îndepărtat] chiar şi de sfintele sărbători de Sabat şi de minunatele Sale sărbări, de poruncile Sale drepte, de căile adevărului Său şi de ţelurile voinţei Sale: „Să păziţi legile şi poruncile Mele: omul care le va împlini, va trăi prin ele. Eu sunt Domnul!" [Lev.18.5].
El a săpat pentru ei un puţ cu apă din belşug[1], în care ei puteau săpa. Dar pe cei ce spurcau aceste ape, pe aceştia Dumnezeu i-a nimicit. Şi deşi au continuat să păcătuiască şi să meargă pe căi necurate, spunând: „Asta ne priveşte", Dumnezeu a făcut ca prin puterea Sa tainică să şteargă nedreptatea ce au săvârşit-o, iertându-le păcatele şi întemeind pentru ei în Israel o Casă trainică şi temeinică aşa cum nu se mai aflase nicicând.
Toţi cei ce se alipesc Domnului vor avea viaţă veşnică şi a lor este slava veşnică, aşa cum Dumnezeu a făgăduit prin Ezechiel, spunând: „Dar preoţii, Leviţii, fiii lui Sadoc, care au păzit slujba sfântului meu lăcaş pe vremea rătăcirii copiilor lui Israel de Mine, aceia se vor apropia de Mine să-Mi slujească, şi vor sta înaintea Mea ca să-Mi aducă grăsime şi sânge, zice Domnul Dumnezeu" (Ez.44.15).
Prin „preoţi" se înţeleg aceia din Israel care s-au căit şi au plecat din pământul lui Iuda. [Prin „leviţi"] trimite la cei

Notă:
[1] *Cf.* Ier. 2.13.; 17.13.; *Odele lui Solomon,* 6.7; 30.1-2.

care s-au alăturat lor de bună voie.[1] Prin „fiii lui Sadoc"se trimite la cei aleşi din neamul lui Israel, care au fost rânduiţi după nume şi care vor rămâne astfel până la sfârşit. Luaţi aminte, numele lor au fost alese, familiile în care se vor naşte au fost hotărâte, vremurile în care ei îşi vor împlini rostul şi istoria întreagă a suferinţelor lor, vremea petrecută în pustiu şi faptelor lor, toate acestea sunt ştiute.

DESPRE RĂSPLATA CELOR CREDINCIOŞI (iv, 6-12)

Aceştia erau „oamenii sfinţi"[2] din vechime - oamenii ale căror păcate au fost iertate de Dumnezeu, căci au ştiut că binele e bine şi că răul e rău. Iar cei ce s-au ridicat în vremurile de acum şi au izbutit asemenea lor să tălmăcească Legea, au primit îndurare pe potriva Legământului ce l-a făcut Dumnezeu cu strămoşii lor pentru a le ierta păcatele. Iar când veacul acesta se va fi încheiat, nu va mai fi nevoie de alipire la casa lui Iuda; fiecare om îşi „va zidi singur zidurile". „în ziua când îţi vor zidi iarăşi zidurile, în ziua aceea ţi se vor lărgi hotarele" [Mi. 7.11][3]

DESPRE LUCRĂRILE LUI BELIAL (iv, 12-v, 17)

Totuşi, în tot acest răstimp, Belial va fi pricină de tulburare în Israel, aşa cum Dumnezeu a spus prin profetul Isaia, fiul lui Amoţ: „Groaza, groapa, şi laţul, vin peste tine, locuitor al ţării!" [Is. 24.17]. Trimiterea este către cele trei, adică (a) închinarea la idoli, (b) câştigul, (c) blasfemia; cu privire la care Levi, fiul lui Iacov a spus[4] că, făcându-i

Notă:

[1] Sensul diferă în funcţie de jocul cuvintelor: în ebraică pentru „a se asocia" este *l-v-h,* sugerat în acelaşi timp şi de Levi.

[2] Adică, prototipurile „oamenilor sfinţi" menţionaţi în *Manualul de Disciplină.*

[3] Cuvântul ebraic pentru „hotar" înseamnă în acelaşi timp şi „statut" şi este în special folosit cu privire la ranguri, la provizii, sau la Legământ.

[4] Sursa acestui citat este necunoscută. Nu apare în pseudoepigraficul *Testament al lui Levi* după cum ar fi de aşteptat.

[pe oameni], să asculte de cele trei ispite, Belial a înlănţuit în ele Israelul. Cel ce reuşea să scape dintr-una din ele, cădea în cealaltă iar de reuşea să iasă din cea de-a doua, era prins în cea de-a treia dintre ele. Astfel de oameni pot fi socotiţi drept „ziditorii unui perete de ipsos" [Ez.13.10] sau drept cei ce „merg în necură-tie" [Os. 5.11]. „Necuraţii" sunt bolboroselile predicatorilor cărora Dumnezeu le-a spus: „Nu proorociţi asemenea lucruri!" [Mi. 2.6]. în vreme ce aceste *două* cuvinte [adică, „groapă"şi „capcană"] sunt folosite pentru a face cunoscută legătura în care vor fi prinşi pentru necuviinţa de a-şi lua *două* soţii în acelaşi timp, căci rânduiala este ca un bărbat să-şi ia o singură femeie, aşa cum s-a spus (lui Adam şi Evei) „Dumnezeu a creat un bărbat şi o femeie" [Ge. 1.27] şi cei ce au urcat în arcă, „au intrat perechi" [Ge. 7.9]. Asemenea se spune şi regelui: „El nu trebuie să-şi ia mai mult de o soţie"[1] [Deut. 17.17J.2 Astfel de oameni săvârşesc [pângărire] şi atunci când se culcă cu femeia când aceasta are scurgeri de sânge, şi nu o îndepărtează aşa cum spune Legea[3]. Mai mult, ei se însoară cu fiicele fraţilor şi surorilor lor, cu toate că Moise a spus: „Să nu descoperi goliciunea sorei mamei tale. Este rudă de aproape cu mama ta" [*cf.* Lev. 18.13]. (poruncile pentru preacurvie sunt scrise, atât pentru bărbaţi, cât şi pentru femei. O nepoată, bunăoară, care cade în păcat cu unchiul său, este la fel de vinovată ca şi el). Mai mult, aceşti oameni au pângărit Duhul Sfânt din ei, vorbind batjocoritor împotriva celor prescrise în Legământul

Notă:

[1] *Versiunea revizuită* [a Bibliei]: „şi nici nu va trebui să-şi ia mai multe soţii".

[2] David, însă, nu a citit niciodată Cartea Legii, căci era ţinută în chivot şi a rămas nedeschisă pentru Israel din ziua când Eleazar şi Iosua şi cei Bătrâni sau murit. Poporul slăvea pe Astarte, în vreme ce chivotul a rămas ascuns şi nedeschis până ce un preot din neamul lui Sadoc a ajuns să slujească [acesta fiind Hilchia, preotul]. Drept urmare, faptele lui David nu au fost pedepsite, salvând vărsarea de sânge a lui Urie, iar Domnul i-a iertat de pedeapsă. (Notă Th.G: *Acesta face parte din textul original, dar l-am scris în nota de subsol precum ar fi fost scris într-o scriere modernă, tocmai Pentru a nu întrerupe şi a afecta limbajul textului.*

[3] Lev. 15.19.

lui Dumnezeu, spunând: „Nu au nici un temei". Ei au grăit cu dezgust despre ele.

Astfel de oameni sunt cunoscuţi drept „cei care aprind focul şi pun vreascuri pe el" [Is.50.11]. Despre ei se poate spune că „ţes pânze de păianjen şi clocesc ouă de basilisc" [Is. 59.5]. Oricine se va alătura lor nu va rămâne curat; şi cu cât va înfăptui mai mult, cu atât mai mare va fi vina ce o poartă - decât dacă, ceea ce înfăptuieşte o face silit fiind.

Totuşi, încă din vechime, Dumnezeu a luat aminte întotdeauna la faptele unor astfel de oameni, şi mânia Lui s-a abătut asupra lor. Căci ei s-au dovedit a fi „un popor fără pricepere" [Is. 27.11], „Ei sunt un neam care şi-a pierdut buna cuviinţă, şi nu-i pricepere în ei" [Deut. 32.28].

DESPRE CEI RĂMAŞI (v, 17-vi, 11)

Atunci când, în vechime, Israelul a fost eliberat pentru prima oară, Moise şi Aaron şi-au continuat lucrarea cu ajutorul îngerilor Luminii[1] deşi Belial în viclenia sa i-a pus pe Iacov şi pe fratele său să se înfrunte cu aceştia[2]. în chip asemănător, la vremea când pământul a fost nimicit, oamenii ce s-au ridicat s-au mutat pe un pământ nou şi s-au îndepărtat de Israel; şi toate acestea pentru că s-au împotrivit poruncilor date de Dumnezeu prin Moise Aaron; şi pentru că au ascultat de profeţii mincinoase ce căutau să îndepărteze pe Israel de Dumnezeu, pământul lor a fost lăsat în paragină. Cu toate acestea, Dumnezeu şi-a amintit de Legământul făcut cu strămunii lor şi a ridicat din rândurile preoţimii oameni cu dreaptă socoteală şi dintre laici oameni înţelepţi, şi i-a făcut pe aceştia să-L asculte. Iar bărbaţii aceştia „au săpat fântâna", aşa cum este scris: „Fântâna pe care căpeteniile au săpat-o, pe care mai-marii neamului au deschis-o cu ajutorul unui *mehâqeq\"*[*Num.21.18].* Aici, „fântâna" este

Notă:

[1] Ebr. *Urim.* Vezi *Manualul de Disciplină,* iii.20.

[2] *Cf. 2* Tim. 3.8 Pentru legenda din sursele evreieşti, *cf.* L. Ginzberg, T *Legends ofthe Jews,* vi.,144.

Legea. Cei ce „au săpat" sunt acei [bărbaţi] din Israel care s-au căit şi s-au îndepărtat de pământul lui Iuda pentru a se aşeza pe „pământul Damascului."[1] Dumnezeu i-a numit „căpetenii" pentru că ei L-au căutat, şi pentru că slava lor n-a fost nicicând tăgăduită de buzele unui om.[2] Cuvântul *mehoqeq* [care poate însemna „cel ce face legile", însă la fel de bine poate însemna „toiag"] trimite la cel ce tălmăceşte legea. Isaia s-a folosit de un cuvânt asemănător atunci când a făcut aluzie la Lege vorbind despre Dumnezeu care-şi făureşte „unealta pentru meşteşugul Său" [*cf.* Is. 54.16]

Cât priveşte pe mai-marii neamului, aceştia sunt cei ce vor veni, în fiecare veac ale fărădelegii, pentru a săpa fântâna, folosind drept unealtă [ebr. *me-hoq-eq]* cuvintele [ebr. *huq-îm]* pe care Legiuitorul le-a dat [ebr. *haqaq ha-mehoqeq]* lor spre a fi urmate. Fără această „unealtă" ei nu ar fi putut nicicând să-şi atingă ţelul până ce n-ar fi venit vremea ca adevăratul Tălmăcitor al Legii să se ivească la sfârşitul vremurilor.

DESPRE ÎNDATORIRILE CE DECURG DIN LEGĂMÂNT (vi, 1 l-vii, 6a)

Toţi cei ce se fac părtaşi Legământului fără intenţia de a merge la templu spre a păstra vie flacăra pe altar, o vor face în zadar. Ei n-au făcut decât să închidă poarta. Lor Dumnezeu le-a spus: „Care dintre voi va închide porţile ca să n-aprindeţi degeaba focul pe altarul Meu?". în zadar [Mal. 1.10] [sunt toate faptele lor] dacă, în Veacul Fărădelegii ei nu caută:

să lucreze potrivit poruncilor date în Lege;

să se ţină deoparte de cei lipsiţi de cuviinţă;

să nu se atingă de câştigurile necinstite;

Note :

1. Cu greu poate fi luat în sens literal. Vezi mai sus, pp. 5, 27.

2. Cuvântul ebraic pentru „căpetenie" este *sar.* Ideea este că traducerea depinde în mod clar de unele interpretări fanteziste ale termenului care acum ne scapă. Pe de o parte este posibil să fi fost legat de cuvântul *shur,* -a se uita în jur după ceva", iar pe de altă parte cu sursa asiro-babiloniană *sh«ni,* „a crede, a defăima".

să nu se pângărească prin a-şi pune mâinile pe cele făgăduite Domnului sau pe bunurile aparţinând templului;
să nu fure pe sărmanii din neamul lui Dumnezeu;
să nu facă văduve prin faptele lor sau să-i ucidă pe cei fără tată;
să deosebească cele curate de cele necurate şi sfinţenia de păcat;
să ţină Sabatul aşa cum se cuvine iar sărbătorile şi posturile pe potriva rânduielii ce au fost date de cei ce au primit Legământul pe „pământul Damascului";[1]
să-şi plătească dările potrivit rânduielilor;
să iubească orice om, pe vecinul său ca pe el însuşi;
să întindă mâna celui sărac, celui aflat în nevoie şi străinului;
să facă totul pentru bunăstarea semenilor săi;
să nu-şi înşele semenii;
să nu preacurvească;
să nu-şi învinuiască vecinul fără temei şi să nu poarte ranchiună de la o zi la alta;
să se ţină deoparte de lucrurile necuviincioase, potrivit celor prescrise pentru fiecare caz în parte şi luând aminte la alegerile pe care Dumnezeu însuşi le-a făcut pentru ei;
să nu pângărească Duhul Sfânt care sălăşluieşte în fiece om[2];
Oricum, pentru toţi cei ce împlinesc aceste porunci în deplină sfinţenie, potrivit sfaturilor ce le-au fost date - pentru aceştia Legământul lui Dumnezeu va fi făcut bun, astfel că ei îl vor păstra de-a lungul a mii de neamuri, după cum este scris: „Să ştii dar că Domnul, Dumnezeul tău, este singurul Dumnezeu. El este un Dumnezeu credincios şi îşi ţine legământul şi îndurarea până la al miilea neam de oameni faţă de cei ce-L iubesc şi păzesc poruncile Lui" [Deut. 7.9].

Note :
[1] S-a presupus că pasajul indică faptul că părtaşii la Legământ s-au stabilit într-un târziu în Damasc, şi s-a presupus că prezentul document provine din acea aşezare. Sunt, însă, complet de acord cu punctul de vedere al lui I. Rabinowitz *(Journal of Biblical Literature,* 73[1954], 11-35), anume, că limbajul este pur figurativ, fiind bazat pe Amo. 5.27. Vezi Introducere, pp. 14, 34.
[2] Vezi *Manualul,* voi. iii-iv.

DESPRE VIAŢA DE FAMILIE (vii, 6a- 9)

Atunci când membrii Comunităţii trăiesc în aşezări[1], potrivit obiceiului din acea ţară, şi de se căsătoresc cumva şi au copii[2], ei trebuie să urmeze în această privinţă preceptele legii [*Tom]* şi rânduielile stabilite în relaţiile dintre soţ şi soţie şi dintre tată şi fiu.[3]

DESPRE PEDEAPSA VIITOARE A CELOR NESUPUŞI (vii, 9- viii, 21)

Toţi cei care resping aceste lucruri vor fi pedepsiţi atunci când Dumnezeu va veni în lume ca să-i judece pe cei păcătoşi - adică, atunci când va avea loc ceea ce a proorocit profetul Isaia, fiul lui Amos: „Domnul va aduce peste tine, peste neamul tău şi peste casa tatălui tău zile cum n-au mai fost niciodată, din ziua când Efraim s-a despărţit de Iuda" [Is. 7.17].

Altfel spus, va fi precum în vremea marii rupturi dintre cele două case ale Israelului, când Efraim s-a despărţit de Iuda. La vremea aceea, toţi cei care au păcătuit au fost trecuţi prin sabie, iar cei care şi-au păstrat credinţa au fost încredinţaţi „pământului din nord"[4].

La aceasta trimit cuvintele: „Veţi ridica iar pe Sacut, împăratul vostru şi pe Cainan, chipurile voastre idoleşti, steaua dumnezeului vostru pe care vi l-aţi făcut... dincolo de Damasc" [*cf.* Amo.5.26].

Note :

[1] Josephus ne spune clar că nu toţi esenienii au trăit în deşert *(Războiu,* II, viii, 4), iar prezentul document ne dă o mărturie în ceea ce priveşte regulile ce trebuie urmate în cadrul comunităţilor urbane şi în cele din tabere în mod special. în acest caz, este evident că această literatură nu a Provenit în întregime de la cei ce au trăit în împrejurimile Qumranului.

[2] Josephus ne spune că, în timp ce unele grupuri eseniene dezaprobau căsătoria, altele, dimpotrivă, o aprobau *(Războiu,* II, viii, 13). Comunitatea de la Qumran face parte din ultima categorie, căci în cimitirele de la Qumran au fost descoperite schelete de femei.

[3] Ebr. După cum Dumnezeu a spus: „între bărbat şi femeia lui şi între tată Şi fiu"- citat din Num. 30.17.

[4] C/.Zah.6.8.

Expresia „Sacut (Sikkuth), împăratul vostru" trimite la Cărţile Legii [dat fiind faptul că „Sikkuth" trebuie explicat ca provenind de la cuvântul *Sukkah* „sanctuar"][1] după cumi este spus în Scriptură: „In vremea aceea voi ridica din căderea lui cortul lui David, îi voi drege crăpăturile, îi voi ridica dărâmăturile şi-1 voi zidi iar cum era odinioară [Amo. 9.11].

Expresia „împărat" trimite la frăţie[2], iar expresia „Căinări, chipurile idoleşti" trimite la cărţile profeţilor[3] ale căror cuvinte au dezbinat[4] casa lui Israel.

Cât despre „stea", aceasta trimite la orice tălmăcitor al Legii, după cum apare în Damasc[5], aşa cum stă scris: „Va fi ridicată o stea pentru Iacov şi un sceptru se va ridica din Israel" [Num. 24.17][6]. „Sceptrul", se va fi adăugat, este' căpetenia Comunităţii, pentru că în slujba sa, „va pedepsi pe toţi fiii trufiei"[7], după cum spune Scriptura.

Pentru pedepsele din acele vremuri, cei credincioşi au fost cruţaţi, în vreme ce aceia care şi-au încălcat credinţa au fost încredinţaţi săbiei. La fel va fi şi soarta celor ce vor intra

Note :

[1] Insertul a fost făcut tocmai pentru a face explicit jocul de cuvinte din ebraică*

[2] Textul este defectuos şi astfel nu este foarte clar cum lămureşte autorul pasajul scriptural. G. Rabin sugerează că ar trebui să citim: „Regele este prinţul tuturor frăţiilor, imaginile sunt instructorii congregaţiei. Ideea este, afirmă acesta, că totul depinde de jocul cuvintelor prin care ebraicul! *zelem,* „imagine", este interpretat (prin metateză) drept *melis,* „cel *cd* lămureşte". O sugestie alternativă este că autorul s-a jucat pe seama cuvintelor din Deut. 33.4-5, „Moise ne-a dat legea, Moştenirea adună" lui Iacov. El era împărat în Israel, când se adunau căpeteniile poporului ş' seminţiile lui Israel".

[3] Posibil ca autorul să fi interpretat în mod fantezist cuvântul *Kiyyu* (într-adevăr numele planetei Saturn) ca având iniţialele expresiei *Kit Nebi'îm* „scrisul profeţilor". O interpretare paralelă apare în *Comentariul l Habacuc,* xiii,2 (pe 2.20).

[4] Scriitorul face un joc cu cuvintele din Ps. 73.20, „Ca un vis la deşteptare, aşa le lepezi chipul, Doamne, la deşteptarea Ta!" .

[5] Vezi mai sus, n. 23.

[6] Pseudoepigraficul *Testamet al lui Levi* (18.3) şi *Iuda* (24.1) face, asemenea, trimitere la Mesia. Ap. 22.16 trimite la Iisus.

[7] Autorul lămureşte cuvântul ebraic *sheth* al citatului biblic - într-adev numele unui popor nomad numit Shutu - ca echivalent pentru *se'et* „mândrie". Ier. (48.45) a preluat cuvântul cu acelaşi sens.

in Legământul lui Dumnezeu şi nu vor asculta de poruncile Lui. Pe aceştia Dumnezeu îi va duce la pieire prin mâna lui Belial.
Ziua în care Dumnezeu nu va mai pedepsi va fi cea despre care profeţii spun: „Căpeteniile lui Iuda sunt ca cei ce mută semnul la hotare; ca apa îmi voi vărsa mânia peste ei" [Os.5.10]. Ei vor nădăjdui izbăvirea, dar blestemul va fi asupra lor. Ei sunt cu toţii blestemaţi, dar nu pentru că s-au abătut de la credinţă ci pentru că s-au pângărit prin porniri netrebnice şi câştig mincinos, şi au arătat ură faţă de semenii lor şi faţă de vecinii lor. Şi-au înşelat propriul neam şi s-au alipit necuviinţelor, au râvnit la bogăţii şi la bunuri şi au făcut doar ceea ce credeau că ar fi bine pentru ei, urmându-şi îngâmfarea din inimă şi nu s-au ţinut departe de gloată, purtându-se nelegiuit şi alegând calea celor păcătoşi.
Despre aceştia, Dumnezeu a spus: „Vinul lor este venin de şerpi, este otravă cumplită de aspidă" [Deut. 32.33.]. Vinul trimite la purtarea lor; iar „şerpii" sunt împăraţii noroadelor; „veninul" [Ebr. *rd'sh]* de aspidă înseamnă căpetenia [Ebr. *ro 'sh]* împăraţilor greci ce vor veni să aducă răzbunare asupra lor. Cei ce „au ridicat un perete de ipsos" şi l-au „murdărit cu venin"[1] nu au gândit la toate astea, pentru că omul care trece prin vânt, care naşte furtună, care minte - un astfel de om, împotriva căruia, şi celor asemenea lui, mânia Domnului s-a pogorât - a continuat să scuipe asupra lor. însă Moise a spus: „Nu, nu pentru bunătatea ta, nici pentru curăţia inimii tale intri tu în stăpânirea ţării lor; ci din pricina răutăţii acestor neamuri, Domnul le izgoneşte, Dumnezeul tău, dinaintea ta, şi ca să împlinească astfel cuvântul prin care Domnul S-a jurat părinţilor tăi, lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov" [Deut. 9.5.] [2] priveşte şi pe acei din Israel, care în cele din urmă se vor căi şi vor ocoli calea gloatei. Aceeaşi iubire pe care Dumnezeu a arătat-o celor dintâi cu care a făcut Legământul, El o va arăta şi urmaşilor lor. Legământul străvechi stă mărturie pentru aceasta.

Note :
[1] Ez. 13.10.
2.Autorul manipulează textul biblic pentru a servi scopului său şi nu citează adecvat.

Dar pe cei urâţi de Domnul, pe cei ce ridică „ziduri din ipsos", Domnul îi va nimici; şi toţi cei ce îi nesocotesc poruncile şi se leapădă de ele urmându-şi pornirile inimiil vor fi judecaţi după cum a fost prorocit. La aceasta trimitea Ieremia atunci când i-a vorbit lui Baruc, fiul lui Neriia[1], sau! Elisei când i-a vorbit servitorului său Gehazi[2].

Toţi aceia care intră în noul Legământ pe „pământul Damascului", dar apoi se poartă făţarnic şi se îndepărtează; de fântâna apelor vii, nu vor fi număraţi printre membrii, comunităţii, nici nu vor fi scrişi în cărţile ei în tot răstimpul cuprins între moartea învăţătorului comunităţii şi vremea în.; care laicul şi preoţescul Mesia [unsul] îşi va asuma fiecărei slujirea.[3]

Acelaşi lucru este valabil şi pentru cei ce se alăturai „celor sfinţi şi fără prihană"[4], dar care refuză să dea ascul-l tare poruncilor. Fiecare om de acest fel este precum „argintul topit in topitoare" [Ez. 22.22]. Când faptele lui vor ieşi la lumină, el va fi îndepărtat din frăţie ca fiind dintre aceia care nu împărtăşesc învăţătura lui Dumnezeu. Oamenii sfinţi îl vor condamna pe măsura vicleniei sale până ce se va căi că a fost primit printre cei sfinţi şi fără prihană - adică, până când va deveni limpede că faptele sale sunt pe potriva tălmăcirii Legii făcută cunoscută de cei sfinţi şi fără prihană. I în tot acest răstimp, rumeni nu trebuie să aibă vreo legătură I cu el, în afară de cele legate de bunuri sau îndatoriri, pentru I că el a fost afurisit de cei sfinţi în ochii lui Dumnezeu.

Note :

[1] *Cf.* Ier. 45.1,4-5: Cele pe care le-a spus prorocul Ieremia către Baruc, fiul lui Neriia, sună astfel: „Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeul lui Israel, despre tine, Baruc: Tu zici, vai de mine! căci Domnul a adus întristare peste durerea mea; îmi sleiesc puterile suspinând, şi nu găsesc odihnă!" Spune-i: „Aşa vorbeşte Domnul: „Iată că ce am zidit, voi dărâma; ce am sădit, voi smulge, şi anume ţara aceasta. Şi tu umbli după lucruri mari? Nu umbla după ele! Căci iată, voi aduce nenorocirea peste orice făptură, zice Domnul, dar ţie îţi voi da ca pradă de război viaţa ta, în toate locurile unde vei merge".

[2] *Cf* 2 împ 5.26-27, unde Elisei a blestemat pe Gehazi pentru nesupunere.

[3] Se face referire la viitorul profet învăţător care va urma eventualei restaurări a preoţimii şi autorităţii supreme; vezi Introducere, p. 14.

[4] V. *Manualul,* viii, 1-9.

Aceleaşi rânduieli sunt adevărate iarăşi - în viitor ca şi jn trecut - pentru toţi cei ce se închină la idoli şi îşi urmează jrumile lor trufaşe. Ei nu vor fi părtaşi la Legea lui Dumnezeu [*Tora]*. Toate acestea [se aplică] şi celor ce vor păcătui, alăturându-se profeţilor mincinoşi. Aceştia, de asemenea, vor fi judecaţi pentru că au luat în râs poruncile Domnului, nesocotind Legământul lui Dumnezeu şi făgăduiala pe care au făcut-o pe „pământul Damascului"- adică, noul Legământ.[1] Nici unul dintre aceştia sau din familiile lor nu vor fi primiţi în casa Legii [*Tora]*. Aproape patruzeci de ani vor trece de la moartea învăţătorului comunităţii până când toţi aceia care au ridicat braţele alăturându-se Omului Minciunii, vor fi nimiciţi.[2] în vremea aceea, mânia lui Dumnezeu se va pogorî asupra Israelului, şi aceasta descrie profetul atunci când spune: „Căci copiii lui Israel vor rămâne multă vreme fără împărat, fără căpetenie, fără jertfă, fără chip de idol, fără efod şi fără terafimi" [Os. 3.4.].

însă cei care s-au pocăit ca Iacov şi care au păstrat Legământul lui Dumnezeu vor trebui să vorbească celor apropiaţi pentru a-i aduce pe calea cea dreaptă, şi a le îndruma paşii. Căci Dumnezeu îi va răsplăti pentru vorbele lor şi vor fi ascultaţi, şi Domnul îi va răsplăti pe cei ce se tem de El şi aduc slavă numelui Său[3], iar izbăvirea va fi cunoscută tuturor celor ce se tem. Apoi va despărţi din nou pe cei drepţi de cei păcătoşi, pe cei ce îl slujesc pe Domnul de cei ce îi întorc spatele. Şi Dumnezeu va arăta milă asupra lor, celor ce îl iubesc şi ascultă de poruncile Sale - da, chiar până la al miilea neam.

Note :

[1] Acesta nu este un Nou Testament în sensul creştin. Trimite pur şi simplu 'a viitoarea reafirmare a viitorului Legământ. Vezi Introducerea.

[2] Tradiţia rabinică vorbeşte de asemenea de o perioadă de patruzeci de arti pentru „îndatoririle" lui Mesia înainte de marea reînnoire a Israelului. Identitatea Omului Minciunii este necunoscută, şi acesta este unul dintre punctele majore ale controversei dintre savanţi. Cred oricum că referinţa este pur generală şi trimite la „Satana" sau „Anticristul" - o figură obişnuită pentru eshatologia iudaică şi creştină.

Această idee apare şi în *Cartea Imnurilor,* xvi, Cap. 10 de asemenea şi *°dek lui Solomon,* 9.12.

Cei împărţiţi[1] care, în vremea perfidiei lui Israel, cân<M templul a fost pângărit, au ieşit într-adevăr din Oraşul Sfânti şi şi-au pus încrederea în Dumnezeu şi s-au întors lai Dumnezeu, dar din pricina acelor certuri s-a iscat vrajbă în | popor[2] - aceştia ar trebui să fie judecaţi de sfatul adunări I fiecare potrivit cu purtarea avută.

Cei care au intrat în Legământ şi apoi, în chip repetat,! au încălcat Legea - toţi aceştia „vor fi scoşi din sânul ta-1 berei" la vremea când slava lui Dumnezeu va fi arătată în Israel. Şi odată cu ei vor merge şi cei ce au căutat să-l| întoarcă pe Iuda spre ticăloşie în ziua când a fost pus lai încercare.

DESPRE RĂSPLATA VIITOARE A CELOR CREDINCIOŞI (B.xx. 27-34)

Insă toţi cei care respectă preceptele [Legii] şi se poartă potrivit Legii lui Dumnezeu; care dau ascultare glasului] învăţătorului; care mărturisesc în faţa Domnului spunând: I Drepte şi adevărate sunt judecăţile Tale asupra noastră, j pentru că ne-am dovedit slabi, noi şi taţii noştri, şi pentru că ne-am împotrivit poruncilor din Legământ; toţi cei care nul întorc spatele sfinţeniei lui Dumnezeu sau judecăţilor Sale drepte sau poruncilor drepte pe care Domnul le-a hotărât;! toţi cei care învaţă din judecăţile date în vremurile străvechi; I toţi cei care dau ascultare celui ce propovăduieşte adevărata înţelegere a Legii şi se supun poruncilor drepte atunci când I le aud - toţi aceştia trebuie să se veselească, iar inimile lor trebuie să fie tari, şi ei vor fi mai presus de cele lumeşti.

Iar Dumnezeu le va primi ispăşirea, pentru că ei au căutat alinare în numele Său sfânt, iar izbăvirea şi-o vor găsi 1 în mâinile Sale.

Note :

[1] Ebr. „casa lui Peleg" (cf. Ge. 10.25) - o trimitere nejustificată bazată pel faptul că termenul ebraic *p-l-g* înseamnă „a împărţi". Referinţa trimite llfl cei care iniţial au plecat dintre cei credincioşi, dar care mai târziu *s-atM* alăturat acestora din nou.

[2] Aici scrisul este şters iar înţelesul prin urmare, incert. Am tradus ceea ca am crezut că văd în slabele indicii din manuscris.

[3] v. *Manualul,* vi, 8-13.

II. REGULA PENTRU COMUNITĂŢILE DIN CETĂŢI DESPRE PEDEAPSA CU MOARTEA (ix, 1)

Cât priveşte legea care spune că nici un om condamnat la moarte nu va putea fi răscumpărat [Levi. 27.29], aceasta înseamnă că toate condamnările la moarte trebuie duse la îndeplinire de către autorităţile civile.[1]

DESPRE RANCHIUNĂ (ix, 2-8)

După cum spune Legea: „Să nu te răzbuni, şi să nu porţi pică pe copiii poporului tău. [Lev. 19.18] - de se întâmplă ca un credincios din Legământ să aducă învinuiri vecinului său fără a avea martori; sau dacă aduce astfel de învinuiri doar dintr-o toană; sau dacă spune lucruri mincinoase despre vecinul său ca să-l aducă în faţa judecăţii, [ei bine,] un astfel de om se numără printre cei răzbunători şi ranchiunoşi.

Scriptura spune că „Domnul este un Dumnezeu gelos şi răzbunător; Domnul Se răzbună şi este plin de mânie; Domnul Se răzbună pe potrivnicii Lui, şi ţine mânie pe vrăjmaşii Lui" [Neem.1.2]. în chip asemănător, dacă un om păstrează tăcerea de la o zi la alta, dar apoi îşi învinuieşte vecinul într-un moment de mânie, este ca şi cum i-ar aduce învinuiri grave, pentru că nu a ascultat de cuvântul Domnului care i-a spus: „Să nu urăşti pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, dar să nu te încarci cu un Păcat din pricina lui" [Lev. 19.17].

Note :

[1] Voi adopta interpretarea lui C. Rabin *(The Zadokite Documents* [1954], p. 54, n. 8), care ne aminteşte că sanhedrinul a învestit şi autorităţile civile cu aplicarea pedeapsei capitale.

DESPRE JURĂMINTELE FĂRĂ INTENŢIE (ix, 8-10)

Acum cu privire la jurăminte. Temeiul potrivit căruia „tu nu trebuie să iei Legea în propriile mâini"[1] trimite la cel j care obligă pe altul să facă o făgăduială de faţă cu cei mulţi şi nu în faţa judecătorilor, sau la faptul că se poartă potrivit] voinţei sale.

DESPRE BUNURILE FURATE (ix, 10-15)

In cazul unei pierderi, dacă nu se cunoaşte cel care a furat de pe acel pământ, păgubitul trebuie să facă o plângere sub jurământ. Oricine o aude şi cunoaşte pe cel ce a furat, dar ! tăinuieşte, trebuie socotit vinovat.

Dacă cineva înapoiază un bun aducând jertfă de ispă-şire, dar nu este nimeni care să ştie de acel bun ca fiind aii lui, el trebuie să se mărturisească preotului, şi toate [bunu-1 rile] în afara berbecului jertfit spre ispăşire trebuie predat preotului.

Bunul ce este găsit şi nu e luat de nimeni trebuie încredinţat preoţilor, pentru că omul ce îl găseşte poate că nu cu-noaste legea cu privire la acesta. Dacă stăpânul nu este aflat, preoţii vor păstra bunul.

DESPRE MĂRTURIE (ix, 16-x, 3).

In cazul unei necuviinţe rostite [de cineva] cu privire la Lege (Tora), dacă un om observă o asemenea necuviinţă dar] este singur la acea vreme, şi dacă necuviinţa este gravă, el trebuie să facă cunoscut toate acestea Veghetorului, adu- j când învinuirile de faţă cu cel acuzat. Veghetorul trebuie **săi** cerceteze cele auzite. Dacă, însă, acela va repeta necuviinţa j încă o dată tot în prezenţa unui singur martor şi dacă] [martorul acela] vine şi-i face cunoscut Veghetorului, atunci ′ cel ce săvârşit necuviinţa va fi prins din nou, de această dată] acuzaţia împotriva lui fiind socotită completă.

Note :

[1] Nu în Biblie.

Dacă vor fi doi martori şi dacă părerilor lor nu se contrazic, cel ce a păcătuit trebuie înlăturat din gradul lui de puritate, dar numai dacă aceşti martori sunt de încredere şi dacă fac cunoscute Veghetorului chiar în ziua când au auzit [necuviinţele rostite cu privire la Lege].
Atunci când e vorba de bunuri, e nevoie de doi martori de încredere[1].
Totuşi, în situaţiile când nu [se pune problema restituirii ci doar a] înlăturării din gradul de puritate, un singur [martor] este de ajuns.
Nici unul dintre cei ce nu şi-au încheiat perioada de ucenicie în cadrul comunităţii şi care nu a fost supus rânduitei cercetări ca un adevărat temător de Dumnezeu[2], nu va fi primit ca martor înaintea judecătorilor într-un caz de seamă.
Nici un om care a nesocotit poruncile lui Dumnezeu nu trebuie considerat un martor de încredere împotriva vecinului său până ce nu va primit în sânul comunităţii.
DESPRE JUDECĂTORI (x, 4-10)
Aceasta este rânduiala privitoare la judecătorii comunităţii. La anumite perioade, un grup de zece oameni va fi ales dintre membrii Frăţiei. Dintre aceştia, patru vor fi din tribul lui Levi şi Aaron şi şase dintre ei trebuie să fie mireni.[3] Ei trebuie să cunoască Cartea Studiului[4] şi preceptele Legământului. Vârsta lor trebuie să fie cuprinsă între douăzeci şi cinci şi şaizeci de ani. Nici un om trecut de şaizeci de ani nu poate avea un rol însemnat în adunare, căci din pricina necredinţei omului, viaţa lui a fost scurtată pe acest pământ,

Note :
[1] *Cf.* Mişna, *Makkoth,* I, 7.
[2] Ar putea însemna de asemenea: nici un om care încă nu au împlinit vârsta necesară pentru a fi primit în sânul Comunităţii, adică, nimeni sub vârsta de douăzeci de ani.; cf. xv, 6.
[3] *Cf.* Mişna, *Sanhedrin,* I, 3, care implică o curte formată din zece oameni.
[4] Ebr. „Cartea lui Hagu", care a fost subiectul unor considerabile speculaţii. Ideea este că termenul *hagu* apare de fapt în *Imnuri* (xi, 2, 21) cu sensul de „meditaţie", iar cuvântul înrudit înseamnă „studiu", în ebraica târzie. Astfel că nu există nici o dificultate legat de termen.

iar în mânia Sa împotriva păm ântenilor, Dumnezeu a hotărât că puterea minţii celor bătrâni va scădea înainte de sfârşitul zilelor lor.

DESPRE RITUALUL ABLUŢIUNILOR (x, 10-13)

Acum, cu privire la curăţirea prin apă. Nimeni nu trebuie să intre în apă murdară sau în ape mici. Nici un om nu. se poate curaţi pe sine prin apă turnată într-un vas sau în care nu se pot face valuri[1] (?).

Dacă o persoană necurăţită vine în contact cu o astfel de apă, el rămâne la fel de necurat; şi aceasta este adevărat şi pentru apa luată dintr-un vas.

DESPRE SABAT (x, 14-xi, 18)

Acum legat de cele ce trebuiesc cunoscute cu privire la i Sabat.

Nimeni nu trebuie să lucreze vinerea după asfinţitul soarelui; pentru asta Scriptura spune: „Ţine ziua de odihnă, Sabatul, ca s-o sfinţeşti"[2].

In ziua de Sabat, nimeni nu trebuie să spună cuvinte deşarte sau fără de temei. Nimeni nu trebuie să-şi ceară] îndărăt împrumuturile. Nimeni nu trebuie să se certe pentru I bunuri sau câştiguri. Nimeni nu trebuie să vorbească despre I muncă, iar ceea ce e de făcut, va fi făcut a doua zi. Nimeni I nu trebuie să se ducă pe câmp pentru a-şi termina lucrul 1 când încă este ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să meargă I mai mult de o sută de coţi în afara oraşului[3]. Nimeni nu trebuie să mănânce în ziua de Sabat altceva decât ceea ce fost pregătit cu o zi înainte. Nu trebuie să mănânce nimi

Note :

[1] înţelesul este incert. Cuvântul ebraic este *mar'ii,* pe care îl asociez cu *r'l,* „tremur, zguduit, agitaţie".

[2] Adică, accentul este pus asupra cuvântului „zi", care a fost recunoscuta de la apus la apus. Momentul indicat va sugera astfel iminenţa zile sabatului, soarele de vineri fiind acum pe cale să apună.

[3] Pentru porunca iudaică generală (2000 de coti), v. Mişna, *Sotah,* v, 3.

im ceea ce este pe câmp, nici să bea nimic din ceea ce nu a fost dinainte pregătit. Dacă însă, călătoreşte, el se poate spăla şi bea oriunde se întâmplă să fie, dar nu să-şi toarne apa în vas.
Nimeni nu trebuie să facă negoţ în ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să poarte haine murdare sau care au fost ţinute deoparte, până ce nu vor fi spălate şi date cu tămâie. Nimeni nu trebuie să se amestece cu alţii în ziua de Sabat.
Nimeni nu trebuie să-şi urmărească animalul mai departe de o sută de coţi de cetate. Nimeni nu trebuie să-şi ridice mâna în ziua de Sabat pentru a lovi. Dacă animalul este îndărătnic, el nu va fi scos afară. Nimeni nu trebuie să scoată ceva din casă sau să aducă înăuntru. Dacă locuieşte undeva pentru puţină vreme, el nu trebuie să ia ceva cu el sau să aducă înăuntru. Nimeni nu trebuie să deschidă un vas închis în ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să se ungă cu ceva sau să meargă alături de cei care fac aceasta în ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să ridice pietre sau praf în locul în care trăieşte. Doicile nu trebuie să poarte copii în ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să aducă ocări asupra bărbatului sau femeii care îl serveşte în ziua de Sabat. Nimeni nu trebuie să ajute un animal să nască în ziua de Sabat. Chiar dacă animalul va cădea într-o groapă sau puţ, el nu trebuie scos afară în ziua de Sabat.
Nimeni nu trebuie să se oprească în locuri păgâne în ziua de Sabat.
Nimeni nu trebuie să pângărească ziua Sabatului de dragul bogăţiei sau câştigului. Dacă cineva cade într-un loc plin cu apă sau într-un loc întunecat, un singur om trebuie să-l scoată afară cu o frânghie sau orice altceva[1].

Note :

[1] Textul pare să spună: „dacă un om cade într-un loc plin cu apă sau într-un.....nu lăsa pe nimeni să-l ajute pe acesta cu ajutorul unei scări sau frânghii sau orice altceva". Dar aceasta va fi împotriva poruncii iudaice universale cum că legile sabatului pot fi încălcate în caz de viaţă şi de moarte. Astfel unii savanţi au presupus că un cuvânt a fost lăsat deoparte şi astfel citit: „dacă un om cade... de unde nu mai poate ieşi, cineva trebuie să-l scoată de acolo cu ajutorul unei scări etc". Dar asta implică proasta utilizare a gramaticii. Prin urmare adopt corectura lui R. Leszinsky *(afel* în °c de *al); cf.* Talmudul babilonian, *Yoma* 84b.

Nimeni nu trebuie să aducă jertfe la altar în ziua de. Sabat, în afară de arderile obişnuite - aşa cum spune Scrip-, tura, „darurile voastre în ziua de Sabat" (Lev. 28.38)[1].

DESPRE PÂNGĂRIREA LOCURILOR SFINTE (xi, 18-xii, 2)

Nimeni nu trebuie să trimită la altar jertfe pentru a fii arse, ofrande pentru a fi tămâiate sau lemne din mâna celui] ce este necurăţit, căci va pângări altarul; iar Scriptura spune; j „Jertfa celor răi este o scârbă înaintea Domnului, darî rugăciunea celor fără prihană Ii este plăcută" (Pr. 15.8).

Cât despre cei ce vin în casa adorării, nimeni nu trebuie să intre acolo necurăţit. Un astfel de om fie va aştepta sune tul trâmbiţelor pentru adunare, fie va sta deoparte şi nu va pricinui oprirea slujbei. [ ]; este sfântă.

Nimeni nu trebuie să se culce cu o femeie în sfântul lăcaş, murdărind templul cu păcatul lor.

DESPRE POSEDĂRILE DEMONICE (xii, 2-6)

Orice om care este posedat într-atât de duhurile rele încât dă glas necredinţei, trebuie să fie supus aceleiaşi judecăţi precum vrăjitorii şi magicienii.

Dacă un om pângăreşte Sabatul sau sărbătorile prin necuviinţe, acesta nu trebuie să fie ucis. In acest caz, el trebuie supravegheat. Dacă îşi revine, trebuie urmărit vreme de şapte ani, după care poate va fi primit din nou în adunările j publice.

DESPRE LEGĂTURILE CU CEI NECREDINCIOŞI (xii, 6-11)]

Nimeni nu trebuie să verse sângele celor lipsiţi de credinţă de dragul bogăţiei sau câştigului. Mai mult decât atât, pentru a preveni astfel de învinuiri josnice, nimeni nu este

Note :

[1] Scriptura spune, „în afară de ofrandele tale de sabat"; dar autorul nost a luat cuvântul cu sensul „în afară de" ca adverb cu înţelesul de totalitate".

îndreptăţit le ia bunurile decât dacă lucrul acesta este hotărât de curtea israelită.
Nimeni nu trebuie să-şi vândă din animale sau păsări necredincioşilor, decât dacă vor fi folosite pentru sacrificii. Nimeni nu trebuie să le vândă acestora nici unul din bunurile obţinute din teasc sau ceva din avutul lor. Nimeni nu trebuie să le vândă acestora vreo femeie sau bărbat dintre cei ce îi slujesc şi care au intrat în Legământul lui Avraam[1].

DESPRE MÂNCARE (xii, 11-15)

Nimeni nu trebuie să se pângărească mâncând dobitoace necurate sau târâtoare. Această rânduială priveşte şi larvele albinelor sau orice vietate ce trăieşte în apă.
Peştii nu trebuie mâncaţi decât dacă au fost despicaţi de vii iar sângele lor a ieşit afară[2].
Cât priveşte lăcustele, acestea trebuie puse în foc sau în apă în timp ce sunt încă vii, căci aceasta e ceea ce firea lor cere.

DESPRE NECURĂŢIA MOLIPSITOARE (xii, 15-18)

Când lemnul, piatra sau pulberea sunt atinse de necu-răţia omului, gradul de necurăţie trebuie socotit după rânduielile ce privesc acea formă particulară de necurăţie; şi orice atingere cu ele trebuie făcută potrivit acestei măsuri.
Când un cadavru zace într-o casă, orice obiect - chiar şi un cui sau un cârlig din perete - trebuie socotit pângărit.

EPILOG (xii, 19-22)

Ceea ce s-a arătat mai sus este regula privitoare la diferitele rânduieli pentru deosebirea celor curate de cele necurate Şi pentru deosebirea celor sfinte de cele profane, [regulă] ce

Note :
Adică, iudaismul acceptat. Cf. talmudului babilonian, *Yebamot,* 46b. txpresia este destul de nepoliticoasă pentru că trimite în chip special la C[1]rcumcizie.
Acest ritualul este discutat în talmudul babilonian, *Hullin,* 27b.

trebuie păstrată în comunităţile lui Israel din cetăţi. Numai pe aceste rânduieli omul iluminat îşi poate întemeia relaţiile! pe care le are cu ceilalţi; şi doar în acest chip seminţiile Iul Israel se pot cârmui; şi astfel ele nu vor fi blestemate[1].

III. REGULA PENTRU COMUNITĂŢILE DIN AŞEZĂRI (SAU TABERE)

PROLOG (xii, 22-xiii,7)

Aici este dată regula pentru comunităţile din aşezări câtă vreme acestea se vor afla în Veacul Fărădelegii - adică, până când „preotul-mesia" şi „laicul-mesia" vor începe din nou să slujească.[2] Oamenii care urmează aceste reguli trebuia să fie grupaţi în orice împrejurare câte zece[3], şi tot aşa până] formează grupuri de o mie, o sută, cincizeci şi zeci.

Oriunde se află adunaţi zece oameni, nu trebuie să lipsească un preot care cunoaşte Cartea Studiului; „de cuvântul tău se va povăţui tot poporul meu" (Ge. 41.40).

Dacă el nu este priceput în toate aceste lucruri, membrii aşezării pot alege pe unul dintre leviţi „prin poruncile căruia pot fi conduşi"[4].

Cu toate acestea, ori de câte ori trebuie hotărât cu privire la legea [ce reglementează] cusururile trupeşti, preotua trebuie să vină şi să slujească în tabără, iar Veghetorul tre-j buie să-i facă cunoscut în amănunt tălmăcirea legii. Mai mult decât atât, dacă preotul este slab de minte, [Veghetorul] trebuie să se mulţumească] cu ţinerea lui sub lacăt căcil neîndoielnic, o hotărâre în astfel de lucruri poate fi luată doar; de către preoţi.

Note :

[1] Adică, pentru a evita blestemele predzate în Deut. 29-29.

[2] Vezi Introducere.

[3] Vezi *Manualul de Disciplină.*

[4] Num. 27.21. *Didahia* de asemenea are rol de înlocuitor, în cazul în caii episcopul este incapabil sau incompetent.

DESPRE VEGHETOR (xiii, 7-19)

Aceasta este rânduiala cu privire la Veghetorul[1] aşezării.

Sarcina lui este să-i lumineze pe cei mulţi cu privire la lucrările Domnului şi să-i facă să înţeleagă tainica Lui putere. Trebuie să le povestească în amănunţime istoria lucrurilor întâmplate în trecut. Trebuie să la arate aceeaşi înţelegere pe care un părinte o arată copiilor săi. Trebuie să îi aducă îndărăt pe toţi cei ce s-au abătut de la calea dreaptă, aşa cum face un păstor cu turma sa[2]. Trebuie să-i facă să se lepede de toate legăturile ce-i încătuşează, astfel încât să nu fie nimeni în sânul comunităţii care să nu fie liber.

Trebuie să cerceteze pe fiecare nou venit în privinţa purtării, pătrunderii, puterii şi averii şi să-1 scrie [în registrele sale] de partea Adevărului. Nici un membru al Frăţiei nu trebuie să aibă dreptul să primească pe cineva în comunitate sfidându-1 pe Veghetor.

Nimeni din cei ce fac oparte din Legământ nu trebuie să dea sau să primească ceva de la „oamenii corupţi" [adică, de la cei din afara comunităţii], în afară de bani. Nimeni nu trebuie să se apuce de vreun negoţ fără să-i spună Veghetorului. Mai mult, dacă a făcut vreo făgăduială, dar nu a....

[*urmează patru linii fragmentare]*.

EPILOG (xiii, 20-xiv, 2)

Aceasta este aşadar regula aşezărilor în Veacul Fărădelegii. Cei care nu se supun întrutotul, nu-şi vor izbăvi sufletul [ ]. Aceasta este rânduiala cu privire la purtarea pe care trebuie să o aibă cei „luminaţi" până când Dumnezeu va veni pe pământ, după cum e spus: „Domnul va aduce peste tine, peste poporul tău şi peste casa tatălui tău, zile cum n-au mai fost niciodată, din ziua când Efraim s-a despărţit de Iuda" [Is. 7.17]. Cei ce urmează Legământul lui Dumnezeu vor fi întăriţi; vor fi feriţi de capcanele păcatului. Cei smintiţi vor [ ] şi vor fi pedepsiţi.

Note :

[1] Episcop.

[2] De asemenea şi în *Constituţiile Apostolice,* ii, 6, 7, în definirea datoriilor unui episcop.

IV. REGULA ADĂUGITĂ

DESPRE RANGURI ŞI IERARHII (xiv, 3-12)

Aceasta este regula cu privire la adunarea tuturor taberelor.

Toţi [membrii] trebuie înscrişi după nume într-un *census* (recensământ); mai întâi preoţii, apoi leviţii, laicii, şi la urmă prozeliţii. In această ordine vor fi ei aşezaţi şi în adunările publice, şi tot în această ordine vor fi ascultate şi părerile lor asupra treburilor Frăţiei.

Preotul care slujeşte mulţimii trebuie să aibă între treizeci şi şaizeci de ani, şi să fie priceput în desluşirea Cărţii Studiului şi în toate preceptele Legii *(Tora),* astfel încât să poată cita din ele în orice moment.

In privinţa Veghetorului tuturor aşezărilor, el trebuie să aibă între treizeci şi cincizeci de ani, să fie cunoscător într-ale firii omeneşti şi în graiurile neamurilor[1]. El este cel ce hotărăşte cine va fi primit în frăţie, fiecare în ordinea prevăzută. Oricine are ceva de spus, vreo nelămurire sau neînţelegere, trebuie să spună Veghetorului.

DESPRE CELE NECESARE COMUNITĂŢII (xiv, 12-18)

Aceasta este rânduiala cu privire la asigurarea celor de trebuinţă comunităţii.

Câştigurile [fiecărui membru] pe cel puţin două zile de muncă din lună vor trebui încredinţate Veghetorului. Apoi judecătorii le vor împărţi copiilor fără părinţi, celor nevoiaşi/ bătrânilor pe moarte, [ ] celor luaţi captivi de neamuri străine, fetelor neajutorate, fecioarelor necăsătorite, şi celor aflaţi în slujba comunităţii [ ].

Note :

[1] în sens literal, „în orice comunitate şi în fiecare limbă potrivit familiilor] lor". Asta cu greu ar putea însemna că el este un poliglot, ci mai degrabă' că trebuie „să fie priceput în a înţelege ce spune fiecare".

Aceasta e rânduiala [ ] ce este hotărâtă [ ] pentru [întreaga] comunitate.

DESPRE BUNA CUVIINŢĂ A FIECĂRUIA (xiv, 18-22)

Acestea sunt rânduielile ce trebuiesc urmate în Veacul Fărădelegii, până când „preotul-mesia" şi laicul-mesia" îşi vor relua slujirea întru ispăşirea păcatelor.

Nimeni nu trebuie să înşele în cele legate de bani. [ ] El va fi pedepsit vreme de şase zile.

Dacă un om rosteşte [ ] [sau urzeşte] nedrepte [învinuiri împotriva vecinului său, va fi pedepsit vreme de] un an[ ]•

DESPRE JURĂMINTE (xv, 1-xvi, 20)

Nimeni nu trebuie să jure pe EL[1] sau pe AD[2], ci numai [folosindu-se de] o formulă ce face trimitere la blestemele pescrise în Legământ (Lev. 26,14-45). Nici nu trebuie să amintească [în jurământul lui] de Legea lui Moise căci [aici este arătat numele lui Dumnezeu]; astfel că, de va jura pe această lege şi apoi încalcă [jurământul], va pângări numele lui Dumnezeu; însă de va jura înaintea judecătorilor folosindu-se de blestemele din Legământ şi apoi nesocoteşte [ceea ce a jurat], se va face vinovat doar de promisiune-mincinoasă şi mărturie falsă, dar nu va trebui să plătească cu viata.[3]

Cel care vrea să intre în Frăţie va trebui să se supună jurământului comunităţii, atât el cât şi fiii săi până când vor ajunge la vârsta cercetării - aceasta este o prevedere ce se aplică întregului Israel, de-a pururi.

Asemănător, în acest Veac al Fărădelegii trebuie să existe regula ca cel ce se căieşte să fie primit în Legământ în ziua în care se mărturiseşte în faţa Veghetorului, printr-un

Note :

Literele de început pentru *ELohim,* cuvântul ebraic pentru „Dumnezeu". Literele de început pentru *ADonai,* cuvântul ebraic pentru „Domnul". Jurământul pe AD ... şi pe YH (iniţialele lui YHVH, numele inefabil al 'ui Dumnezeu) este menţionat în Mişna, *Shebu'oth,* IV, 13.

jurământ ce trimite la legământul pe care Moise 1-a făcut cu Israelul - adică, să jure că în toate faptele vieţii sale se va întoarce la Legea lui Moise cu toată inima sa şi cu tot sufletul său. Nimeni însă nu trebuie să îi facă cunoscute regulile comunităţii mai înainte de mărturisirea sa în faţa Veghetorului, şi până când acesta nu-1 va cerceta şi se va dovedi că este demn. De îndată ce Veghetorul îl va face să făgăduiască că se va întoarce la Legea lui Moise cu tot sufletul, acesta va putea fi pedepsit pentru orice nesocotire a legii prin legământul ce 1-a făcut. Dacă el nu va reuşi să priceapă nimic din ceea ce Legea descoperă unei minţi omeneşti, Veghetorul va trebui [ ] şi apoi îl va ţine închis vreme de un an până ce se va stabili că este într-adevăr slab de minte. Când cineva este cu adevărat smintit sau nebun, judecătorul trebuie să vină şi [J. Un astfel de om nu trebuie să apară în public..... *(următoarele două rânduri sunt fragmentare şi încă patru au fost pierdute).* Există un text străvechi care spune: „Prin Legea lui Moise, Dumnezeu a făcut Legământul cu tine şi cu tot Israelul"[1]. Pentru aceasta, toţi [cei primiţi în Legământ] trebuie să se lege că se vor „întoarce la Legea lui Moise", căci prin ea totul este făcut cunoscut, iar timpul când Israelul va fi orb la toate acestea este cunoscut din „Cartea împărţirii timpului în zile de sărbătoare şi zile de lucru".[2]

In ziua în care un om va face legământul să se întoarcă la Legea lui Moise, îngerul împotrivirii[3] se va depărta de la el - dar numai dacă-şi va ţine făgăduiala. Căci pentru aceasta Avraam s-a tăiat împrejur în ziua în care a aflat adevărata cunoaştere. Când un om se leagă prin jurământ să urmeze poruncile Legii, el nu se va putea elibera de făgăduinţă nici măcar cu preţul vieţii. Tocmai asta înţelege Scriptura atunci când spione: „Ceea ce a ieşit din gura ta, să păzeşti şi să împlineşti făgăduinţa pe care tu ai făcut-o de bună voie Domnului;

Note :

[1] Citatul nu este din Biblie.

[2] Adică, *Cartea Jubileelor.*

[3] Ebr., *Mastema,* menţionat din nou în Jubilee 11.5; 17.16; 18.9; *Cf. Mânu*, aiului de Disciplină.*

pumnezeului tău, şi de care ai grăit cu gura ta". (Deut. 23.23). Pe de altă parte, când un om se leagă prin jurământ să se lepede de Lege, el nu va putea întări aceasta nici chiar prin preţul vieţii.

Acum, cu privire la făgăduinţa făcută de femeie. Scriptura spune că numai bărbatul acesteia o va putea dezlega de un jurământ făcut (cf. Num. 30.14.). El nu o va dezlega însă dacă nu va cunoaşte că e într-adevăr bine sau nu să fie înlăturat acel jurământ. Dacă aceasta înseamnă lepădarea de Legământ, el trebuie să refuze şi să nu facă acest lucru. Aceeaşi rânduială se aplică şi în cazul părintelui femeii.

Acum, cu privire la rânduială jertfelor. Nimeni nu trebuie să făgăduiască pentru altar nimic obţinut prin vărsare de sânge; şi nici ca preoţii să primească de la un mirean o jertfă adusă prin vărsare de sânge. Nimeni nu trebuie să ofere mâncare stricată pentru altar. Tocmai aceasta înţelege Scriptura când spune: „un om cucernic nu mai este în ţară şi nici un om drept pe pământ; toţi pândesc să verse sânge, unii întind cursa altora." (Mi. 7.2).....

[*urmează cinci rânduri fragmentare]*.

Tatăl nostru şi Tatăl taţilor noştri, binecuvântează-ne întreit cu binecuvântarea din Lege, scrisă de mâna robului Tău, Moise, spusă de Aaron şi ai săi fii, preoţii, poporul Tău sfânt:
„Domnul să te binecuvânteze şi să te păzească Domnul să facă să lumineze Faţa Lui peste tine, şi să Se îndure de tine! şi slavă asupra ta să lase; Domnul să-şi înalţe Faţa către tine, şi pace să-ţi deal"
Străveche rugăciune iudaică (bazată pe Num. 6.24-26).

FORMULARUL BINECUVÂNTĂRILOR

A. *Pentru binecuvântarea credincioşilor*

Formulă de binecuvântare care să fie folosită de cei „iluminaţi" în binecuvântarea celor ce se tem de [Dumnezeu, care vor să împlinească] voia Sa, să păzească poruncile Sale şi să ţină Legământul Său şi care merg cu credinţă pe căile adevărului Său - adică, pentru acei oameni pe care El i-a ales să fie părtaşi Legământului Său veşnic.

Fie ca Domnul să te binecuvânteze [din sfântul Său lăcaş] şi să deschidă pentru tine, din ceruri, fântâna [veşnică]-.[1]

[ ] în mâinile tale, şi te-a cinstit cu binecuvântările Sale şi te-a făcut [părtaş] la cunoaşterea pe care numai îngerii o au.[2]

[Căci într-adevăr, la Domnul] este o fântână veşnică, iar El nu [va mai ţine apele vieţii departe de] cei însetaţi [după ele]. Aşa că bea şi tu din [apele acestea].[3]

[Domnul te va ţine departe de tot răul] şi te va feri de [stăpânirea lui Belial],[4] şi fie ca nebunia să fie [nimicită] cu totul.

Note :

[1] Bazat pe Deut. 28.12. Acelaşi pasaj este citat în legătură cu Binecuvântarea Preoţească în *Sifre,* § 43.

[2] Cap. *Sifre,* § 41.

[3] Bazat pe Ps. 36.9, „Căci prin Tine se află fântâna vieţii; în a Ta lumină Putem şi noi vedea lumină"; pasajul ne vine firesc în minte în conexiune Cu Binecuvântarea Preoţească: „Fie ca El să *strălucească asupra ta* (literal, *sS-ţidea lumină)* ţie". Cap. Ier. 2.13; 17.13.

Cap. *Manualul de Disciplină,* col. iii.

[Domnul te va ocroti şi te va izbăvi] de orice duh potriva nic[1] sau necurat[2].

[*Urmează 3 rânduri întrerupte, în două dintre ele se vorbeşte de „sfinţenie" iar cel de-al treilea se referă la „învăţături sfinte". Acestea sunt urmate de încă 3 rânduri întrerupte, în primul şi ultimul este conţinută referinţa specifică cu privire Ia „veşnicie" (sau cu privire Ia ceva veşnic) iar cel de-al doilea face aluzie la „toate vremurile"]*.

Domnul te va ocroti prin [Legământul pe care 1-a făcut]< cu strămoşii tăi.[3]

[*Urmează cinci rânduri întrerupte conţinând diferite elaborări ale formulei* DOMNUL ŞI-A RIDICAT CHIPUL ASUPRA LORJ

Domnul a arătat îngăduinţă faţă de tine şi te-a [izbăvit] [ ] şi pace [veşnică] ţi-a dat[4].

Domnul te-a cinstit şi cu [ ]

Domnul te-a cinstit şi cu duhul sfânt, cu bunătate plină de iubire [ ].

Domnul te-a cinstit cu al [Său] veşnic legământ şi [ ] pe tine [ ].

Domnul te-a cinstit lăsând asupra ta judecata cea dreaptă, [ca] al tău [picior să nu] se clatine [de la calea Sa][5].

Domnul te-a cinstit în toate faptele tale [şi în toate] a ta [mâna ridicată] şi în toate [ ][6].

[Domnul te-a cinstit asemenea cu puterea de a pătrunde] adevărul veşnic.

[Domnul ţi-a dat pace ţie şi] urmaşilor tăi [ ].

Note :

[1] Ebr. „Satan", adică, adversar.

[2] Cap. Parafrazarea Targumului palestinian la Naum.6.24: „Domnul... te ţine departe de Lilith (care era cunoscută în folclorul semitic drept o *fe*-meie demon ce mănâncă copii n.tr.) şi de cele ce-ţi aduc groază şi departe de demonii de la amiază (cf. Ps. 91.5- 6) şi de dimineaţă; de duhurile rele şi fantome (tr. Etheridge). Similar, *Sifre,* § 40.

[3] Bazat pe Deut. 7.12, pasajul fiind sugerat de expresia „şi păzeşte-te" *îci* binecuvântarea preoţească. Similar, *Sifre,* § 40.

[4] Sugerată de expresia „şi-ţi dă ţie *pacea".* Cap. *Sifre* §42: „Rabbi Eleazar ha-Kappar a spus, Mare este pacea, căci fiecare binecuvântare este pecetluită în ea, după cum este spus. Domnul te binecuvântează... şi pace îţi dă".

[5] Bazat pe 1 Sam. 2.9, „El *păzeşte* paşii slujitorilor săi credincioşi". în mod similar, *Sifre,* § 40.

[6] Cap. Deut. 28.8

B. *Pentru binecuvântarea marelui preot*

[*Cuvintele introductive lipsesc]*

DOMNUL ŞI-A RIDICAT CHIPUL ASUPRA TA şi [a primit] dulcea mireasmă a [jertfei tale][1] şi I-a ales pe toţi cei ce se supun grijii [tale] preoţeşti şi iau aminte la faptele tale sfinte[2], şi mulţumit va fi cu toate cele hotărâte de tine[3], şi va înmulţi sămânţa ta.

DOMNUL ŞI-A RIDICAT CHIPUL asupra întregii frăţii.

Domnul a pus [cununa slavei][4] pe capul tău şi fie ca [ ] să [sălăşluiască] în slavă [veşnică], şi să sfinţească sămânţa ta întru vecie.

DOMNUL ŞI-A RIDICAT [CHIPUL ASUPRA TA] şi slavă şi pace ţi-a dat, şi [bogăţie] în împărăţia [cerului].[5]

[Domnul ţi-a ridicat sufletul şi ţi-a înălţat duhul] din trup[6] şi [le-a pus] laolaltă cu îngerii[7].

[Domnul şi-a ridicat steagul[8] şi] luptă duce pentru tine [în fruntea] miilor tale, [împotriva acestui] neam nelegiuit.

[*Trei linii fragmentare]*

[Domnul şi-a ridicat sabia pentru tine][9] pentru a smeri multe neamuri înaintea ta [ ], şi fie ca tu să nu [pui preţ] pe bogăţiile acestei lumi, şi să nu te îndepărtezi de izvorul veşnic, [ci să-1 afli] ori de câte ori îl vei căuta.

Note :

[1] Cap. Lev. 26.31. Aceasta arată clar că pasajul este adresat unui *preot.*

[2] Adică, ofrandele sacre ale preotului. 'Cap.Neem. 10.34.

[4] O referinţă la coroana marelui preot; Cap.Ex. 29.6; Lev. 8.9.

[5] Probabil sugerată de referinţa la *coroană.*

[6] Cap. Imnuri, iii, 20; xi; 12; xviii; 28-29. Aceasta sugerează un joc de cuvinte legat de „a ridica".

[7] Un joc de legat de faptul că marele preot sluje şte pe pământ în mijlocul -celor sfinţi", ceilalţi preoţi.

[8] Aluzia de a duce trupe în bătălie sugerează deja un alt joc de cuvinte cu Privire la expresia „a ridica", adică a ridica un steag; Cap. Is. 5-26; 11-12; [18]-13; Ier. 4.6; 50.2; etc.

[9] Restaurarea este bazată pe presupunerea că aici se află din nou un alt joc de cuvinte cu privire la expresia „a ridica" - de data aceasta în sensul de <a ridica o sabie" Cap. Is. 2.4; Mi. 4.3. *Cf.* de asemenea şi Deut. 9.3; Ps. [8]l-15;ICro. 17.10.

Cu adevărat, Domnul a întocmit pământul. [Şi fie ca E să-ţi călăuzească paşii].
[Cu adevărat, El a întocmit lumea aşa cum este. Fie] c El să-ţi sporească bunăstarea[1] pentru vecie.
C. *Pentru binecuvântarea preoţilor*
Formulă de binecuvântare ce trebuie folosită de către „iluminaţi" pentru binecuvântarea fiilor lui Sadoc - adică, preoţii pe care Domnul i-a ales să-i ţină Legământul pe vecie, să vegheze la ascultarea poruncilor de către poporul lui Dumnezeu, să-1 înveţe potrivit cu ceea ce El a poruncit până ce va împlini Legământul Său întru adevăr, să urmărească împlinirea întocmai a tuturor poruncilor Sale şi să meargă pe calea aleasă de El:
Domnul te binecuvântează din sfântul Său lăcaş şi îţi aşează o cunună măreaţă[2] în mijlocul îngerilor, şi va lega din nou Legământul preoţesc cu tine întru vecie, şi loc îţi va face în sfântul lăcaş.[3]
Fie ca toţi împăraţii să fie judecaţi de către tine, iar toate [căpeteniile] neamurilor [să fie judecate] de buzele tale nepătate.
Fie ca El să-ţi dea drept moştenire primul fruct al tuturor jertfelor[4] şi fie ca prin mâna ta El să binecuvânteze toate înfăptuirile omeneşti.
Fie ca El să fie mulţumit de calea ce-o vei urma şi plăcut să te facă în faţa oamenilor şi a Sfintelor Făpturi. Fie ca El să-ţi facă parte din[1] [ ] şi fie ca să te înfrupţi din ele. Şi toţi muritorii [ ] şi bucurii [ ].

Note :
[1] Sau „pacea ta".
2 Cap. Ez. 16.14.
[3] Slujba ţinută în templu este destinată a fi un preludiu la cea ţinută în templul ceresc. Ultima, în care îngerul Mihail slujeşte ca mare preot, este menţionată în Talmud, *Hagiga,* 12b.
[4] O referinţă la faptul că preotul primeşte primele fructe ale primei părţi din ofrandele oferite; Cap. Num. 18.12; Deut. 18.14; Ez. 44.30. 104
Fie ca El să aşeze pe capul tău cununa biecuvântărilor veşnice, şi să-ţi umple mâinile cu sfinţenie [ ].
[*Rând lipsă]*

Fie ca Domnul să-ţi dea putere ca tu să te arăţi drept în toate faptele tale. Căci El te-a ales pe tine ca [să-i slujeşti] în fruntea poporului şi să dai binecuvântarea Lui poporului tău, şi [pe tine te-a ales] ca oamenii plăcuţi lui Dumnezeu să se [curăţească prin tine?], de mâna ta şi nu de mâna vreunui alt împărat; [şi cu tine Domnul vorbeşte] precum ar vorbi cineva cu vecinul său; iar tu eşti un înger în sfântul locaş.
[Fie ca tu să slujeşti] întru vecie în slava Domnului Oştirilor, şi fie ca tu să fii pentru Domnul asemeni sfetnicului într-un palat împărătesc. Şi fie ca tu să împărtăşeşti toate cele sfinte cu [Sfintele Făpturi] de-a pururi şi pentru vecie. [Căci Domnul ţi-a încredinţat] judecăţile Sale şi te-a făcut sfânt în mijlocul poporului Său, ca lumină să fii [ ] şi să [luminezi] lumea cu cunoaştere şi să luminezi chipurile oamenilor de pretutindeni.
Fie ca Domnul să pună pe capul tău o cunună şi să te numească sfânt între sfinţi[2], căci [tu eşti cel care va face cunoscută] slava Sa şi numele Său sfânt printre popoare.
Şi fie ca îngerii [să vegheze asupra ta].

D. ***Pentru binecuvântarea împăratului***

[*Cuvintele introductive lipsesc]*
Tu ai fost pus deoparte [dintre toţi ceilalţi oameni] [ ] cei ce te văd [ ].
Fie ca El să reînnoiască cu tine [ ].
[*Rând lipsă]*
[ ] care te-a însărcinat [ ] pentru toate vremurile, şi pentru toate vremile din veac. Şi fie ca El să nu dea slava [altuia decât ţie].

Note :
[1]O referinţă la „partea" preoţească a ofrandelor; Cap. Lev. 7.33; 2 Cro. 31.14.
[2] O referinţă la coroana preoţească; Cap. Ex. 29.6; 39.30; Lev. 8.9.

Fie ca Domnul [să facă] ca toţi să se teamă de tine şi ca slava ta peste

toate să fie [ ].

E. *Pentru binecuvântarea căpeteniei comunităţii*

Formulă de binecuvântarea ce trebuie folosită de către „iluminaţi" pentru a binecuvânta pe conducătorul comunităţii - adică, pe omul ales de Domnul să facă cunoscută puterea Sa, şi prin care El reînnoieşte legământul făcut cu comunitatea până la sfârşitul vremurilor, şi prin care Dumnezeu va cârmui poporul Său pe veci, şi [pe care El l-a ales ca să-i judece pe sărmani cu dreptate] şi să hotărască cu nepărti-nire asupra sărmanilor ţării[1] şi să meargă pe căile [adevărului Său], şi mărturie să dea pentru legământul Domnului atunci când nenorocirile îi încearcă pe cei care îl caută pe Domnul.

Domnul te-a ridicat pe culmea lumii, precum un turn puternic pe un zid înalt[2].

Fie ca tu să loveşti neamurile cu dogoarea limbii tale. Fie ca tu să usuci [fântânile] pământului cu toiagul tău, şi cu suflarea buzelor tale să omori pe cel rău.[3]

[Domnul te-a înzestrat cu duhul dreptei cumpăniri] şi cu putere veşnică, şi cu duhul cunoaşterii, şi cu teamă de Domnul.[4]

Fie ca dreptatea să-ţi cuprindă şalele şi credinţa [să-ţi încingă] coapsele[5].

Fie ca Domnul să-ţi facă coarnele din fier şi copitele din alamă;[6] şi fie ca tu să împungi [nedreptatea] precum un juncan [şi să calci în picoare neamurile] ca noroiul de pe uliţă?.

Note :

[1] Cap. Is. 11.4.

2 Cap. Is. 30.13.

3 Cap. Is. 11.4.

[4] Cap. Is. 11.2.

[5] Cap. Is. 11.5.

[6] Cap. Mi. 4.13.

7 Cap. Mi. 7.10; Zah. 9.3; 10.5; Ps. 18.43; etc.

Căci Domnul te-a însărcinat să fii biciul căpeteniilor[1]. Ei [vor veni]

înaintea ta [şi plecăciune vor face şi toate neamurile] te vor sluji. Prin al Său nume sfânt fie ca El să-ţi dea puterea de a fi precum un leu [care sfâşie şi] precum un lup ce-şi ucide prada, fără nimic care să li se împotrivească.
Şi fie ca veliţii tăi să ajungă departe[2], până [în cele mai îndepărtate colţuri ale pământului].

Note :
[1] Cap. Is. 14.5. Cuvântul tradus prin „veliţi" este folosit şi în *Războiul fiilor luminii împo-tr'va fiilor întunericului* pentru a indica „trupele uşor înarmate" (termenul *hn, *velites)*. Prin urmare, se sugerează: „Fie ca trupele tale să înainteze cât mai departe".

LAUDĂ LUI DUMNEZEU
Imnuri şi Psalmi

Dumnezeule, Tu eşti Dumnezeul meu, pe Tine Te caut!
îmi însetează sufletul după Tine, îmi tânjeşte trupul după Tine, într-un pământ sec, uscat şi fără apă.
Psalmi 63.1.

INTRODUCERE

Cântarea psalmilor a fost unul din elementele principale de adorare în timpul celui de-al doilea Templu şi a continuat să se manifeste ca principală modalitate de devoţiune a credincioşilor în sinagogă şi biserică. De-a lungul timpului, însă, repertoriului biblic i s-au adăugat tot felul de compoziţii moderne în acelaşi stil.

Comunitatea avea propria ei *Carte de Imnuri* scrisă în acest ton. Aceasta se găseşte pe unul din manuscrisele descoperite de copiii beduini în 1947 şi se întinde pe 80 de coloane plus un mare număr de fragmente mult prea disparate pentru a putea fi traduse. Sfârşitul fiecărui imn a fost marcat cu grijă de un spaţiu liber, dar de vreme ce partea de jos a fiecărei coloane s-a pierdut, această indicaţie deseori a apărut în locuri în care acest lucru nu este evident. Astfel, nu putem spune câte compoziţii a avut chiar şi cea mai importantă parte a manuscrisului originar, şi nici nu este totdeauna posibil să le distingem de textul ca atare. Acesta este cazul mai ales în privinţa părţii finale a manuscrisului, unde cea mai bună soluţie pentru o traducere este de a indica pur şi simplu unde începe o nouă coloană.

în cazurile în care începutul unei noi coloane poate fi recunoscut, imnurile încep de regulă prin cuvintele „Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne". Din acest motiv au ajuns să fie cunoscute drept *Psalmii* (sau *Imnurile) Recunoştinţei* - un titlu ce este cu atât mai potrivit când ne gândim că în vechea sinagogă şi biserică, „recunoştinţa" era un termen tehnic pentru o anume compoziţie liturgică, în unele cazuri, însă, acestea încep cu formula alternativă, „Binecuvântat fii Tu, Doamne" şi acest lucru este la fel de important prin faptul că „binecuvântare" pare de asemenea să fi însemnat în antichitate, nu numai o formulă de binecuvântare, dar Şi un anumit tip de imn. Prin urmare, titlul compus, *Binecuvântări ?i Recunoştinţe* (Ebraică, *Berachdth we-Hodayoth)* pare a fi soluţia cea mai potrivită.

Imnurile reprezintă creaţia literară cea mai originală din Manuscrisele de la Marea Moartă. E adevărat că ele sunt, în cea ^ai mare parte, mozaicuri de citate biblice şi că deseori expun toată învăţătura Scripturii pe care o găsim mai târziu în poetas-

trele *(payyetanim)* medievale ale sinagogii. Aceasta, însă, este doar piedica convenţiei literare, şi nu ar trebui să ne împiedice de la a simţi pasiunea subiacentă şi autenticitatea trăirii, aşa cum o fac vanităţile manieriste ale unui Donne, Herbert sau Vaughan.

De remarcat cu privire la aceste imnuri este vocabularul pe care Evelyn Underhill şi alţii l-au recunoscut drept un idiom caracteristic pentru experienţa mistică. Aceeaşi idee se naşte şi cu privire la pustietatea izolării; aceeaşi referire la „ascensiunea" către Dumnezeu şi către „înălţimea celor eterne"; aceeaşi metaforă (în special în Imnul 5) a Noii Naşteri şi a „travaliului lumii"; aceeaşi înţelegere a providenţei divine, a comuniunii şi „iluminării"; şi acelaşi simţământ de nutrire a unui secret preţios în aşteptarea zilei de apoi. înţelegerea acestor note este esenţa înţelegerii spiritului textelor în particular şi a Comunităţii în general.

S-a sugerat că psalmii care vorbesc despre eliberarea de agresorii îndărătnici („însoţitorii lui Balial" sau „cei corupţi"), au fost compuşi pentru folosul soldaţilor care au scăpat de adversarii lor sau i-au înfrânt. Pentru noi, o asemenea viziune pare singulară şi supra-literară; se confundă „praştiile şi săgeţile sângeroasei soarte" cu armele de distrugere în masă. Tot aşa, nu există nici un motiv suficient pentru susţine, cum s-a făcut, că Imnul 8 trebuie să fi fost scris de „învăţătorul Dreptăţii" pentru simplul motiv că vorbeşte despre cel ce a căutat să facă cunoscută legea lui Dumnezeu fraţilor săi dar care a fost în mod constant zădărnicit şi ponegrit de către „predicatorii minciunii" şi „profeţii înşelăciunii". Ceea ce textul descrie este frustrarea tipică şi firească a misticului - experienţa *fiecărui* om care crede că l-a văzut pe Dumnezeu şi care speră că va aprinde o cât de mică lumânare în întunecimea unei lumi damnate.

în faţa Cărţii Imnurilor am aşezat un alt Imn, pe care bibliotecarii străvechi de la Qumran l-au adăugat unei copii a *Manualului de Disciplină.* Dacă cineva îl va citi cu atenţie, va descoperi că repetă textual lista obligaţiilor şi jurământul de bază al supunerii din document pentru noii membri ai Comunităţii. Poate fi, astfel, considerat un imn cântat de noii ucenici la momentul primirii în sânul comunităţii; aceasta va explica de ce bibliotecarii străvechi l-au considerat a fi un „apendice" liturgic al *Manualului de Disciplină.* Având în vedere toate acestea, am numit textul *Imnurile începătorilor.*

Imnurile propriu-zise nu au nici un titlu; toate titlurile atribuite de savanţi ulterior sunt arbitrare.

IMNURILE ÎNCEPĂTORILOR
(Manualul de Disciplină, rândurile x-xi)

[Zi şi noapte mă voi ruga]
în toate vremurile hotărâte de Domnul.
Când lumina zilei se iveşte,
când ajunge să-şi afle sfârşitul,[1]
şi când din nou se întoarce la locul ei statornicit;
Când ceasurile întunericului încep,
când Dumnezeu îşi deschide visteria,[2]
când El aşază ca întunericul să fie împotriva luminii,[3]
când ajunge în punctul de întoarcere,[4]
şi când din nou renaşte în faţa luminii;
Când soarele şi luna strălucesc din înălţimi sfinte, şi când din nou se ivesc în slăvitul sălaş;[5]
Când anotimpurile sosesc în zilele noii luni,[6] şi când ating punctul lor de întoarcere,[1]

Note :

[1] Adică, după-amiază.

[2] „Visteriile întunericului" sunt menţionate (metaforic) în Is. 45.3.

[3] Lit. „şi a pus împotriva (?)"; textul este oarecum obscur.

[4] Adică, la miezul nopţii. Referinţa trimite în aceste rânduri la cele trei Momente de rugăciune ale zilei; *cf.* Mişna, *Berachoth,* iv.l.

[3] In baza unor astfel de pasaje biblice precum Hab. 3.11; Deut. 26.15; Ier. 2530, 2 Cro. 30.27, termenul „înălţime" (Ebr. *Zebul)* şi „Sălaş" (Ebr. *Ma'on)*

[5] Au ajuns să fie folosite în literatura rabinică drept nume pentru două din cele şapte ceruri.

[6] In sistemul calendaristic al cărţilor pseudoepigrafice, a *Jubileelor* şi a lui *tnoh,* anotimpurile de regulă încep cu lună noua.

şi când îşi schimbă locurile, fiecare urmându-i celuilalt;[2]
Când anotimpurile vin, oricând s-ar întâmpla să fie;
şi când lunile încep;
în sărbătoarea şi în zilele sfinte,
după cum vor fi hotărâte,
fiecare ca o slavă în fiecare anotimp.[3]
O să-l ţin ca făcând parte din legile înscrise pe tăbliţe vechi[4] pentru a-1 aduce Domnului drept ofrandă - binecuvântarea buzelor mele.[5]
Când anii (naturali) încep
la punctele de întoarcere ale anotimpurilor,
şi când fiecare ajunge la sfârşitul său
în ziua hotărâtă,
schimbându-se unul pe altul
de la culegerea roadelor vara,
până la sădirea vegetaţiei;
în zilele acestor săptămâni de ani,
în anotimpurile ce vor veni
şi când, la jubileu,
şirul săptămânilor începe[6]
în anotimpurile ce vor veni, şi când, la jubileu,

Note :
[1] Adică, la solstiţiu şi echinocţiu.
[2] Textul încorporează aici o serie de fraze obscure pe care le consider drept note esoterice şi astfel le-am omis din traducere.
3 *Cf.* Ex. 12.14, L ev. 23.24, Num. 10.10
[4] O aluzie la credinţa încă păstrată de samariteni cum că *toate* poruncile date lui Moise au fost gravate de Dumnezeu pe tăbliţe. Cf. Ex. 32.16.
[5] O aluzie la obligaţia de a aduce tribut la serbările anuale; Cap. Num. 15.19-20. Tradiţia iudaică declară că rugăciunea înlocuieşte acum ofrandele, însă serviciile statutare sunt încă destinate acestor ofrande. Esenienii, spune Josephus *(Război,* I, iii, 5), nu ofereau ofrande, ci „sacrificii oferite în interiorul lor". Aceasta era de asemenea atitudinea bisericii primare. *Didascalia Apostolorum* declară explicit că „în locul sacrificiilor care erau atunci, oferă acum rugăciuni, cereri şi mulţumiri" (p.86, ed. Conolly).
6. Cap. Lev. 25.8ff.

O voi păstra ca pe una dintre porunci
înscrisă pe tăbliţe vechi
să o dăruiesc Domnului ca pe fructele mele -
rugile buzelor mele
şi să dăruiesc Domnului ca pe bunul meu
- iscusita muzică a buzelor mele.[1]
Odată cu venirea zilei şi a nopţii
voi renaşte din nou
în Legământul Domnului;
iar când noaptea şi ziua se vor despărţi,
voi privi cum Dumnezeu le-a făcut hotarele.[2]
Doar acolo unde Dumnezeu a aşezat
- hotarele de neschimbat ale Legii Lui -îmi voi stabili şi eu locaşul.[3]
O voi păstra ca pe una dintre porunci ce-i înscrisă pe tăbliţe vechi să-mi înfrunt păcatul şi căderea cunoscând dreptatea lui Dumnezeu.
Voi grăi în faţa Domnului: „Tu pentru mine eşti cel Drept!"

Note :

[1] Expresia apare şi în Psalmii lui Solomon, 15.3: „Fructul buzelor cu instrumentul bine acordat al limbii, primele fructe ale buzelor dintr-o inimă pioasă şi dreaptă - cel ce le oferă, nicicând să nu fie încercat de cel rău". In versiunea iniţială este vorba de un joc de cuvinte subtil, pentru că termenul ebraic *azamerah* înseamnă „a culege" (strict vorbind, „viţă de vie curăţată" Cap. Lev.25.3) şi „a cânta". Conceptul de „fructe ale buzelor" derivă din Is. 57.19, şi mai ales dintr-o variantă inspirată din Os. 14.3 (2) Păstrată în varianta greacă (septuagintică) şi siriacă (Pesita) şi adoptată de Versiunea Standard Revizuită.

Cap. Ier. 31.35-36. Ideea este că termenul ebraic pentru „hotar" •nseamnă în acelaşi timp „statut, decret". Prin observarea ordinei fixate a [2]"ei şi a nopţii, psalmistul va fi inspirat şi el să se supună poruncilor lui Dumnezeu.

Lit. „şi unde acestea [adică, hotarele, statutele lui Dumnezeu] există, îmi v°i stabili hotarul".

şi în faţa Celui Preaînalt [voi rosti]: „Tu eşti temeiul oricărui bine!"
Fântână a toată cunoaşterea, Izvor de sfinţenie, Zenit al întregii slave,
Veşnic atotputernic, Frumuseţe fără de sfârşit, Voi alege calea ce mi-o
va arăta, mulţumit fiind de judecata sa.
Oricând voi păşi sau voi întinde mâna,
voi binecuvânta numele Domnului,[1]
când pentru prima oară voi pleca sau mă voi întoarce,
când mă voi aşeza sau ridica,[2]
când mă voi întinde în aşternut,
voi cânta înaintea Lui.
La masa comună,
de voi ridica mâna
pentru a mă înfrupta din fructele pământului,
cu fructele buzelor mele,
voi aduce ofrandă Domnului,
binecuvântându-L.[3]
La sunetul ce-mi aduce frică şi teroare, sau când necazurile mă vor împresura, pe Domnul eu îl voi binecuvânta, şi voi cugeta la a Sa putere, şi pe mila Lui mă voi bizui şi voi lua aminte

Note :
[1] Credinciosul evreu oferă o binecuvântare în fiecare dimineaţă: „Binecuvântat fii, Tu, Doamne, Dumnezeul nostru, împărat al universului, care ai călăuzit paşii omului".
[2] O adaptare a cuvintelor „când te întinzi şi când te ridici", în Deut. 6.7. Credinciosul evreu recită *Shema'* (Deut. 6.4-9) când se culcă sau când se trezeşte; Cap. şi A vesta, *Yasht* 17: credinciosul rosteşte numele lui Mazda „când se ridică şi când se întinde".
[3] O aluzie la binecuvântarea pronunţată înainte de masă: „Binecuvântat fii Tu, Doamne, Dumnezeul nostru, împărat al universului, care ne-ai dat pâine din acest pământ".

că în mâna Sa stă judecata tuturor celor ce vieţuiesc, şi că toate lucrările Sale sunt adevărate.[1]
Chiar dacă necazurile mă vor copleşi, eu voi continua pe Domnul să-1 preamăresc; iar când mântuirea sa va veni, mă voi alătura corului rugii.[2]
Nu mă voi umple de rău întru nimic, şi neobosit voi săvârşi binele,[3] ştiind că doar în Dumnezeu există judecata celor ce sunt, iar El va lua aminte la meritele fiecăruia.
Nu voi râvni
la bunurile celor păcătoşi;
pentru că darurile pe nedrept primite în suflet,
nu vor dura.[4]
Nu mă voi pângări în nici o ceartă, cu cei nevrednici,[5] prevăzând Ziua Nenorocirii.[6]
Nu-mi voi întoarce mânia de la cei ce trăiesc întru păcat,

Note :
[1] O aluzie la binecuvântarea oferită de evrei atunci când aud veşti proaste: „Binecuvântat este El, judecătorul cel drept" (Mişna, *Berachoth,* ix, 2). Cap. Mişna, *Ber*. ix.5: „Omul este obligat să ofere binecuvântare pentru rău cât Şi pentru bine".
[2] O aluzie la binecuvântarea oferită de evrei pentru eliberarea de pericol: ./Binecuvântat fii Tu, Doamne,... care îngăduinţă ai arătat celor ce Te-au slujit ca şi faţă de mine".
[3] O adaptare a Ps. 23.6.
[4] Cap. *Manualul,* ix, 22.
[5] Cap. *Manualul,* ix, 16.
[6] Expresia este derivată din Deut. 32.35, potrivit variantei samaritene cât Şi a celei greceşti, „nu este asta în mine... pe potriva Zilei Răsplăţii?". Acest citat se găseşte într-un fragment din Deutoronom descoperit la Qumran. Vezi de asemenea Is. 34.8; 61.2; „Ziua Răsplăţii"este termenul tehnic al samaritenilor pentru a desemna ziua de apoi.

şi nici odihnă nu voi avea,
până ce dreptate nu se va fi făcut.
Mânie însă nu voi arăta
asupra celor ce se căiesc cu credinţă,[1]
dar nici îngăduinţă nu va fi
pentru cei ce s-au întors de la dreapta cale.
Nu-i voi mângâia pe cei rătăciţi
până ce nu vor apuca pe calea cea dreaptă.
Nu voi nutri răutate în suflet,
şi nici nu voi rosti
necuviinţe[2] sau dorinţe deşarte;
şi nici nu se vor afla pe ale mele buze
înşelăciune sau minciună.[3]
Fructul sfinţeniei va fi pe buzele mele,
şi nici un fel de murdărie ascunsă nu se va afla în mine
Voi deschide gura mulţumind cu recunoştinţă,
iar limba mea veşnic va mărturisi
bunătatea lui Dumnezeu
şi făţărnicia oamenilor
până ce nelegiuirile oamenilor vor lua sfârşit.
Vorbele goale le voi izgoni de pe buzele mele, şi pe murdare şi viclene
ce mi se ivesc în minte, îmi voi păzi cunoaşterea cu tainică înţelegere,
şi o voi păstra prin tăria minţii.
Voi veghea cu chibzuinţă
ca toţi prigoniţii sorţii
să nu-şi facă dreptate cu sila.
Voi înstăpâni dreptatea lui Dumnezeu
Prin bună cumpănire în toate cele.
Voi face dreptate prin milă,
arătând bunătate oamenilor sărmani,

Note :
[1] Cap. *Manualul,* vii. 8.
[2] Cap. *Manualul,* vii. 9.
[3] Cap. *Manualul,* vii. 5ff.

aducând tărie inimilor temătoare, dreaptă socotinţă inimilor rătăcite, înţelegere celor nedreptăţiţi, răspunzând mândriei cu blândeţe, cu umilinţă răspunzând la cele josnice - oameni bogaţi în bunuri lumeşti care scornesc batjocură şi scot la iveală gânduri nedrepte.
Domnului îmi închin temeiul.
Căci El este Cel ce îmi va arăta calea,
Şi-mi va întări sufletul
El, în sa îndurare,
îmi va izbăvi păcatele.
Căci El, din Fântâna Cunoaşterii
a făcut să apară lumina,
şi ochii mei au privit minunile sale;
şi lumina ce o port în inimă
a străpuns adânc lucrurile existenţei.
El va sta veşnic la dreapta mea.[1]
Calea pe care îmi pun piciorul
e aşezată pe o piatră trainică[2]
ce stă neclintită înaintea tuturor lucrurilor.
Căci piatra de sub picioarele mele
este adevărul lui Dumnezeu,
şi puterea Lui este statul la dreapta mea;
din fântâna îndurării Sale
mântuirea mea este cu putinţă.
Prin tainica sa minune lumina mi-a intrat în suflet; iar ochii mei au putut vedea cele veşnice.

[1] pss. 16.8;121.5.
[2] Ps. 40.3 (2).

O virtute ascunsă de oameni,
o cunoaştere şi o nemaivăzută înţelepciune
ascunsă firii omului;
un izvor de putere,
o ţâşnire a slavei
şi deşi nici unei făpturi nu i s-au dat toate acestea,

[totuşi] Dumnezeu le-a dăruit
lor, celor pe care El i-a ales,
să stăpânească întru vecie.
Le-a dăruit o moştenire
în rândul Sfintelor Fiinţe,
şi vieţuirea comună cu Copiii Cerului,[1]
pentru a întemeia o frăţie,
o singură comuniune,
un lăcaş al sfinţeniei,
o plantă veşnic vie[2]
pentru toate vremurile ce vor veni.
Dar eu - eu mă număr printre păcătoşi,
şi sunt al cărnii păcătoase.
Păcatele mele, nelegiuirile şi minciunile,
şi încăpăţânarea din suflet
m-au blestemat să trăiesc cu viermii
şi cu toţi cei ce merg în întuneric.
Căci calea celui muritor nu este a lui,
şi nimeni nu va putea să-i călăuzească paşii.
Judecata aparţine doar lui Dumnezeu,
şi el va hotărî calea ce trebuie urmată de om.
Doar prin cunoaşterea Sa
totul va fi aşa cum este menit,
şi tot ce este, e rânduit de al Său gând;
căci fără El, nimic nu este făcut.[3]

Note :

[1] Cap. Ef. 1.3, 2Tes.l.5. O expresie similară apare la începutul *Constituţiilo Apostolice.*

[2] Bazată pe Is. 60.21, 61.3. *Constituţiile Apostolice* vorbesc de „semănatul lui Dumnezeu şi viile sfinte, biserica catolică, aleşii", aşa cum face şi Epifanius, *Haer,* xiv.4.

[3] Cap. Ioan 1.3.

Iată, de mă voi clătina,
mila Domnului va fi mântuirea mea.
De mă voi afunda în greşelile cărnii
voi fi înlăturat
prin dreptatea lui Dumnezeu ce se va fi făcut.
Dacă necazurile mă vor împresura,
El îmi va mântui sufletul de pierzanie,
şi-mi va călăuzi paşii pe calea cea dreaptă.
Pentru că El, în bunătatea Sa
m-a adus mai aproape de Sine,[1]
şi judecata Sa se va pogorî asupră-mi,
în îngăduinţa ce mi-o va arăta
în adevărul bunătăţii Sale m-a judecat,
şi în preaplinul milei Sale
va strivi nedreptăţile mele,
şi în dreptatea Sa mă voi curăţa
de toate murdăriile omului
şi de toate păcatele firii omeneşti,
ca să ajung să ştiu în faţa Domnului dreptatea Sa
şi în faţa Celui Preaînalt, splendoarea Sa.
Binecuvântat să fii Tu, Doamne,
că ai deschis inima slujitorului Tău spre cunoaştere.
călăuzindu-1 întru dreptate,
şi dându-i fiului roabei Tale
îndurarea pe care ai făgăduit-o celor aleşi,
să stea înaintea Ta întru vecie.
Căci departe de Tine căile omului nu se pot împlini,
şi fără voia Ta, nimic nu este împodobit.
Tu eşti cel ce ne-a arătat cunoaşterea,
şi tot ceea ce este, este făcut prin puterea Ta;

Note :

Cuvântul, presupun, are o nuanţă tehnică, pentru că Josephus *(Războiy "*> 7) vorbeşte despre cel care a fost primit în comuniune după primul an de probă ca „despre cel care vine şi mai aproape". Voi face, prin urmare, [0] distincţie între „a veni aproape", ca indicând prima fază, şi „a veni şi "mai aproape", ca indicând-o pe cea de-a doua. Prima este cea indicată _ lci, din moment ce psalmistul practic repetă jurământul *preliminar* descris '" Manual, col. i.

şi nu este nimic dincolo de Tine
care să nu se-mpotrivească planului Tău;
nimeni care să înţeleagă sfinţenia gândului,
nimeni care să privească în adâncul tainelor Tale,
nimeni care să pătrundă
minunile Tale şi măreţia puterii Tale.
Cine poate măsura întreaga-ţi slavă?
Şi ce este un biet muritor
în fata măreţelor Tale lucrări?
Şi ce este copilul femeii
Ca să şadă dinaintea Ta?
Căci, iată, el este îngenuncheat în praf,
şi [ ] este hrană pentru viermi.
El nu este decât o formă scursă[1],
un lucru frământat din lut,[2]
iar vrerea lui e doar pentru ţărână.
Ce poate acest lut să spună,
sau cel ce e frământat în mână?
Ce gând poate el să priceapă?

Note :
[1] Textul ebraic este îndoielnic. Unii citesc, „o scurgere a salivei", găsesc aceasta fără de importanţă, căci saliva este *scuipată,* nu *scursă.*
[2] Ioan. 33.6.

CARTEA IMNURILOR
(Psalmii Recunoştinţei)

I, 5-39[1]
[Tu eşti sursa întregii măreţii]
şi izvorul tuturor puterilor;
[Tu eşti bogat în înţelepciune]
[şi] mare în sfaturi.[2]
Mânia Ta s-a pogorâtă asupra [ ];
[dar îngăduinţa Ta] este mare.
[Tu eşti un Dumnezeu ce a descins la cei păcătoşi];
[un Dumnezeu] cu o judecată îndelung răbdătoare.[3]
Şi orice ai făcut Tu,
ai făcut aşa cum se cuvine.
In înţelepciunea Ta [ai chemat la viaţă] nemuritoare [duhuri],

Note :

[1] Acesta este probabil cel mai obscur psalm din manuscrise şi, pentru a-1 putea face înţeles a trebuit să recurg la un anumit număr de extinderi şi parafrazări. Ideea centrală pare să fie că Dumnezeu a destinat spirite conştiente să informeze şi să conducă diferitele elemente ale universului. Funcţiile şi acţiunile unor astfel de spirite au fost determinate înainte ca acestea să fi fost create. Omul, de asemenea, este înzestrat cu un astfel de spirit. Prin urmare, Dumnezeu ştie şi determină tot ceea ce omul va face, va gândi sau va rosti. Dar, de vreme ce puterea lui Dumnezeu este pe Potriva îngăduinţei Sale, El, de asemenea, întăreşte acel spirit împotriva Păcatelor şi necuviinţelor fiinţei umane; şi când acesta ajunge întinat de Păcatele lumeşti, Dumnezeu îl curăţă neîncetat. Omul se poate salva de eroare şi profanare printr-un trai cumpătat. în spatele psalmului stă doctrina predestinării, şi este necesar să reamintim că, potrivit lui Josephus *(Ant.,* XIII, 5.9), esenienii au susţinut că guvernează totul în v'aţa unui om. [2]Cap. $i_{er_}$ 32.19.

. CaP- Ex. 34.6. Psalmistul recurge la procedeul rabinic al contrastului sau Juxtapunerii diferitelor atribute ale lui Dumnezeu.

şi Tu eşti cel ce le-ai creat,
şi le-ai ştiut dinainte faptele pentru vecie.
[Fără Tine] nimic nu poate fi făcut,
şi nimic înţeles nu-i cu putinţă fără voia Ta.[1]
Prin Tine este plămădidă orice făptură,
[şi hărăzită] pentru tot ce trebuie să împlinească.
Când ai întins cerurile întru slava Ta,
şi [ai poruncit] tuturor [făpturilor] să-Ţi facă voia,
Tu ai făcut deopotrivă duhuri puternice
pentru a le ţine laolaltă.
Iar spiritele nemuritoare
au luat forma îngerilor,[3]
şi Tu le-ai încredinţat să stăpânească
asupra celor ce sunt:
peste soare şi lună,
să le stăpânească puterea lor ascunsă;
peste stele,
să le păstreze cursul;
peste [ploaie şi zăpadă,]
în a le face să-şi împlinească menirea;
peste meteoriţi şi tunete,
să le facă să se descarce;[4]
peste bogăţiile adâncurilor,[5]
să le facă să-şi atingă ţelul;
[peste ape şi foc,]
cârmuindu-le forţa ascunsă.
Când, de asemenea, ai creat prin puterea Ta, pământ şi mări şi adâncuri, în înţelepciunea Ta ai aşezat [în adâncurile] lor [duhuri nemuritoare],[1]

Note :
[1] Cap. Ioan 1.3.
[2] Preluată din Is. 45.12.
[3] Tradiţia rabinică spunea că îngerii au fost creaţi doar în cea de-a doua sau a cincea zi; Cap. Geneza Rabbah, i. 3.
[4] Limbajul este împrumutat din Num. 4.27.
[5] Cap. Ps. 33.7. Conceptul este bazat pe astfel de pasaje scripturare precum* **Ier.** 10.13; 51.16; Ps. 135.7;

şi astfel ai hotărât după voia Ta totul aşa cum este.
[Şi tot astfel Tu ai făcut]
atingând duhul omului
pe care Tu l-ai creat[2] în lume
pentru toate zilele vieţii lui
şi pentru veacuri fără de sfârşit,
să fie [stăpân peste toate lucrările lui].
Tu ai hotărât menirea fiecăruia
cum se cuvine, clipă de clipă,[3]
de-a lungul tuturor neamurilor;
şi tot Tu ai rânduit modul
în care [oamenii] să se cârmuiască,
anotimp după anotimp;
da, [Tu ai hotărât] faptele [lor],
veac după veac,
deopotrivă când omul va trăi în pace
şi atunci când va îndura suferinţe.[4]
Tu ai [....duhul omului]
şi i-ai hotărât calea
pentru el şi pentru toată seminţia lui
de-a lungul veacurilor; iar [Tu ai...]
pentru toţi anii şi întru vecie.
Şi în înţelepciune a Ta
Tu ai rânduit soarta omului întru vecie,
pentru toţi urmaşii lui.
Căci [prin voia Ta există toate cele ce sunt],
şi fără Tine nimic nu este făurit.[5]
Acestea toate ajuns-am să le ştiu
prin pătrunderea cu care Tu m-ai hăruit,

Note :
De observat contrastul dintre „puterea" şi „înţelepciunea" lui Dumnezeu exemplificând propoziţia generală făcută în rândurile de început. Restaurarea este impusă de tema de bază a psalmilor. [2] Cap. Zah. 12.1.
Literal, „la vremea hotărâtă".
Cap. *Manualul de Disciplină,* iii. 14-15. [5] Cap. Ioan 1.3.

căci Tu m-ai făcut să aud
în adâncul lucrurilor neştiute.
Făurit din lut muiat cu apă,
împovărat de ruşine şi sursă a răutăţii,
un cazan de nelegiuiri şi de păcate,
un duh necurat, nevolnic[1] şi prostesc,
în afară de orice judecată -
ce pot să spun fără să fie deja ştiut,
sau ce să dezvălui din ce nu a fost spus deja?
Toate lucrurile sunt înscrise dinaintea Ta
într-o scriere ştiută,[2]
pentru fiecare moment al timpului,
pentru veşnicele cicluri ale anilor,
atunci când ele au fost rânduite.
Nimic nu este ascuns,
şi nimic nu lipseşte din faţa Ta.
Cum poate omul să se căiască
de păcatele sale?
Cum poate izbăvire să ceară pentru faptele-i rele?
Cum poate oare răspunde
judecăţii ce asupra lui se lasă?
Ale Tale, Dumnezeu al tuturor cunoaşterilor,[3]
sunt toate lucrările drepte
şi taina adevărului;
în vreme ce omul
nu este decât robul faptelor sale nevrednice,
şi al nelegiuirilor sale.
Acest duh ce adastă în graiul omului,
Tu l-ai pus.
Tu, cel ce ştii toate graiurile omului
ai hotărât fructul buzelor sale,[4]
aceste buze pentru Tine vorbesc.

Note :
[1] Cap. Is. 29.24; Ps. 95.10; Ioan 4.6 („spiritul erorii").
[2] Cap. *Imnuri,* xvi.10; Vezi de asemenea T.H. Gaster, *Thespis* (1950), p. 384.
3 Cap. 1 Sam. 2.3.
[4] Formula este bazată pe Os. 14.3, potrivit versiunilor greacă şi siriaca (Peshita). 126

Tu eşti cel care a hotărât vorbele în ordinea cuvenită[1]
şi le-ai insuflat buzelor
chip de a se face înţelese;[2]
să scoată la iveală taine
în rostiri cumpătate,[3]
şi ai dat omului
puterea de a se face înţeles
ca slava Ta s-o facă cunoscută,
iar ale Tale minuni să fie spuse mai departe
în toate lucrările Tale fără de cusur,
şi ca dreptatea Ta [să fie slăvită]
şi al Tău nume rostit pe buzele tuturor,
şi ca toate făpturile să Te afle,
fiecare potrivit priceperii sale,
binecuvântându-te veşnic.
Tu prin mila şi bunăvoinţa Ta
ai întărit duhul omului
spre a putea să-şi înfrunte chinurile,
şi l-ai curăţat
de toate faptele sale netrebnice,
pentru ca minunile Tale să fie arătate
în lumina lucrărilor Tale.
[Astfel, în ceea ce mă priveşte,
legat sunt de] toate chinurile
la care vreodată am fost osândit;
şi voi vesti oamenilor minunile Tale
căci, prin mine, Tu ţi-ai arătat puterea.
Luaţi aminte, o voi înţelepţi,
şi voi, care sunteţi nesăbuiţi şi neghiobi[4],
şi căutaţi să aveţi măsură în toate.
Da, [ ] ascuţiţi-vă![5]
fiţi drepţi, voi cei ce aţi împărţit nedreptăţi

Note :
L't. „a aşeza cuvintele peste un rând".
*-it- „şi exprimarea duhului buzelor în măsură cuvenită".
*-it., „şi Tu produci versuri pentru secretele lor".
L't- „voi cu intelect inferior".
Lit- „a mări prudenţa [subtilitatea]".

şi toţi cei ce sunteţi nevrednici!
fiţi [ ] supuşi!
Nu vă mâniaţi şi nu ocărâţi [ ]!
Căci cei ce sunt cu sufletul împietrit
aceste lucruri nu vor putea pricepe, [ ]
iar tainicul adevăr al Domnului este ascuns pentru ei;
şi cei cu firea neînfrânată
vor scrâşni din dinţi.[1]
2
II, **2-19**
[Aduc mulţumiri,Tie, Doamne]
pentru că Tu eşti puterea şi [cetatea mea[2],
şi Tu mi-ai izbăvit sufletul]
de toate fărădelegile în care se afla.
[Căci Tu ai] pus [adevărul în inima mea]
şi dreptatea [în sufletul meu],
odată cu darurile înţelepciunii Tale;
şi ai rupt şalele celor
[ce se ridicaseră împotrivă-mi.[3]]
Veselie îmi aduci, o, Doamne,[4] în sânul tristeţii şi plângerii, cuvinte de pace când sunt la ananghie, putere să înfrunt necazurile, atunci când sunt slăbit şi cad.

Tu ai dat putere de a rosti buzelor mele tremurătoare; vigoare şi tărie trupului meu slăbit

Note :
[1] De obicei, această expresie denotă un gest de furie. Aici, totuşi, pare avea sensul de „muşcă buzele lor" - ca remuşcare.
2 Preluată din Ier. 16.19. 3Deut. 33.11. [4] Ps. 51.10.

şi m-ai făcut să păşesc hotărât
când mă aflam în stăpânirea celor păcătoşi.[1]
Deşi prin păcatele mele
eu nu sunt decât întruchiparea neputinţei,[2]
şi totuşi pentru cei ce se căiesc
sunt un izvor de tămăduire;
cumpătare pentru cei neprevăzători,
răbdare pentru cei ce se grăbesc.
Tu m-ai certat şi m-ai ocărât
în faţa celor ce trăiesc înşelând,
însă întruchiparea adevărului şi înţelegerii [m-ai făcut]
pentru cei ce păşesc pe calea dreaptă.
Temei de batjocură sunt,
în ochii celor păcătoşi,
un bârfitor pe buzele celor nestriviţi[3];
cei răi scrâşnesc din dinţi.
Un cântec sunt în faţa celor păcătoşi[4],
şi hoarda nelegiuiţilor se abate mânioasă asupră-mi,[5]
precum furtuna ce tălăzuieşte marea
atunci când valurile lui furioase,
îndepărtează noroiul şi murdăria.[6]
însă Tu m-ai aşezat ca pe un steag în primul rând[7] al celor Drepţi,

Note :

[1] Mal. 1.4.

[2] Aparent, acest rând ar însemna „sunt o capcană pentru răufăcători", dar ţinând cont de „sursa de tămăduire" opusă, este vizibil că poetul (a cărui limbă de bază era aramaica) a identificat cuvântul ebraic *pah,* care în mod obişnuit înseamnă „capcană", cu un omonim redat în siriacă şi arabă, însemnând „slăbiciune, neputinţă".

[3] Ez. 36.3.

[4] Iov. 30.9; Pl. 3.14.

[5] Cap. Is. 17.12.

[6] Is. 57.20.

[7] Lit. „alegerea celor drepţi" sau „ceea ce este drept ales". Dar există un joc de cuvinte, pentru că „aleşi" era termenul tehnic în ebraică (şi deja în documentele cuneiforme din Mari, din sec. al XVIII-lea î.Hr.) pentru "trupe alese". Aceasta explică referinţa la „steag", ce este înţeles ca un însemn militar.

ca unul ce tălmăceşte în chip limpede adânc, lucrurile tainice, temelie pentru cei ce caută adevărul, şi pentru cei ce caută îndreptarea.[1]
Pentru cei ce predică calea cea rea,
nu sunt decât un om de ceartă şi pricină;[2]
însă pentru cei ce văd calea dreaptă[3]
[sunt întruchiparea] păcii.
Pentru cei ce iubesc deşertăciunea
sunt doar o răbufnire de zel[4];
oamenii care trăiesc nelegiuit
fac zarvă împotriva mea ca tumultul apelor.
Nimic din gândurile lor nu a rămas
izbăvit de nelegiuire.
Când, deschizând fântâna cunoaşterii
celor ce aveau înţelegere,
Tu ai aşezat viaţa omului întru dreptate
prin cuvintele buzelor mele,
şi l-ai învăţat lecţia Ta,
şi ai pus înţelegere în sufletul său;
- ei l-au împins înapoi în groapă
şi în locul acestor daruri ale Tale
au oferit un neam lipsit de înţelegere[5]-
cu buze tremurătoare şi grai vulgar,[6]
şi îndepărtându-se,
s-au grăbit nechibzuit spre al lor mormânt.[7]

Note :
1 Pr. 12.1.
2 Jud. 12.2; Ier. 15.10.
[3] Is. 30.10. (RSV: „Nu ne proorociţi ceea ce este drept"). Dar cuvântul „proorocire" înseamnă de fapt „a vedea, a pătrunde", iar prin „ceea ce este drept" înţelegându-se fapt „lucruri clare".
[4] Num. 5.14, 30. Poetul dă o interpretare proprie cuvintelor ce de regulă înseamnă „spirit al geloziei" (sau „zel").
5 Is. 27.11. * Is. 28.11.
[7] Cf. Os. 4.14.

3
II, 20-30
Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne,
căci Tu mi-ai pus sufletul în legătura vieţii[1]
apărându-mă[2] de toate capcanele stricăciunii.
Pentru că m-am agăţat de Legământul Tău,
oameni porniţi pe rele mi-au încercat viaţa.[3]
Dar ei - o Frăţie mincinoasă, o ceată a lui Belial -
nu au ştiut că prin Tine voi răzbi.
Căci Tu prin mila Ta m-ai izbăvit;
căci doar prin Tine paşii îmi sunt călăuziţi.
Din pricina lucrării Tale ei m-au prigonit,
iar când, în cele din urmă, judecata Ta se va pogorî
asupra celor păcătoşi,
slava Ta va fi cunoscută,
şi aşa vei putea arăta, prin mine,
puterea Ta asupra neamurilor;
căci doar prin mila Ta am răzbit.
Oameni puternici, am spus,
s-au pornit împotriva mea
armele lor spre mine s-au îndreptat,
săgeţile lor s-au pierdut fără încetare;
iuţimea săgeţilor lor este
asemenea focului ce mistuie lemnul
iar zarva vocilor lor precum urgia apelor.
Precum potopul ce aduce ruină şi pustiu[1],

Note :

[1] 1 Sam. 25.29. Aceste cuvinte celebre sunt de obicei traduse prin „Sufletul domnului meu va fi legat în mănunchiul celor vii" [sau a celor ce vieţuiesc], şi, de regulă, cu acest sens sunt inscripţionate pe pietrele funerare evreieşti. Dar cuvântul înţeles aici prin „a fi pus" poate, de asemenea, să însemne ;,desagă, pungă", şi poetul - aşa cum au făcut mai mulţi comentatori evrei - a înţeles că propoziţia lasă să se înţeleagă că voinţa lui Dumnezeu îl va păzi de moarte pe credincios, ca pe avutul dintr-un portofel.

[2] Iov. 1.10.

[3] Pss. 54.5; 86.14.

toate cele slabe şi şubrede,
se vor prăbuşi într-o cascadă zdrobitoare.[2]
In vreme ce inima-mi se topea precum apa
Sufletul mi-a rămas neclintit în Legământul Tău,
iar ei - propriul lor picior a fost prins
în capcana ce-o puseseră pentru mine;
în capcanele ce le-ntinseseră pentru al meu suflet,
ei înşişi au căzut.[3]
„Acum că piciorul meu stă pe calea cea dreaptă Voi binecuvânta pe Domnul în adunări." [4]
II, 31-36
Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne,
pentru că ochii Tăi sunt larg deschişi,
veghind asupra sufletului meu.
Tu m-ai izbăvit
de pizma celor ce predicau mincinoasa frăţie,
scăpând acest suflet nefericit[4]
de tovărşia celor
ce caută lucruri înşelătoare,
- oameni ce au vrut să mă nimicească
şi varsă al meu sânge întru numele Tău.
Puţini au ştiut
că paşii mei erau călăuziţi de Tine,
când au râs de mine şi m-au batjocorit
în faţa celor dedaţi nedreptăţii.
Dar veşnic, o, Doamne,

Note :
[1] *Cf.* Is. 30.30.
[2] O interpretare fantezistă a textului ebraic din Is. 59.5 („Iar dacă se sparge vreunul, iese o năpârcă"). Prin construirea diferită a cuvintelor, poetul obţine sensul „prin sfărâmări repetate, ei îndepărtează toate cele rele".
[3] Ps. 9.16; 35.7-8.
[4] Ps. 82.3.

Tu ai ajutat pe cel slab şi sărman şi l-ai smuls din strânsoarea ce era mai puternică decât el.[1] Tu mi-ai desfăcut sufletul din strânsoarea oamenilor prea puternici, ca să nu mai sufăr şi să fiu strivit de nedreptăţile lor că de groaza celor ce vor să-mi facă rău ar trebui să nu Te mai slujesc, sau să preschimb pentru deşertăciune glasul duhului cu care Tu m-ai înzestrat.

5

III, 3-18

[Aduc mulţumiri, Ţie Doamne]
căci Tu m-ai luminat
cu vederea adevărului Tău;
şi întru slava Ta nesfârşită voi merge
alături de cei sfinţi ce auzit-au cuvintele Tale;
şi Tu mă vei izbăvi de păcat şi suferinţă.
Şi totuşi acum
sufletu-mi e [trist şi înspăimântat.
Oamenii mă cred un [ciob fără însemnătate]
şi îmi văd viaţa asemenea unei oiţe ce se afundă,
sau ca o cetate[2] împresurată de [vrăjmaşi].
Da, în suferinţă mă aflu
ca o femeie ce urmează să nască
aducându-şi pe lume primul născut[3],
atunci când vremea i-a sosit,
durerea o cuprinde[4]

Note :
[1] Ier. 31.11.
[2] 1 Sam. 6.18; 2Imp. 10.2; Ier. 1.18; Ps. 108.11.
[3] Ier. 4.31.
[4] 1 Sam. 4.19; Dan. 10.16.

şi toate durerile facerii[1]
o încearcă pentru acest copil.
Căci acum, în durerile morţii
o nouă viaţă este pe cale să se nască[2],
ca în sfârşit să vină pe lume,
copilul-bărbat, îndelung aşteptat.
Acum, în durerile morţii,
acest copil
este pe cale să se nască.[3]
Acum, cu toate durerile iadului,[4]
va ieşi din pântece
acea minune a firii[5],
iar acel bărbat-copil va ieşi din pântece![6]
Este făcut loc
pentru cel ce acum se află în pântece
şi ceasul naşterii lui se apropie
durerile încep!
în pântec
durerile facerii încep,
sămânţa unei noi vieţi!
Deşi, ca şi cei ce
poartă în pântecele lor
sămânţa netrebnicelor lucruri[7]

Note :

[1] Un joc de cuvinte din Mi. 2. 10, fiindcă cuvintele ebraice, care în acel context înseamnă „distrugere dureroasă", pot fi luate şi cu sensul de „naşteri dureroase".

[2] Acest pasaj e bazat pe conceptul că ordinea lumii este periodic distrusă şi reînnoită, reînnoirea fiind semnalată de naşterea tainică a unui mântuitor. Un astfel de eveniment era aşteptat în 45 î.Hr. (Cap. W. A. Heidel, *Amer. Journal of Philology,* 1924, 205ff.) şi a inspirat faimoasa eglogă a lui Vergiliu. Imnul nostru ar putea fi contemporan acestuia, căci paleografii datează manuscrisul în ultima jumătate a sec. I î. Hr.

3 Is. 66.7

[4] 2 Sam. 22.6 (Ps. 18.6).

[5] Lit. „cel ce este mare în sfat, un erou divin", făcând aluzie la Is. 9.5.

6 *Cf.* Iov. 38.8.

[7] Poetul se gândeşte la cuvintele din Is. 42.14, „ca o femeie în durerile naşterii voi gâfâi şi voi răsufla", dar preia cuvântul ebraic pentru „voi gâfâi", *ef'eh,* în sensul apropiat al cuvântului *efâ,* „nimicnicie, zădărnicie"/ ce apare în Is. 41.24. Expresia „precum o femeie în durerile naşterii cu zădărnicie" îi sugerează apoi expresia, „ce poartă în pântecele lor (ebr. sg.) seminţele inutilităţii".

şi din pântece dureroase vor ieşi, durerile iadului şi ale caznei.
Căci, iată, peretele se va clătina
până la temelia cea mai de jos,
asemeni corăbiilor când
marea se-nvolburează.
Cerurile vor tuna cu glas mare,
şi cei care astăzi stau
în pulberea pământului
vor fi precum cârmacii pe mare,
împotriva apelor învolburate;
şi toţi oamenii înţelepţi
vor fi ca marinarii în adâncuri
când din iscusinţa le e zădărnicită[1]
de răbufnirile apei,
şi de adâncurile frământate[2]
ce se schimbă neîncetat[3].
Valurile se vor învolbura,
dând pe dinafară
şi chiar dacă ei se vor ridica,
porţile iadului vor fi deschise,[4]
iar săgeţile pierzaniei îi vor aştepta la fiece pas.[5]
Adâncurile vor răsuna de plânsul lor,
iar porţile iadului se vor deschide,

Note :
[1] Ps. 107.27 (RSV: „zadarnică le era iscusinţa").
[2] Iov. 41.23 (31).
[3] Un joc de cuvinte cu privire la Iov 38.16, în care (prin schimbarea vocalelor) cuvintele ebraice pentru „izvoarele mării" pot fi interpretate cu sensul de „turbulenţe ale mării". Aceasta, am putea adăuga, este modul în care traducerea veche aramaică (Targum) le-a înţeles, iar poetul nostru avea aceeaşi tradiţie.
[4] In vremurile antice exista o superstiţie iudaică că demonii au fost eliberaţi din tărâmul de jos în timpul săptămânii, fiind obligaţi în schimb să rămână acolo pe perioada sabatului.
[3] Dezastrul a fost deseori ilustrat în antichitate ca pierdere a săgeţilor divine sau demonice; Ps. 91.5; Iov 6.4. în *Iliada* (i, 51), ciuma ce cade asupra grecilor înainte ca Troia să cadă pradă săgeţilor lui Apolo, şi în Evul Mediu, cel care era bolnav se spunea că a fost „lovit de spiriduş".

pentru toate lucrurile[1] lor nelegiuite; iar porţile pierzaniei se vor închide peste toate nedreptăţile pe care ei le vor fi înfăptuit şi veşnicia se va aşterne[2] peste toate cele necurate.[3]

6

III, 19-36

Aduc mulţumiri. Tie, Doamne,
căci Tu mi-ai scos sufletul din groapă[4]
şi m-ai ridicat din mlaştina iadului[5]
înălţându-mă deasupra lumii.
Ca astfel să merg peste toată nemărginirea
ştiind că există nădejdea[6]
ca ceea ce Tu ai creat din ţărână
părtaş să devină cu lucrurile sfinte.
Pentru că, iată, Tu ai luat un duh
împovărat de păcat[7]
şi l-ai curăţit de toate murdăriile[8]
şi l-ai aşezat
în preajma fiinţelor sfinte
punându-1 alături
de copii cerului.
Tu ai făcut ca omul părtaş să fie
la ceata Duhurilor Cunoaşterii[1],

Note :

[1] Ebr. „fapte".

2 *Cf.* Ion. 2.6.

[3] Ebr. „peste toate spiritele necurate".

[4] Is. 38.17.

[5] Pr. 15.11; 27.20. Termenul tradus „pierzanie" a fost uneori folosit ca sinonim pentru „iad" (Ps. 88.12; Iov. 26.6; etc). Este vorba de Abadon, în ebraică, care apare în Ap. 9.11 ca nume demonului abisului.

« Ez. 10.2.

[7] Expresia este bazată pe Is. 19.14 (RSV: „duh de tulburare", lit. „de d
turări").

s Ps. 19.14.

pentru a-Ţi slăvi numele în corurile lor[2] şi să repete minunile faptelor Tale înaintea tuturor lucrărilor Tale.[3]
Eu, cel ce din lut am fost făcut,
ce sunt?
Eu, cel frământat cu apă,
cât preţuiesc?
Eu, care m-am ridicat
de unde stăpâneşte ticăloşia,[4]
care mi-am tăiat legătura cu păcatul;
al cărui suflet a locuit ca un cerşetor
într-un loc fără de odihnă[5];
Eu, ai cărui paşi
s-au împleticit printre dărâmături[6] -
pe ce fel de putere din mine m-aş putea bizui?
când ispitele fărădelegii mă împresoară,
iar capcanele celor păcătoşi sunt la tot pasul,
când depărtarea şi urgia apelor năvălitoare
se vor pogorî cu furie[7]
când săgeţile vor zbura[8]
fără ca nimeni să le împiedice,
când sunt aruncate cu putere
fără nădejde de scăpare;
când vremea judecăţii va veni
când mânia Domnului se va arăta

Note :
[1] Cap. *Manualul de Disciplinai,* ii., 25, iv, 22; Ef. 2.19.
[2] Pentru expresia ebraică cf. Is.52.8; Ps. 98.9; Iov 38.7. în gândirea mazde-ană, soarta celui drept era să ajungă în cerească „împărăţie a cânteculuí" *igaro-manna);* Cap. Avesta, *Yasna* 22.15; 24.61 etc; *Bundadesh* 31. S-ar putea probabil să se compare cu Plotin, *Eneade,* vi, 9: „Când îl privim, vom afla sfârşitul vieţii noastre şi al odihnei noastre. Apoi nu vom mai cânta fals, ci asemenea unui cor divin".
[3] Pss. 9.2; 26.7; 75.2.
[4] Mal. 1.4. •
[5] Amo. 3.9.
Aceasta este o interpretare aproximativă. Cuvântul ebraic apare doar o dată în Biblie (îs. 14.4) - şi chiar şi acolo este incert - şi sensul nu este clar determinat (RSV: „furie insolentă"; Moffatt: „furie nebună").
[7] Bazat pe Is. 19.8.
[8] vezi n. 15 pentru Imnul 5.

asupra celor părăsiţi,
când mânia Lui se va pogorî[1] asupra celor nelegiuiţi,[2]
când mânia judecăţii de apoi
va cădea asupra tuturor lucrărilor lui Belial;
când torentele Morţii vor cuprinde[3],
atunci nu va mai fi scăpare;
când râurile lui Belial[4]
se vor învolbura
- râuri ce sunt ca focul mistuind tot ceea apele sale au tras, râuri ale căror valuri nimicesc copacii uscaţi şi pe cei înverziţi,[5] râuri ce sunt ca focul
şi care mătură cu scânteieri arzătoare înghiţind tot ceea ce poartă apele lor
- un foc ce mistuie toată temelia de lut,
şi orice trainică fundaţie;
când temeliile munţilor
devin cârpe în flăcări[6],
când rădăcinile de granit sunt schimbate
în râuri de smoală,[7]
când pârjolul va mistui
înăuntru, în marele adânc[8],
când potopul lui Belial se va revărsa
asupra iadului însuşi;
când adâncimile abisului vor fi tulburate,
aruncate în noroiul gros[9],

Note :

1 Ier. 42.18; Nah. 1.6., etc.

[2] Cuvântul ebraic apare doar în Ps. 26.4. Provine dintr-o rădăcină verbală însemnând „a ascunde, a ţine secret" şi se traduce de regulă prin „perfizi" (Moffatt: „ipocriţi"). Oricum, el este destul de folosit şi în dialectul sama-ritenilor cu sensul de „răufăcător".

[3] Pss. 18.5; 116.3. * Ps. 18.5.

5 Ez. 21.3 (20.47).

[6] *Cf.* Deut. 32.22.

[7] *Cf.* Is. 34.9.

[8] Sugerat de Amo. 7.4.

9 Is. 57.20.

când pământul plânge în chinuri
pentru nenorocirile făcute în lume,
când adâncurile sale sunt zguduite,
şi toate cele sunt înspăimântate
tremurând de cumplita soartă;
când cu al Său strigăt
Dumnezeu se face auzit,[1]
iar tăriile[2] Sale răsună
căci al Său adevăr este arătat,
şi ostile cerului dau glas strigătului lor
şi temelia lumii se clatină;
când bătălia purtată de ostaşii cerului
cuprinde lumea întreagă[3]
până la judecata de apoi.[4]
- oare fost-a vreodată
luptă ca aceasta?
7 [*fragment]* III, 37-IV, 4
Aduc mulţumiri, Tie, Doamne,
căci mi-ai fost sprijin[5]
împotriva celor ce au vrut să mă nimicească
şi împotriva a tot ce ar fi vrut [să mă necinstească].
Tu m-ai apărat de nenorocirile tulburelui veac,
[ ] ce nu a venit [ ].
[Tu mi-ai pus] piciorul pe o piatră[1]

Note :

[1] 1 Sam. 2.10; 2Sam 22.14; Ps. 18.14; Iov. 37.4.

[2] Is. 63.15. Cuvântul arhaic „tărie" exprimă efectul cuvântului ebraic care înseamnă „înălţime, înalt", dar a ajuns ca în literatura iudaică post-biblică să fie numele unuia dintre cele şapte ceruri.

[3] *Cf.* Zah., Cap. 14. Ideea este pe deplin dezvoltată în *Războiul fiilor luminii "npotriva fiilor întunericului.* Soldaţii înarmaţi ai cerului sunt menţionaţi în Cartea slavonică a lui Enoh 17.21, Test. Levi 1.19, iar în literatura rabinică Ingerii sunt uneori descrişi ca „oştire".

[4] Dan. 9.27.

[5] *Cf.* Is. 26.1.

[Voi merge] pe calea cea veche şi pe potecile pe care Tu le-ai ales.
8
IV, 5-40
Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne,
căci mi-ai luminat chipul
cu lumina Legământului Tău.
[Zi de zi] Te caut,
căci veşnic ai strălucit asupra mea
luminos ca un răsărit desăvârşit.[2]
Dar cât despre *ei* -
ei umblă [cu vicleşuguri] în faţa Ta,
şi umblă cu linguşiri[3].
Ei strâmbă adevărul cu [toţii]
Şi fără minte aleargă spre pieire.[4]
Au ajuns să se poarte prosteşte;
devenind nesuferiţi faţă de ei înşişi.
Deşi Tu ţi-ai arătat puterea Ta prin mine,
ei nu m-au luat în seamă,
şi m-au alungat de pe pământul meu
[aşa cum alungi] o vrabie din cuibul ei;
toţi prietenii şi apropiaţii mei
nu se mai încred în mine,
crezându-mă o cupă spartă.[5]
Predicatori ai minciunii sunt ei, profeţi ai înşelăciunii.

Note :
[1] Preluat din Ps. 40.3.
[2] Os. 6.3 (pe care poetul a construit-o în lumina unei expresii similare din Pr. 4.18).
[3] Pr. 2.16; 7.5. * Os. 4.14.
s Ps. 31.13 (12). *Cf.* „excentric".

Au urzit mişeleşte împotriva mea,
făcând poporul Tău să se întoarcă spre minciună,
de la învăţătura pe care Tu mi-ai scris-o în inimă.
Ei şi-au luat învăţătura
de la cei ce sunt însetaţi,
şi dându-le, să-şi potolească setea
să bea oţel,[1]
aruncându-şi privirea asupra lor
de parcă ar fi fost străini,
luându-i în râs ca şi cum s-ar fi clătinat
şi ar fi fost prinşi în ispitele lor.
Dar, Tu, o Doamne, vei blestema toate urzelile lui Belial. sfatul Tău este cel ce va birui,[2] iar gândul inimii Tale va ţine veşnic.
Oameni vicleni sunt ei,[3]
gândurile le sunt ticăloşite,
Te caută cu inima îndoită,
neputând fi tari în faţa adevărului Tău.
Fiecare gând al lor se trage din
flori de pelin şi fiere.[4]
în împietrirea sufletului lor
rătăcesc veşnic
căutându-te pe Tine în mincinoşii idoli.
Ei îşi fac din nedreptăţi
piedici în faţa lor[5],
venind să întrebe de Tine
pe mincinoşii profeţi,
oameni căzuţi în nelegiuire.

Note :

[1] Ps. 69.22.

[2] Fraza este sugerată de Hab.2.15. în textul masoretic găsim: „Vai de cel ce dă aproapelui său să bea... ca să-i vezi goliciunea!". însă în *Comentariu la Cartea lui Habacuc* pasajul este citat (cu schimbarea unei singure litere în ebraică), „...ca să-i vezi ameţiţi", şi de acest ultim sens s-a folosit şi poetul « cazul de faţă.

[3] prov. 19.21.'

[4] vezi n. 15 pentru Psalmul 6.

[5] Deut. 29.17 (18).

Apoi, cu buze tremurătoare,
şi grai străin[1],
vorbesc în faţa poporului Tău,
căutând cu şiretenie
să-l întoarcă spre pierzanie.
Ei [nu au luat aminte la] învăţătura Ta,
şi nu au ascultat de-al Tău cuvânt
ci au spus cunoaşterii adevărate
„nu este sigur",
şi drumului ales de Tine
„nu există aşa ceva".
Dar Tu, o, Doamne, le vei da răspuns
judecându-i în puterea Ta
pentru toate faptele lor idolatre
şi pentru multele lor păcate,
când, în cele din urmă, vor fi prinşi
în propriile lor urzeli[2],
toţi cei ce au întors spatele Legământului.
Vei hotărî ca toţi înşelătorii
să fie alungaţi,[3]
şi toţi mincinoşii profeţi
să dispară cu totul.
Pentru că în tot ceea ce faci Tu, pierzanie nu se află,
şi în tot ceea ce Tu gândeşti, înşelăciune nu-i.
Iar cei ce ţi-au făcut pe plac
vor sta lângă Tine întru vecie,
şi cei ce vor urma calea hotărâtă de Tine
neclintiţi vor sta de-a pururi.
Cât despre mine,
pentru că am păstrat calea Ta
mă voi ridica[4]
asupra tuturor celor ce m-au ocărât,

Note :

1 Ez. 14.3; 4, 7.

2 Is. 28.11.

3 Alungarea din comunitate era pedeapsa obişnuită în legea iudaică pentru blasfemie sau idolatrie; cf. Num. 15.30; Misnah, *Kerithoth* („expulzări"). I

4 Ps. 20.9 (8).

iar mâna mea se va lăsa asupra
celor ce m-au obidit.
Deşi Ţi-ai arătat puterea prin mine
ei nu m-au luat în seamă.
Şi totuşi, în măreţia Ta
ai lăsat asupră-mi Lumina Desăvârşită,
şi nu i-ai umplut de ruşine[1]
şi i-ai lăsat să fie aflaţi
atunci când eu îi voi da în vileag
pe cei ce, prin legământ
au făgăduit în faţa Ta.
Iar cei ce merg pe calea aleasă de Tine
mi-au dat ascultare
alăturându-se Legământului Tău
şi oastei celor sfinţi.[2]
Iar Tu îi vei apăra
arătându-le adevărul;[3]
şi ei nu vor mai suferi
din pricina celor nelegiuiţi,
care în aceste vremuri le stau împotrivă.
Tu ai cerut poporului Tău
să-i respecte.
Dar pe cei ce nu ascultă cuvântul Tău
îi vei alunga
din mijlocul neamurilor,
aducând judecata asupra lor
spre a fi nimiciţi.
Prin mine Tu ai luminat chipurile multor păcătoşi, şi nenumărate sunt vremurile

Note :
[1] *Cf.* Is. 44.18.
[2] Ebr. „în adunarea cea mare a sfinţilor" (cf. Ps. 89.7). De vreme ce cuvântul ebraic aici tradus prin „adunaţi" se referă în mod special la desfăşurarea trupelor şi, de vreme ce expresia „luând seamă în faţa mea" Poate foarte bine să trimită la practica romanilor de recitire a jurământului militar noilor recruţi, ni se îngăduie să recunoaştem o metaforă mili-ară, şi pentru acest motiv a fost folosit termenul „legiune".
[3] Hab. 1,4.

în care Tu ţi-ai arătat puterea prin mine.
Căci Tu mi-ai făcut cunoscut
lucruri Tale adânci şi tainice
împărtăşindu-le astfel cu mine.
şi aşa arătându-ţi a Ta putere
dinaintea celor fără de minte
aceste minuni sunt arătate,
pentru ca slava Ta să fie veşnică,
şi ca toate făpturile să-Ţi afle puterea.
Totuşi, nicicând singur trupul
n-a fost în stare acest lucru să-1 atingă,
nici ceea ce-i făurit din lut
să facă minuni atât de mari
- ei au păşit în păcat odată ieşiţi din pântece şi în nelegiuire au trăit până în vechime.
In adevăr ştiu
că dreptatea nu se află în om,
şi nici dreapta purtare în muritori.
Căci doar întru Dumnezeu
pot fi cu toţii drepţi;
şi nicicând calea omului nu va putea
fi hotărâtă de către duhul
pe care Dumnezeu 1-a pus în el
să ducă spre desăvârşire
viata omului muritor;
ca toate lucrările Sale să ştie
cât de mare Ii este puterea,
cât de mare [îi este] iubirea
pentru cei ce îi împlinesc voia.
Când mi-am adus aminte faptele lipsite de cuviinţă şi necredinţa strămoşilor mei
- când oameni păcătoşi s-au opus Legământului Tău,
şi oameni netrebnici, cuvântului Tău -toate oasele mi-au tremurat;

inima îmi deveni ca ceara
înaintea focului,
genunchii-mi erau ca apa[1] ce se lăsa la vale;[2]
şi am spus: „din pricina păcatelor mele
am fost părăsit
căci Legământul Tău nu a mai fost cu mine"
Dar apoi, când mi-am adus aminte
de puterea mâinii Tale
şi de nesfârşita Ta milă,
m-am ridicat iarăşi şi am stat drept
iar duhul meu a fost întărit
în faţa nenorocirilor;
căci am trăit prin slava Ta
şi prin iubirea Ta fără de margini.
Căci Tu îmi vei spăla toate păcatele[3],
şi prin bunătatea Ta pe om îl vei curăţa.
Omul singur nu va putea să facă
ceea ce Tu ai săvârşit;
căci Tu eşti cel ce ai creat
atât pe drepţi cât şi pe cei păcătoşi [ ].
[Şi-am spus:] „Prin legământul Tău
voi merge întărit înainte",
[iar slava] Ta [va fi veşnică].
Căci Tu eşti adevărul
iar toate lucrările Tale sunt drepte.
9
V, 5-19
Aduc mulţumiri, Ţie Doamne, căci Tu nu m-ai părăsit deşi am fost precum un călător în mijlocul unui neam străin,[4]

Note :
[1] Ez. 7.17; 21.12 (7).
[2] Mi. 1.4.
[3]Ps.65.4. [4]Ex.21.8.

[şi nu m-ai alungat de lângă tine],
nici nu m-ai judecat pe potriva vinii ce-o port,
nici nu m-ai lăsat pradă poftelor;
ci mi-ai izbăvit viaţa de groapă (?)
Deşi mi-ai pus [sufletul] în mijlocul leilor[1] gata să se arunce asupra celor vinovaţi - lei de temut ce rup oasele oamenilor, lei înspăimântători ce le beau sângele -şi deşi Tu m-ai pus acolo spre a servi de pradă celor ce întind capcane pentru îngâmfaţi precum pescarii mrejele peste apă, sau caută, ca vânătorii, să-i prindă,[2] totuşi, când Tu m-ai aşezat acolo, te-ai arătat drept faţă de mine.[3]
Pentru că Tu mi-ai pus în suflet
adâncul Tău adevăr;
şi celor ce caută acest adevăr
i-ai pus să jure.
Aşa că Tu ai pus un zăvor
la gura acestor lei,
ai căror dinţi sunt [tăioşi] ca sabia[4],
ai căror colţi precum o suliţă ascuţită[5],
[a căror suflare] precum veninul şerpilor.[6]
Deşi au încercat să mă sfâşie,
şi deşi au aşteptat zadarnic,
ei nu şi-au deschis fălcile asupra mea.
Tu m-ai apărat, o, Doamne, în fata tuturor,

Note :
[1] Ps. 57.5.
[2] Lit. „Şi Tu m-ai pus în năvod" [Ebr. Magor; cf. Hab. 1.15], cu mulţi pescari ce-şi întindeau plasele peste ape [cf. Is. 19.8] şi (cu) vânătorii ce căutau pe cei întru fărădelege".
[3] O interpretare la Hab. 1.12.
[4] Pss. 57.3; 59.8.
5 Ps. 57.5.
[6] Deut. 32.33. Un cuvânt a fost evident pierdut din textul ebraic.

şi ai ascuns învăţătura Ta înăuntrul meu, până ce se va fi arătat asupra mea că timpul slavei Tale a sosit.[1]
în tot chinul sufletului meu Tu nu m-ai părăsit, în amărăciunea duhului meu Tu mi-ai auzit plânsul, şi în jalea ce m-a cuprins cântul durerii mele.
Când m-am aflat
în vizuina leilor[2],
ce-şi ascuţeau limbile precum o sabie,[3]
Tu m-ai salvat din ghearele lor.
Da, o, Doamne, tu le-ai ferecat dinţii
făcându-i să-l lase deoparte pe cel neajutorat;
şi i-ai făcut să-şi înghită limbile
precum o sabie în teaca sa[4],
că să nu-l rănească pe slujitorul Tău.
Mai mult, pentru a-ţi arăta puterea
în fata fiilor oamenilor,
m-ai lăsat în nenorocire,
şi ai făcut o minune asupra mea,
trecându-mă [asemenea aurului] prin foc
chiar atunci când pârjoleşte mai tare
şi asemeni argintului prelucrat
în cuptor de pământ,
şi curăţit de şapte ori.[5]
Cei păcătoşi aleargă după mine spre [a mă prinde] în ticăloşia lor, şi duhul îmi zdrobesc în fiecare zi,

Note :
1 C/. Is. 56.1.
[2] Na. 2.12.
[3] Pss. 64.4; 120.4; 140.4.
[4] fer. 47.6. [5]ps. 12.7.

Dar Tu, O, Dumnezeul meu, ai potolit furtuna.[1]
Din fălcile leilor,
Tu ai tras un biet suflet pierdut,
[când aproape era] să fie luat.
10
V, 20-VI, 35
Binecuvântat fii Tu, Doamne, căci nu i-ai părăsit pe cei năpăstuiţi şi nici nu i-ai dispreţuit pe sărmani. Nemărginită este puterea Ta, iar Slava Ta este fără de sfârşit.
îngeri cu puteri tainice,
slujitori ai Tăi,
[merg] lângă cei supuşi
şi lângă cei şovăielnici[2],
şi lângă cei pierduţi şi nemângâiaţi
ridicându-i din mlaştină[3]
când picioarele le sunt murdărite de noroi.[4]
Astfel, în ce mă priveşte celor ce mi-au fost [apropiaţi] am ajuns [un temei de ură][1]

Note :
[1] Ps. 107.29.
[2] O interpretare a unui cuvânt care în Is. 32.4 şi 35.4 înseamnă de regulă „năvalnic". Provine dintr-o rădăcină însemnând „a fi pripit", dar poetul îl foloseşte aici cu sensul de „timid, sfios".
[3] O interpretare a Ps. 40.3 (2) care traduce, cumva nepotrivit, „M-a scos din groapa pieirii, din fundul mocirlei". Poetul a înţeles cuvântul ebraic ce înseamnă „zarvă", *shaon,* în sensul cuvântului similar din aramaică, *seyan,* „noroi" - o interpretare care, am adăuga, a fost propusă independent de prezentul autor acum mulţi ani.
[4] Lit. „în mlaştina picioarelor lor". Poetul foloseşte un termen foarte rar care apare doar în Is. 14.23 şi înseamnă „mătură". însă, comentatorii antici şi lingviştii l-au asociat (probabil corect) cu termenul corespondent din ebraică, „noroi" - chiar cuvântul folosit în Ps. 40.3, pe care poetul tocmai 1-a citat. Este evident că el a avut aceeaşi tradiţie.

în faţa prietenilor mei;
întruchipare a mâniei şi pricinii
pentru cei apropiaţi mie,
un temei de ceartă
în faţa celor ce mă cunosc.
[Toţi] cei ce au mâncat din pâinea mea[2]
s-au ridicat împotrivă-mi[3];
toţi cei cu care am împărţit barca
au spus lucruri neadevărate despre mine[4];
iar cei lângă care am trăit
mi-au întors spatele
şi m-au ocărât.
Din pricina celor tainice
pe care Le-ai aşezat în mine
ei au mers şi au spus minciuni împotriva mea.
Şi pentru că [ei mi-au stat] în cale[5],
şi pentru nedreptatea lor
fântâna înţelegerii şi taina adevărului
au fost ascunse
în vreme ce ei - ei au mers în izbelişte
cu nedreptatea din sufletul lor,
deschizându-şi [gurile lor] păcătoase
şi limbile lor mincinoase
pentru a rosti neadevăruri
ce erau ca veninul de năpârcă[6]
pe care îl aruncau în jur[7];
asemenea năpârcilor ce şuieră
- năpârci ce nu puteau fi îmblânzite.[8]

Note :
[1] Ps. 6.19; 10.12. [2]Ob.7;Ps.41.10.
[3] Ps. 41.10 (9).
[4] Cap. Pr. 4.24, unde cuvinte similare din ebraică sunt interpretate prin «discurs prefăcut".
[5] Reconstituit după PI. 3.9.
[6] Deut. 32.33.
Expresia ebraică este o inteligentă adaptare a textului din Hab. 2.3 pe care poetul mai degrabă o citează după textul păstrat în versiunea greacă, decât după revizuirea tradiţională iudaică. [8] ps-58.6 (5).

Era o durere fără de preget/
O rană sângerândă[2]
în trupul robului Tău,
pecetluindu-i duhul întru amărăciune,
doborându-i puterea[3]
până ce nu va mai fi putut rezista.
M-au prins în amarnică strânsoare[4]
în care nici o scăpare nu era.
M-au chinuit
în sunetul harpei,
şi în clinchetul ocărilor lor.
Teama şi frica[5] m-au cuprins,
groaza[6] şi durerea,
asemenea durerilor facerii.
Inima-mi era frântă;
m-am îmbrăcat în haine cernite;[7]
limba îmi era neputincioasă.[8]
In inimile lor m-au ocărât,
şi şi-au arătat veninul.
Lumina chipului meu s-a preschimbat în beznă,
iar strălucirea mea în amărăciune.
O, Dumnezeul meu,
Tu mi-ai deschis inima,
dar ei au căutat s-o întunece.
M-au înconjurat cu întunericul adânc.
Mi-am mâncat pâinea alături de ei,
iar băutura mea era amestecată cu lacrimi[9]
ce încă nu s-au sfârşit.

Note :

1 Is. 17.11.

2Lev. 13.51.

[3] O adaptare pentru PI. 1.14.

* PI. 1.3.

[5] Tef.1.15; Iov 30.3; 38.27. Cuvintele pot fi de asemenea interpretate şi devastare".

[6]Ps. 11.6 (interpretat metaforic).

[7] Is. 50.3.

s Ps. 137.6; Iov. 29.10.

[9] Ps. 102.10(9).

Ochii-mi erau încercaţi de teamă,[1]
şi cu tot ce întunecă lumina zilei
sufletul mi-a fost încercat.
Trist era totul în mine,
iar ruşinea-mi acoperea chipul.
Pâinea ce-o mâncasem
Părea că plânge cu mine,
Băutura ce-o băusem
Nu îmi pria defel.
Şi-au zis să pună piedici sufletului meu,
pentru a mă lăsa fără putere
prin iscusinţa blasfemiilor lor,
încercând lucrările Domnului
în ceea ce nelegiuirea lor a gândit.
Eram însă legat cu fire trainice,
cu lanţuri ce nu puteau fi sfărâmate.
Un zid puternic [se ridica împotrivă-mi];
zăbrele de oţel [mă împresurau]
şi uşi de alamă.[2]
Peste suflet mi-au urlat torentele iadului.[3]
Inima-mi era atât de tristă din cauza ruşinii cu care ei m-au acoperit.
[Ruina m-a cuprins], dezastre de care nu ştiam nimiciri ce n-au [sfârşit].
[Dar Tu, o, Dumnezeul meu]
mi-ai deschis urechile[4],
mi-ai apărat pricina
împotriva [tuturor celor ce m-au ispitit].
[Da, Tu m-ai îndepărtat]
din preajma netrebniciei,

Note :
[1] pss. 6.8 (7); 31.10 (9).
[2] k. 45.2; Ps. 107.16.
[3]Ps.l8.4.
[4] !Sam. 9.15; 20.12-13; 2 Sam. 7.27, etc.

de tovărăşia crimei, şi m-ai adus într-o frăţie [cu toată sfinţenia şi curăţia], curăţându-mi sufletul de păcat.
Acum ştiu
că în iubirea Ta fără de margini
se află nădejde pentru toţi cei ce se căiesc
şi pentru cei ce nu mai păcătuiesc,
[şi mântuire pentru cel]
ce merge întru calea Ta
fără de viclenie.
Deşi oamenii fac zarvă
deşi împărăţiile urlă[1]
voi merge fără să-mi pese.
Când se vor aduna,
nu voi fi înspăimântat
ştiind că va veni vremea
când Tu te vei ridica iarăşi pentru poporul Tău
şi îi vei răsplăti pe cei rămaşi[2],
şi-i vei izbăvi.
Astfel ca toate faptele lor
să le împlinească întru adevărul Tău,[3]
Tu îi vei judeca cu îngăduinţă,
cu necuprinsă înţelegere,
şi iertare nesfârşită,
călăuzindu-i pe potriva cuvântului Tău,
sfătuindu-i în nevoi,
prin al Tău adevăr.
Tu ai lucrat pentru Tine şi pentru slava Ta,
astfel ca Legea să ajungă [la împlinire],
şi au fost [trimişi] în sânul neamurilor
oameni ce vor învăţa în legea Ta,
pentru a vorbi de minuni Tale de-a lungul neamurilor,
o lume fără sfârşit,

Note :
[1] *Cf.* Is. 13.4; Ps. 46.7.
2 Ez. 9.8-9.
[3] Scriptura.

să repete faptele puterii Tale,
fără încetare,
ca toate popoarele să-ţi cunoască adevărul,
şi toţi oamenii să afle a Ta slavă.
Toţi aceştia pe care Tu i-ai adus
în comunitatea Ta
i-ai pus alături
de îngerii Prezenţei Tale.[1]
Nu va mai fi nimic între ei şi Tine
şi-i vei aduce înapoi la cuvântul[2] Tău
pe care acum îl vor înţelege[3];
pentru că ei înşişi au găsit răspunsul prin Tine;
ei sunt curtenii[4] Tăi
împărtăşind cele sfinte
cu [toate fiinţele] cereşti.
[Pentru aceştia Tu ai săditun copac]
ce înfloreşte cu flori ce nicicând nu pălesc
ale cărui ramuri bogate
s-au întins peste tot,
şi trainice vor fi de-a pururi,
oferind umbră tuturor celor ce sunt;
[ale cărui ramuri se înalţă] spre cer
iar rădăcinile-i sunt înfipte-n adânc[5].
Toate râurile Edenului
[îi udă] rădăcinile[6];
mergându-i astfel bine,
întru veşnicie.
[Ramurile sale se-ntind] de-a lungul lumii,
dincolo de toate fruntariile,

Note :
O expresie comună în ebraica post-biblică pentru îngerii ce stau în faţa Domnului.
Textul ebraic este aici fragmentar, astfel încât interpretarea este mai degrabă o bănuială. (Pentru *banîm* din transcriere, care nu are sens, am folosit *benam,* după Ge. 42.23.). Cf. Test. Lev. 1.24.
Textul ebraic este aici realmente ilizibil.
Ebr. „prinţi". Cuvântul este frecvent utilizat în ebraica post-biblică pentru a denota fiinţele celeste, îngerii. * Sugerat de Ez. 31.3ff. si Dan. 4.8 (11). [6] aspirat de Ez. 31.4, 7.

[iar rădăcinile sale se adâncesc] în iad.
Pentru ei, de asemenea, fântâna luminii va fi
o veşnică curgere neabătută.
Insă, în văpaia focului toţi cei necredincioşi vor
va fi un foc ce le va mistui păcatele,
până ce vor fi nimiciţi cu totul.
Aceşti oameni îmi erau apropiaţi,
au împărţit aceeaşi soartă cu mine,
dar s-au lăsat ispitiţi
de cei ce au nesocotit adevărul,
[şi n-au mai vrut] binele să-l împlinească.
Tu le-ai dat porunci, o, Doamne,
anume că se pot bucura de viaţă,
chiar dacă sunt netăiaţi împrejur sau murdari
însă pângăriţi, ei nu pot trece[1].
Dar ei s-au îndepărtat de la calea inimii Tale,
ispitiţi fiind de păcat.
Belial le-a sfătuit inimile[2]
şi, prin slăbiciunea lor,
ei s-au pătat singuri de vină.
Chiar şi eu înainte vreme
eram ca un marinar pe corabie
atunci când marea era înspumată.
Toate valurile
împotrivă-mi erau,
iar vântul[3] sufla asupra-mi,
fără să am răgaz de a-mi afla tihna
nici ca să-mi recapăt suflarea,
şi nici să zăresc cursul pe care apele îl vor lua.
In adâncuri mi s-au auzit vaietele,
şi aproape am fost de porţile morţii.[4]
Dar acum sunt asemenea celui ce a intrat într-o cetate,

Note :

[1] *Cf.* Is. 52.1.
[2] Adaptat din Na. 1.11.
[3] Is. 19.14 (unde termenul este folosit la modul figurat).
[4] Ps. 107.18.

aflându-mi refugiul în spatele unui zid înalt
până ce izbăvirea va veni.
Căci am stat eu însumi întru adevărul Tău, Doamne,
cunoscând pe de-a-ntregul
că Ţi-ai pus temelia casei Tale pe o piatră
ale cărei grinzi, într-adevăr, sunt bine legate
iar pietrele bine aşezate
şi ale cărei ziduri sunt din piatră încercată[1]
şi ai cărei drugi sunt de neclintit
iar cel ce o va lua ca sprijin,
nu se va grăbi să fugă,
căci nici un străin nu va putea pătrunde în ea.
Uşile-i sunt un scut de nepătruns
Pe care rumeni nu le poate forţa,
şi zăbrelele sale sunt puternice
şi nu pot fi sfărâmate.
Nici o oştire nu poate pătrunde
Şi nici chiar cei păcătoşi, adunaţi laolaltă.
Căci atunci, când în sfârşit, vor încerca
sabia Domnului va fi iute
aducând judecata asupra lor,
şi toţi cei ce stau întru adevărul Domnului
se vor ridica şi luptă vor duce
împotriva celor păcătoşi,
şi toţi fiii minciunii
vor fi nimiciţi.
Războinicul[2] îşi va întinde arcul,
şi va ridica împresurarea pentru totdeauna,
şi va deschide porţile veşniciei
pentru a-şi aduce armele de război;
iar oştirile Sale vor înainta
de la un capăt la celălalt al pământului,
[nu va fi scă]pare
pentru vinovatele porniri ale oamenilor.
Ei vor nimici totul în cale
până ce nimic [nu va mai rămâne].
Note :
[1] Is. 28.16.
[2] Adică, Dumnezeu; cf. Is. 42.13; Tef. 3.17.

Nădejde nu va mai fi defel
căci armele nicicând n-au fost mai multe,
şi nici scăpare nu va mai fi
pentru cei ce se-mpotrivesc luptând.
Căci [biruinţa] va fi
a Domnului în ceruri,
chiar dacă cei ce zac în ţărână
şi-au ridicat steagul,[1]
chiar dacă acest vierme care este omul[2]
şi-a ridicat steagul
să lupte [împotriva adevărului],
[ei vor fi] nimiciţi
când lupta se va duce cu cei trufaşi;
şi cel ce a căutat să aducă
nenorocirea unui potop năprasnic[3]
nicicând nu va ajunge la acea cetate.
10 a **VII,** 1-5
Iată, buzele-mi sunt pecetluite,
[căci nimic nu iese din gura omului
în afară de jurăminte strâmbe] şi minciuni.
Braţu-mi e smuls din încheietură
picioru-mi este înfundat în noroi;
ochii-mi sunt înceţoşaţi[4] de la obişnuinţa de a privi răul;
urechile-mi au asurzit auzind vărsare de sânge;
inima-mi s-a învârtoşat tot gândindu-se la rău;

Note :
[1] însemnele militare erau cu certitudine folosite în războiul israelian *(ci*-îs. 5.26; Ier. 4.6), dar poate că poetul se gândeşte mai degrabă la expresia tehnică latină, *signa tollere,* „a ridica însemnele", cu sensul de „a porni oştirea în marş".
[2] C/. Iov 25.6.
3 Is. 28.15,18. ^ Is. 6.10.

căci oriunde oamenii îşi arată firea fiinţei lor
acolo-i prezent şi duhul josniciei.
întreaga mea fiinţă
e zdruncinată până-n temelii;
oasele-mi sunt frânte[1];
măruntaiele-mi se înaltă ca o barcă
când suflă vijeliosul vânt de est[2];
inima-mi este adânc îndurerată.
în prăpădul fărădelegii lor
un vânt bun mă ridică.
11
VII, 6-25
Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne, căci prin puterea Ta m-ai înstăpânit, şi m-ai împlinit prin al Tău duh încât nu mai pot fi clintit.
Tu m-ai întărit pentru toate bătăliile pe care cei păcătoşi le-au pornit împotrivă-mi, şi nu ai lăsat ca nenorocirile ce m-au încercat să-mi frângă credinţa în Tine.
Tu m-ai aşezat ca într-un turn întărit
deasupra unui perete înalt[3],
întemeiat pe o piatră,[4]
ridicat pe temelii veşnice,
ai cărui pereţi sunt de nezdruncinat

Note :
[1] ps- 22.15 (14).
O interpretare a unui termen obscur din Ioan 4. 8, tradus de obicei prin "vânt arzător".
[3] k. 26.6; 30.13; Ps. 139.6; Prov. 18.19.
Pentru o mai mare claritate, am schimbat puţin structura acestei Propoziţii. în original este: „Tu m-ai pus ca un turn trainic pe un perete 'na't/ şi mi-ai pus picioarele pe o stâncă, şi veşnica temelie mi-a servit
rept sprijin, iar pereţii nicicând nu vor putea fi zdruncinaţi".

- un turn dăruit de Tine, o, Doamne, pentru toţi cei ce-ar vrea să se înalţe înaripaţi spre înălţimile lăcaşului sfinţeniei.[1]
[Tu m-ai adus în] al Tău Legământ. Cuvintele-mi ies singure din gură, ca şi cum ar fi spuse de Tine,[2] în vreme ce duhul urgiei a amuţit, iar cei păcătoşi nu-şi mai deschid gura.
Prin mine Tu Ţi-ai ţinut făgăduiala:
„gurile mincinoase vor fi astupate".[3]
Toţi cei ce mă provoacă
tu i-ai blestemat
deosebind prin mijlocirea mea
pe cel drept de cel rău.
Tu care ştii pricina fiecărei fapte,
şi deosebeşti rostul fiecărui grai,
deja, prin adevărul şi învăţătura Ta
mi-ai călăuzit inima
ca să-mi pot conduce paşii după ea
pe calea cea dreaptă
şi am mers într-acolo unde eşti Tu
de-a lungul vieţii,
găsindu-mi calea
slava şi pacea fără de sfârşit,
punând capăt [învârtoşelii] mele pe vecie.

Note :
[1] în ebraică se spune, literal: „Iar Tu, o, Doamne, le-ai dat acel zbor al sfintei adunări (sau sfat)". Nu sunt sigur însă de înţelesul frazei. Dar mai degrabă decât a presupune o alterare a textului - întotdeauna ultima schimbare a celui disperat - am presupus că poetul îmbină două idei: (a) că tumul înalt este un refugiu pentru păsările ce se avântă spre cer, şi (b) că turnul este precum adevărul lui Dumnezeu, ca refugiu al spiritelor ce aspiră la comuniunea cu Dumnezeu, şi care se înalţă pe aripile credinţei-Am putea compara, poate, propoziţia din *The Mirror of Simple Souls* (Diy-iv, c.l): „Acest suflet este precum vulturul ce se înalţă mai sus decât orice pasăre; căci este plin de iubire".
2 *Cf.* Is. 50.4.
3 Ps. 31.18.

Tu ştii deopotrivă şi firea acestui slujitor al Tău, cum nu m-am alipit [de lucrurile lumeşti], încercându-mi [inima] în mândrie, lăudându-mi puterea. Odihnă în trup nu mi-am aflat, şi nici dreptate [în suflet], izbăvire de ispită n-am aflat decât prin iertarea Ta. Doar pe mila Ta mă bizui, şi nădejde aflu doar în harul Tău să fac izbânda Ta să înflorească, să fac lăstarul să crească, să aflu rostul puterii lăudate, pentru [înălţarea inimii].
Iar Tu, o, [Dumnezeu al inimii],
în bunătatea Ta mi-ai făcut loc
alături de cei făgăduiţi[1] de Tine;
şi de adevărul Tău eu mă voi agăţa.
Tu m-ai [ales pe mine] şi m-ai aşezat
drept părinte celor ce-ţi sunt nespus de dragi[2]
şi drept doică pentru cei
pe care Tu i-ai făcut fără de prihană[3].
Ei şi-au deschis gurile pentru cuvintele mele,
ca şi cum ar fi [supt la sân]
şi asemeni unui prunc ce se joacă
la sânul doicii sale.
Tu mi-ai ridicat cornul[4] peste cei ce m-au ocărât, şi toţi cei ce mi-au fost împotrivă sunt înfrâfnţi până la ulti]mul,

Note :
[1] Literal, „în Legământul Tău".
In *Didascalia Apostolorum* (p. 45, Achelis-Fleming), episcopul este numit -/Părinte în Domnul".
[3] Zah. 3.8.
[4] ps. 92.11, etc.

şi toţi cei care s-au certat cu mine,
sunt ca pleava împotriva vântului[1];
şi toată nelegiuirea se înclină sub mâna mea.
Căci Tu, o, Doamne, mi-ai ajutat sufletul
şi cornul mi l-ai înălţat.
Sunt luminat Cu o înşeptită lumină,
cu aceeaşi [strălucire] al slavei,
cu care ai creat pentru Tine însuţi.[2]
Căci Tu ai pus lumina veşnică[3] asupra mea
aşezându-mi piciorul pe [calea cea dreaptă].
12
VII, 26-33
Aduc [mulţumiri, Ţie, Doamne],
căci m-ai făcut să pătrund adevărul Tău,
şi mi-ai făcut cunoscute minunile Tale.
In iubirea-ţi pentru [cei umili],
în preaplinul îngăduinţei faţă de inimile îndărătnice
cine este asemenea Ţie printre dumnezei, o, Doamne,[4]
şi ce adevăr este ca al Tău?
Cine se poate socoti drept dinaintea Ta
când Tu îl vei chema la judecată?
Nimeni nu poate răspunde la astfel de întrebare,
şi nimeni nu poate sta în calea mâniei Ta.
Şi totuşi, toţi cei ce sunt copiii adevărului Tău,
Tu îi aduci în faţa Ta iertându-i,
curăţându-i de ale lor păcate
prin bunătatea Ta nesfârşită,
şi prin preaplinul îngăduinţei Tale

Note :

1 Is. 17.13; Ps. 1.4; 35.5.

[2] Compară Is.60.19; Ap. 21.23; 25; 22.6. Talmudul spune că lumina soarelui mesianic va fi de şapte ori mai puternică; TB Sanhedrin, 91b.

3 Is. 60.20.

4 Ex. 15.11. 1

îi laşi să stea înaintea Ta întru vecie.
Căci Tu eşti Dumnezeul veşnic,
iar căile Tale sunt drepte în toate vremurile[1];
şi nimeni ca Tine nu mai poate fi.
Dar ce este omul-vremelnic, omul gol,
ce-ar trebui să priceapă măreţia lucrărilor Tale?
13
VII, 34-VII, 3
[Aduc mulţumiri], Ţie, Doamne,
căci nu m-ai aruncat în mijlocul celor făţarnici,
şi nici nu m-ai aşezat alături de cei nelegiuiţi.
Iată, în a Ta îngăduinţă [mă încred],
în iertarea Ta [îmi pun nădejdea],
şi în preaplinul milei Tale [mă las],
când judecăţile Tale se vor îndrepta asupră-mi.
[Căci Tu m-ai păzit asemenea unei doici] copilul,
şi [precum copilul] la sânul doicii, [aşa m-ai susţinut]
Dreptatea Ta va dăinui întru vecie,
căci [Tu nu i-ai] părăsit [pe cei ce Te caută].[2]
14
VIII, 4-36
Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne,
căci m-ai dus într-un loc
în care pământul ars se preschimbă-n iaz
şi pământul uscat în izvoare de ape[3],
unde oaza înfloreşte în deşert;

Note :
[1] Pr. 4.26.
[2] Preluat din Ps. 9.11(10).
[3] Is-35.7; 49.10.

ca ulmul, mirtul sau chiparosul,[1]
copaci ce nicicând nu mor
ce sunt sădiţi întru slava Ta
ascunşi în mijlocul celorlalţi copaci
- toţi copaci ce vieţuiesc în locuri făr' de apă
şi totuşi udaţi de-un tainic izvor
întinzându-şi ramurile neofilite
înfigându-şi bine rădăcinile înainte de a înflori
care-şi întind rădăcinile către un râu[2];
un copac a cărui tulpină este hrănită de ape vii,
ce găseşte o fântână veşnică,
un copac cu ramuri neofilite
din care toate făpturile pădurii se hrănesc,
pe ale cărui rădăcini întinse
toţi drumeţii îşi află odihna;
un copac în ale cărui ramuri
toate păsările cerului îşi fac cuib.[3]
Toţi copacii ce vieţuiau în locuri făr' de apă
îl pizmuiau pentru frumuseţea sa[4],
căci aceştia trăiesc prinşi în ţarinile lor
şi nu-şi întind rădăcinile spre râu,
în vreme ce acest copac este sădit în Adevăr
îşi întinde ramurile
binecuvântări ale Sfinţeniei,
ţinându-şi taina ascunsă, neştiută,
pecetluită şi nebănuită.
Mai mult, o, Doamne, Tu ai împrejmuit fructele lui
prin tainica putere a îngerilor Tăi[5],
prin duhurile sfinte,
care rotesc o sabie învăpăiată spre a le păzi.
[Acest copac] se hrăneşte
doar doar din râurile ivite din Fântâna Vieţii[6];
spre deosebire de orice alt copac,

Note :

1 Us. 41.19.
2 Ier. 17.8.
3 *Cf.* Dan. 4.9 (12); Ez. 31.6.
4 *Cf.* Ez. 31.9.
5 Ps. 103.20. «Ge.3.24. 162

singurele ape pe care le soarbe sunt apele Sfinţeniei.
Deşi nu o poate recunoaşte,
el simte Izvorul dătător de viată;
deşi nicicând nu ştie ce este,
veşnic îl simte,
lăsându-i [fructele veşnice proaspete][1].
Iată, nu eram decât ca muşchii de lângă râurile revărsate
ce-şi aruncă mâlul peste mine,[2]
şi totuşi, Tu, Doamne ai pus în gura mea
ploaie în toate anotimpurile
ca un izvor ale cărui ape ce nu seacă nicicând[3];
deschizând cerurile fără încetare,[4]
astfel ca ei să devină asemenea unui râu revărsat[5]
ce dă pe dinafară,[6]
şi asemenea mărilor prea adânci
care, îndelung ascunse în taină,
dintr-o dată izbucnesc [ ][7]
şi spre care se grăbeşte fiecare copac
verde sau uscat deopotrivă,[8]
şi slujeşte drept eleşteu pentru sălbăticiuni.
[Copacii celor păcătoşi vor cădea][9]
şi se vor scufunda ca plumbul în apele învolburate[10];
şi un foc va izbucni şi ei se vor veşteji.
Dar livada pe care am sădit-o
va înflori de-a pururi,

Note :
[1] Pasajul este obscur, iar traducerea prin urmare incertă.
[2] Is. 57.20.
[3] Is. 58.11.
[4] *Cf.* Deut. 28.12.
[5] Ier. 47.2.
[6] Cap. Is. 8.7.
Se face trimitere la izvoarele subterane care ţâşnesc brusc la baza dealurilor pentru a potoli seceta verii; vezi G.A.Smith, *Historical Geography of lheHolyLand,y.77.* [8] Ez. 21.3 (20.47).
Ceva de genul acesta trebuie evident suplinit pentru a furniza contrastul cerut. [10] Ex. 15.10.

o bogăţie glorioasă, o floare a frumuseţii.
Prin mâinile mele ai deschis o atare bucurie,
ţărmuri întinse de ape,
ca rădăcinile ei să fie bine înfipte
şi copacii săi să fie sădiţi în faţa soarelui,[1]
în lumină veşnică;
ca ramurile sale să dea frunziş bogat.
Când mi-am pus mâna
să sape şanţ adânc[2],
rădăcinile au răzbit chiar şi în piatră,
puternic înfipte în pământ[3],
ca în vreme de secetă să ofere adăpost.
Dar de-mi odihnesc mâna,
[livada] va fi precum locurile arse ale pustiei[4],
spini şi mărăcini vor creşte;[5]
şi [ ] se schimbă în mirosuri urâte[6];
lăsând totul pustiit
căci apă nu este.
Şi va suferi nenorociri şi boală
şi buruieni vor creşte pretutindeni.
Am fost precum un om uitat în [ ],
nici un adăpost n-am avut.
Căci ceea ce am sădit
s-a preschimbat în pelin.
Mare mi-a fost durerea[7] şi de nesuportat.
Sufletu-mi era copleşit[8],
precum cei ce merg jos, la Sheol,
sunt pus în rândul celor ce coboară în sălaşul, morţilor.

Note :

[1] Pentru idiomul ebraic, Cap. Is. 28.17.
2 Is. 5.2.
3 Is. 40.24.
4 Ier. 17.6; 48.6. s Os. 10.8.
[6] Is. 5.2,4 (de regulă tradus prin „struguri sălbatici") Is. 17.11.
7 Is. 17.11.
8Ps. 42.6,12 (11); 13.5.

Viaţa mea s-a apropiat viaţa de Groapă,[2]
iar sufletu-mi slăbit[3] tânjea neîncetat după odihnă.
Ardeam precum un foc mistuitor
închis în [oasele] mele[4]
flacăra mă mistuie cu totul
sleindu-mă de puteri în foece clipă,
încercându-mi trupul în fiece moment.
Nenorocirile s-au abătut asupra mea
nimicindu-mă cu totul[5].
Căci putere nu mai am în trup,
şi inima-mi s-a scurs precum apa,
şi trupu-mi s-a topit ca ceara,
şi frica mi-a pătruns în şale.
Iar braţul mi-a fost smuls din umăr[6]
şi mâna nu mi-o mai puteam mişca,
iar picioru-mi era prins într-un lanţ,
şi genunchii mi s-au topit ca apa.
Nu mai puteam să merg.
Nu mai puteam să păşesc ca înainte
căci picioarele şi mâinile în lanţuri îmi erau,
limba-mi era legată şi împinsă înapoi[7];
nu mai puteam vorbi
pentru a înviora duhul celor ce rătăcesc
sau pe cei doborâţi de întristare.[8]
Buzele-mi erau pecetluite.

Note :

[1] h ebraică, aceasta este o combinaţie a Ps. *77.7* (6) şi Ps. 88.6 (5). în ambele pasaje, se foloseşte cuvântul *h-p-s.* în primul pasaj, înseamnă „a căuta" *{happes);* în cel de-al doilea, „a elibera" *(hophshi).* Dar autorul nostru le-a citat în ambele pasaje cu o rădăcină înrudită cu termenul arab *habatha,* „a fi inferior, sordid". în textul Shamra Ras, din sec. XIV, termenul înrudit *h-psh-t* denotă „capela mortuară" a iadului. Ps. 88.4 (3).

[2] Ps. 88.4 (3).

[3] Ps. 107.5; Ion. 2.8.

[4] Ier. 20.9.

[5] Ps. 42.7 (6); 43.5

[6] Iov. 31.22.

Lit „Tu ai făcut ca limba să-mi stăpânească gura, fără să fiu tras înapoi". [8] Is. 50.4.

15
IX, 2-X,12
Deşi ochii-mi nu mai au odihnă noaptea,
[deşi Dumnezeu mă loveşte] fără de milă
deşi şi-a stârnit mânia ca un om de război[1]
[şi mă lasă] în voia fărădelegii;
deşi valurile morţii mă împresoară,[2]
deşi iadul[3] îmi este aproape
deşi [patul] îmi este scăldat în lacrimi[4]
iar aşternutul un suspin prelung
deşi ochii mă ustură
ca şi cum ar trece prin fumul dintr-un cuptor[5],
deşi lacrimile-mi curg ca un şuvoi[6];
deşi ochii mi se sfârşesc de plâns[7] şi odihnă nu aflu;
deşi puterea îmi slăbeşte,
iar viaţa la o parte îmi e dată;
zi de pustiire şi nimicire[8],
zi de strâmtoare şi jale
de la durere în chinuri ale facerii,
Totuşi voi cugeta la minunile Tale;
căci Tu, în preamilostiva-Ti iubire
nu m-ai depărtat nicicând.
Sufletu-mi se va bucura de mila Ta nesfârşită,
cu care voi da răspuns
celui ce nu mă va recunoaşte,
şi mă voi ridica în faţa celui ce mă va înjosi.
îl voi îndepărta,
iar judecata Ta o voi apăra.

Note :
1 *Cf.* Is. 42.13.
2 2Sam 22.5.
[3] Adică, iad.
* *Cf.* Ps. 6.7 (6).
[5] Există o mică eroare în text: în loc de *k'sh* trebuie să citim *k'shn; cf.* 19.18.
6 PI. 2.18.
i Ps. 31.11; PI. 2.11.
8 *Cf* Tef. 1.15; Iov. 30.3; 38.27.

Căci am ajuns să ştiu al Tău adevăr;
primesc judecata Ta asupra mea,
şi sunt împăcat cu necazurile mele.
Am învăţat să-mi pun nădejde în iertarea Ta;
căci ai pus în gura slujitorului Tău
puterea de a dobândi harul Tău[1],
şi nu l-ai ocărât,
şi nici bunăstarea n-ai îndepărtat-o de la el,
şi nici nădejdea sa.
Ci al său duh l-ai cuprins
pentru a se împotrivi năpastei.
Tu ai dat viaţă duhului meu
şi îi cunoşti fiece gând;
şi în a mea nenorocire
mi-ai dat încredere.
Mă bucur de făgăduiala izbăvirii
şi mă căiesc pentru păcatele mele;
căci ştiu că în a Ta milă izbăvirea-i cu putinţă
şi nădejde în puterea Ta e fără margini.
Căci nimeni nu se poate socoti drept
atunci când e adus în faţa judecăţii Tale.
Deşi un om se poate dovedi mai drept decât un altul,
Nimeni nu se poate măsura [cu Tine].
Deşi un om se poate dovedi
mai înţelept decât [un animal],
deşi carnea se poate înălţa mai sus
decât lutul [din care e făcută],
totuşi, cu a Ta putere, nimic nu se poate măsura.
A Ta slavă fără de seamăn este,
A Ta înţelepciune fără de margini,
Al Tău ade[văr e de necuprins];
şi toţi cei ce l-au dat uitării
[sunt sortiţi pierzaniei].

Iată, în ce mă priveşte,
rugăminte"; dar cuvântul ebraic este legat de ideea de milostenie.
prin Tine [bunăstare am aflat],
şi viaţă dreaptă am avut;
căci Tu nu [m-ai părăsit]
[în faţa celor ce au căutat] să-mi facă rău.
Oricând au urzit împotriva mea
Tu m-ai salvat din capcanele lor;
şi de au vrut ocară să-mi aducă
Tu, în a Ta îndurare i-ai înfrânt.
Dacă duşmanul meu se laudă în faţa mea
dovadă face propriei sale neputinţe;
şi cei ce poartă război împotriva mea
[se acoperă] de batjocură
iar ruşinea îi împresoară pe cei ce mă ocărăsc.
Căci în tot timpul, o, Doamne,
Tu mi-ai apărat pricina.[1]
Deşi acum, în tainica Ta înţelepciune, m-ai ocărât,
căci Iţi ascunzi adevărul până ce [va fi vremea]
şi [a Ta slavă] până ce va fi hotărât.
Apoi ocara Ta faţă de mine
bucurie şi mulţumire va deveni
boala-mi se va preschimba în vigoare neostoită,
ocara duşmanilor în cunună a slavei[2],
şovăiala în putere neclintită.
Căci iată, prin al Tău nume şi a Ta slavă
lumina a strălucit asupra mea.
Tu m-ai scos din întuneric,
şi tainică putere mi-ai dat în locul şovăielii,
şi adâncă înţelegere pentru mintea-mi cea îngustă.
[Tu eşti] refugiul şi turnul meu de apărare, piatra mea de adăpost şi cetăţuia mea; la Tine adăpost găsesc de cei ce nu-mi dau pace, căci Tu îmi eşti de-a pururi scăparea.

Note :
[1] Ier. 50.34; 51.36.
[2] Cap. *Manualul de Disciplină,* iv, 7,1 Pet. 5.4.

Şi deşi tatăl meu viaţă mi-a dat,
Tu m-ai cunoscut [prea bine];
şi încă din pântecele mamei mele
Tu mi-ai arătat a Ta slavă
Şi din pieptul celei ce viaţă mi-a dat
a Ta îndurare asupra mea s-a aplecat.
încă de la sânul [celei ce viaţă mi-a dat],
şi încă din vremea tinereţii
Tu m-ai făcut să înţeleg judecăţile Tale,
m-ai întărit cu al Tău adevăr,
şi bucurie mi-ai dat în duhul Tău:
şi chiar şi în ziua de azi
Mă spijini în ceea ce fac.
Deşi dojana-Ţi apasă peste al meu trup
totuşi sufletul îmi va fi izbăvit
prin grija Ta ce asupră-mi veghează.
Cu fiecare pas ce-1 fac
iertarea Ta fără de margini mă cuprinde,
şi când mă vei chema la judecată
mila Ta mă va cuprinde.
Chiar şi vârstnic de voi fi
Tu tot mă vei sprijini.
Căci al meu părinte s-a lipsit de mine,
iar maica mea Ţie m-a părăsit;[1]
totuşi Tu eşti părinte
pentru toţi cei ce [cunosc] adevărul Tău,
şi bucurie le vei da
şi precum o mama ce-şi alăptează pruncul,
tu îi vei hrăni pe toţi
întocmai cum doica îşi ţine copilul la sân[2]
[Cine poate pătrunde taina] inimii Tale? Căci 'fără de Tine nimic nu s-a aflat,

Note :
[1] Am reconstituit cuvântul pentru a citi: *ve-*[*natatah le-hillu] ş makkati; cf.* Is-58.11.
[2] ps. 27.10.

şi fără a Ta voinţă nimic nu va fi;
dar nimeni nu poate să-Ţi pătrundă înţelepciunea
şi nici ale Tale taine să-nţeleagă.
Ce este omul? - ţărână doar,
un lucru frământat din lut,
sortit ca în ţărână să se întoarcă[1] -
şi acestuia trebuie Tu să-i dai
puterea de a-nţelege astfel de minunăţii
şi să-l faci părtaş la cele sfinte?
Cât despre mine,
eu nu-s decât praf şi ţărână.
Ce aş putea gândi în afara celor de Tine hotărâte?
Şi ce aş putea face fără de a Ta voinţă?
Şi cum să fiu puternic altfel decât m-ai făcut,
sau să-mi folosesc mintea[2] altfel decât mi-ai făurit-o Tu?
Cum să vorbesc altfel decât mi-ai deschis Tu gura?
Cum să răspund altfel
decât înţelesurile pe care Tu mi le-ai dat?
Iată, Doamne, tu eşti Domnul îngerilor,
şi împărat peste toate cele slăvite,
şi stăpân peste fiece duh,
şi peste fiece faptă.
Fără de Tine nimic nu este făcut,
şi fără de a Ta voinţă nimic nu poate fi ştiut.[3]
Nimeni nu stă alături de Tine,
şi nimeni nu împarte puterea cu Tine,
şi nimeni nu te întrece-n slavă,
căci puterea Ta e neasemuită.
Care dintre toate minunatele Tale lucrări
are putere dinainte să-Ţi şadă?
Cu atât mai puţin poate cel ce în ţărână se întoarce
[să aibă aşa putere].
Doar pentru propria Ta slavă ai făcut Tu toate acestea.

Note :

[1] *Cf.* Num. 11.12.

[2] Iov. 34.15, Ecl. 3.20.

[3] Textul ebraic spune: „Cum mă pot *împiedica (eshkol)",* ce nu are sens; un foarte scurt amendament (vezi *askîl)* oferă înţelesul dat în traducere, aceeaşi senzaţie producându-se şi în altă parte.

16
X, 14-XI, 2
Binecuvântat fii Tu, Doamne,
Dumnezeu al înţelegerii şi milei,
căci mi-ai dat înţelegerea adevărului Tău
şi puterea de a spune mai departe
minunile Tale,
neobosit zi şi noapte.
în mila Ta îmi pun nădejdea, în a Ta bunătate mă-ncred,
în fata adevărului Tău mă înclin.
[în afara puterii Tale, nimic nu poate fi;] în afara dojenilor Tale, nimic nu se clatină; nici un chin de care Tu să nu fi ştiut, nici o izbăvire decât prin a Ta voinţă.
Astfel, în ce mă priveşte,
acum că ştiu adevărul Tău,
acum că privesc la slava Ta,
voi spune mai departe minunile Tale;
acum că le înţeleg,
voi aştepta mila Ta
şi preaplinul înţelegerii Tale,
şi nădejdea iertării Tale.
Căci prin Tine am fost făcut,
şi Tu mi-ai hotărât soarta
pe potriva voinţei Tale;
iar Tu nu m-ai lăsat
să fiu prins de bogăţiile acestei lumi,
sau să alerg după câştiguri lumeşti.[1]

Note :
[1] Philon *(Quod Omnis Probus Liber,* 12) spune despre esenieni: „Ei nu căutau să aibă bogăţii în aur sau argint, şi nici nu deţineau pământuri şi nici nu aveau venituri, ci doar atât cât să le asigure necesităţile traiului zilnic". In mod asemănător, Josephus observă *(Război,* II, viii, 2) că „dispretuiau bogăţiile", iar Pliniu *(Natural History,* V, 17) că „trăiau fără bani",

Tu n-ai creat nici o făptură din carne,
nici o armată de războinici,
să-mi fie sursă de putere,
şi nici nu m-ai făcut să mă bizui
pe bogăţii nemăsurate
- de grâu şi vin şi ulei.
Căci tot ceea ce posed
şi tot ceea ce am adunat
nu înseamnă nimic de preţ.
Căci sunt ca un copac înverzit
sădit lângă izvoare de apă,[1]
înfrunzit, plin de vieţuitoare;[2]
căci Tu ai făcut plantele
întru folosul omului,
şi tot ceea ce răsare din pământ
hrană va fi din plin.[3]
Şi celor ce au aflat adevărul Tău
le-ai dat înţelegerea
[de a afla minunile lucrărilor Tale]
şi de a face cunoscută slava Ta
potrivit cunoaşterii lor,
învăţând unul de la altul.
Aşa că Tu ai dat belşug
slujitorului Tău, fiului roabei Tale,
şi pe care l-ai înzestrat din plin
cu cunoaşterea adevăului Tău;
şi, drept răsplată pentru mărinimia Ta,
el va mărturisi slava Ta.
Slujitorul Tău a învăţat să urască

Note :

1 Ier. 17.8; Ps. 1.3.

2 Ier. 17.18.

[3] Epifanius *(Adv.Haer.,* I, ord, xixm p.39) spune că esenienii se abţineau de la a mânca carne. Aserţiunea lui este însă considerată nefondată de mulţi comentatori.

toate bogăţiile lumeşti şi câştigurile,
iar în mijocul bogăţiei
sufletul său nu va găsi plăcere.
Insă în al Tău Legământ
inima mea se va veseli,
şi în al Tău adevăr sufletu-mi se va bucura.
Mi-am făcut graiul să-nflorească deplin
Iar inima-mi se deschise spre-un nesecat izvor,
şi întru puterea cerului
îmi pun nădejdea.
Şi nu duc fructe
ce s-au veştejit încă din floare.
Dar când aud
cum îi judeci chiar şi pe îngerii Tăi
atât de mari în putere,[1]
şi cum îl judeci
chiar şi pe Duhul Sfânt,
inima-mi este mult chinuită,
şalele îmi sunt în durere
vederea-mi pătrunde,
întru adâncurile cele mai adânci,
şi străpunge totodată
în tainiţele iadului.[2]
[Pentru câtă vreme asupra omului judecata Ta se va lăsa?] Şi nu se va abate judecata Ta asupra tuturor lucrărilor Tale?
Sunt cuprins de teamă,
chinurile şi durerea nu-s străine ochilor mei.[3]
în cugetul inimii mele.

Note :
[1] Ps. 103.20.
[2] *Cf.* Pr. 7.27.
[3] Iov 3.10.

17
XI, 3-14
Aduc mulţumiri, Ţie Doamne,
căci ai făurit o minune din ţărână
şi ţi-ai arătat apoi puterea
în ceea ce e plămădit din lut.
Căci Tu m-ai făcut să cunosc adâncul Tău adevăr,
şi să preamăresc măreţia lucrărilor Tale,
şi mi-ai pus pe buze puterea rugăciunii,
şi lauda întru Tine,
şi mi-ai pecetluit buzele[1]
şi putere de a cânta mi-ai dat,
ca să slăvesc iubirea Ta
şi zilnic să Te preamăresc neîncetat
întru vecie binecuvântându-ţi numele.
Voi arăta slava Ta
în mijlocul copiilor oamenilor,
şi în bunătatea Ta nesfârşită
sufletul meu se va bucura.
Fiindcă ştiu că prin gura Ta adevăr aflat-am,
şi în mâna Ta bunătate este,
iar în gândurile Tale înţelepciune,
şi în a Ta putere toate-s cu putinţă,
căci toată slava este la Tine.
Mâniei Tale i se supun judecăţile ispitelor,
dar în bunătatea Ta adastă iertarea;
iar mila Ta se pogoară asupra noastră,
a celor ce împlinim voinţa Ta.
Căci Tu i-ai făcut să afle adâncul Tău adevăr
şi ale Tale minuni divine şi de neînţeles;
şi spre mai marea slavă a Ta
Tu ai făcut ca omului
să i se ierte greşelile,

Note :
[1] Lit. „circumcizia buzelor". Expresia este construită pe fraza biblică „ cu buze necircumcise" = „bâlbâit" (Ex. 6.12,30).

ca să fie sfinţit înaintea Ta,
şi izbăvit de toate păcatele
şi de toată vina vicleniei,
să fie una cu cei ce-au aflat adevărul Tău
şi să se alăture Sfintelor Făpturi,
astfel ca, în cele din urmă, acest vierme care este omul,[1]
ridicat va fi din ţărână
spre înalturile lucrurilor veşnice,
şi să se înalţe de la o minte pervertită
la o înţelegere sfântă,
şi să poată sta dinaintea Ta, laolaltă
cu oastea veşnică, cu duhurile cunoaşterii,
şi cu nevăzutul cor,[2]
pentru a fi de-a pururi renăscut
laolaltă cu toate lucrurile care sunt.[3]

18

XI, 15-27

Aduc mulţumiri, Tie Doamne,
laudă Ţie, temelia mea[4],
şi pentru că ai făcut minuni cu mine
[binecuvântez numele Tău].
Căci Tu m-ai făcut să cunosc tainicul Tău adevăr [ ],
minunile Tale mi le-ai arătat,
am ajuns să dobândesc [adevărul Tău],
[şi martor am fost] la faptele Tale de iubire.

Note :

1 Is. 41.14.

[2] Lit. „cei pricepuţi în a cânta". Slujba zilnică de dimineaţă descrie corul angelic astfel: „Toţi cântând întru sfinţenie şi puritate, binecuvântând, slăvind în egală măsură sfinţenia, măreţia şi puterea Domnului... toţi slăvindu-şi Creatorul în pace sufletească şi cântare sfântă; toţi rostind în cor, Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot; plinătatea întregului pământ este slava Sa".

Despre regenerare ca experienţă mistică, vezi E. Underhill, *Mysticism* (ed. 1955), p. 53f. [4] 2 Sam. 22.3, 47; Ps. 19.15 (14); 28.1; 62.3, 7 (2,6); 144.1, etc.

Astfel am ajuns să ştiu
Că întodeauna drept te arăţi,
şi că în a Ta iubire
se afla izbă[virea oamenilor],
şi că fără mila Ta
[ei sunt osândiţi] pierzaniei.
In ce mă priveşte,
când am băgat de seamă firea omului,
cum se întoarce el iar şi iar,
[înspre stricăciune şi înşelăciuni]
înspre păcat şi fărădelege,
o fântână de bocete amare,
a ţâşnit din mine;
[lacrimile îmi curg şiroaie]*/*
iar suferinţa nu-i străină de ochii mei.[2]
Aceste lucruri îmi încearcă sufletul
şi mă ating adânc,
îndurerat voi plânge
şi amarnic voi jelui
şi voi continua să cânt la harpă în bocet
amară plângere,
până ce răul din lume va lua sfârşit
iar oamenii nu vor mai trebui să sufere
pedepsiţi de lovituri şi năpaste.
Dar când acea vreme va veni,
atunci voi cânta la harpă
cântul izbăvirii
iar lira mea va răsuna plină de veselie;
voi cânta la fluier şi la flaut
aducând laudă neîncetat.
Deşi acum nu este nimeni printre lucrările Tale care să poată proslăvi gloria Ta, totuşi pe buzele tuturor numele Tău va fi lăudat;

Note :
[1] PI. 2.19.
[2] Iov 3.10.

apoi cu gura de [ ]
Te vor binecuvânta neîncetat,
şi alături de cei sfinţi
vor cânta plini de veselie.
Iar tristeţea şi suspinele nu vor mai fi;[1]
răul va fi alungat,
iar adevărul Tău se va ivi ca o zi de primăvară
în slavă fără de sfârşit
şi pace veşnică.[2]

19

XI, 27-XII, 35

Binecuvântat să fii, o, Doamne,
Tu, care ai dat neamurilor putere de pătrundere
ca să priceapă minunile Tale,
[să cunoască al Tău adevăr,]
şi să povestească despre mila Ta nesfârşită.
Binecuvântat să fii Dumnezeu al înţelegerii şi slavei, pentru măreţia puterii Tale, pentru desăvârşirea adevărului Tău; pentru dărnicia milosteniei Tale [revărsată] asupra tuturor lucrărilor Tale.
Bucurând sufletul slujitorului Tău în al Tău adevăr,
şi pe potriva dreptăţii Tale, curat m-ai făcut,
chiar şi atunci când [înainte de vreme]
am aşteptat bunătatea Ta
şi am nădăjduit în a Ta milă şi iertare,
Tu aduci uşurare muncii mele[3],
şi chiar când neputincios m-am arătat,
Tu ai adus alinare tristeţii mele.

[1] C/. Is. 35.10; 51.11.
[2] Cap. Avesta, *Yasht* 31.20 etc.
[3] înfăţişarea este luată încă de la naştere; *cf.* Ge.29.31; Os. 13.13.

Binecuvântat să fii Tu, Doamne,
pentru că ai făcut toate aceste lucruri,
şi ai pus în gura slujitorului Tău
[puterea de a se ruga] şi de a afla slava Ta,

şi toată bunăvoinţa graiului;
şi ai pregătit pentru mine răsplata [dreptăţii]
[şi răsplata credinţei],
aceea de a putea [sta înaintea Ta].
[ ] sufletul meu se va bucura[1]
[pentru că a venit să stea înaintea Ta]
[şi să se adăpostească] în siguranţă [în sfântul Tău] lăcaş,
în linişte şi pace.
în cortul meu [voi cânta]
cântece de bucurie şi de izbăvire,[2]
şi în mijlocul celor ce se tem de Tine[3]
voi preamări numele Tău
în toate vremurile ce vor veni;
revărsând rugăciuni şi implorări,[4]
neîncetat, oricând şi la tot ceasul;[5]
când lumina zilei se va ivi
şi când în cele din urmă
ziua îşi va schimba cursul
pe potriva rânduielilor soarelui;
şi din nou la schimbarea nopţii
când ziua se desparte
căci stăpânirea întunericului începe;

Note :

[1] Cap. Ps. 138.3.

[2] Reconstituit pe baza Ps. 118.15. Cf. slavonicul Enoh 31.2.

[3] O comparaţie se poate face aici cu versetul biblic „după Dumnezeul vostru să umblaţi şi poruncile lui să le păziţi" (Deut. 13.4) Ascultarea poruncilor, care presupune frica de Dumnezeu, şi cunoaşterea voinţei Lui implică identificarea pe care ar fi operat-o Scriptura între „asemănare" şi „urmare", urmarea poruncilor făcându-l pe om asemenea lui Dumnezeu. Aşadar, acte aparent contradictorii, precum teama de porunci şi cunoaşterea, pot fi înţelese unitar câtă vreme sensul lor ultim este fuga către sau asemănarea cu Dumnezeu. Idee care a dus la acuza adusă creştinismului că s-ar baza pe „iraţionalitatea fricii", Cf. Clement Alexandrinul, *Exc. Th-,* 50,1-2. (n.tr.)

* *Cf.* n. 7 la *Coloana XVII.*

[5] Cap. *Imnurile începătorilor,* 1-10

şi din nou, odată cu începutul nopţii
când ajunge la sfârşit
şi când dimineaţa se iveşte;
când, la lumina zilei,
noaptea se retrage spre al său lăcaş;
când noaptea se îndepărtează, iar ziua se iveşte
întotdeauna, la toată sărbătoarea vremii,
atunci când anotimpurile încep[1]
şi când ajung să se schimbe
pe potriva semnelor lor,[2]
aşa cum Dumnezeu a hotărât
prin legea firii.
Iată, în ce mă priveşte
am atins cunoaşterea,
iar prin duhul pe care l-ai pus în mine,
am ajuns să Te cunosc, o, Doamne,
Am auzit de taina minunii Tale
aşa cum Tu mi-ai făcut-o cunoscut[3].
Prin Duhul Sfânt,
prin tainica Ta putere,
ai făcut ca izvorul cunoaşterii să se ivească în mine,
o fântână a puterii,
revărsând ape îmbelşugate,
cu nesfârşită iubire şi zel.
Tu ai alungat [întunericul] de la mine,
iar măreţia slavei Tale s-a pogorât asupră-mi
ca o lumină fără de sfârşit.
Răutatea s-a [mistuit] cu totul,
iar fărădelegea nu a mai fost.
Depravarea a fost nimicită,
iar năprasnica furie a ajuns la sfârşit,
căci nu vor [putea face faţă] mâniei Tale.
[Păcatele pe care eu le-am săvârşit]

[le-am făcut] din prea multă pripeală;
Cap. *Imnurile începătorilor,* 1-10.
Adică, nenumăratele lor constelaţii.
Lit. „am auzit într-adevăr, aşa cum trebuie".
şi acum [am ajuns să aflu că]
nici un om nu este drept în faţa Ta.
Căci nimeni nu poate înţelege lucrurile Tale ascunse
şi nici să răspundă la învinuirea
pe care Tu o aduci împotriva lui;
ci toţi trebuie să aştepte în faţa bunătăţii Tale,
căci Tu, în bunătatea Ta,
[le vei face cunoscut lor adevărul Tău],
pentru ca ei să ajungă să Te cunoască;
iar când slava Ta se va pogorî asupra lor, se vor înveseli.
Potrivit cunoaşterii fiecărui om,
şi măsurii înţelegerii lor
Tu i-ai tras aproape de Tine,
pentru ca ei să te slujească cu pricepere,
împlinind sarcina pe care ai încredinţat-o fiecăruia,
[ ] fără a încălca al Tău cuvânt.
Iată, am fost luat din ţărână,
murdar cum eram de lut,
şi am ajuns o sursă de păcat
şi o goliciune ruşinoasă,
şi un morman de praf,
un lucru frământat cu apă,
un lăcaş al întunericului.
Ceea ce-i făcut din ţărână, trebuie să se-ntoarcă în
ţărână [când îi va veni sfârşitul],
[şi să devină] iarăşi ţărâna
din care a fost luat.
Cum poate simpla ţărână să dea răspuns Creatorului ei?
sau să înţeleagă lucrarea Lui,
sau să stea în faţa Judecătorului?

Chiar şi sfinţii [îngeri],
duhurile veşnice,
temeiurile slavei,
cele ce au cunoaştere şi putere,
- nici măcar ele nu pot povesti despre slava Ta,
şi nici să răspundă mâniei Tale,
sau învinuirilor Tale.
Căci Tu eşti de-a pururi drept
şi nimeni nu poate birui în faţa Ta -
ce să mai spun de cel ce se întoarce la ţărâna sa?
Doamne, am amuţit.
Ce pot să spun împotriva acestora?
Eu am vorbit însă potrivit cunoaşterii mele
şi doar prin puterea pe care
o făptură plămădită din ţărână o poate avea.
Dar cum pot vorbi, dacă Tu nu îmi deschizi gura,
şi cum să înţeleg, dacă Tu nu mă luminezi;
sau cum să fiu mulţumit, dacă Tu al meu suflet
nu-l izbăveşti
sau cum să merg drept, dacă Tu nu-mi călăuzeşti [paşii]?
Cum poate piciorul meu,
cum poate oare puternic să fie,
şi cum oare pot îndura [dacă nu-s izbăvit de slava Ta]?
(Din acest punct devine imposibil să distingem imnurile separat.)

Coloana XIII, 1-21

Când la-nceput lumea s-a-nfăptuit
Tu ai pogorât Duhul Sfânt
asupra tuturor celor aduse la viaţă de Tine,
şi le-ai făcut pe toate să mărturisească
minunile tainelor Tale.[1]
Tu ţi-ai arătat priceperea în toate cele făcute de Tine. şi Ţi-ai descoperit slava în toate feluritele lor forme,

Note :

[1] Restaurarea este incertă, dar este evident din ceea ce urmează că aceste rânduri trebuie să fi expus doctrina conform căreia toate fiinţele au fost înzestrate cu duh şi inteligenţă prin care să perceapă adevărul şi realitatea tai Dumnezeu. Aceasta abia dacă poate fi confundată cu doctrina gnosti-cllor apărută mai târziu.

şi adevărul Tău în toate lucrările lor.
Peste cei ce-ascultă de a Ta voinţă
Harul ţi-1 reverşi din abundenţă
iar mila Ta nicicând nu încetează;
dar asupra lucrurilor ce te sfidează
Tu aduci pierzania veşnică.
Dar dacă oamenii
au credinţă în Tine,
iată, Tu le încoronezi capetele
cu slavă nepieritoare[1]
şi răsplăteşti munca lor
cu bucurie fără de sfârşit;
dar[ ]
[ ] păcătoşilor.
Asupra acelora pe care Tu i-ai cinstit
arătându-le minunile Tale
- acestora, ca şi asupra oştilor duhurilor Tale, comunitatea Sfintelor Fiinţe, cerul cu tot veşmântul său, pământul cu toate fructele sale, toate cele din lacuri şi din mări
- acestora, pe care Tu le-ai făcut, Tu le-ai dat o sarcină
şi o răspundere veşnică.
Căci atunci când lumea a fost făcută
Tu ai poruncit
şi ai hărăzit pe fiecare
să ducă mai departe slava Ta
de-a lungul vremurilor,
arătându-le
ceea ce nimeni nu a mai văzut:
cum lucrurile vechi se strămută,
şi noi lucruri sunt veşnic create,[2]

Note :
[1] *Cf. Manualului de Disciplină,* iv., 7; 1 Pet. 5.4.
[2] Aceasta concordă cu doctrina rabinică de reînnoire periodică. O[1'' rugăciune antică a Slujbei iudaice de dimineaţă spune despre Dumnezeu că „El a reînnoit zilnic creaţia sa". Nu mai puţin importantă, din punct *de* vedere religios, este doctrina Comunităţii referitoare la creaţia continuă.

cum lucrurile întemeiate pe vechi devin asemeni legămintelor anulate, şi totuşi viitorul este pururea asigurat[1]; căci Tu eşti un Dumnezeu fără sfârşit, şi vei rămâne până la sfârşitul vremii.
In tainica ta înţelepciune
Tu ai însărcinat toate aceste
firi diferite şi variate
să-Ti facă cunoscută slava.
Totuşi, cum poate un duh al cărnii
să înţeleagă toate aceste lucruri?
Cum poate el să cuprindă
măreţia tainei Tale?
Cum poate pruncul unei femei
să pătrundă înfricoşătoarele Tale gânduri?
Un pumn de ţărână este el
frământată cu apă,
[un pumn de murdărie,]
a cărui temelie e goliciune ruşinoasă [ ],
şi care-i stăpânit de-un duh rău.
Hărăzit greşelii,
el nu poate sluji decât ca [ ]
lume fără sfârşit,
o piază rea pentru toate neamurile[2],
o pricină de scârbă pentru toată făptura![3]
Căci doar prin bunătatea Ta
şi prin mila Ta nesfârşită
acest om va putea face bine.
Căci din însăşi frumuseţea Ta
Tu l-ai făcut frumos,
şi doar din mărinimia Ta

Note :

Lit. „Anulând promisiuni străvechi (cuvântul înseamnă de asemenea -lucruri stabilite") şi stabilind existenţele lumii (sau „ale veşniciei", deşi ţeastă ultimă interpretare implică o anumită nepotrivire).

Modelat după obişnuita expresie rabinică „prevestire a timpurilor", de °bicei aplicată unui cunoscut savant. [3] Is. 66.24 (Cap. asemenea Dan 12.2).

Tu ai revărsat peste el bucurie
şi i-ai dat liniştea de a îndura
şi i-ai dat zile.
Şi, [Doamne, odată ce Tu ai vorbit]
nicicând cuvântul Tău nu va fi uitat.[1]
Astfel, în ce mă priveşte,
prin duhul pe care Tu l-ai aşezat în mine,
eu, slujitorul Tău, am ajuns să ştiu
că [toate judecăţile Tale sunt adevărate,]
şi toate lucrările Tale sunt drepte,
iar numele Tău nicicând nu va fi uitat.
Nici unul din timpurile şi veacurile
pe care Tu le-ai hotărât dinainte
[nu va înceta să vină]
- fiecare dintre ele ales cu grijă
pentru ţelul lor rânduit[2].
Astfel, am aflat întru adevăr
[cum că vremea va veni]
[când Tu îi vei răsplăti pe cei drepţi]
iar cei păcătoşi vor fi [osândiţi] pe veci.

Coloana XIV, 1-27

[Aduc mulţumiri, Ţie, Doamne că ai îngăduit câţiva „scăpaţi"] în neamul [ales de] Tine şi ai reînsufleţit [moştenirea Ta].[3] [Tu ai ridicat printre ei] oameni ai adevărului şi fii ai luminii,[1]

Note :

[1] Restaurat pe baza lui Ios. 23.14.

[2] Cap. Ps. 111.2 (pe care autorul trebuie să-1 fi înţeles mai degrabă cu sensul de „căutaţi pentru diferitele lor scopuri", decât „căutate [saU studiate] de toţi ce află plăcere în ele", cum este tradus de obicei).

3 Restaurat după Ez. 9.8.

bărbaţi mult îndurători
bărbaţi îndrăzneţi
bărbaţi de bună credinţă,
bărbaţi ce-Ti ascultă poruncile.
Prin ei ai ţinut Legământul Tău
şi a Ta făgăduială,
pentru a aduce în faţa Ta
[o împărăţie de preoţi şi] un [neam][2] sfânt
pentru toate vremurile [ce vor veni].
[într-adevăr, o, Doamne, tu nădejde dai]
celor ce au ajuns să te vadă.
Binecuvântat fii Tu, Doamne,
Cel ce ai pus buna credinţă
în inima slujitorilor Tăi,[3]
[astfel încât cu credinţă să meargă înaintea Ta],
şi i-ai întărit împotriva tuturor celor păcătoşi
şi ei îţi pot binecuvânta numele,
[iubind] tot ceea ce Tu iubeşti
şi urând tot ceea ce [Tu urăşti][4],
şi fără a mai rătăci ca oamenii încăpăţânaţi,
ci, prin duhul deosebirii ce se află în ei,
alegând binele de rău,
şi păstrând toate faptele nepângărite.
Iată, în ce mă priveşte,
prin puterea deosebirii pe care Tu mi-ai dat-o
am ajuns cu adevărat la o astfel de cunoaştere
căci prin virtutea bunătăţii Tale
am fost atins de al Tău duh sfânt,
şi m-ai adus mai aproape

Note :
O altă posibilă restaurare este: „oameni ai adevărului şi discernământului". [2] Restaurat după Ex. 19.6.
A patra dintre cele optsprezece binecuvântări care formează un element de bază al tuturor devoţiunilor evreieşti se termină astfel: „Binecuvântat "' Tu, O Doamne, ce l-ai milostivit pe om cu cunoaştere".
Cap. *Manualul de Disciplină,* i. 3-4.

de înţelegerea Ta.
Cu cât mai aproape sunt de Tine[1],
cu atât sunt mai plin de zel
împotriva celor ce păcătuiesc
şi împotriva tuturor oamenilor înşelăciunii.
Căci cei ce se apropie de Tine
Nu suferă să-ţi vadă poruncile încălcate,
şi cei ce Te cunosc pe Tine
nu vor să schimbe nimic din vorbele Tale,
văzând că Tu eşti dreptatea însăşi
şi că aleşii Tăi sunt mărturii ale adevărului Tău.
Tu vei aduce pierzania veşnică
asupra păcătoşilor şi celor lipsiţi de credinţă
iar dreptatea Ta va fi arătată
în lumina a tot ceea ce Tu ai săvârşit.
Iată, prin a Ta bunătate
am ajuns să cunosc toate acestea,
şi prin jurământ m-am legat
nicicând să mai păcătuiesc
sau să fac ceea ce Tu socoti că-i rău;
şi astfel am fost primit
în [această] frăţie.
Iată, în ce mă priveşte
nu voi primi pe nimeni
prieten cu mine să fie
izbăvit de măsura înţelegerii sale,
ci doar de măsura
alipirii sale de această frăţie
îi voi arăta prietenie.
Nu voi încuraja răul,
şi nici înşelăciunea.
Nu voi preschimba adevărul Tău pentru avuţie
şi nici poruncile Tale pe vreun câştig.
Doar dacă Tu vei chema la Tine pe cineva

Note :

[1] Probabil în sensul tehnic de admitere în cadrul Comunităţii; cf. *Imnurile începătorilor*.

atunci îl voi apropia şi eu
şi dacă Tu îl vei ţine deoparte
întocmai mă voi purta şi eu;
şi nu voi intra în legătură
cu cei ce au întors spatele legământului Tău.[1]
Binecuvântat fii Tu,Doamne,
Care, în măreţia puterii Tale,
şi în multele, nesfârşitele minuni
şi în măreaţa Ta îngăduinţă
îi ierţi pe cei ce se căiesc de păcatele săvârşite,
dar pedepseşti nedreptăţile celor păcătoşi.
adevărat, [celor drepţi],
le dai iubirea Ta,
dar stricăciunea o urăşti de-a pururi[2].
Aşa că Tu m-ai hăruit, pe mine slujitorul Tău
cu duhul cunoaşterii şi al adevărului,
şi m-ai făcut să urăsc
toate căile stricăciunii.
Astfel, în ce mă priveşte
îti voi întoarce iubirea bucuros[3]
şi cu tot sufletul meu
voi [ ] al Tău [ ].
Căci prin a Ta mână, acest lucru a fost făcut,
Şi fără a Ta voinţă, nimic nu poate fi făcut.

Coloana XV, 9-26

[ ] ei Te iubesc veşnic.
Iată, în ce mă priveşte,
[voi][ ]
şi Te voi iubi bucuros

Note :
Cap. *Manualul de Disciplină,* ix, 20. Cap. *Manualul de Disciplină,* iv, 1. [3] Os. 14.5.

cu toată inima mea şi cu tot sufletul meu.[1]
Da, mi-am curăţat sufletul
pentru a mă alipi sfintei tale Legi
[şi a nu] întoarce spatele
de la cele pe care Tu le-ai poruncit;
şi am îndeplinit poruncile Tale
pentru a învăţa pe cei
ce nu au părăsit
poruncile pe care Tu le-ai dat.
Mai mult, prin puterea deosebirii
pe care Tu mi-ai dat-o
am ajuns să aflu
că nu prin mâna de carne
poate un muritor să-şi rânduiască calea,
şi nici vreun om nu poate
să-şi călăuzească paşii.[2]
Ştiu că în mâinile Tale
a fost făcut
duhul fiecărui om
pe care Tu l-ai creat,
căci Tu i-ai rânduit lucrările.[3]
Şi cum poate vreun om
să schimbe ceea ce Tu ai hotărât?
Tu singur eşti cel care l-ai creat pe cel drept, pregătindu-l încă din pântece pentru vremea desfătării tale, să păstreze legământul Tău şi să meargă pe căile Tale. Tu ai [revărsat] asupra lui preaplinul milei Tale

Note :
1 Os. 14.5.
2 Ps. 37.23; Pr. 20.24.
[3] Josephus *(Ant.;* XIII, 5.9) spune că esenieni credeau că toate lu erau pre-determinate.
desferecându-i îngustimile sufletului

spre izbăvirea veşnică[1]
şi pacea fără de sfârşit.
Tu ai înălţat lăuntrica lui slavă
scoţând-o din trupul de carne.
Dar pe cei păcătoşi i-ai făcut
pentru vremea mâniei Tale,
dându-i pierzaniei încă din pântec
pentru ziua masacrului,
pentru că ei merg pe calea cea rea
şi au ocărât Legământul Tău,
iar sufletul lor a urât poruncile Tale,
şi nu au aflat plăcere în ceea ce Tu ai poruncit
ci au ales ceea pe Tu urăşti.
Toţi cei ce-Ţi poartă ură,
trebuie să se pregătească
pentru a Ta judecată
în faţa tuturor făpturilor Tale,
drept mărturie că sunt daţi pierzaniei pe veci
spre-a face cunoscută tuturor oamenilor
slava Ta şi marea Ta putere.
Cum e cu putinţă ca trupul
sau celelalte făpturi să-şi poată îndrepta [singure] paşii,
când Tu eşti cel ce le-a dat fiinţă
şi a hărăzit menirea fiecăruia în parte?
Prin Tine au fost hotărâte toate.
Aşa am ajuns să aflu
că nici o bogăţie nu-i pe potriva adevărului Tău,
iar a Ta sfinţenie nu are asemuire.
Şi ştiu că Tu ai ales toate acestea
dincolo de orice
să Te slujească veşnic.
Tu nu vei primi nimic în schimb
şi nici un fel de răscumpărare

45.17.
pentru faptele celor păcătoşi.
Căci Tu eşti Dumnezeul adevărului
care urăşte[1] toate nelegiuirile;
şi nici o nedreptate
nu va fi în Tine.
Şi am ajuns să aflu
că [dreptatea] e doar la Tine
şi că toate [lucrurile Tale sunt adevărate].

Coloana XVI, 1-19

[Tu ai aşezat] al Tău Duh Sfânt peste cei drepţi şi peste răi [deopotrivă], [şi Tu îi vei judeca pe toţi oamenii] [pe măsura faptelor lor].

Sfântul Duh nicicând nu poate [trece]. Cerul şi pământul [îl mărturisesc] şi toată suflarea [e martoră] la slava Ta.[2]

Ştiu că în bunătatea Ta
Tu ai dat omului
[înţelepciune şi înţelegere] din belşug
[şi-ai dăruit acestuia]
împărtăşirea cu adevărul Tău
împreună cu tot [ ]
şi l-ai încredinţat
să ţină cele drepte
şi l-ai ales
ca să păstreze ale Tale
porunci şi legi
şi cu credinţă să se poarte în toate faptele sale

[1] Sau „nimiceşte".

2 Is. 6.3.

întrucât toate aceste lucruri
prezente sunt în mintea mea,
aş vrea să rostesc
rugăciunea şi să mărturisesc păcatul,

căutarea mea neîncetată după duhul Tău,
puterea viziunii ce o port în mine
prin Duhul Sfânt,
credinţa mea în adevărul Legământului Tău,
adevăratul şi cinstea
cu care urmez,
iubirea-mi pentru al Tău nume:
Binecuvântat să fii, Doamne,
ziditor al tuturor lucrurilor
mare în fapte,[1] [şi prin care]
toate lucrurile sunt făcute.
Iată, Tu ai arătat milă slujitorului Tău
şi slavă i-ai dat lui
a Ta este nesfârşita înţelegere
şi măreţia slavei Tale.
A Ta, numai a Ta, este dreptatea
căci prin Tine toate au fost făcute.
Mai mult, pentru că ştiu
că Tu îi ţii scrişi
pe toţi cei drepţi[2],
am ales
să-mi păstrez curate mâinile,
potrivit voinţei Tale;
iar sufletul slujitorului Tău a urât
toate faptele necuviincioase.
Totuşi, ştiu
că nimeni nu poate fi drept
fără ajutorul Tău.
Temei pentru care te-am aflat,
prin duhul prin a cărui putere [m-ai hărăzit],

Note :

1 Ier. 32.19.

[2] Pentru acest concept, cf. T. H. Gaster, *Thespis* (1950), pp. 348f.

să duc la împlinire

mila pe care Tu ai arătat-o slujitorului Tău [ ],
curăţându-se prin al Tău duh,
aducându-l înspre Tine prin bunătatea Ta,
[ ] lui, în a Ta nesfârşită iubire,
dându-i un loc de cinste
pe care l-ai ales pentru cei ce iubire-Ti poartă
şi ţin seamă de ale Tale porunci,
ca înaintea Ta să stea întru vecie.
[Şi nu va mai suferi ca Belial să se ivească]
şi să se strecoare în duhul slujitorului Tău
şi nici nu va mai lăsa ca [vreun duh] stricăcios
[să-i stăpânească] faptele de acum înainte.[1]
Nu va mai lăsa ca suferinţa să-l încerce
şi să-l facă să întoarcă spatele Legământului Tău,
ci [va fi încununat] cu slavă şi adevăr.
[Căci Tu eşti un Dumnezeu înţelegător]
şi bun, şi îndelung răbdător,
şi îţi reverşi iubirea şi adevărul,
iertându-le păcatele [ ]
şi izbăvindu-i de rău
[pe cei ce Te iubesc] şi Iţi ascultă poruncile[2]
- chiar şi pe cei ce se întorc către Tine
cu credinţă şi din toată inima
să Te slujească
[şi să facă ceea ce e] bine în ochii Tăi.
Aşa că nu-Ţi întoarce spatele de la slujitorul Tău şi nici [nu-l alunga] pe fiul mâinilor Tale căci în Tine, Doamne, se află iertarea, şi prin cuvintele Tale am strigat [după Tine].[3]

Note :

[1] Cap. *Manualul de Disciplinai,* iii, 20 ff.

2 Ex. 34.5, 7-9.

[3] Referinţa trimite la Ex. 34.5 ff., tocmai citat. Potrivit Talmudului, *(Rosh Ha-Shanah,* 17b) această formulă a fost prescrisă de Dumnezeu, şi Israelul trebuia să o repete atunci când implora iertare pentru păcatele sale-Pentru acest motiv, sună ca un refren din „Mărturisirile Zilei Izbăvirii".

Coloana XVII, l-XVIII, 30

(urmează şapte rânduri prea fragmentare pentru a fi traduse; ele par să descrie soarta ce îi aşteaptă pe cei păcătoşi).

[*Pentru iertarea divină]*

In [preaplinul] bunătăţii Tale
Tu ai vorbit prin Moise [spunând]
că vei ierta toate păcatele şi fărădelegile
şi vei strivi toată vina şi trădarea.[1]
Şi, într-adevăr, deşi s-au ivit munţii
şi deşi focul a mistuit
până în fundul locuinţei morţilor,[2]
totuşi, când Tu îi vei judeca
pe cei pe care i-ai [izbăvit]
şi care Te-au urmat cu credinţă
şi care Ţi-au slujit întotdeauna
şi că sămânţa lor va sta veşnic dinaintea Ta[3];
şi după cum Tu ai ţinut jurământul făcut cu ei
de a le ierta păcatele[4]
şi de a înlătura toate nedreptăţile[5],
şi de a le da drept moştenire
slava fără de sfârşit
şi zile fără de număr.
Aşa că, [în ceea ce mă priveşte]
prin puterea duhului[6]
ce l-ai aşezat în mine
îmi voi lăsa gura slobodă
spre a mărturisi bunătatea Ta nesfârşită
şi îndurarea Ta pe care mi-ai arătat-o mie

Note :

[1] Ex. 34.5ff.
[2] Deut. 32.22.
[3] *Cf.* Ps. 102.29 (28).
[4] Ex. 34.6.
[5] *Cf.* Mi. 7.19; şi vezi T. H. Gaster, *Festivals of the Jewish Year* (1953), pp. 121-23.
[6] Se face referire la cele *două* spirite descrise în *Manualul de Disciplină,* iii-iv.

şi faptele mâinii Tale drepte şi puternice,

şi să-mi mărturisească păcatele
şi să înalţe rugăciuni şi [să ceară] îndurare[1] de la Tine
pentru faptele mele [stricate]
şi pentru învârtoşarea [inimii mele].
Căci singur m-am bălăcit în murdărie
şi [m-am îndepărtat] de la împărtăşirea cu Tine
şi nu m-am alăturat
[celor adunate întru Tine].
La Tine adastă toată bunătatea
şi-ţi stă în putere
să dăruieşti de-a pururi binecuvântări.[2]
[Dăruieşte-mi,] atunci, bunătatea Ta
şi izbăveşte-mi sufletul,
şi lasă-i pe cei păcătoşi să piară!
[*Pentru puterea spirituală]*
Mai mult, am ajuns să înţeleg
că ai netezit mereu drumul
celui pe care l-ai ales,
dându-i înţelegere,
ca el să uite cum să păcătuiască faţă de Tine,
plătindu-i toată suferinţa inimii sale
prin pedepsele şi judecăţile Tale.
Tu ai izbăvit pe slujitorii Tăi
de la păcatul împotriva Ta
şi de la şovăiala de-a împlini voia Ta.
Puternic l-ai făcut atunci pe al Tău slujitor
ca să meargă pe căile îndrăgite de Tine.
şi să alunge tot ceea ce Tu urăşti,
şi făcând numai ceea ce este bine în ochii Tăi.

Note :

[1] Termenii folosiţi în ebraică *(tefilah* şi *tehanun)* înseamnă în uzanţa evreiască rugăciunea statutară şi spontană.

[2] O adaptare din Dan. 9.7; cuvântul ebraic *zedaqah,* care înseamnă „dreptate", fiind luat cu sensul, mai târziu adoptat, de „milă, bunătate". Similar, fraza „De numele Tău se leagă binecuvântarea", este luată cu sensul „şi în firea Ta se află puterea de a binecuvânta".

Da, [ ] în mine,

căci din carne este duhul slujitorului Tău.
[*Pentru iluminare lăuntrică]*
[Am ajuns de asemenea să ştiu]
că Tu ai dat duh celui
ce îţi este slujitor,
iluminând
[locurile întunecate] ale inimii sale
[cu o lumină ca a soarelui].
Dar eu - iată - mă uit,
la toate Legămintele făcute de om
[şi toate nu preţuiesc nimic];[1]
[în timp ce aceia care caută adevărul Tău]
cu siguranţă îl vor găsi,
[căci Lumina Ta asupra lor] străluceşte
şi cei ce Te iubesc [sunt luminaţi]
[şi merg în strălucirea] luminii Tale întru vecie,[2]
iar Tu le înalţi inimile din [întuneric].
Fie ca lumina Ta
[să strălucească veşnic peste slujitorul Tău]
căci la Tine se află lumina nemuritoare.
[*Pentru protecţia divină]*
[Am ajuns de asemenea să ştiu] că odată ce Tu ai făcut [ ] şi ai deschis urechile celui ce nu era decât ţărână [ca el să poată auzi învăţătura Ta] [şi să izbăveşti poporul Tău ales] [de la sminteală] şi înşelăciune şi din necurăţia care [ ].

Note :
[1] Restaurarea este bazată pe contrastul clar sugerat dintre legămintele făcute de oameni şi cel făcut de Dumnezeu.
[2] Is. 60.19-20.
Şi Tu ai făcut [ ] a Ta [ ]

iar [mâinile] slujitorului Tău au făptuit întru al Tău adevăr]
şi aşa a rămas pe vecie,
ca minunile Tale să le spună mai departe
tuturor celor ce vor să asculte.
Tu l-ai întărit prin mâna Ta dreaptă să cârmuiască [ ]
şi l-ai făcut [ ] prin marea Ta putere,
[să dobândească recunoaşterea] numelui Tău
şi biruinţă în slavă[1].
Tu nu Ţi-ai luat mâna [de pe poporul Tău],
căci acum ai aflat că printre ei
sunt bărbaţi ce ţin al Tău Legământ,
şi stau fără de păcat dinaintea Ta!
[*Pentru puterea discursului]*
Mai mult, în gura slujitorului Tău
Tu ai deschis o fântână
şi ai aşezat cum se cuvine pe limba lui
[cuvintele legii Tale],
ca prin înţelegerea pe care Tu i-ai dat-o
el să poată vesti mulţimii,
şi să slujească ca mijlocitor al acestor lucruri
ţărânii, [celor ce sunt] asemeni mie.
Acea fântână ai mai deschis-o
ca el să dojenească ceea ce-i alcătuit din lut
cu privire la calea sa,
şi ceea ce-i născut din femeie
cu privire la vinovăţia lui,
- pe fiecare om pe potriva faptelor sale.

Note :

[1] Cheia acestui foarte dificil pasaj trebuie găsită, cred, în succesiunea frazelor: „Mâinile servitorului Tău erau neclintite" şi „ar putea triumfa în glorie"; căci aceste expresii ne întorc la incidentul relatat în Ex. 17.8-13. în timpul luptei împotriva lui Amalek şi Rephidim, „când Moise şi-a ridicat mâna, Israel a *triumfat;* şi când şi-a coborât mâna, Amalek a *triumfat. Dai* mâinile lui Moise s-au îngreunat... astfel Aaron şi Hur i-au sprijinit mâinile de o parte şi de alta; iar *mâinele sale erau astfel ferme* până la lăsarea soarelui". Aluzia trimite astfel la Moise, deşi este evident că poetul foloseşte expresiile biblice într-un sens larg.

[*Recunoştinţă pentru harul divin]*

Insă, această fântână serveşte
şi ca izvor al adevărului Tău
pentru fiecare om al cărui duh
l-ai înstăpânit prin puterea Ta,
astfel încât să meargă întru al Tău adevăr,
un vestitor al veştilor Tale bune[1],
aducând bucurie celor sărmani
prin mila Ta nesfârşită
aşezată în acea fântână,
lor, celor care sunt mâhniţi în inima lor
dându-le în schimbul jalei lor
bucurie veşnică.[2]
[Acolo unde nu se află slava Ta,]
nu am putut vedea aceste lucruri.
[Căci cum mă pot] uita spre [slava Ta]
dacă Tu nu-mi deschizi ochii?
Cum să aud cuvintele adevărului Tău
dacă Tu nu mă vei face să-1 aud?
Iată, inima mi-a fost uimită
că astfel Cuvântul a fost descoperit
aceluia cu urechile deschise
şi că o inimă [învârtoşată]
[a suferit aflând aceste lucruri].
Dar am ajuns acum să ştiu
că pentru Tine însuţi, Doamne,
ai făcut toate aceste lucruri.
Căci ce este carnea pieritoare
[ca Tu să o preamăreşti]
şi să faci asemenea minuni cu ea?
Şi totuşi, hărăzit era de Tine,[3]
ca toate lucrurile să se sfârşească
şi să le rânduieşti întru slava ta,

Note :

[1] Is. 61.1. (Prototipul termenului „evanghelie'

[2] Is. 61.2-3.

[3] Ebr. „era în gândul Tău".

şi astfel ai chemat la viaţă

o oaste înzestrată cu cunoaştere
ca să povestească măreţele Tale fapte
muritorilor de rând,
[şi să transmită] poruncile Tale
celor născuţi [din femeie].
Şi Tu i-ai adus pe cei aleşi
în legământ cu Tine
şi le-ai deschis inimile lor de ţărână
ca, în faţa milei Tale,
să se păzească de [ ]
[şi să scape] de capcanele judecăţii.
In ce mă priveşte,
alcătuit [din lut] cum sunt,
cu o inimă de piatră [în mine],[1]
şi neînsemnat cum sunt
cum oare să ajung la asta?
Dar, iată, Tu ai aşezat [cuvântul Tău]
în această ureche din ţărână,
şi ai gravat în inima lui
adevărurile veşnice;[2]
şi ai înlăturat
[toate slăbiciunile mele],
aducându-mă în Legământ cu Tine,
ca înaintea Ta să stau
veşnic neclintit
în strălucirea Luminii Preacurate[3],
până la sfârşitul vremii,
unde întunericul a dispărut pentru vecie
şi unde totul e pace nesfârşită
până la sfârşitul vremii.

Note :
1 Ez. 11.19,36.26.
[2] Ebr. „realităţi".
[3] Ebr. *Or-Tom; cf.* Introducerea.

CUVÂNTUL LUI DUMNEZEU
Studiul Scripturii

Iarba se usucă, floarea păleşte; însă cuvântul Dumnezeului nostru va dăinui în veac.

Isaia 40. 8

INTRODUCERE

Crezând cu tărie că se aflau în pragul Noii Ere, membrii Comunităţii erau interesaţi în mod special de cercetarea Scripturii pentru aluziile făcute la evenimentele curente. S-a dezvoltat astfel o formă de interpretare în care cuvintele profeţilor au fost aplicate cu abilitate la evenimente contemporane. O astfel de interpretare a fost fără îndoială propusă nu numai în studiul general, dar mai ales atunci când erau citite fragmente din Lege şi din Profeţi în timpul sărbătorilor sabatice. Philon ne spune clar, în privinţa esenienilor, că:

„în a şaptea zi... merg la locurile sacre numite sinagogi... şi ascultă cu mare atenţie. Apoi unul dintre ei citeşte din Scriptură, în timp ce altul, ales dintre cei mai învăţaţi în subiect, iese în faţă şi explică, aducând cât mai multe argumente. Căci ei filosofează asupra multor lucruri, construindu-le în mod simbolic [literal, prin simboluri], potrivit obiceiului străvechi".

Tot aşa, în *Evanghelia lui Luca,* ni se spune (4.16ff) cum Iisus, aflat odată într-o sinagogă din Nazaret de sărbătoarea Sabatului, a citit în public un pasaj din „Profeţi", după care 1-a interpretat în termenii evenimentelor curente:

„Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură pe care le-aţi auzit".

Textele care urmează reprezintă acest tip de expunere a Scripturii, obişnuit în cadrul Comunităţii. Ele pot fi privite ca provenind de la „predicile" furnizate de diferiţii „învăţători ai dreptăţii" sau alt gen de predicatori.

Comentariul Cărţii lui Miheia (un simplu fragment) nu merită discutat în mod special, de vreme ce nu conţine nimic important [111] afară de polemica generală împotriva preoţilor din Ierusalim.

Interesul special al *Comentariului cărţii lui Naum* stă în faptul c5 acesta conţine singura aluzie istorică explicită găsită în ma-nuscrise, mai precis, o referire la un incident ce s-a petrecut în ar>ul 88 î.Hr. şi care este relatat în detaliu de Josephus. Acesta

stabileşte fără nici un fel de îndoială data înainte de care acest manuscris nu ar fi putut fi compus; şi dacă într-adevăr provine din biblioteca „mănăstirii" de la Qumran şi a fost ascuns la apropierea legiunilor romane în 68 d.Hr., timpul în care a fost scris ar putea fi astfel determinat cu o marjă de 150 de ani. însă ar fi hazardat să concluzionăm că acesta într-adevăr furnizează data precisă pentru *toate* „comentariile", deşi întăreşte ipoteza că ele aparţin mai degrabă perioadei romane decât unei alte perioade anterioare. După cum n-ar trebui să se presupună, pe motiv că autorii ilustrează un fragment particular din Scriptură prin referirea la Demetrius Eucerus şi Alexandros Iannaeus, că toate celelalte aluzii despre „oamenii minciunii" şi „preoţii păcătoşi" s-ar referi în mod necesar la aceleaşi persoane. Cu alte cuvinte, nu există nici un motiv pentru a presupune că prin „Comentariul Cărţii lui Naum" se poate stabili un cadru definitiv de referinţă pentru comentarii ca întreg şi astfel o dată precisă cu privire la manuscrise în general.

Comentariul la Cartea lui Habacuc a incitat un interes deosebit din două motive. Primul, prin faptul că o observaţie ce se afla în comentariu, - mai precis în comentariul la Habacuc 2.15 - a fost folosit de o serie de savanţi pentru a susţine ideea că Frăţia ar fi crezut într-un Iisus ca învăţător al dreptăţii, ce a suferit o moarte de martir, dar care în mod repetat „reapare în slavă" ucenicilor săi. Al doilea motiv constă în faptul că aluziile diverse din acest document cu privire la „învăţătorul dreptăţii", „preotul păcătos" şi „omul minciunii" au fost gândite într-o conexiune biografică narativă, care, odată ce personajele au fost identificate, ar putea furniza o dovadă definitivă cu privire la vechimea textelor. Cu netemeinicia primei teorii şi cu caracterul precar al celei de-a doua ne-am ocupat deja în Introducerea la acest volum. Aşadar nu avem nimic de adăugat la acest subiect.

Pe de altă parte, în *Comentariul la Cartea lui Habacuc* există un mic detaliu ce pare să fi fost uitat, dar care se poate dovedi de o importanţă considerabilă în identificarea Comunităţii. Interpretând cuvântul profetului (2.17), „silniciile făcute împotriva Libanului va cădea asupra ta", autorul nostru observă: „Libanul desemnează sfatul adunării". Ideea acestei interpretări constă în faptul că numele Lebanon înseamnă de fapt „alb" (Ebr. „leban") şi ceea ce traducătorul a intenţionat a fost că sfatul adunării era „îmbrăcat în alb". Afirmaţia lui se va armoniza perfect cu aserţiunea lui Josephus *(Războiu,* II, viii, 3) cum că esenienii se îmbrăcau în alb -tradiţie încă păstrată de samaritenii şi mandeenii. Cu alte cuvinte

acest comentariu poate furniza dovada că Frăţia era într-adevăr eseniană.
Singura idee demnă de luat în seamă în *Comentariul la Psalmul 37*[1] (din nou fragmentar) o constituie referirea făcută la perioada celor patruzeci de ani de „tribulaţii mesianice", care se armonizează cu ceea ce este scris în *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului* şi cu o bine cunoscută tradiţie rabinică.
O cu totul altă perspectivă are lucrarea pe care Barthelemy şi Milik au numit-o *Predica lui Moise.* Rezultată din îmbinarea, cu o îndemânare extraordinară, a aproape 49 de fragmente micuţe, aceasta constituie o parafrazare a luării de rămas bun a lui Moise către Israel aşa cum se găseşte în Deuteronom. Porţiunea existentă acoperă exordium-ul, legea cu privire la izbăvire *(Deut.* 15.1ff) şi ritualul zilei răscumpărării. Autorul a scris în spiritul textelor scripturare, făcând uşoare paralele cu pasaje din *Levitic.* în unul dintre pasaje, însă, împleteşte istoria cu legenda (aparent necunoscută surselor rabinice) prin faptul că data zilei răscumpărării coincide cu cea în care copiii lui Israel au pus capăt rătăcirii lor în pustie. Aceasta este o povestire suplimentară pentru că stabileşte clar *genul* de literatură cu care documentul nostru trebuie asociat. Cu siguranţă, nu este o „predică"- căci nu conţine nici un fel de elaborare omiletică a Scripturii - ci trebuie privit ca una din acele cunoscute „extinderi" ale Sfintei Scripturi care era reprezentată în antichitate de lucrări precum *Cartea Jubileelor,* aşa-numita *Antichităţile biblice ale lui Philon* şi nenumăratele apocrife ataşate Vechiului Testament, iar în perioadele ce au urmat, de *Cartea lui Iaşar, Istoriile samaritene ale lui Moise, Palaea* bizantină, *Historia Scholastica* a lui Petrus Comestor şi celebrele *Bible Historiale.* într-adevăr, nu este lipsit de interes faptul că *Testamentul lui Moise* (în legătură cu care au existat multe discuţii între savanţi) este în prezent menţionat în lista pseudoepigrafică a cărţilor, potrivit cronologiei lui Nicephorus, patriarh al Constantinopolului, în prima parte a secolului al IX-lea, la fel ca şi aşa-numitul *Catalog al celor 60 de cărţi,* câteodată citate în tratatul *Quaestiones* al lui Anastasius din Sinai -un catalog ce ar putea data din secolul al XVI-lea sau al XVII-lea.
Textele cărţilor: *Miheia, Naum, Habacuc, Isaia* precum şi fragmentul din *Psalmul 37* (toate citate în faţa Comentariilor aferente descoperite la Qumran), au fost preluate din ediţia *Biblia sau Sfânta friptură,* trad. rom. D. Cornilescu, ed. 1921,1932 (N.tr.).

Predica lui Moise
(o parafrază a Legii)

Cuvântul de despărţire al lui Moise

Şi [Dumnezeu 1-a chemat] pe Moise în cel de-al patruze-cilea an de când [copiii lui] Israel au părăsit ţara Egiptului, în cea de-a unsprezecea lună, în prima zi, spunându-i:

[Adunaţi-vă] cu toţii şi mergeţi la muntele Nebo şi aşe-zaţi-vă acolo, tu şi Eleazar, fiul lui Aaron.

Tălmăceşte [Legea] capetelor de familii, leviţilor şi preoţilor. Şi împărtăşeşte copiilor lui Israel cuvintele Legii pe care ţi le-am poruncit pe muntele Sinai.

Fă cunoscut cu grijă urechilor lor tot ceea ce [cer Eu] de la ei. Şi ia drept martor cerul şi pământul, că aceia care nu-mi vor urma calea vor pieri.

Astfel spun că de vor renunţa la Mine şi vor alege [calea păcătoasă] a celor necredincioşi cu fărădelegile şi idolii ei, şi de vor [adora] zeii lor păgâni, aceasta va dovedi ispitirea lor.

Şi de nu vor ţine [oricare] sărbătoare sfântă sau Sabatul, care este el însuşi un Legământ, [sau serbările] pe care Eu le-am poruncit lor pentru această zi, îi voi [lovi] şi îi voi părăsi în mijlocul acelui pământ [pentru a cărui stăpânire] au trecut Iordanul.

Căci toate blestemele [Legământului] se vor năpusti asupra lor şi îi vor [nimici], şi vor pieri până la unul. Şi astfel vor afla [că] adevărul a biruit asupra lor.

Astfel, Moise 1-a chemat pe Eleazar, fiul lui [Aaron], şi pe Josua [fiul lui Nun şi le-a spus] lor: „Repetaţi [toate cuvintele Legii] până la sfârşit....."

[Ia aminte] o, Israel, şi ascultă vorbele mele! în această [zi tu vei deveni poporul] Domnului[1] Tău.

Note :

[1] Se observă înlocuirea lui YHWH, numele inefabil.

Vei păzi [cuvintele Mele] şi poruncile pe care ţi le-am dat [spre împlinire] în această zi.
Când vei trece [Iordanul] şi vei [lua în stăpânire] cetăţile măreţe, casele pline cu [lucruri minunate, cu vii şi măslini] pe care nu tu i-ai sădit, şi cu puţuri săpate pe care nu tu le-ai săpat; şi când, după ce ai mâncat, vei fi sătul,
[Ai grijă] ca inima ta să nu devină trufaşă şi să uiţi ceea ce Eu ţi-am poruncit în această zi. Pentru că [este vorba de] viaţa ta şi de lungimea zilelor [tale].
Apoi Moise [i-a chemat pe copiii lui] Israel şi [le-a spus]:
„Această zi este în al patruzecelea an de când noi am plecat din Egipt; şi această [zi] a fost poruncită de Dumnezeu -şi [toate] poruncile din gura Lui vin.
Cum [pot oare să îndur] povara certurilor voastre? Când voi fi terminat în a vă împărtăşi Legământul şi vă voi arăta calea ce trebuie să o urmaţi, oamenii înţelepţi vă vor tălmăci toate cuvintele Legii, vouă şi copiilor voştri.
Luaţi aminte ca toate acestea să fie păstrate întocmai, căci altfel mânia Domnului se va abate asupra voastră, iar cerurile nu vor mai da ploaie, [apele] vor seca, iar [pământul] nu va mai [rodi] pentru voi.
Şi Moise [s-a dus să repete] în faţa copiilor lui Israel toate poruncile [pe care Dumnezeu] le-a poruncit lor spre ascultare...
Despre Anul Slobozirii
[La sfârşitul fiecărui al şaptelea] an [vei respecta] o odihnă sabatică [a pământului. Roadele] pământului [din acea vreme de odihnă vor sluji atât animalelor domestice cât şi celor sălbatice] ale câmpului [drept hrană]; şi ceea ce va rămâne va fi pentru [nevoile] care sunt [în ţară].
Nici un om nu va trebui [atunci] să-şi semene [pământul], sau să-şi cureţe [viile] şi nici să-şi culeagă roadele, sau să ia fructe pentru sine.
[Veţi lua aminte] la toate [vorbele] Legământului, [şi vă Veţi purta întocmai].

Dacă veţi [respecta întocmai] împlinirea [acestei porunci] şi de vă veţi odihni [mâna] în acel an, înseamnă că oricine este [creditor pentru altul] şi are [o pretenţie de orice fel] asupra lui [în virtutea împrumutului] va trebui, [în chip asemănător], „să-şi odihnească mâna". [Se va numi Slobozire] poruncită de Domnul [Dumnezeul vostru].
De la un străin se va putea cere plată dar nu şi de la unul dintre fraţii tăi. Fiindcă în acel an Dumnezeu te va bine-cuvânta, şi El [de asemenea] te va dezlega de nedreptăţile pe care le-ai făcut.
Despre Ziua Răscumpărării
[*]* în această zi.....
Pentru [părinţii] voştri care au umblat în [pustie] până în cea de-a zecea zi din luna [a şaptea].....
în a zecea [zi] a lunii, [orice muncă] va fi interzisă; şi în acea a zecea zi ispăşirea va fi făcută pentru ei.....
[ ] [zi] a lunii [ ] va lua [ ].
[ ] [în acea zi, judecăţile vor fi trecute] asupra adunărilor de îngeri şi asupra Sfintelor Fiinţe.....
[ ] [întru binele copiilor] lui Israel şi al pământului.
El (marele preot) îşi [va lua sânge] şi îl va lăsa să curgă asupra pământului [ ]. Iar [ispăşirea] se va fi făcut pentru ei.
(Restul textului este fragmentar. Descrie ritualul zilei răscumpărării.

CARTEA LUI MIHEIA

1.1 Cuvântului Domnului spus lui Miheia, din Moreşet, pe vremea lui Iotam, Ahaz, Ezechia, împăraţii lui Iuda, când a avut vedenie asupra Samariei şi Ierusalimului.

1.2 Ascultaţi, voi popoare toate! Ia aminte, pământu-le, şi ce este pe el! Domnul Dumnezeu să fie martor pe potriva voastră, Domnul care este în Templul Lui cel sfânt!

1.3 Căci iată că Domnul iese din locuinţa Lui, Se pogoară, şi umblă pe înălţimile pământului!

1.4 Sub El se topesc munţii, văile crapă, ca ceara înaintea focului, ca apa care curge prin prăpăstii.

1-5 Şi toate acestea din pricina nelegiuirii lui Iacov, din Pricina păcatelor casei lui

Israel! Dar care este nelegiuirea lui Iacov? Nu este oare Samaria? Şi care este păcatul lui Iuda? Nu este oare Ierusalimul?...

1.6 De aceea, voi preface Samaria într-un morman de pietre pe câmp, într-un loc de sădit vie; îi voi prăvăli pietrele în vale, şi-i voi dezgoli temeliile.

1.7 Toate chipurile ei cioplite vor fi sfărâmate, toată bogăţia ei adunată din preţul des-frânării va fi arsă în foc, şi-i voi pustii toţi idolii: căci din plată de desfrânată i-a adunat, şi în plată de desfrânată se vor preface...

1.8 De aceea mă voi tângui şi voi urla, voi merge desculţ şi gol, voi striga ca şacalul şi voi ţipa ca struţul.

1.9 Căci rana ei este fără leac; se întinde până la Iuda, pătrunde până la poarta poporului meu, până la Ierusalim.

Comentariu la Cartea lui Miheia

5) *Toate acestea vor fi din cauza fărădelegii lui Iacov şi a păcatului casei lui Israel. Care este fărădelegea lui Iacov? Oare nu Samaria? Şi care sunt înălţimile lui Iuda? Oare nu Ierusalimul?.....Pentru acestea voi preface Samaria într-o grămadă de*
pietre adunate pe câmp când se sădeşte via;
Trimite la falşii profeţi care i-au îndepărtat[1] pe oameni de la calea cea dreaptă.
Dar care sunt (adevăratele) „înălţimi" ale lui Israel? Oare nu Ierusalimul?
Aceasta, pe de altă parte, trimite la cei ce au făcut cunoscută Legea aşa cum se cuvine poporului lui Dumnezeu şi celor ce vor să li se alăture - adică, celor care ascultă Legea -când mai târziu se vor întâlni în sfatul adunării. Acestea toate vor fi cântărite la Judecata de Apoi.[2]
6) Precum în cuvintele: „Voi preface Samaria într-un morman de pietre pe câmp, într-un loc de sădit vie; îi voi prăvăli pietrele în vale, şi-i voi dezgoli temeliile [ ], trimite la preoţii Ierusalimului care îi îndepărtează pe oameni de

Note :
[1] Aceasta interpretare se bazează pe faptul ca termenii din ebraică ce înseamnă *un loc pentru sădirea viei* ar putea fi de asemenea traduşi (în mod pur formal) prin *cei ce lasă via în paragină.* Din moment ce Israelul este descris în Scriptură drept via Domnului (îs. 5.1; 27.2), autorul nostru, în mod straniu, a înţeles prin vers că Dumnezeu va „îndepărta" pe falşii profeţi ce au corupt poporul Său.
[2] Profetul intenţiona să spună, desigur, că Ierusalimul s-a transformat în echivalentul „loc înalt" sau sanctuar păgân. Dar autorul nostru a înţeles cuvintele ca însemnând contrariul a ceea ce a fost spus de fapt. Israelul, spune acesta, s-a întors către idolatrie; dar adevăratul „loc înalt" al evreilor este templul Ierusalimului. Interpretarea sa se bazează aşadar pe faptul că numele Ierusalim poate fi uşor explicat, conţinând două elemente, *y-r-h,* „a învăţa" şi *shalom,* „pace". Adevăratul sanctuar, sugerează el, este cel ridicat de adevăraţii învăţători care asigură pacea şi siguranţa în Ziua Judecăţii!

pumnezeu. [Dumnezeu se va încrede în ei pentru a deveni călători pe un pământ străin şi El îi va trimite] pe toţi duşmanii Săi [în exil].[1]
8) *„Voi merge desculţ şi gol.....se întinde până la Iuda,*
pătrunde până la poarta poporului meu, până la Ierusalim".
[ ] Dumnezeu îi va judeca pe duşmanii Săi şi pe cei ce L-au batjocorit.[2]
9) Precum cuvintele: *ajuns-a până la porţile poporului Meu* înseamnă că slava Domnului va veni (încă o dată) de la Seir la Ierusalim. [ ] căci voia Domnului se va ridica de la [ ] .[3]

Note :
[1] Aceasta este o încercare de restaurare, căutând să recuperez ceea ce pare a fi modalitatea autorului de a interpreta textul scripturar. Se bazează pe faptul că termenul ebraic tradus prin *rostogolit* se aseamănă cu cel care msemnă *şedere,* în vreme ce cuvântul tradus prin *a dezvălui* este identic ca formă cu cel ce se traduce prin *a trimite în exil.* „Pietrele" şi „temeliile" 'dolatriei pot fi uşor identificate cu preoţii păcătoşi ai Ierusalimului.
Baza acestei interpretări constă în faptul că poarta oraşului era locul judecăţii.
Această interpretare este sugerată de faptul că termenul în ebraică Pentru „poartă", vezi *sha'ar,* seamănă cu numele Seir şi, astfel, ne duce cu Sandul la Deut. 33.2: „Domnul a venit din Sinai şi s-a ridicat peste ei din Se'r". Cap. Jud. 5.4.

CARTEA LUI NAUM

2.13 Leul sfâşia cât îi trebuia pentru puii săi, sugruma pentru leoaicele sale; îşi umplea vizuinile de pradă, şi culcuşurile cu ce răpise.
2.12 Unde este acum culcuşul acela de lei, păşunea aceea pentru puii de lei, pe unde umbla leul, leoaica şi puiul de leu, fără să-i tulbure nimeni?
2.14 „Iată, sunt împotriva ta", zice Domnul oştirilor; îţi voi arde cu foc carele tale, sabia va mistui pe puii tăi de lei, îţi voi nimici prada din ţară; şi nu se va mai auzi glasul solilor tăi.

Comentariu la Cartea lui Naum

Cap.II. 11) *Unde este culcuşul leilor în care puii de lei se hrăneau;*
[aceasta priveşte Ierusalimul ce a devenit] un lăcaş pentru făţărnicia celor răi.[1]
unde leul şi leoaica umblau, şi puiul de leu, [*fără să-i tulbure nimeni]?*
[Aceasta trimite la Demejtrius, regele Greciei, care spune că cei „ce căutau lucrurile înşelătoare", urmăreau să intre în Ierusalim.[2] [Niciodată], însă, din timpul lui Antiohus[3] şi până ce conducătorii kiteeni[4] s-au ridicat, acest oraş nu i-a înfricoşat pe regii Greciei; şi în cele din urmă va fi călcat în picioare.
12) *Leul a sfâşiat mădularele*[5] *propriilor săi pui şi şi-a sugrumat leoaica drept pradă.*

Note :
[1] Interpretarea se bazează pe Ps. 26.8, 68.6, 76.3, 2Cro. 36.15, unde Ierusalimul (Sion) este sălaşul Domnului şi pe Ier. 2.15, unde duşmanii Israelului sunt descrişi drept „lei tineri".
[2] Comentariul face aluzie la un incident descris de Josephus *(Ani.,* XIII, 14.1-2) legat de răzvrătirea evreilor împotriva cruzimii lui Alexandros Iannaeus, în jur de 88 î.Hr. „Au trimis, de asemenea, lui Demetrius Eucerus (regele Siriei) şi l-au implorat să li se alăture în apărarea lor. Astfel Demetrius a venit cu o oştire şi şi-a aşezat tabăra lângă Sihem. Apoi Alexandros cu cei 6 200 mercenari şi 20 000 de evrei care erau la sărbătoarea lui, au mers împotriva lui Demetrius, care avea 3000 de călăreţi şi 40 000 de pedeştri... (Până la urmă) ei s-au alăturat luptei. Demetrius a câştigat, iar toţi mercenarii lui Alexandros au fost ucişi... Alexandros s-a îndreptat spre dealuri". (De altfel, povestea este spusă şi 'n *Război,* I, 4.4-5.). Evident, după victoria sa, Demetrius a căutat să intre 'n Ierusalim şi a pretins tronul.
[3] Evident, Antiohus IV Epifanes (175-164 î.Hr.).
[4] Kiteenii sunt identificaţi aici cu romanii, după cum apare şi în versiunea aramaică (Targum) din Num. 24.24 şi în Vulgata.
Comentariul arată că autorul citeşte cuvântul ebraic *BeDe,* „suficient Pentru", ca *BaDDe,* „mădulare" *(cf.* Iov 18.13).

[Aceasta trimite la] Tânărul Leu al Mâniei[1] care şi-a lovit proprii oameni şi pe proprii săi aliaţi.
şi şi-a umplut peşterile de prăzi şi culcuşurile cu vânat.
Aceasta trimite la Tânărul Leu care s-a răzbunat pe ei, pe acei ce căutau lucrurile înşelătoare, spânzurându-i[2]. [Aşa ceva nu mai fusese făcut nicicând] până atunci în Israel, căci Scriptura vorbeşte despre un om spânzurat ca fiind [„o ocară în faţa lui Dumnezeu".][3]
13) *Iată, sunt împotriva ta! zise Domnul Savaot, şi voi arde cu foc carele[4] tale; pe puii tăi de leu sabia îi va străpunge; voi stârpi din ţară prada ta şi nu se va mai auzi glasul solilor tăi!*
[Aceasta trimite la.....]. „Carele tale" înseamnă eroii oştirii sale şi [ai aliaţilor săi]. Puii săi sunt [ ], iar rugăciunea lor este bunul pe care preoţii Ierusalimului îl pun[5] laolaltă şi pe care [ ]. Efraim [va să vină].....; Israelul va fi predat [ ][6].

Note :
[1] Războinicii sau eroii sunt numiţi „lei puternici" în 2 Sam. 23.20; Is. 33.7 -potrivit unei interpretări tradiţionale - şi „puii de leu" (Ez. 32.2). Q expresie similară se întâlneşte deseori şi în arabă (ex. Yaqut, III, 437, 17, 615, 13). Cf. de asemenea Aeschylus, *Choephori,* 939, unde Oreste şi Pilad sunt atât de bine descrişi. Cap. şi Euripide, *Orestes,* 1401.
[2] Cap. Josephus, loc. cit.: „Aproape 6000 de evrei s-au întristat de nenorocul lui Alexandros, s-au adunat şi s-au alăturat acestuia. Văzând toate acestea, Demetrius s-a alarmat şi s-a retras din ţară. Apoi evreii l-au chemat pe Alexandros, dar au fost înfrânţi şi măcelăriţi în număr mare. Când acesta a reuşit să nimicească o mare parte din ei la Bethone, i-a asediat, reuşind să captureze cetatea şi pe cei ce se aflau în ea, apoi i-a transportat pe aceştia la Ierusalim, săvârşind asupra lor cele mai cumplite atrocităţi. Pentru o vreme a chefuit şi s-a bucurat alături de concubinele sale în faţa poporului, poruncind ca 800 din aceşti oameni să fie crucificaţi; şi, în vreme ce erau încă în viaţă, a poruncit ca soţiile şi copiii lor să fie decapitaţi în faţa lor. Aceasta răzbunare s-a făcut pentru nedreptatea de care au dat dovadă." (traducerea lui Whiston, uşor revizuită).
[3] Mişna *(Sanhedrin,* 6.4) aminteşte de opinia înţelepţilor că „nici unul din cei spânzuraţi nu va izbăvi pe cel blasfemator şi idolatru". Aceasta este o interpretare a textului scripturar (Deut. 21.23) cum că „cel ce va fi spânzurat este ocară în faţa Domnului", în sensul în care spânzurarea înseamnă blasfemie.
[4] Comentariul arată că autorul nostru citeşte *RBKH,* „gloata ta", nu *RKBH,* „carele tale", precum găsim în textul masoretic. Comentariul său se află astfel în acord cu versiunile greacă şi siriacă.
[5] Cap. *Comentariul la Habacuc* 2.5-6 (, p. 233).
[6] „Efraim" şi „Israel" îi indică pe samariteni, care pretindeau că sunt cei rămaşi din Regatul de Nord şi că descind din Efraim şi Mânase.

CARTEA LUI HABACUC

Capitolul 1

1.1 Proorocia descoperită proorocului Habacuc.

1.2 Până când voi striga către Tine, Doamne, fără să mă asculţi? Până când mă voi tângui Ţie, fără să dai ajutor?

1.3 Pentru ce mă laşi să văd nelegiuirea, şi Te uiţi la nedreptate? Asuprirea şi silnicia se fac sub ochii mei, se nasc certuri, şi se stârneşte gâlceava.

1.4 De aceea legea este fără putere, şi dreptatea nu se vede, căci cel rău biruieşte pe cel neprihănit, de aceea se fac judecăţi nedrepte.

1-5 Aruncaţi-vă ochii printre neamuri, şi priviţi, uimiţi-vă Şi îngroziţi-vă! Căci în zilele voastre voi face o lucrare, pe care n-aţi crede-o dacă v-ar Povesti-o cineva!

1.6 Iată, voi ridica pe chaldei, popor turbat şi iute, care străbate întinderi mari de ţări, ca să pună mâna pe locuinţe care nu sunt ale lui.

1.7 El este grozav şi înfricoşat; numai din el însuşi îi iese dreptul şi mărirea lui.

1.8 Caii lui sunt mai iuţi decât leoparzii, mai sprinteni decât lupii de seară, şi călăreţii lui înaintează în galop de departe, zboară ca vulturul care se repede asupra prăzii.

1.9 Tot poporul acesta vine numai ca să jefuiască; privirile lui lacome caută înainte, şi strânge robii lui ca nisipul.

1.10 îşi bate joc de regi, şi râde de căpetenii, îşi bate joc de toate întăriturile, căci grămădeşte pământ şi le ia.

1.11 Apoi aprinderea i se îndoieşte, întrece măsura şi se face vinovat, căci puterea lui o ia ca dumnezeu al lui!

1.12 Doamne, nu eşti Tu din vecinicie, Dumnezeul meu, Sfântul meu? Nu vom muri! Doamne, Tu ai ridicat pe po-

porul acesta ca să-Ţi împlineşti judecăţile Tale; Tu, Stânca mea, l-ai ridicat ca să dai prin el pedepsele Tale!
1.13 Ochii Tăi sunt aşa de curaţi că nu pot să vadă răul, şi nu poţi să priveşti nelegiuirea! Cum ai putea privi Tu pe cei mişei, şi să taci, când cel rău mănâncă pe cel mai neprihănit decât el?
1.14 Vei face Tu omului ca peştilor mării, ca târâtoarei, care n-are stăpân?
1.15 El îi scoate pe toţi cu undiţa, îi trage în mreaja sa, îi strânge în năvodul său. De aceea se bucură şi se veseleşte.
1.16 De aceea aduce jertfe mrejei sale, aduce tămâie năvodului său; căci lor le datorează partea lui cea grasă şi bucatele lui gustoase!
1.17 Oare îşi va goli el întruna mreaja, şi va înjunghia fără milă pe neamuri?
Capitolul 2
2.1 M-am dus la locul meu de strajă, şi voi sta pe turn ca să veghez şi să văd ce are să-mi spună Domnul, şi ce-mi va răspunde la tânguirea mea.
2.2 Domnul mi-a răspuns, şi a zis: „Scrie proorocirea, şi
214
sapă-o pe table, ca să se poată citi uşor!
2.3 Căci este o proorocie, ^ cărei vreme este hotărâtă, se apropie de împlinire, şi nu va minţi; dacă zăboveşte, aşteaptă-o, căci va veni şi se va împlini negreşit.
2.4 Iată, i s-a îngâmfat sufletul, nu este fără prihană în el; dar cel neprihănit va trăi prin credinţa lui.
2.5 Ca şi cel beat şi semeţ, cel mândru nu stă liniştit; ci îşi lărgeşte gura ca locuinţa morţilor, este nesăţios ca moartea aşa că pe toate neamurile vrea să le strângă la el, şi toate popoarele le trage la el.
2.6 Nu va fi el de batjocura tuturor acestora, de râs şi de pomină? Se va zice: „Vai de cel ce adună ce nu este al lui! Până când se va împovăra cu datorii?
2.7 Nu se vor ridica deodată cei ce te-au împrumutat? Nu se vor trezi asupritorii tăi, şi vei ajunge prada lor?
2.8 Fiindcă ai jefuit multe neamuri, toată rămăşiţa popoarelor te va jefui, din pricina vărsării sângelui oamenilor, din pricina silniciilor făcute în ţară şi împotriva cetăţii tuturor locuitorilor ei."
2.9 Vai de cel ce strânge câştiguri nelegiuite pentru casa lui, ca să-şi aşeze apoi cuibul într-un loc înalt, şi să scape din mâna nenorocirii!
2.10 Ruşinea casei tale ţi-ai croit, nimicind o mulţime de popoare, şi

împotriva ta însuţi ai păcătuit.
2.11 Căci piatra din mijlocul zidului strigă, şi lemnul care leagă grinda îi răspunde.
2.12 Vai de cel ce zideşte o cetate cu sânge, care întemeiază o cetate cu nelegiuire!
2.13 Iată, când Domnul oştirilor a hotărât lucrul acesta, popoarele se ostenesc pentru foc, şi neamurile se trudesc degeaba.
2.14 Căci pământul va fi plin de cunoştinţa slavei Domnului, ca fundul mării de apele cari-1 acopăr.
2.15 Vai de cel ce dă aproapelui său să bea, vai de tine care îi torni băutură spumoasă şi-1 ameţeşti, ca să-i vezi goliciunea!
2.16 Te vei sătura de ruşine în loc de slavă; bea şi tu, şi dezveleşte-te! îţi va veni şi ţie rândul să iei paharul din dreapta Domnului, şi va veni ruşinea peste slava ta.
2.17 Căci silniciile făcute împotriva Libanului vor cădea asupra ta, şi pustiirile fiarelor te vor îngrozi, pentru vărsarea sângelui oamenilor, şi silniciile făcute în ţară, împotriva cetăţii şi împotriva tuturor locuitorilor ei.
2.18 La ce ar putea folosi un chip cioplit, pe care-1 ciopleşte lucrătorul? La ce ar putea folosi un chip cioplit, care învaţă pe oameni minciuni, pentru ca lucrătorul care 1-a făcut să-şi pună încrederea în el, pe când el făureşte numai nişte idoli muţi?
2.19 Vai de cel ce zice. lemnului: „Scoală-te", şi unei pietre mute: „Trezeşte-te"! Poate ea să dea învăţătură? Iată că este împodobită cu aur şi argint, dar în ea nu este un duh care s-o însufleţească.
2.20 Domnul însă este în Templul Lui cel sfânt. Tot pământul să tacă înaintea Lui!

Comentariu la Cartea lui Habacuc

Capitolul I

4) *„De aceea legea este fără putere".* Aceasta trimite la faptul că ei au respins Tora - Legea lui Dumnezeu.

„cel rău biruie pe cel drept"... Trimiterea (cuvântul „drept") este la învăţătorul care tălmăceşte Legea aşa cum se cuvine. *„iar judecata iese mereu strâmbă"* (comentariul nu s-a păstrat)

5) *„Priviţi, voi trădători,*[1]*: minunaţi-vă şi îngroziţi-vă căci în vremea voastră se săvârşeşte o lucrare pe care n-aţi crede-o, dacă v-ar povesti-o cineva".* Trimite la trădătorii ce s-au alăturat oamenilor minciunii. Căci ei nu l-au crezut pe cel ce le-a arătat calea Legii în chip drept sub înrâurirea Domnului *. Trimite şi la cei ce au trădat Noul Legământ[2], (căci cuvântul „a crede" trimite de asemenea la „a-şi păstra credinţa" şi face aluzii la faptul că)[3] ei nu şi-au păstrat credinţa în privinţa Legământului cu Dumnezeu, ba mai mult, i-au profanat numele Său sfânt. încă o dată, se referă la cei ce îl vor trăda în viitor - cei fără de lege, care vor trăda Legământul şi nu vor crede când vor auzi despre toate lucrurile ce vor veri odată cu judecata de pe urmă, vestită de toţi preoţii lui Dumnezeu (pe care Acesta i-a ales să tălmăcească cuvintele profeţilor cărora El le-a făcut cunoscut blestemele de pe urmă.

6) *lată, voi ridica pe chaldei, popor turbat şi iute, care străbate întinderi mari de ţări, ca să pună mâna pe locuinţe care nu sunt ale lui.*

Note :

[1] Textul masoretic citeşte, „uită-te printre neamuri" (Ebr. *BaGoYi* Autorul nostru citeşte, cu o mică schimbare, *BoGeDiM,* „trădători" - la fe aflăm şi în varianta greacă.

* Lit. „din gura Domnului".

[2] Cap. *Documentul Sadochit,* vi, 19; viii, 21; xx, 12-13; v. Introducerea.

[3] Aceste cuvinte au fost inserate pentru a arăta baza interpretări autorului.

Aceasta trimite la kiteeni[1], care sunt într-adevăr iuţi şi nemiloşi în război, porniţi să nimicească popoare îndepărtate şi întinse şi să le supună stăpânirii lor. Ei stăpânesc [ ] dar nu cred în poruncile lui Dumnezeu [ ]. De-a lungul pământului ei vin şi prăduiesc cetăţile şi pământul. Scriptura spune, când vorbeşte despre ei, că vor veni *pentru a stăpâni locurile ce nu sunt ale lor.*

7) „El este grozav şi înfricoşat; numai din el însuşi îi ies puterea şi înşelăciunea lui"[2]. Aceasta trimite la kiteeni, groaza şi frica peste cei ce sunt deasupra neamurilor. Mai mult, când se întâlnesc în sfatul adunării[3], toate faptele lor sunt îndreptate spre săvârşirea răului; şi se poartă cu toţi oamenii mişeleşte şi în chip înşelător.

(8,9) *„caii lor sunt mai iuţi decât leoparzii şi mai sprinteni decât lupii de seară. Şi călăreţii lui înaintează în galop de departe, zboară ca vulturul care se repede asupra prăzii. Tot poporul acesta vine numai ca să jefuiască; privirile lui lacome caută înainte*[4]*, şi strânge prinşi de război ca nisipul."* Trimite la kiteenii care jefuiesc cu caii şi fiarele lor. Ca nişte vulturi ei vin de departe, de pe insulele mării, pentru a nimici toate neamurile; iar ei sunt de nepotolit în dogoarea furiei, a răzbunării, şi cu învârtoşată mânie[5] ei vorbesc cu toate neamurile; şi asta este ceea ce Scriptura înţelege când spune: *„spaima merge înaintea lui şi robii îi adună ca nisipul".*

10) *„îşi bate joc de regi şi râde de căpetenii"* trimite la faptul că ei îi ocărăsc pe împăraţi şi pe bărbaţii de vază, şi îi batjocoresc.

„îşi bate joc de toate întăriturile, căci îngrămădeşte în jurul lor valuri de pământ şi le cuprinde". Aceasta trimite la căpete-

Note :

[1] Vezi Introducerea la *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului.*

[2] Textul masoretic tradiţional citeşte: „numai din el însuşi îi iese dreptul şi mărirea lui". Este evident, însă, din comentariul său ulterior, că autorul nostru a construit cuvântul ebraic *se'tho,* de obicei înţeles ca „mărirea lui", ca fiind legat de verbul *hishi',* „a înşela".

[3] Aceasta este, evident, intenţionată ca o interpretare a cuvintelor -Judecata [modelul dreptăţii] lui porneşte din el".

[4] Textul tradiţional citeşte: „[sunt întorşi] spre est" [sau „uită-te drept înainte"].

[3] Toţi termenii folosiţi în ebraică pot face referire fie la temperament, fie la furtună; şi de aici pleacă şi interpretarea autorului.

niile kiteenilor care iau în derâdere întăriturile popoarelor, împresurându-le cu oşti multe pentru a le cuceri[1]. Prin frică şi groază [neamurile] cad în mâinile lor; iar ei le subjugă prin nedreptatea celor ce locuiesc acolo.

11) *„Pe urmă aprinderea se înteţeşte, întrece măsura; şi un altul[2], care se încrede în tăria lui ca în Dumnezeul lui, se face vinovat"*[3]. Aceasta trimite la căpeteniile kiteenilor. In Sfatul Adunării[4] lor ei înlocuiesc aceste căpetenii, una după alta şi fiecăreia îi vine rândul să nimicească[5].

„Altul care se încrede în tăria lui ca în Dumnezeu". Aceasta trimite la [ ] toate popoarele.

(12.13) *„Doamne, Tu ai ridicat pe poporul acesta ca să-Ţi împlineşti judecăţile Tale; Tu, Stânca mea, l-ai ridicat ca să dai prin el pedepsele Talei Ochii Tăi sunt aşa de curaţi că nu pot să vadă răul, şi nu poţi să priveşti nelegiuirea[1]. Cum ai putea privi Tu pe cei mişei, şi să taci, când cel rău mănâncă pe cel mai neprihănit decât el?*[6]*"*

Trimite la faptul că Dumnezeu nu-şi va duce poporul la pierzanie de mâna celor înrăiţi; dar va hotărî ziua judecăţii păcătoşilor în mâinile celor aleşi de El. Mai mult, prin poruncile aleşilor săi vor fi condamnaţi cei păcătoşi din neamul Său - adică, cei ce au păzit poruncile doar când au fost la ananghie. Asta este ceea ce Scriptura înţelege prin cuvintele: *„cel care s-a păstrat drept şi nu a fost pătruns de rău".* Aluzia trimite la faptul că cel ales de Dumnezeu nu a păcătuit în Vremea Fărădelegii.

13) *„Pentru ce ai privi Tu, oare, pe cei vicleni şi ai tăcea când cel nelegiuit sfâşie[1] pe unul mai drept decât el?"*

Note :

[1] Aceasta a fost gândită cu referire la metodele romane de a asedia o cetate.

[2] Lit. „acesta", pe care autorul l-a construit ca însemnând „cutare".

[3] Textul tradiţional citeşte „şi a devenit vinovat" - ebr. *Veashem.* Autorul nostru citeşte *ve-yashem,* „şi nimiceşte".

[4] Aceasta a fost gândită ca o aluzie la Senatul Roman.

[5] Aluzia este mai degrabă generală decât îndreptată spre un lucru anume, în orice caz, ar putea corespunde cu unele situaţii istorice diferite, însă în absenţa altor informaţii suplimentare, încercările de a preciza la care anume dintre ele se face aluzie ar părea premature şi zadarnice.

[6] Cuvintele profetului sunt de regulă construite diferit: *Tu, Stânca mea, l-at ridicat ca să dai prin el pedepsele Tale! Ochii Tăi sunt aşa de curaţi că nu pot sa vadă răul, şi nu poţi să priveşti nelegiuirea!*

Aceasta trimite la „casa lui Absalom"[2] şi la apropiaţii lor care au păstrat tăcerea atunci când învinuiri au fost îndreptate împotriva învăţătorului ce a tălmăcit Legea aşa cum se cuvine, şi care nu s-au ridicat împotriva bărbatului mincinos atunci când acesta a respins Tora chiar în mijlocul adunării[3].

(14,16) *„Veiface Tu omului ca peştilor mării, ca târâtoarei ce n-are stăpân?* El îi scoate pe toţi cu undiţa, îi trage în mreaja sa, îi strânge în năvodul său. De aceea se bucură şi se veseleşte. De aceea aduce jertfe mrejei sale, aduce tămâie năvodului său; căci lor le datorează partea lui cea grasă şi bucatele lui gustoase!"*

Aceasta din nou trimite la kiteeneni. Prin jafurile lor vor continua să-şi înmulţească bogăţiile asemeni unui năvod pentru peşti. Cât priveşte vorbele *„de aceea aduce jertfe mrejei sale, aduce tămîie năvodului său",* aceasta trimite la faptul că ei oferă sacrificii însemnelor lor, şi că armele lor sunt obiecte de veneraţie pentru ei.[5]

„Căci lor le datorează partea lui cea grasă şi bucatele lui gustoase!"

Trimite la faptul că ei împart tuturor nemurilor sarcini anuale de muncă forţată[6] şi tribut sub formă de hrană, prin aceasta ajungându-se la pustiirea multor ţinuturi.[7]

17) *„Oare îşi va deşerta el într-una mreaja şi va trece prin sabie[8] fără milă popoarele?".*

Note :

[1] Cuvântul ebraic [W] înseamnă atât „a înghiţi" cât şi „a distruge". Este evident că autorul 1-a înţeles în cel de-al doilea sens.

[2] Nu trebuie luat în sens literal ca referindu-se la o anumită persoană, numită Absalom. Expresia înseamnă pur şi simplu „trădătorii, precum cei alăturaţi biblicului Absalom".

[3] Vezi Introducerea.

[4] Textul tradiţional citeşte „şi care nu au nici un stăpân".

[3] Aceasta este gândită să refere la practica romanilor de a cinsti steagurile militare. Aceasta, însă, nu este definitiv atestată înainte de timpul Imperiului.

[6] Lit. „legătura lor".

Josephus ne spune *(Ant.,* XIV, 4.5) că cetatea Ierusalimului, până la capturarea ei de către Pompei în 68 d. Hr., a trebuit deseori să plătească ^ai mult de 2000 de taleri anual tribut pentru stăpânitorii străini.

Textul masoretic citeşte, „mreaja sa" (Ebr. *hermo).* Autorul nostru, prin schimbarea unei singure litere, citeşte *harbâ,* „sabia lui".

Trimite la kiteenenii care i-au nimicit pe mulţi prin sabie - tineri, bărbaţi maturi?[1], bătrâni, femei şi copii - şi nu au avut milă nici chiar faţă de fructul pântecului.

Capitolul II

(1,2) *M-am dus la locul meu de strajă, şi voi sta pe turn ca să veghez şi să văd ce are să-mi spună Domnul, şi ce-mi va răspunde la tânguirea mea.*

Domnul mi-a răspuns, şi a zis: „Scrie proorocia, şi sap-o pe table, ca să se poată citi uşor! Dumnezeu i-a spus lui Habacuc să scrie pe tăbliţe ceea ce i se arată cu privire la sfârşitul lumii, dar nu i-a arătat când se vor împlini toate acestea.

Cât priveşte *„cel care fuge s-o citească mai uşor"* trimite la învăţătorul care tălmăceşte Legea aşa cum se cuvine, căci Dumnezeu a făcut Legământul întocmai *au courant*[2], precum au spus profeţii.

3) *Căci este o proorocie, a cărei vreme este hotărâtă, se apropie de împlinire*, şi nu va minţi.* Trimite la faptul că vremea cea de pe urmă va fi amânată dincolo de ceea ce au zis profeţii, căci *„Dumnezeu înfăptuieşte într-un mod misterios".A*

„Dacă zăboveşte, aşteapt-o, căci va veni şi se va împlini negreşit".

Aceasta se adresează[5] oamenilor adevărului, oameni ce tălmăcesc Legea (Tora), care slujesc fără tăgadă Adevărului chiar dacă vremea cea de pe urmă se va lăsa aşteptată. Cu siguranţă, toate vremile hotărâte de Dumnezeu vor veni la timpul cuvenit, aşa cum El a hotărât în tainica lui înţelepciune.

Note :

[1] înţelesul cuvântului ebraic este incert.

[2] Aceasta pare singura cale de a reproduce interpretarea autorului cu privire la cuvintele, „cel care fuge, poate citi" (literal, „cel care citeşte poate fugi").

[3] Cuvântul ebraic *(YAFIaH)* este de obicei tradus prin „palpitaţii, grăbiri' sau posibil „jurăminte". Dar din comentariul ce a urmat pare că autorul 1-a asociat cu o rădăcină similară, păstrată în siriacă şi arabă, însemnând „fii slab, lent, debil".

[4] Lit. „pentru că tainele Domnului sunt menite a fi îndeplinite în moo miraculos".

[5] Literal, „aceasta face referire".

4) *„Iată, i s-a îngâmfat sufletul, nu este fără prihană în el; dar cel neprihănit va trăi prin credinţa lui.[1]"*[2] Trimite la faptul că vor cere pentru ei înşişi o îndoită izbăvire[3] pentru păcatele lor, şi nu vor fi iertaţi pentru ele.
„Dar cel neprihănit va trăi prin credinţa lui." Aceasta trimite la toţi evreii[4] care fac cunoscută Legea (Tora). în temeiul bunei lor purtări şi a credinţei lor în cel ce tălmăceşte Legea aşa cum se cuvine, Dumnezeu îi va izbăvi din casa judecăţii.
(5,6) *Ca şi cel semeţ şi bogat[5], cel aţâţător[6] nu stă liniştit; ci îşi lărgeşte gura ca locuinţa morţilor, este nesăţios[7] ca moartea[8] aşa că pe toate neamurile vrea să le strângă la el, şi toate popoarele le trage la el. Nu va fi el batjocura tuturor acestora, de râs şi de pomină? Se va zice: „Vai de cel ce adună ce nu este al lui! Până când se va împovăra cu datorii?*[9] Aceasta trimite la preotul păcătos care, când a slujit pentru prima oară, s-a bucurat de

Note :
[1] Lit. „Priveşte, sufletul său este umflat, nu adus la nivel". în ebraică, deosebirea este dintre o protuberantă şi un teren nivelat. Dar este practic imposibil de a reproduce acest efect într-o altă limbă.
[2] Versiunea regelui Iacob: „Priveşte, sufletul său ce este ridicat, nu este drept". Versiunea americană: „Priveşte, sufletul său este umflat, nu este drept". Versiunea revizuită tradiţională traduce: „Priveşte, cel al cărui suflet nu este drept, va cădea". Aceasta este evident greşit, căci pierde contrastul dintre cuvintele din ebraică în discuţie, cel care înseamnă „umflat, protuberant" şi cel care înseamnă „întindere de jos, nivel".
[3] Interpretarea este bazată pe un joc de cuvinte: termenul ce înseamnă „a înghiţi" este *'fi,* pe care autorul îl identifică cu uşurinţă cu *kfl,* „fii pereche", lucru sugerat în Is. 40.2.
[4] Ebr. *Iuda.*
[5] Ebraica (textul masoretic) are *hayayin, „via".* Printr-o mică schimbare, autorul nostru citeşte *hon,* „bogăţie".
[6] Cuvântul ebraic *yahir* este de regulă derivat dintr-o rădăcină *yhr* care înseamnă „a fi trufaş" şi este prin urmare interpretat „a deveni insolent". Dar autorul nostru ar putea la fel de bine să fi făcut o legătură între acest cuvânt şi cel din siriaca şi ebraica târzie, *hrhr,* „a fi lasciv".
Cuvântul ebraic *ynvh* este de obicei asociat cu *naveh,* „a sălăşlui", msemnând „şi nu locuieşte acasă". Dar autorul nostru îl identifică în mod clar cu omofonicul *nvh (=n'h),* „a fi frumos, a fi atrăgător". [8] Adică, iad.
Versiunea regelui Iacob: „Vai de cel ce îşi sporeşte [ceea ce] nu este al sSu! Până când? şi el se încarcă cu lut gros!" („lutul gros"apare aici în Vlrtutea unei vechi necunoaşteri a ceea ce însemna cuvântul ebraic. Acum Ştim că înseamnă „zălog(uri)").

reputaţia unui om al adevărului[1], dar care, atunci când a venit să cârmuiască în Israel, a devenit îngâmfat şi trufaş şi l-a părăsit pe Dumnezeu, trădându-i poruncile în schimbul bogăţiei; jefuind şi adunând pentru sine bogăţii ce erau râvnite de vrăjmaşii lui Dumnezeu. El a mai luat în stăpânire bunuri ce aparţineau tuturor, atrăgându-şi învinuiri. Mai mult chiar, a înfăptuit nelegiuiri, adică tot ce înseamnă ticăloşie şi necurăţie.[2]

(7,8) *Nu se vor ridica deodată cei ce te-au împrumutat?[3] Nu se vor trezi[4] asupritorii tăi, şi vei ajunge prada lor? Fiindcă ai jefuit multe neamuri, toată rămăşiţa popoarelor te va jefui, din pricina vărsării sângelui oamenilor, din pricina silniciilor făcute în ţară şi împotriva cetăţii tuturor locuitorilor ei.* Fragmentul trimite la preotul care a trădat poruncile lui Dumnezeu, şi care astfel va fi lovit de judecata Domnului. Grozăviile bolilor îl împresoară şi dau preţul faptelor sale nelegiuite în trupul său.[5]

Cât priveşte *„şi fiindcă tu ai prădat popoare fără număr, celelalte neamuri te vor prăda pe tine",* trimite la preoţii cei de pe urmă ai Ierusalimului, care vor îngrămădi pentru ei înşişi avuţii şi câştiguri prin jefuirea poporului, dar ale căror bo-

Note :

[1] Lit. „care a fost chemat pentru reînnoirea adevărului". Presupunerea că aceasta referă chiar la numele său, pe care ulterior l-a schimbat, este destul de greşită şi pierde din vedere expresia din ebraică.

[2] Vezi mai sus.

[3] Această expresie uzuală pare a fi singura cale de a reproduce efectul din ebraică, care constă în faptul că termenul pentru „creditor" derivă dintr-o rădăcină verbală care înseamnă „a mânca".

[4] Cuvântul ebraic *(yakişu),* ce se traduce de regulă prin „treaz", este cu uşurinţă construit de autorul nostru ca şi cum ar fi fost foarte apropiatul cuvânt *ya'kişu,* „înţepătură". Din nou, o expresie uzuală în engleză surprinde cel mai bine sensul pe care textul îl comportă.

[5] A. Dupont-Sommer a sugerat că se face referire la preotul păcătos Aristobulus II care a fost arestat şi închis, în cele din urmă murind otrăvit de susţinătorii lui Pompei. Dar să mori otrăvit nu înseamnă să mori de boli respingătoare, şi asta este ceea ce autorul nostru încearcă să interpreteze în citatul din Habacuc prin „muşcătură" şi „înţepătură". In afară de acest lucru, această tendinţă de a căuta aluzii istorice pare prea des utilizată; pasajele în discuţie pot vorbi despre cazuri *tipice* mai degrabă decât *reale.* Folosirea trecutului nu este împotriva acestei idei; putem să traducem, „aceasta se referă la tipul de preot păcătos care, în trecut, a fost supus la aceste suferinţe" etc. Cap. Test. Levi 5.11.

gătii şi bunuri vor trece în cele din urmă în mâinile oştirii Jciteene, adică „restului neamurilor".

8) *„Din pricina vărsărilor de sânge şi a silniciilor săvârşite împotriva ţării, împotriva cetăţii şi împotriva tuturor locuitorilor ei."*

Trimite la preotul păcătos. Datorită ticăloşiilor pe care le-a făcut celui ce a propovăduit Legea aşa cum se cuvine şi oamenilor apropiaţi lui, Dumnezeu 1-a dat în mâinile vrăjmaşilor care îl vor chinui amarnic, căci s-a purtat nedrept cu neamul său.

(9-11) *„Vai de cel ce strânge câştiguri nelegiuite pentru casa lui, ca să-şi aşeze apoi cuibul într-un loc înalt, şi să scape din mâna nenorocirii! Ruşine casei tale ţi-ai croit, nimicind o mulţime de popoare, şi împotriva ta însuţi ai păcătuit. Căci piatra din mijlocul zidului strigă, şi lemnul care leagă grinda îi răspunde."*

Aceasta trimite la [ ] şi-au pus în gând să-şi ridice casă din pietre şi căpriori furaţi.[1]

Cât priveşte „ai nimicit multe popoare şi de aceea vei ispăşi cu sufletul tău!", aceasta trimite la Casa Judecăţii unde Dumnezeu va judeca în mijlocul multor neamuri. Apoi va fi pedepsit, şi în mijlocul lor Dumnezeu îl va blestema şi-1 va condamna la focul pierzaniei.

(12,13) *„Vai de cel ce zideşte o cetate cu sânge, care întemeiază o cetate cu nelegiuire!*

Iată, când Domnul oştirilor a hotărât lucrul acesta, popoarele se ostenesc pentru foc, şi neamurile se trudesc degeaba"

Trimite la preotul mincinos care a înşelat multă lume pentru a ridica o cetate prin vărsare de sânge şi a întemeia o frăţie prin minciună[2], purtându-se trufaş şi îndemnându-i la fapte mişeleşti.[3] în cele din urmă, toată munca lor va fi în zadar, de vreme ce vor afla judecata focului pentru că au luat în râs numele Domnului.

Note :

Aici din nou referinţa pare mai degrabă a fi una *tipică,* decât *reală.* [2] H. H. Rowley *(The Zadokite Fragments and the Dead Sea Scrolls,* 1952, p. 67) face ingenioasa sugestie cum că aceasta se referă la reconstruirea cetăţii lui David din vremea lui Antiochus Epiphanes, menţionat în 1 Macabei 1-33. Preotul păcătos, consideră acesta, era Menelaus. Dar, din nou, trebuie să fim atenţi cu astfel de identificări.

Lit. „făcându-i să se obosească pe dinăuntru".

14) *Căci pământul va fi plin de cunoştinţa slavei Domnului ca fundul mării de apele cari-l acopăr.*

Trimite la faptul că atunci când Domnul le va da din nou slava dintru început [ ], falsa frăţie va fi [ ], şi apoi cunoaşterea le va fi descoperită lor, la fel de îmbelşugată ca apele mării.

15) *Vai de cel ce dă aproapelui său să bea, vai de tine care îi torni băutură spumoasă şi-l ameţeşti, ca să-i vezi goliciunea![1]*

Aceasta trimite la preotul păcătos, care s-a dus după adevăratul interpret al Legii, tocmai la casa unde acesta trăia în exil[2], spre a-l tulbura printr-o ieşire mânioasă [*hamatho]* şi care, apoi, cu prilejul sărbătorii Ispăşirii, le-a apărut în strălucire deplină pentru a-i deruta şi a-i face să fie nepregătiţi în ziua postului, ziua odihnei lor sabatice.[3]

16) *Te vei sătura de ruşine în loc de slavă; bea şi tu, şi dezveleşte-te! îţi va veni şi ţie rândul să iei paharul din dreapta Domnului, şi va veni ruşinea peste slava ta.*

Aceasta trimite la preotul a cărui neruşinare i-a pătat curăţia, pentru că nu şi-a circumcis prepuţul inimii şi a mers pe căi desfrânate pentru a-şi potoli setea nemăsurată. Cupa mâniei Domnului îl va ameţi cu totul, astfel că tot ceea ce el va izbuti va fi să se acopere [de ocară, dispreţ] şi durere.

17) *Căci silniciile făcute împotriva Libanului vor cădea asupra ta, şi pustiirile fiarelor te vor îngrozi.*

Aceasta trimite la preotul păcătos şi,înseamnă că Dumnezeu va da acestuia leacul pe care preotul cel rău 1-a dat celor aflaţi în nevoie. „Libanul" înseamnă aici Sfatul

Note :

[1] Textul tradiţional (masoretic) citeşte, „pentru a privi la goliciunea lor" *(me'orehem).* în scrierea antică ebraică, literele r şi *d* sunt deseori greu de distins, iar autorul nostru citeşte *me'odehem,* „cutremurarea lor". Oricum, cred că autorul a văzut aici un *doubk-entendre* subtil, căci *me'odehem* poate însemna şi „sărbătorile lor". Prin urmare, a interpretat textul scripturar făcând referire la o ocazie când comunitatea a fost făcută să ezite în a respecta ziua sfântă.

[2] V. Introducerea. Expresia ebraică *(ABYT GLUTO)* a fost citită diferit (vezi *ABdT GLUTO)* şi tradusă prin „dorindu-şi exilul", adică, dorind să se ducă în exil. Dincolo de acestea, totuşi, se poate observa că verbul *A-B-H* (din care ar proveni *ABdT*) înseamnă mai degrabă „a consimţi, a fi de acord cu" decât „a dori, a aspira, a ţinti".

[3] Cap. Lev. 16.31; 23.32.

Adunării[1] şi „fiarele sălbatice" înseamnă evreii ce împlinesc Legea [*Tora]*. Dumnezeu îl va nimici, chiar daca *acesta* a plănuit să-i nimicească pe cei sărmani. Cât priveşte [propoziţia] *„pentru vărsarea sângelui oamenilor, şi silniciile făcute în tară, împotriva cetăţii şi împotriva tuturor locuitorilor ei":* aici „cetatea" trimite la Ierusalim, unde preotul cel rău a săvârşit fapte mişeleşti şi a pângărit templul Domnului, în vreme ce „silniciile făcute în ţară" trimite la cetăţile evreieşti,[2] unde el a jefuit avutul celor nevoiaşi.

18) *La ce ar putea folosi un chip cioplit, pe care-l ciopleşte lucrătorul? La ce ar putea folosi un chip cioplit, care învaţă pe oameni minciuni, pentru ca lucrătorul care l-a făcut să-şi pună încrederea în el, pe când el făureşte numai nişte idoli muţi?*

Trimite la falşii idoli pe care cei păcătoşi i-au făurit ca să-i slujească şi să-i proslăvească. în ziua judecăţii, aceştia nu-i vor izbăvi.

19) *Vai de cel ce zice lemnului: ,,Scoală-te", şi unei pietre mute: ,,Trezeşte-te"! Poate ea să dea învăţătură? Iată că este împodobită cu aur şi argint, dar în ea nu este un duh care s-o însufleţească.* Aceasta trimite la [ ].

20) *Domnul însă este în Templul Lui cel sfânt. Tot pământul să tacă înaintea Lui!*

Aceasta trimite la toţi păcătoşii care s-au închinat la pietre şi la lut. în Ziua Judecăţii, Domnul îi va nimici pe toţi păcătoşii şi pe cei ce slujesc idoli mincinoşi.

Note :

[1] Numele Lebanon înseamnă „alb" (referindu-se la stâncile albe). Ideea interpretării se bazează pe faptul că membrii comunităţii se purtau în alb - aşa cum poartă samaritenii şi mandeenii de azi.

[2] Ebr. *Iuda.*

PSALMUL 37

37.8 Lasă mânia, părăseşte iuţimea; nu te supăra, căci supărarea duce numai la rău.
37.9 Fiindcă cei răi vor fi nimiciţi, iar cei ce nădăjduiesc în Domnul vor stăpâni tara.
/
37.10 încă puţină vreme, şi cel rău nu va mai fi; te vei uita la locul unde era, şi nu va mai fi.
37.11 Cei blânzi moştenesc ţara, şi au belşug de pace.
37.12 Cel rău face planuri împotriva celui neprihănit, şi scrâşneşte din dinţi împotriva lui.
37.13 Domnul râde de cel rău, căci vede că-i vine şi lui ziua.
37.14 Cei răi trag sabia şi îşi încordează arcul, ca să doboare pe cel nenorocit şi sărac, ca să junghie pe cei cu inima neprihănită.
37.15 Dar sabia lor intră în însăşi inima lor, şi li se sfărâmă arcurile.
37.16 Mai mult face puţinul celui neprihănit, decât belşugul multor răi.
37.17 Căci braţele celui rău vor fi zdrobite, dar Domnul îi sprijină pe cei neprihăniţi.
37.18 Domnul cunoaşte zilele oamenilor cinstiţi; şi moştenirea lor ţine pe vecie.
37.19 Ei nu rămân de ruşine în ziua nenorocirii, ci au de ajuns în zilele de foamete.
37.20 Dar cei răi pier, şi vrăjmaşii Domnului sunt ca cele mai frumoase păşuni: pier, pier ca fumul.
37.21 Cel rău ia cu împrumut, şi nu dă înapoi; dar cel neprihănit este milos, şi dă.
37.22 Căci cei binecuvântaţi de Domnul stăpânesc ţara, dar cei blestemaţi de El sunt nimiciţi.
37.23 Domnul întăreşte paşii omului, când îi place calea lui;
226
37.24 Dacă se întâmplă să cadă, nu este doborât de tot, căci Domnul îl apucă de mână.
37.25 Am fost tânăr, şi am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel neprihănit părăsit, nici pe urmaşii lui cerşindu-şi pâinea.
37.26 Ci el totdeauna este milos, şi dă cu împrumut; şi urmaşii lui sunt binecuvântaţi.

37.27 Depărtează-te de rău, fă binele, şi vei dăinui pe vecie.
37.28 Căci Domnul iubeşte dreptatea, şi nu părăseşte pe credincioşii Lui. Totdeauna
ei sunt sub paza Lui, dar sămânţa celor răi este nimicită.
37.29 Cei neprihăniţi vor stăpâni ţara, şi vor locui în ea pe vecie.
37.30 Gura celui neprihănit vesteşte înţelepciunea, şi limba lui trâmbiţează dreptatea.
37.31 Legea Dumnezeului său este în inima lui; şi nu i se clatină paşii.
37.32 Cel rău pândeşte pe cel neprihănit, şi caută să-1 omoare.
37.33 Dar Domnul nu-1 lasă în mâinile lui, şi nu-1 osândeşte când vine la judecată.

Comentariu la Psalmul 37

(Fragmentul A: col. 1)

(8,9) *Lasă mânia, părăseşte iuţimea; nu te supăra, căci supă părea duce numai la rău*

Fiindcă cei răi vor fi nimiciţi, iar cei ce nădăjduiesc î Domnul vor stăpâni ţara.

Aceasta trimite la cei ce se întorc la Lege [*Tora]* şi s căiesc pentru faptele lor netrebnice. Cei ce nu se vor căi vo fi nimiciţi.

Dar cei ce nădăjduiesc în Domnul - aceştia vor stăpâni ţara. Cuvântul „aceştia" trimite la comunitatea celor aleşi de Dumnezeu, cei care îndeplinesc voia Domnului.

(10) *încă puţină vreme, şi cel rău nu va mai fi; mă voi uita*[1] *la locul unde era, şi nu va mai fi.*

Trimite la toţi cei ce [trăiesc în nelegiuire].[2] La sfârşitul celor patruzeci de ani[3], ei nu vor mai fi şi astfel nici un om păcătos nu se va mai afla pe pământ.

(11) *Cei blânzi moştenesc ţara, şi au belşug de pace.* Trimite la săracii[4] ce îndură vremuri de lipsuri şi nevoi,

dar care în cele din urmă vor fi izbăviţi de toate capcanele [dorinţelor deşarte]. Trimite şi la cei smeriţi[5] şi care [îndură] tot felul de.....

Note :

[1] Textul masoretic citeşte: „Deşi te-ai uitat".

[2] Un cuvânt (Ebr. *'ose)* a fost pierdut.

[3] După tradiţia iudaică, perioada mesianică va dura timp de 40 de ani, apoi va fi urmată de Epoca Slavei.

[4] Cuvântul în ebraică este *ebyonîm,* care a inspirat teoria după care comunitatea de la Qumran era formată mai degrabă din eboniţi, decât din esenieni. Dar inferenţa nu este necesară, căci este dificil de văzut ce alt cuvânt putea fi folosit de autor cu sensul de „sărac, nevoiaş".

[5] Cuvântul în ebraică este *'aniyîm,* şi este interesant de observat că în dialectul aramaic al creştinilor palestinieni de început, termenul este folo-228

(Fragmentul B)

(14,15) *Cei răi trag sabia şi îşi încordează arcul, ca să doboare pe cel nenorocit şi sărac, ca să junghie pe cei cu inima neprihănită.*
Dar sabia lor intră în însăşi inima lor, şi li se sfărâmă arcurile.
Trimite la păcătoşii Efraim şi Mânase[5] care caută să se împotrivească[1] preotului şi celor din sfatul său atunci când le soseşte vremea judecăţii. Dumnezeu îi va izbăvi pe aceştia din urmă din mâinile lor şi apoi îi va încredinţa pe Efraim şi Mânase mâniei celor răi, pentru a fi judecaţi.[2]
* * *
(18, 19) *Domnul cunoaşte zilele oamenilor cinstiţi; şi moştenirea lor ţine pe vecie.*
Ei nu vor suferi[3] în ziua nenorocirii, ci au de ajuns în zilele de foamete.
Trimite la cei fără prihană şi la aleşii comunităţii lui Dumnezeu care în cele din urmă se vor întoarce din sălbăticie[4] şi vor trăi în pace[5] pentru o mie de neamuri[6]. Ţara va fi a lor, iar neamul lor va dăinui în veci[7].
(20) *Dar cei răi pier, şi vrăjmaşii Domnului sunt ca cele mai frumoase păşune: pier, pier ca fumul.*
sit cu sensul de „ascetic". Autorul, a cărui limbă maternă era aramaica, probabil că se gândea la acest lucru.
[5°] Interpretarea este inspirată de Ps. 7.9.: „Copii Efraimului erau ca arcaşii ce se pregăteau să ţintească". Referinţa trimite la samariteni; vezi şi *Comentariu la Cartea lui Naum.*

Note :
[1] Lit. „a ridica mâna împotriva".
[2] Lit. „pentru judecată".
[3] Cuvântul ebraic înseamnă de regulă „a fi ruşinat", dar în aramaica (şi în arabă) are sensul de „a avea ghinion" sau chiar „a fi bolnav", iar comentariul ce urmează arată că şi autorul a înţeles în acest sens (Actualul citat din Scriptură lipseşte în manuscris; a fost scris în nota din coloana precedentă, acum pierdută).
[4] Trebuie înţeles atât metaforic cât şi literal; vezi Introducerea.
[5] Reconstituind *beyesh*[*a'*] mai degrabă decât *beyosh*[*er*\, care este sugerat de Allegro. Cf. Ier. 23.6.
[6] Pentru îndeplinirea făgăduielii din Scripturi, Deut. 7.9. [7]*Cf.* Ge. 12.7; 15.8; 17.7-8; 2.13; Deut. 1.8.
Asta înseamnă că Dumnezeu nu îi va părăsi atunci când vor fi înfometaţi în

vreme de restrişte; în timp ce păcătoşii 1 adică toţi cei ce nu ascultă de porunci - vor pieri de foame şi boală.
Dar cei ce-l iubesc^ pe Domnul vor fi asemeni lui care este slava turmei sale.[2]
Trimite la comunitatea celor aleşi de Dumnezeu, care vor ajunge căpetenii ale poporului lui Dumnezeu asemeni [berbecilor][3] asupra oilor lor.
Ei se vor risipi unul după altul precum fumul.[4]
Trimite la prinţii necredincioşi care au prigonit poporul sfânt al Domnului. Ei vor pieri precum fumul [în vânt].
(21,22) *Cel rău ia cu împrumut, şi nu dă înapoi; dar cel neprihănit este milos, şi dă.*
Căci cei binecuvântaţi de Domnul stăpânesc ţara, dar cei blestemaţi de El sunt nimiciţi.
Trimite la adunarea celor săraci, cei care şi-au pus bunurile în slujba comunităţii. Aceştia vor moşteni „muntele cel mai înalt al Israelului",[5] şi vor încânta prin sfinţenie. Dar în ce-i priveşte pe cei „blestemaţi", care trebuie „nimiciţi"-trimite la acei tirani printre neamuri ce s-au purtat mişeleşte împotriva Israelului. Ei vor fi îndepărtaţi şi nimiciţi pe veci.
(23, 24) *Domnul întăreşte paşii omului*[6]*, când îi place calea lui; dacă se întîmplă să cadă, nu este doborât de tot, căci Domnul îl apucă de mână.*

Note :
[1] Textul masoretic şi toate versiunile antice citesc: „Dar duşmanii Domnului", în ebraică există o diferenţă doar de o singura literă.
[2] RSV: „Duşmanii Domnului sunt precum slava păşunilor", adică, precum iarba ce se usucă repede. Dar cuvântul în ebraică traduce prin „păşuni" (vezi *karâm),* însă dacă e derivat dintr-o rădăcină verbală, diferită, poate însemna „miei" şi acesta este şi sensul pe care interpreţii evrei l-au luat în considerare (adevăratul sens este în orice caz obscur, fiind sugerate diferite interpretări).
[3] Textul este defectuos şi citeşte simplu „[ ] oaie"; adaug „berbeci" (Ebr. *ele)* pentru înţeles.
[4] Textul tradiţional citeşte, printr-o vocalizare diferită a aceloraşi consoane, „ei vor pieri precum fumul".
[5] Expresia este împrumutată din Ez. 17.23.
[6] De obicei interpretat „încântat", dar cuvântul este de asemenea folosit cu sensul de „a fi preocupat" şi e clar că autorul cu acest sens 1-a folosit.

Trimite la preot, cel care tălmăceşte Legea aşa cum se cuvine[1] [şi care întodeauna a sfătuit membrii comunităţii potrivit poruncilor lui Dumnezeu], aşa încât aceştia au înfăptuit întru Domnul o frăţie[2] a adevărului, având o temelie trainică.

(25, 26) *Am fost tânăr, şi am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel neprihănit părăsit, nici pe urmaşii lui cerşindu-şi pâinea.*

Ci el totdeauna este milos, şi dă cu împrumut; şi urmaşii lui sunt binecuvântaţi.

*** * ***

(Fragmentul C)

(32,33) *Cel rău pândeşte pe cel neprihănit, şi caută să-l omoare.Dar Domnul nu-l lasă în manile lui, şi nu-l osândeşte când vine la judecată.*

Trimite la preotul păcătos care a ridicat mâna împotriva celui ce a propovăduit Legea după dreptate, pentru a-1 osândi la moarte şi pentru a pune capăt Legământului şi Legii [*Tora]*. Cu toate acestea, deşi 1-a prigonit, Domnul [nu-l va da pe mâinile lui] şi nu-l va lăsa să fie osândit, sau [ ]. El îl va răsplăti pe omul acela dându-1 în mâinile celor răi, ca să-l judece.[3]

Note :

[1] Expresia se traduce de regulă prin „învăţătorul Dreptăţii".

[2] Cuvântul ce se traduce prin „frăţie" înseamnă, în siriacă, „biserică". Este deosebit de interesant în a-1 găsi aici asociat cu verbul „a clădi", pentru că această utilizare - străină Vechiului Testament - trimite la „ridicarea bisericii" din Noul Testament. într-adevăr, dacă cineva doreşte să dea frâu liber imaginaţiei, poate presupune că fraza păstrată defectuos vorbeşte de fapt de „ridicarea unei biserici (frăţii) pe o temelie", căci verbul »a pune pe o temelie", sugerat aici, este de fapt folosit în Ps. 40.3 (2), cu sensul de a „întemeia pe o piatră". în acest caz, am avea aici o paralelă clară între faimoasele cuvinte ale lui Iisus şi Petru (Mat. 16.18).

[3] Referinţa poate fi tipică, nu specifică. Este, prin urmare, neindicat a se căuta o identificare precisă.

CacuJuj de Apoi

Căci aceasta va fi o vreme de strâmtorare, cum n-a mai fost de când sunt neamurile şi până la vremea aceasta. Dar în vremea aceea, poporul tău va fi mântuit, şi anume oricine va fi găsit scris în carte.
Daniel 12.1.

INTRODUCERE

Din timpuri imemoriale, exista obiceiul în multe părţi ale lumii de a se sărbători începutul unui An Nou sau al unui nou anotimp printr-o luptă pantomimică în care noul învinge vechiul, fertilitatea învinge seceta, vara ia locul iernii, viaţa învinge moartea. Urme ale acestui ritual primitiv supravieţuiesc şi astăzi în piesele actorilor de pantomimă europeni, jucate la date calendaristice cruciale (de ex. mijlocul verii) şi care ilustrează conflictul anotimpurilor sau triumful viteazului „Sfânt Gheorghe" asupra unui teribil dragon ce ameninţă să înghită pământul.

In străvechiul Babilon, un element esenţial al ritualului de Anul Nou era recitarea (poate şi punerea în scenă) unui mit relatând victoria lui Marduk, protectorul cetăţii, asupra lui Tiamat, o fiinţă draconică ce urmărea să discrediteze autoritatea zeilor. In Canaan, o poveste similară ilustrând înfrângerea lui Yam, zeul apelor, şi a lui Mot, zeul morţii, de către Baal, patronul fertilităţii, este păstrată pe tăbliţe de lut din sec. al XlV-lea î.H., descoperite, în 1929, la Ras Shamra pe coasta de nord a Siriei; şi este posibil ca această poveste să fi fost citită la festivalul venirii Noului An, celebrat la vremea când încep seceta şi ploile timpurii. Mai mult, vestigii ale unui mit similar, în care Yahweh (lehova) este ilustrat ca învingător al Leviatanului într-o încleştare primordială, pot fi, de asemenea, găsite în diferitele pasaje poetice ale Vechiului Testament (Ps. 74.13-14; Iov 9.13; 26.12-13).

Ceea ce este considerat necesar pentru a restaura ordinea lumii de la an la an este considerat necesar *afortiori* pentru a aduce în Noua Eră ce va urma prezentei Ere a Nelegiuirii. Lupta anotimpurilor ajunge astfel să fie transformată în eshatologie - adică în imaginea standard a lucrurilor de pe urmă. în folclorul iudaic, cum găsim în numeroase trimiteri din literatura pseudoepigrafică şi din Talmud, adversarii Domnului din acest conflict final au fost identificaţi nu atât cu puteri demonice sau cosmice, cât mai degrabă cu păcătoşii aflaţi printre oameni - cei răi şi nesupuşi care îl serveau pe Prinţul întunericului (Belial) şi alcătuiau armata sa. In conformitate cu o profeţie renumită din Cartea lui Ezechiel (Cap. 38-39), aceşti combatanţi mundani au fost identificaţi pe

rând în special cu „copiii lui Gog şi Magog" - iniţial, oameni veniţi din nord, „din fundul miazănoaptei" dar acum priviţi într-un sens pur metaforic, ca simbol al tuturor celor care l-au negat p$_e$ Dumnezeul lui Israel şi i-au oprimat pe aleşii Săi. Mai mult, în acord cu ceea ce profetul Zaharia a propovăduit (14.3-5), Domnul însuşi va veni cu legiunile sfinte şi va lupta pentru binele poporului Său.

Războiul împotriva lui Gog şi Magog a constituit complementul mult mai militant la acel proces de renaştere interioară şi căinţă ce trebuia să asigure venirea împărăţiei Domnului pe pământ. Dacă însuşi Israelul ar putea să-şi asigure continuitatea şi restaurarea bogăţiilor sale printr-o întoarcere sinceră către Lege şi Legământ, era, cu toate acestea, esenţial ca cei păcătoşi să fie în cele din urmă ireversibil nimiciţi.

Pentru cei care credeau că Veacul de Apoi venise într-adevăr, pregătirile pentru acest război era o problemă iminentă şi urgentă. Ei trebuiau să aibă un plan detaliat de luptă. *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului* (înscris pe unul dintre manuscrisele găsite de copii beduini în 1947) constituie un asemenea plan - un fel de manual pentru îndrumarea Comunităţii la „Armaghedon".

Acest document este departe de a fi o elucubraţie fantezistă, apărută din senin. Dimpotrivă, după cum a observat gen.Yigael Yadin, acest război corespunde, în mare, standardelor romane cu privire la organizare militară, proceduri şi strategie. Câteva exemple (descrise din observaţiile independente ale prezentului autor) ar trebui să fie suficiente:

1) Trupele trebuie organizate în trei linii [viii, 6]; acesta este acel *triplex acies* al romanilor (Sallust, *Jugurtha,* 49).

2) Soldaţii care iniţiază atacul trebuie să lanseze suliţe de *şapte* ori în rândurile inamice (vi, 1); aceasta trimite la faptul că veliţii *(velites)* din liniile frontului armatei romane erau înarmaţi cu şapte suliţe (Livy, xxiv, 34).

3) Atacul trebuie lansat în acompaniamentul unor sunete de război destinate să trezească spaima în inamic, (viii, 9-10); aceeaşi practică era obişnuită şi printre romani (Caesar, *Bell.Civ.,* iii, 92, Livy, vii, 36; Sallust, *Catilina,* 60).

4) Marele Preot avea rolul de a sfătui trupele înainte de a intra în luptă şi se adresa combatanţilor numindu-i „războinici" [xii/ 10]; aceasta este o simplă adaptare pentru *allocutio* dată de un

general roman. El, de asemenea, trebuia să-i numească pe aceştia *tnilites;* când Cezar s-a adresat la un moment dat acestora ₙtimindu-i *auirites,* a produs indignare (Suetonius, *Caes.,* 70; Dio, xlii, 53).
5) „Trâmbiţele adunării" corespund la romani cu *tuba concionis;*
6) Inscripţiile de pe steaguri sunt în acord cu rânduielile romane (Veget., ii, 13), deşi adaptate cu iscusinţă conform frazei biblice „în numele Domnului nostru ne vom pregăti steagurile" (Ps. 20.6).
Nu putem preciza încă perioada în care a fost scris acest document. Un indiciu cu privirea la datarea lui a fost recunoscut de unii savanţi în faptul că doi dintre principalii duşmani ai Israelului sunt identificaţi drept „kiteenii din Asiria" şi „kiteenii din Egipt". De vreme ce termenul biblic „kiteeni" - la origine referindu-se la locuitorii din Kition, în Cipru - a fost folosit în literatura elenă iudaică pentru a desemna pe macedonenii din imperiul alexandrin, s-a presupus că acesta se referă la Seleucizii din Siria şi la Ptolemeii din Egipt, ceea ce ar însemna - în cuvintele editorului iniţial, regretatul profesor E. L. Sukenik - că aceste manuscrise au fost compuse după împărţirea imperiului alexandrin între Diadohi. Aceasta, însă, nu este o inferenţă sigură. Asiria şi Egiptul erau, dincolo de toate, duşmanii obişnuiţi ai Israelului, şi prăbuşirea lor a fost prevăzută de profeţiile Vechiului Testament cu privire la Veacul de Apoi, în vreme ce termenul „kiteeni" a ajuns în timp să-şi piardă orice semnificaţie şi să fie folosit - precum „hun" sau „tătar" - pentru a-i indica pe barbari în general. Ca urmare, referinţa la „kiteenii" din Asiria şi Egipt e posibil să fi fost făcută - ca şi cea care trimite la moabiţi, edomiţi, amoniţi şi filisteni [i, 1-2] - mai degrabă din respect faţă de tradiţie.
Războiul împotriva lui Gog şi Magog va marca sfârşitul prezentului Veac al Fărădelegii, dar nu şi sfârşitul lumii. Va dura patruzeci de ani - perioadă aşa-numită a „travaliului mesianic"- şi va netezi calea pentru „Veacul îngăduinţei (divine)". Şi aceasta a avut nevoie de un plan propriu, şi o mică parte din acest plan este Păstrat în ceea ce în general s-a numit *Cele două coloane fragment.*
Acest document controversat, găsit în aceeaşi peşteră cu manuscrisele principale, este într-adevăr un „Manual de Disciplină

pentru viitoarea Frăţie reînnoită a Israelului". A trezit un interes special pentru că descrie protocolul unui ospăţ frecventat de „Mesia". Aceasta a dus la credinţa că este vorba de Ospăţul Mesianic (cu trupul Leviatanului) deseori descris în literatura rabinică şi că, de asemenea, prefigurează, deşi într-un grad limitat, Euharistia creştină.

Însă, ideea este că termenul „Mesia" - sau mai precis „Mesia lui Israel" - nu înseamnă mai mult decât „rege uns". Acest text, aşa cum am spus, priveşte administrarea comunităţii ideale a Israelului. După descrierea regulilor referitoare la educaţie, eligibilitatea pentru posturile publice şi serviciul militar, autorul ridică problema funcţiei şi ierarhiei. Marele Preot, afirmă el, trebuie să ocupe poziţia supremă şi să fie superior oricărui om de rând. El dă un exemplu pertinent. Dacă, spune acesta, regele uns (descris în mod expres ca „Mesia [unsul] Israelului", în contrast explicit cu „Mesia Aaronului", adică, Marele Preot) va participa la un ospăţ în comun, Marele Preot trebuie să aibă întâietatea şi privilegiul de a rosti Binecuvântarea înainte de Ospăţ. Mai mult, pentru a fi şi mai clară ideea, autorul scoate în evidenţă faptul că această regulă trebuie ţinută chiar şi la întâlniri mai restrânse, unde ar putea fi chiar şi zece persoane - minimul cvorumului [*minyan]* religios în legea tradiţională iudaică!

Interpretarea conform căreia acest document face referire la o „Cină a Domnului" a fost susţinută de o îndrăzneaţă dar nefericită conjunctură, în care un pasaj neclar şi deteriorat al textului este citit: „Când Dumnezeu zămisleşte pe Mesia, el [adică, Mesia] trebuie să intre cu ei". Se poate indica mai departe că termenul crucial, „Dumnezeu", este aici o simplă restaurare arbitrară, iar cuvântul tradus prin „zămisleşte" *(YW[LI]D)* trebuie mai degrabă citit „este prezent" *(YW['']D),* iar cel tradus prin „el trebuie să intre" înseamnă probabil „el trebuie să vină" şi aparţine următoarei propoziţii. Ceea ce se spune de fapt este: „dacă cel uns (regele, adică, [*hmlk] hmşih)* se întâmplă să fie prezent *(yw['']d)* lângă aceştia, preotul, drept conducător al întregii frăţii a Israelului trebuie (cu toate acestea) să vină... şi să-şi ia locul (primul)".

O completare la aceste texte importante referitoare la „Veacul de Apoi" este oferită de două mici fragmente numite aici *Noul Legământ* şi *Judecata de Apoi.*

Primul, evident, face parte din expunerea omiletică a faimoasei profeţii din Ier. 31.31- 33: *Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face* $_{u\ cas}$*a lui Israel şi cu casa lui Iuda un legământ nou.*
Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinţii lor, în ziua când i-atn luat de mână, să-i scot din ţara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soţ asupra lor, zice Domnul.
Ci iată legământul, pe care-l voi face cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor; şi Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu.
Ultimul poate ar fi cel mai bine explicat ca parte dintr-o „predică" sau discurs [ebr. *deraşah]* bazat pe un lanţ de similitudini vizând Judecata de Apoi.

RĂZBOIUL FIILOR LUMINII ÎMPOTRIVA FIILOR ÎNTUNERICULUI

[*Prolog] (i, 1-17)*

Prima luptă a fiilor luminii împotriva fiilor întunericului - adică, împotriva oştirii lui Belial - va fi un atac asupra oştirilor edomiţilor, moabiţilor, amoniţilor, filistenilor, asupra kiteenilor din Asiria şi împotriva călcătorilor Legământului care le-au dat ajutor. Când fiii luminii, care acum sunt în exil, se vor întoarce din „pustia neamurilor", aşezându-şi tabăra în deşertul Ierusalimului, copiii lui Levi, Iuda şi Beni-amin vor purta război împotriva tuturor acestor neamuri.

După acest război, ei vor năvăli asupra [regelui] kiteenilor din Egipt. La scurtă vreme, ei vor porni război împotriva regilor din nord, fiind porniţi în mânia lor să-şi nimicească vrăjmaşii şi să le ia puterea[2]. Aceasta va fi vremea mântuirii pentru poporul lui Dumnezeu, timpul hărăzit ca cei ce au mers întru Domnul să stăpânească acum, în vreme ce aceia care s-au înţeles cu Belial să fie osândiţi la moarte. Mari nenorociri se vor năpusti asupra fiilor lui Iafet[3]: Asiria va cădea fără ca rumeni să o poată ajuta, iar stăpânirea kiteenilor va pieri. Cei păcătoşi vor fi umiliţi şi zdrobiţi şi dintre fiii întunericului nu va mai rămâne nimeni.

[Licăriri de lumină] vor străluci de la un capăt la celălalt al lumii, crescând în luminozitate până ce Veacul întune-

Note :

[1] întrucât coloanele xv-xiv repetă în mare ceea ce s-a spus înainte, este evident că prezentul text al acestui document reprezintă într-adevăr o compilaţie a două texte revăzute. Aici sunt diferenţiate prin A şi B.

[2] Lit. „să le taie cornul". Pentru o expresie similară, cf. PI. 2.3.

[3] Adică, grecii şi aliaţii acestora; Ge. 10.25-5.

ticului va lua sfârşit[1]. Apoi, în Veacul Domnului, măreţia sa va aduce lumină [întru vecie][2], şi Fiilor Lurninii le va da pace ci binecuvântări, bucurie şi zile fără de sfârşit.
în ziua căderii kiteenilor, luptă aprigă şi vărsare de sânge va fi dinaintea Domnului lui Israel, căci aceasta e ziua hărăzită de El pentru cea de pe urmă luptă împotriva Fiilor întunericului. Iar puterile cereşti se vor alătura oştilor oamenilor, Fiii Luminii luptând împotriva Fiilor întunericului cu adevărată putere dumnezeiască, în mijlocul strigătelor de război ale zeilor şi oamenilor, în ziua prăpădului. Va fi într-adevăr „o zi de [ ] necaz"[3] pentru „poporul răscumpărat al lui Dumnezeu", dar, spre deosebire de necazurile lor trecute, acesta se va sfârşi degrabă cu o răscumpărare ce va dăinui veşnic.
Când aceştia vor purta lupta cu kiteenii, [în mijlocul luptei] şi vărsării de sânge, Fiii Luminii vor avea sorţi de izbândă de trei ori pentru a nimici puterile vrăjmaşe, însă tot de trei ori vor fi puşi pe fugă de ostile lui Belial. Atunci, detaşamentele de pedestraşi vor fi cuprinse de frică, însă puterea lui Dumnezeu le va întări inimile şi la cel de-al şaptelea atac mâna Domnului va birui până la urmă [oştirea Satanei. Căci Domnul va chema laolaltă] pe toţi îngerii şi pe toţi bărbaţii [care au păzit poruncile Sale] [ ] El va apărea [în mijlocul] Fiinţelor Sfinte[4] şi va da ajutor [ ], şi va face ca adevărul [să lumineze], aducând blestem asupra Fiilor întunericului [ ] şi ei se vor da prinşi.....
[*Despre slujbele religioase în vreme de război] (ii, 1-6)*
[ ] părinţi ai comunităţii, cincizeci şi doi în total.[5] După Marele Preot şi reprezentantul acestuia, ei vor rândui aşe-

Note :
[1] *A treia carte a oracolelor sibiline* (334-40) - o lucrare iudaică fundamentală, scrisă în jur de 140 î.Hr. - prezice căderea unei comete înainte de marele dezastru.
[2] Cap. Is. 60.20.
[3] Ier. 30.7.
[4] Reconstituit după Zah.14.3, 5: „Ci Domnul Se va arăta, şi va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei... Şi atunci va veni Domnul, Dumnezeul meu, şi toţi sfinţii împreună cu El!"
Adică, pentru săptămânile din an.

zarea altor doisprezece înalţi preoţi, pentru a sluji neînceta în faţa Domnului. în plus, douăzeci şi şase dintre mai-mar comunităţii[1] vor fi puşi să slujească în slujbele ce le-au fos rânduite; şi după ei vor fi doisprezece mari leviţi, unu pentru fiecare trib, pentru a sluji neîncetat. Cei însărcinaţi c slujba vor sluji cu schimbul, iar lor li se vor supune căp teniile triburilor şi părinţii comunităţii ce stau fără încetar în faţa templului.

Mai-marii puşi să slujească o vor face, în afara înda toririlor lor, şi cu prilejul sărbătorilor, al noii luni, la sabatu şi în zilele rânduite lor. Vârsta lor va fi de cincizeci de a şi chiar mai mult.[2] Rostul lor va fi să ia aminte la jertfe şi 1 arderi-de-tot, să pună tămâie „plăcut mirositoare Domnului" să săvârşească rituri de ispăşire dinaintea întregii comunită, a lui Dumnezeu, şi să cureţe cenuşa unsuroasă ce stă dinainte Lui pe „masa slavei".

[*Despre chemarea la arme] (ii, 6-9)*

Totuşi, aceste rânduieli sunt necesare doar pentru anul de pace. Pentru cei treizeci şi trei de ani de război rămaşi[3], mai-marii comunităţii şi toate căpeteniile familiilor vor alege oşteni din mai multe neamuri. Ei trebuie aleşi în fiecare an din toate triburile lui Israel potrivit hotărârilor pentru război.[4] Doar în anul de pace nu va mai fi nici un fel de recrutare, căci acesta este un an sabatic, de odihnă pentru Israel.

[*Despre succesiunea campaniilor] (ii,9-14)*

Din cei treizeci şi cinci de ani de război, primii şase s pentru adunarea oştirii, toată comunitatea luând parte 1

Note :

[1] Aici diferă de uzanţa evreiască normală, care recunoaşte doar douăzeci şi patru de oficiali.

[2] Potrivit Num. 1.3, vârsta minimă pentru serviciul militar era de dou" zeci de ani; în sistemul roman era şaptesprezece. în *Manualul de Discipli' pentru viitoarea Frăţie a Israelului,* douăzeci este socotită vârsta majoratului-

[3] Războiul va dura patruzeci de ani. Eliberarea de îndatoririle de război va fi la fiecare şapte ani, şi va dura de fiecare dată un an.

[4] Cap. Num. 1.3-4.

aceasta. Pentru cei douăzeci şi nouă de ani rămaşi, războiul va fi purtat în mai rnulte campanii separate.
în primul an, [ostile] vor lupta în Mesopotamia; în cel de-al doilea, împotriva lidienilor; în cel de-al treilea, împotriva restului Siriei, împotriva lui Uţ, Hui, Togar şi Maş,[1] care se află de-a lungul Eufratului; în cel de-al patrulea şi al cincilea an, împotriva lui Arpacşad;[2] în timpul celui de-al şaselea şi al şaptelea an, împotriva tuturor asirienilor, persanilor şi răsăritenilor până la Marele Deşert; în cel de-al optulea an, împotriva Elamului; în cel de-al nouălea an, împotriva fiilor lui Ismael şi Ketura[3].
Pentru următorii zece ani, lupta va fi dusă împotriva hamiţilor[4], oriunde aceştia îşi vor avea sălaşul; şi pentru anii rămaşi, vor lupta împotriva tuturor [ ] oriunde li s-ar afla aşezările.
* * *
[*Cu privire la dispoziţiile luptei şi trâmbiţele oştii la vremea când porţile războiului sunt deschise pentru înaintarea trupelor pedestre, şi cu privire la trâmbiţele ce dau semnalul primului atac, urmăririi după înfrângerea duşmanului şi retragerii] (iii, 1-11)*
Pe trâmbiţele de adunare a întregii Frăţii, ei trebuie să scrie: *Vitejii lui Dumnezeu.*[5]
Pe trâmbiţele de adunare a căpeteniilor, vor scrie: *Prinţii Domnului.*
Pe trâmbiţele de înrolare, vor scrie: *Oştirea Domnului.*
Pe trâmbiţele mai-marilor, vor scrie: *Căpeteniile adunării familiilor.*
Când se vor strânge la cortul sfatului, vor scrie: *Legile*[6] *lui Dumnezeu pentru Sfânta Adunare.*
Note :
[1] Adică, copiii lui Aram (Siria), menţionaţi în Ge. 10.23 *(Togar* este o eroare pentru *Gether* a textului scripturar).
[2] Cap. Ge. 10.23.
[3] Adică, Arabia de Sud; Cap. Ge. 25.1-5.
[4] Cap. Ge. 10.6-20.
[3] Cuvântul ebraic pentru „încorporat" are aceeaşi rădăcină ca cel pentru «adunare". Pentru sensul militar, Cap. Is. 13.3 etc.
[6] în ebraică, cuvântul tradus prin „legi" (vezi, *te'udoth)* seamănă cu cel ce se poate traduce prin „întâlnire" (vezi, *mo'ed).*

Pe trâmbiţele taberelor vor scrie: *Pacea lui Dumnezeu să fie în rândurile celor sfinţi.*
Pe trâmbiţele mişcărilor [de trupe], vor scrie: *Puterea lui Dumnezeu poate să împrăştie duşmanii şi să-i pună pe fugă pe toţi cei urăsc cele drepte. Şi răsplăteşte pe cei credincioşi* [*care îl iubesc pe Domnul dar răzbunându-se]*[1] *pe cei ce-l urăsc pe Dumnezeu.*
Pe trâmbiţele de conducere a luptei vor scrie: *Oştirile Domnului pot aduce răzbunare asupra Fiilor întunericului.*
Pe trâmbiţele de adunare a pedestrimii, când porţile războiului sunt deschise pentru ca acestea să se îndrepte spre vrăjmaş, vor scrie: *Sunetele trâmbiţelor*[2] *să se audă în Vremea lui Dumnezeu.*
Pe trâmbiţele de măcel[3], vor scrie: *Puterea Domnului în luptă poate să nimicească toată minciuna ucigaşilor.*
Pe trâmbiţele de învăluire, vor scrie: *Puterile tainice* ale Domnului pot nimici fărădelegea.*
Pe trâmbiţele de urmărire, vor scrie: *Domnul i-a lovit pe toţi copiii întunericului. Nu-şi va întoarce mânia de la aceştia până ce nu-i va nimici.*
Şi când se vor întoarce de la război pentru a se alătura grosului oştirii, vor scrie pe trâmbiţele de chemare: *Domnul i-a adunat.*[5]
Şi pe trâmbiţele ce sună pentru întoarcerea de la luptă în sânul comunităţii Israelului, vor scrie: *Bucuria Domnului la venirea păcii.*[6]
[*Ordinea steagurilor întregii comunităţi atunci când sunt înrolate] (iii, 12-iv, 2)*
Pe marele steag ce merge înaintea întregii oştiri [lit. „oameni"] ei trebuie să scrie *Poporul lui Dumnezeu,* împreună

Note :
[1] Aceste cuvinte au fost, evident, pierdute din text.
[2] Un joc al expresiei biblice, „aducerea aminte a trâmbiţelor"; Lev. 23.24; Cap. Num. 10.10.
[3] Lit., „despre ucidere", adică, pentru darea semnalului de luptă.
[4] Lit. „misterele". Ideea este sugerată, desigur, de menţionarea *ambuscadei.*
[5] Adică, retragerea (trupelor).
[6] Sau: la fericita reîntoarcere. Un joc de cuvinte cu privire la numele *Ierusalim,* echivalentul în ebraică pentru „pace" fiind *shalom.*

cu numele Israel şi Aaron, şi [cu numele] celor douăsprezece triburi ale lui Israel.

Pe steagul căpeteniilor de oaste ale celor trei triburi (Levi, Iuda, Beniamin), trebuie să scrie: [ ]

Pe steagul fiecărui trib în parte, trebuie să scrie: *Flamura Domnului,* împreună cu numele căpeteniei [ ], numele căpeteniei celor zece mii şi a celor [ ].

Pe steagul Merariţilor[1], ei trebuie să scrie: *Ofrandă Domnului*[2]*,* împreună cu numele căpeteniilor merariţilor şi a celor ce conduc miile. Pe steagurile celor o mie, trebuie să scrie: *Mânia Domnului s-a pogorât*[3] *asupra lui Belial şi împotriva tuturor celor care i-au întors spatele, până ce îi va nimici,* împreună cu numele căpeteniei [cetelor] de câte o mie şi de câte o sută.

Pe steagurile [cetelor] de câte o sută, ei vor scrie: *De la Dumnezeu*[4] *vine puterea războiului împotriva celor păcătoşi,* împreună cu numele căpeteniilor [cetelor] de câte o sută şi de câte zece.

Pe steagurile [cetelor] de câte cincizeci vor scrie: *S-a sfârşit vremea celor făţarnici prin măreţele fapte ale Domnului*[5]*,* împreună cu numele căpeteniilor [cetelor] de câte cincizeci şi de câte zece.

Iar pe steagurile [cetelor] de câte zece vor scrie: *„Imnurile de laudă aduse Domnului pe harpa cu zece coarde",* împreună cu numele căpeteniei celor zece şi ale celor nouă bărbaţi aflaţi sub comanda sa.

Când vor merge la luptă, vor trebui să scrie pe câteva dintre steagurile lor: *Adevărul Domnului, Dreptatea Domnului,*

Note :

[1] Merari era un fiu al lui Levi (Ex. 6.16,19). Potrivit legendei rabinice, fiii lui Merari erau însărcinaţi cu transportul Tablelor, când Israelul rătăcea în pustie (Cap. L. Ginzeng, *Legends of the Jews,* voi. iv. [1911], p. 194). în acord cu această tradiţie, „Merari" ar putea denota trupele artileriei.

[2] Un joc brut de cuvinte cu privire la numele lui Merari, în ebraică echivalentul pentru „ofrande" fiind *terumah.* Dacă ultimele două silabe ar fi citite de la coadă la cap (în ebraică), ar trimite la primele două din Merari!

[3] Din nou un joc de cuvinte: „mii" este *elef;* mânia Domnului este *afel.*

[4] Alt joc de cuvinte: „sute" este *meah;* „din" este *meeth.*

[5] Anumite litere din motto, când sunt combinate, duc la cuvântul ebraic "Cincizeci". Am încercat să reproduc' aceasta în traducere.

Slava Domnului, Judecata Domnului şi apoi numele fiecărei tabere. Şi când se vor apropia de câmpul luptă, ei vor scrie pe steagurile lor: *Mâna dreaptă a Domnului, Câmpul de luptă al Domnului, Ucigaş al Domnului.* Apoi numele lor.[1]

Când se vor întoarce de la război, ei vor scrie pe steaguri: *Măreţia Domnului, Mărirea Domnului, Rugile Domnului, Slava Domnului,* împreună cu numele lor.

[*Ordinea steagurilor adunării]*

Când merg la luptă, ei trebuie să scrie pe primul steag: *„Comunitatea lui Dumnezeu";* pe cel de-al doilea: *„Taberele Domnului";* pe cel de-al treilea: *„Triburile lui Dumnezeu";* pe cel de-al patrulea: *„Familiile Domnului";* pe cel de-al cincilea: *„Campaniile Domnului";* pe cel de-al şaselea steag: *„Trupele Domnului";* pe al şaptelea: *„Recruţii Domnului",* pe al optulea: *„Oştirile Domnului",* apoi să scrie numele şi rangul fiecăruia.

Când se vor apropia de luptă, vor scrie pe steagurile lor: *„Războiul Domnului, Răzbunarea Domnului, Duşmănia lui Dumnezeu, Izbăvirea Domnului, Tăria Domnului, Răsplata Domnului, Măreţia Domnului, Nimicirea prin Domnul a tuturor neamurilor netrebnice",* împreună cu numele lor.

Când se vor întoarce de la război, vor scrie pe steaguri: *„Izbăvirea Domnului, Biruinţa Domnului, Nădejdea Domnului, Ruga Domnului, Mulţumire adusă Domnului, Slavă lui Dumnezeu, Pacea Domnului".*

(Urmează un pasaj fragmentar ce dă seamă de mărimea steagurilor).

[ ] Pe [steagul?] căpeteniei întregii comunităţi ei trebuie să scrie numele ei, numele lui Israel şi al lui Aaron, numele celor douăsprezece triburi ale lui Israel şi numele celor douăsprezece căpetenii ale celor douăsprezece triburi.

Note :

[1] Stindardul unui manipulus roman includea un scut, de obicei din argint, pe care erau reprezentate imaginile unor zeităţi ale războiului precum Marte şi Minerva; şi, în timpurile străvechi ale împăraţilor (Tacitus, *Anale,* i.43; *Ist.,* i. 41; iv. 62) sau ale favoriţilor lor (Suetonius, *Tiberius,* 48; *Caligula,* 14). Trimiterea din textul nostru ar putea avea în intenţie sensul utilizării romane, dar este în mod clar influenţată şi de Ps. 20.6: „Şi vom flutura steagul în Numele Dumnezeului nostru".

[*Rânduiala pentru desfăşurarea luptei după ce trupele vor fi adunate] (iv, 3-vi,6)*

Să formeze un front încheiat. Linia trebuie să fie alcătuită din o mie de oameni. Fiecare linie-de-front trebuie să aibă o adâncime de şapte bărbaţi, unul în spatele celuilalt. Toţi trebuie să poarte scuturi din bronz, strălucind precum oglinzile. Aceste pavăze trebuie să aibă pe margine o ghirlandă încrustată măiastru de un fierar [J[1] din aur, bronz şi pietre scumpe, aranjate felurit asemeni pieptarului unei femei.

Fiecare scut trebuie să fie de doi coţi şi jumătate lungime şi de doi coţi şi jumătate lăţime. Bărbaţii trebuie să poarte în mâini o suliţă şi o lance. Lungimea suliţei trebuie să fie de 7 coţi, din care 1 cot şi jumătate trebuie să fie lamă.

(Urmează o descriere tehnică a suliţelor. De vreme ce oricum nu cunoaştem semnificaţia exactă a multora din termenii implicaţi, este imposibil de tradus fragmentul cu fidelitatea adecvată).

* * *

[ ] de şapte ori [vor lovi], după care se vor întoarce la poziţiile lor. După ei, trei detaşamente de pedestrime vor înainta şi vor lua poziţie între linii. Primul detaşament va arunca şapte suliţe în liniile vrăjmaşe. Pe ascuţişul fiecărei suliţe vor scrie: „Tăişul[2] vădeşte puterea Domnului". Iar pe cea de-a doua lance vor scrie: „Zvâcnirile[3] sângelui îi nimiceşte pe ucigaşi prin mânia Domnului". Iar pe cea de-a treia suliţă vor scrie: „Focul săbiei va nimici răul prin judecata lui Dumnezeu". Toţi aceştia vor arunca suliţele de şapte ori şi apoi se vor întoarce la poziţiile lor. După ei vor înainta celelalte două detaşamente ale oştirii şi vor lua poziţie între cele două linii. Primul [detaşament] va purta suliţe şi scuturi iar celălalt suliţe şi săbii, pentru a nimici vrăjmaşul prin dreapta judecată a lui Dumnezeu şi pentru a cuceri linia

Note :

[1] încă nu ştim ce anume înseamnă termenul utilizat aici.

[2] Cuvântul folosit pentru „lamă" înseamnă de asemenea şi „sclipire".

[3] Cuvântul ebraic pentru „lance" provine dintr-o rădăcină care înseamnă Şi „efort brusc".

duşmanului prin puterea Domnului, până la sfârşit când fiecare neam îngâmfat va culege fructul răutăţii sale. Apoi stăpânirea va fi a Domnului lui Israel şi El îşi va arăta puterea peste aleşii[1] poporului său.

[*Despre călărime] (vi, 7-17)*

Cele şapte linii de bătaie vor fi flancate în stânga şi în dreapta de călărime. Fiecare linie va fi însoţită de două sute de călăreţi şi astfel vor fi în total şapte sute de-o parte şi şapte sute de cealaltă parte.

Călăreţii vor ocupa poziţii asemănătoare în oştire deşi vor fi rânduiţi în toate cele [patru] părţi.

Vor fi cu totul patru mii şase sute de călăreţi. In plus, alţi paisprezece mii de călăreţi vor urma oştirea - cincizeci pentru fiecare linie a oştirii.[2] Călărimea uşoară şi cea grea care se vor alătura pedestraşilor va număra şase mii.

Toată călărimea care porneşte la război alături de pedes-trime va fi înzestrată cu armăsari de prăsilă, iuţi de picior, care nu muşcă[3], îndură cu uşurinţă vremea, sunt antrenaţi pentru luptă şi obişnuiţi cu tot felul de zgomote, şi pregătiţi pentru orice situaţie. Călăreţii vor fi războinici aprigi, pricepuţi la cursele de cai; vârsta lor va fi între treizeci şi patruzeci şi cinci de ani.[4] Totuşi, aceia care îi conduc vor trebui să aibă între patruzeci şi cincizeci de ani. Ei vor avea [ ] şi coifuri, şi armuri, şi vor purta în mâini scuturi şi sulițe [ ] lungi [ ] şi un arc cu săgeţi. Şi toţi aceştia vor fi pentru început în [ ].

Va fi datoria lor să [ ] şi să verse sângele celor ce poartă vina păcatului lor.

Note :

[1] Lit. „cei sfinţi". Dar ideea este că acesta era de asemenea un termen pentru „războinici", care erau con-sacrafi pentru război; cf. Ier. 22.7; 51. 27f.

[2] A se observa că mai târziu (ix.4) forţa totală de atac este de 28 000 de oameni.

[3] Lit. „blând".

[4] în armata romană, înrolarea în cavalerie era un privilegiu al claselor superioare.

[*Despre vârstă şi sănătatea cerută] (viii, 1-7)*

Trupele trebuie să fie formate din bărbaţi între patruzeci şi cincizeci de ani[1]. Cei care conduc ostile trebuie să aibă între cincizeci şi şaizeci de ani[2]. De asemenea, căpeteniile trebuie să aibă între patruzeci şi cincizeci de ani; iar toţi cei ce îi dezbracă pe morţi, adună prada, curăţă terenul, păstrează armele şi pregătesc mâncarea, vor fi între douăzeci şi cinci şi treizeci de ani. Nici un copil şi nici o femeie nu are voie să intre în rândurile trupelor din momentul când acestea părăsesc Ierusalimul pentru a merge la luptă şi până când se vor întoarce. Nimeni nu trebuie să fie şchiop, orb sau şovăitor, sau să aibă vreo boală molipsitoare pe care să o ducă cu el în război. Toţi trebuie să fie apţi să facă faţă primejdiilor războiului, să fie nevătămaţi trupeşte sau sufleteşte, şi să fie pregătiţi pentru ziua răzbunării. Mai mult, fiecare bărbat care nu este întru totul teafăr la trup în ziua războiului, nu trebuie să meargă [cu oastea], căci îngerii cei sfinţi vor merge cu oştirile lor.

O distanţă de aproape două sute de coţi va fi lăsată de fiecare dată între tabere şi latrine şi nici o murdărie nu trebuie să fie în mijlocul taberei.

[*Despre semnalele de război] (viii, 8-ix,9)*

Când liniile oastei se vor apropia de focul bătăliei, una după alta, atunci, din centrul lor, trecând prin deschizătura dintre rânduri[3], vor veni şapte preoţi din tribul lui Aaron, înveşmântaţi în robe de mătase albă, purtând tunici din in şi pantaloni tot din in, brâuri lucrate cu fir albastru şi stacojiu închis, după modele de broderie, purtând o mitră pe cap - acestea sunt veşminte de război cu care nu trebuie

Note :

[1] In Num. 4.3, vârsta maximă pentru serviciul militar era de cincizeci de ani; la romani era de patruzeci şi şase.

Acestea ar corespunde pentru *fabri* şi alte tehnici similare ale armatei romane.

Lit. „porţi", dar se face de fapt referire la spatiile *(intervalla)* dintre liniile masate - o caracteristică obişnuită a formaţiilor romane.

să se intre în templu. Atunci, un preot trebuie să meargă înaintea tuturor oştilor pentru a le încuraja în luptă, în vreme ce în mâinile celorlalţi şase preoţi vor fi trâmbiţe pentru chemarea la arme, trâmbiţe pentru schimbarea trupelor şi trâmbiţe pentru retragere. Şi în vreme ce preoţii aceştia ies dintre linii, şapte leviţi vor merge cu ei, iar în mâini vor purta şapte trâmbiţe făcute din coarne de berbec. Şi trei căpetenii alese dintre leviţi vor merge în faţa acestor preoţi şi leviţi. Iar preoţii trebuie să sufle cu putere în cele două trâmbiţe folosite pentru chemarea la arme.

] cincizeci de purtători de scuturi[1]; şi cincizeci de pedestraşi vor ieşi dintr-un şanţ şi [cincizeci din celălalt], iar căpeteniile leviţilor [vor merge cu ei]. Şi cu fiecare trupă în parte vor merge în acest fel [ ]. Pedestraşii vor ieşi prin spaţiile goale şi vor lua poziţie între cele două linii.

* * *

Trâmbiţele vor continua să sune pentru aruncătorii [cu suliţa] până ce aceştia vor fi aruncat de şapte ori. Apoi preoţii vor înceta să sune şi [suliţaşii] se vor întoarce (lit. vor veni) în prima linie pentru a-şi ocupa poziţiile. Apoi preoţii vor sufla în trâmbiţele de adunare, iar detaşamentul de pedestrime va înainta şi va lua poziţie între linii. Călăreţii se vor afla de-a stânga şi de-a dreapta lui. Preoţii vor sufla sacadat (?) pentru ţinerea laolaltă a liniilor-de-bătaie. Coloanele se vor împărţi în mai multe rânduri, fiecare în poziţia hotărâtă. Când fiecare va fi în poziţia rânduită, preoţii vor sufla a doua oară din trâmbiţe - un sunet jos, cu note grave pentru înaintarea către liniile vrăjmaşe. Atunci ei trebuie să pună mâna pe arme. Atunci preoţii trebuie să sune în cele şase trâmbiţe folosite pentru înteţirea măcelului - un sunet ascuţit şi insistent pentru a conduce lupta. Iar leviţii şi toţi oamenii cu coarne de berbece vor scoate un singur strigăt -un strigăt de luptă înfiorător pentru a înmuia inima duşmanului. La auzul acestui strigăt, războinicii trebuie să înainteze pentru a-i doborî pe vrăjmaşi. Apoi trebuie să înte-

Note :

[1] Aceştia ar putea corespunde cu *scutati* romanilor, opuşi cavaleriei *(equites);* Cap. Livy, xxviii, 2.

ţească suntele din coarnele de berbec, iar preoţii trebuie să sufle în trâmbiţe surd, ascuţit pentru a conduce bătălia, până când [oştenii] îşi vor fi aruncat suliţele în vrăjmaş de şapte ori. Apoi preoţii vor suna din trâmbiţe pentru retragerea pedestrimii - un sunet jos, grav.
In acest mod trebuie să sune preoţii în trâmbiţe pentru cele trei detaşamente. Şi când cel dintâi începe să-şi arunce suliţele, preoţii trebuie să sufle [ ] în trâmbiţe pentru a conduce lupta [ ]; preoţii vor suna din trâmbiţe pentru aceştia [ ] poziţiile hotărâte acestora în oştire [ ], şi [ ] îşi vor lua rolul.
* * *
[ ] îşi vor relua lupta pentru a-i nimici pe vrăjmaşi. Şi toţi ceilalţi vor înteţi sunetele, în vreme ce preoţii vor sufla în trâmbiţele pentru măcel, pentru a conduce lupta până ce vrăjmaşul va fi dat peste cap şi o va lua la fugă. Preoţii vor continua să sune în trâmbiţe pentru a conduce lupta, iar când duşmanul va fi zădărnicit, preoţii vor suna în trâmbiţele adunării şi toate trupele pedestre aflate între liniile de bătaie vor porni spre aceştia, iar şase detaşamente vor fi în poziţie de luptă. Forţa tuturor detaşamentelor intrate în luptă constă din şapte linii cuprinzând cu totul douăzeci şi opt de mii de oşteni, iar călărimea va număra şase mii. Toţi aceştia vor urmări duşmanul pentru a-1 zdrobi în lupta Domnului până la nimicirea lui completă. Iar preoţii vor suna în trâmbiţele de urmărire, şi ei se vor năpusti asupra vrăjmaşului până ce-1 vor zdrobi. Iar călăreţii îl vor urmări în mijlocul bătăliei până ce va fi nimicit cu totul.
Şi în vreme ce duşmanul este răpus, preoţii vor continua să dea semnale de la distanţă; ei nu trebuie să meargă în mijlocul măcelului întrucât vor fi pângăriţi de sângele necurat [al vrăjmaşilor]; căci preoţii sunt sfinţiţi şi nu trebuie să pângărească cu sângele păgânilor uleiul cu care au fost unşi.[1]
Note :
S-a susţinut că în perioada celui de-al Doilea Templu, preoţii nu erau de 'apt unşi. însă nu ar trebui făcută nici un fel de deducţie cu privire la «atarea prezentului document din aceasta, pentru că expresia este pur Metaforică şi ar putea fi de fapt o supravieţuire a acesteia în limbaj, dintr-o utilizare timpurie. Exact comparabilă este chiar expresia noastră, „o pată pe blazon"; însă nimeni nu mai poartă un blazon în zilele noastre.

[*Ordinea dispunerii trupelor în diferite formaţiuni de luptă*][1] *(ix, 10-15)*
(a) în linie dreaptă[2] *flancată de aşa-numitele „turnuri (umane)";*[3]
(b) în linie curbă, asemănătoare părţii inferioare a unui cerc,[4]
(c) în linie curbă, semănând cu partea superioară a unui cerc,[5] *protejată asemănător;*
(d) în linie uşor curbată cu centrul înainte, protejată de coloane de lăncieri înaintând pe flancuri;[6]
(e) în linie uşor curbată cu capetele înainte, protejată pe aripi (de călărime[7]*), avansând pe ambele flancuri, pentru a trezi groază în duşman.*
(în toate aceste cazuri) scuturile bărbaţilor ce formează „turnurile (umane)" trebuie să fie de trei coţi lungime, iar sulițele de opt coţi. „Turnul" este alcătuit din două linii paralele, fiecare de câte o sută de oameni purtând scuturi, şi dintr-o linie frontală alcătuită în chip asemănător. Aşadar, [turnul] va fi alcătuit din trei linii, ajungându-se la un total de trei sute de scuturi. Va avea două [deschideri de] trecere, una în dreapta, cealaltă în stânga.
Toate scuturile „turnurilor" trebuie să fie inscripţionate. Pe cele care formează primul turn trebuie să se scrie MIHAIL; [pe cele care formează cel de-al doilea turn, GABRIEL; pe

Note :
[1] în această secţiune, autorul foloseşte mai mulţi termeni tehnici proveniţi din strategia militară romană. Din moment ce aceştia ar fi ininteligibili pentru cineva nefamiliarizat, i-am reprodus prin parafraze. Pentru a-i identifica, m-am bazat pe magistrala interpretare a gen. Yigael Yadin.
[2] Lit. „dreptunghi", adică, *agmen quadratum* la romani.
3 Adică, romanul *testudo,* o masă compactă de trupe înaintând sub acoperirea scuturilor ridicate ce se strâng laolaltă sub formă de *testudo,* sau broască ţestoasă, pentru a se proteja de săgeţile inamicului. Această formaţie era de asemenea numită „turn" *(turris).*
[4] Adică, *forfex* la romani sau „gruparea-foarfece".
[5] Adică, *cuneus* la romani sau „gruparea-fixă".
[6] Lit. „uşoară înclinare a arcului".
[7] Adică, latinul *alae (equitum).*

cele din al treilea turn,] SARIEL; iar pe cele din al patrulea, RAFAEL[1].....

[*Despre îndemnul trupelor] (x, 1-xii, 18)*

[ ] oştirea noastră[2], şi de a ne păzi de toate cele necurate, şi Tu eşti Cel care ne-a spus dinainte că vei fi în mijlocul nostru, un Dumnezeu măreţ şi mânios, pentru a nimici vrăjmaşul sub ochii noştri. Tu eşti de asemenea Cel ce ne-a învăţat din vremurile trecute, spunându-ne: înainte de a te avânta în luptă, preotul trebuie să rostească: „Ascultă, Israele, tu vei intra astăzi în luptă împotriva vrăjmaşilor tăi. Să nu vi se tulbure inima, fiţi fără teamă, nu vă spăimântaţi, nu vă îngroziţi dinaintea lor. Căci Domnul, Dumnezeul vostru merge cu voi, ca să nimicească pe vrăjmaşii voştri şi să vă mântuiască"[3].

Apoi căpeteniile oştirii vor vorbi celor pregătiţi să intre în luptă, războinicilor neînfricaţi, să-i încurajeze cu puterea Domnului şi să întărească inima celor tulburaţi, şi să-i îmbărbăteze pe toţi oştenii: „La acestea te-ai gândit Tu când l-ai vorbit lui Moise spunându-i: «Când veţi merge la război, în ţara voastră, împotriva vrăjmaşului care va lupta împotriva voastră, să sunaţi cu tărie din trâmbiţe, şi Domnul Dumnezeul vostru îşi va aduce aminte de voi, şi veţi fi izbăviţi de vrăjmaşii voştri»".

Cine este ca Tine, o, Dumnezeu al lui Israel, în ceruri şi pe pământ, care să înfăptuiască fapte ca ale tale şi să aibă putere precum puterea Ta măreaţă? Şi cine este asemeni poporului Tău, Israel, pe care Tu l-ai ales dintre toate neamurile pământului, un popor de oameni sfinţit de legământul Tău şi învăţat de Legea Ta, oameni luminaţi de înţelegere, oameni [ ], care au auzit slăvitul glas şi au văzut îngerii cei sfinţi, oameni ale căror urechi aud lucruri tainice. [Tu eşti cel care a poruncit] împărţirea cerurilor; mulţimea luminăto-

Note :

[1] Cap. Enoh 40.9-10.

[2] Aceasta este parte din îndemnul rostit în faţa trupelor înainte de luptă, adică, *allocutio* la romani.

[3] Deut. 20.3-4.

rilor; îndatoririle îngerilor; visteriile grindinei şi [zăpezii; şi aşezarea] norilor.
„Tu eşti Cel care a făcut pământul şi rânduiala după care sunt aşezate pustiurile şi ţinuturile;
[Tu eşti cel care a făcut] toate roadele şi fructele [câmpurilor]; hotarele apelor şi bogăţia râurilor; despicăturile adâncurilor; toate fiarele şi zburătoarele; zidirea omului şi a vlăstarelor lui; amestecarea graiurilor şi împărţirea neamurilor; sălaşurile [tuturor] familiilor şi împărţirea pământului ca moştenire [între ele].
[Tu eşti Cel care a hotărât ziua sabatului ca zi de odihnă şi] sărbătorile sfinte, şi punctele de întorsură ale anului şi toate anotimpurile stabilite.[1] [ ].
Toate aceste lucruri am ajuns să le înţelegem prin cunoaşterea Ta pe care [Tu ai sădit-o în noi].
[Ţi-ai aplecat urechea] Ta spre plânsul nostru; căci [ ].
* * *
[Căci ale Tale] sunt treburile războiului, şi prin mâna Ta au fost azvârlite leşurile lor, fără ca nimeni să-i îngroape.
Pe Goliat din Gat, un om cu mare putere, l-ai dat în mâna slujitorului Tău, David, căci David a crezut în numele Tău slăvit şi nu în sabie şi suliţă.[2] Căci lupta e a Ta. Şi filistenii au ocărât de multe ori numele Tău sfânt; şi Tu ne-ai scăpat de multe ori din mâinile vrăjmaşilor noştri prin milosteniea Ta şi nu prin faptele noastre mişeleşti, nici prin purtarea noastră necuviincioasă.
A Ta este lupta; de la Tine vine puterea, nu de la noi. Nu prin puterea noastră am dobândit aceasta, ci totul a venit de la puterea şi tăria Ta măreaţă. Aşa zice cel ce aude cuvintele lui Dumnezeu: „O stea răsare din Iacov. Un toiag de cârmuire se ridică din Israel. El străpunge laturile Moabului şi prăpădeşte pe toţi copiii lui Set. Se face stăpân pe Edom, Se face stăpân pe Seir, vrăjmaşii lui. Israel face fapte mari. Cel ce se naşte din Iacov domneşte ca stăpânitor, Şi pierde pe cei ce scapă din cetăţi." [Num. 24.17-19]

Note :
[1] Adică, solstiţiu şi echinocţiu.
K.f. 1 Sam, cap. 17.

Ba mai mult, prin mâinile celor unşi de Tine, bărbaţi care văd toate lucrurile dinainte, Tu ai pogorât asupra noastră biruinţa mâinii Tale - Tu ai purtat război împotriva vrăjmaşilor noştri şi a oştirilor lui Belial - cele şapte neamuri netrebnice[1] - pentru a cădea în mâinile poporului sărman pe care Tu l-ai răscumpărat prin puterea-ţi măreaţă şi [l-ai aşezat] în pace şi siguranţă.
Acum inima s-a înmuiat şi s-a umplut de nădejde. Tu ai făcut cu aceştia precum ai făcut cu Faraonul şi căpeteniile carelor sale la Marea Roşie. Pe cei josnici[2], Tu îi vei nimici aşa cum un tăciune aprins arde o căpiţă de fân, un tăciune ce nimiceşte nelegiuirea până ce păcatul va fi distrus.
De mult ne-ai spus despre vremea când mâna Ta îi va nimici pe kiteeni, căci ai zis: „Asiria va cădea fără ca nimeni să o poată ajuta, iar stăpânirea kiteenilor va pieri".
în mâinile celor sărmani i-ai dat Tu pe vrăjmaşii tuturor pământurilor, şi în mâinile lor i-ai trântit în ţărână. Astfel ai umilit Tu puterea popoarelor; ai adus pedeapsa asupra celor păcătoşi; ai apărat temeiul celor ce au avut credinţă în judecăţile Tale; ai câştigat slava veşnică printre neamurile [pe care le-ai izbăvit; ai arătat acestora pe cine ai înfrânt şi că Tu eşti cu adevărat Domnul] Războaielor[3]; îţi vei arăta slava şi sfinţenia[4], Te vei face cunoscut în faţa mulţimii neamurilor, ca [ ] şi să ştie [ ], când judecată vei pogorî asupra lui Gog[5] şi asupra mulţimii lui şi răzbunare vei aduce [ ], căci Tu vei purta război împotriva lor, din ceruri [ ]".
* * *
Note :
[1] Adică, cele şapte popoare prădate de israelieni arunci când au cucerit Canaanul.
[2] Cuvintele în ebraică *(nekha'e ruah)* de obicei interpretate „zdrobiţi în spirit" (Cap. Is. 66.2). Dar este evident că autorul le-a interpretat plecând de la un cuvânt cu aceeaşi rezonanţă *(nechim)* şi care apare în Ps. 35.15 şi pe care versiunea aramaică *(Torgum)* 1-a înţeles ca însemnând „josnic, lipsit de evlavie". (Expresia este tot aşa folosită şi în *Imnurile începătorilor).*
[3] Reconstituirea este bazată pe Is. 42.13. Cap. Ex. 15.3.
[4] Lit. „Tu te-ai arătat în slava Ta". Fraza este deosebit de importantă fiindcă stă mărturie pentru cuvintele de la începutul renumitului imn de laudă *Kaddish* - unul din elementele cele mai vechi ale liturghiei iudaice. Derivă din Ez. 38.23.
[3] Ezechiel, Cap. 38. Vezi *Introducerea.*

„Căci [cu Tine], în ceruri, sunt o mulţime de fiinţe sfinte[1] şi oştirile îngerilor sunt în sfântul Tău loc, să [slujească ca] ai Tăi [oşteni][2]; şi jos pe pământ ai pus [de asemenea] să-Ţi slujească aleşii unui popor sfânt[3]. Cartea [unde sunt scrise toate] oştirile este cu Tine în al Tău loc sfânt, şi [ ] în al Tău slăvit lăcaş.

Iar foloasele[4] binecuvântărilor Tale şi legământul Tău de pace l-ai gravat pentru aceştia în Cartea[5] Vieţii [veşnice] -drept chezăşie că în toate veacurile Tu vei fi împăratul lor, şi că vei pogorî judecata asupra celor netrebnici de pe acest pământ, vei strânge o oştire cu cei aleşi de Tine, [rându-indu-i] în mii, sute şi zeci, alături de îngeri şi viteji, care vor izbândi în luptă, şi alături de aleşii cerului vor birui.

O, Doamne, strălucitor în a Ta slăvită glorie, tu care stai în mijlocul adunării sfintelor tale fiinţe. Noi am [arătat] dispreţ faţă de împăraţi, i-am ocărât şi insultat pe puternici. Căci Domnul [*Adonai]* este sfânt, iar împăratul Slavei este cu noi, împreună cu îngerii[6]. îngerii viteji sunt în oastea noastră, şi cel care este Prea Puternic în luptă[7] e alături de noi. Oştirea Sa înaintează alături de noi. Călăreţii noştri vin precum norii sau precum valurile de rouă să acopere pământul, sau precum furtunile năprasnice, să pogoare judecata asupra tuturor.

„Scoală-te, o, războinicule![8]
Şi adu-ţi robii de război, tu om al slavei;
Şi seceră pământul tău[9], o, viteazule![1]

Note :

[1] Ideea rezidă în dublul înţeles al cuvântului ce se traduce prin „fiinţe sfinte", (a) îngeri, (b) războinici.

[2] Restaurarea se bazează pe necesitatea de a găsi un echivalent ceresc la adunarea pământească a poporului lui Dumnezeu ca armată a Sa.

[3] Cuvântul tradus prin „aleşi" mai înseamnă şi „trupe alese" - o uzanţă ce se găseşte deja în documente de sec. 18 î.H. din mari, Eufratul superior.

[4] Lit. „bunătate". Ceea ce autorul a avut în minte, cred, este ceva în genul decretului imperial roman ce impune pace şi promite prosperitate.

[5] Scriitorul foloseşte termenul ebraic *heret,* ce apare doar în Ez. 32.4 cu sensul de „unealtă gravată". Probabil că a ales acest termen obscur pentru a sugera *charta* în latină, cu sensul de „cartă".

6 Ps. 24.7f; Zah. 14.15.

[7] *Ibidem;* în ambele pasaje Dumnezeu este numit „Cel Prea înalt". 8Jud.5.12.

s Ez. 39.10.

Mâna ta va apuca de grumaz pe vrăjmaşii tăi.[2]
Cum au căzut vitejii în mijlocul luptei![3]
Nimiceşte neamurile ce se ridică împotriva ta,[4]
Şi lasă-ţi sabia să le hăcuie carnea.[5]
Umple pământul de slavă
Şi de visteria de binecuvântări[6].
Fii stăpân[7] peste pământul tău
Argint şi aur să se afle în palatele tale.
Sionul să se veselească[8]
Să se bucure Ierusalimul în cântece de bucurie,
Şi fie ca toate cetăţile lui Iuda să se veselească![9]
Porţile tale vor sta veşnic deschise,
nu vor fi închise nici zi nici noapte,
ca să lase să intre la tine bogăţia neamurilor,
şi împăraţii lor cu alaiul lor[10].
Te vor slaji împăraţii,
se vor închina cu faţa la pământ înaintea ta,
şi vor linge ţărâna de pe picioarele tale![11]
O, fiică a poporului meu,
Cântă-ţi cântecele de bucurie![12]
Inveşmântează-te în podoaba ta,[13]
Păşeşte [ ]
[ ] Israele, stăpâneşte peste toate!
[ ] viteji, o, Ierusalimule!
Veseleşte-te Doamne, peste cele sfinte![14]

Note :
[1] Num. 24.18.
[2] Ge. 49.8.
[3] 2Sam. 1.19, 25.
[4] Cf. Num. 24.8.
[5] Deut. 32.42.
[6] Ecl. 36.14.
[7] Ier. 49.32.
[8] *Cf.* Zah. 2.14 (10).
[9] Ps. 48.12.
[10] Is. 60.11.
[11] Is. 49.32.
[12] Is. 42.11 (de citit ca în manuscrisul de la Qumran al Cărţii lui Isaia, cu o mică variaţie de la textul masoretic).
[13] Is. 52.1; Psalmii lui Solomon, 11.8.
[14] Ps. 57.6; 108. 6.

[*Despre binecuvântarea preoţească] (xiii, l-xiv,l)*
Iar fraţii săi, preoţii şi leviţii şi toţi bătrânii care sunt cu ei, fiecare avându-şi rolul hotărât dinainte, vor binecuvânta pe Domnul Israelului şi toate lucrările Sale; şi numele lui Belial îl vor blestema, precum şi pe cei aflaţi în preajma lui. Şi vor vorbi astfel:
„Binecuvântat să fie Domnul lui Israel pentru sfântul Său plan şi pentru lucrările lui fără de greşeală; şi binecuvântaţi să fie cei care îl slujesc întru dreptate şi cunosc pe Domnul în credinţă. Dar blestemat fie Belial pentru planurile sale mişeleşti, şi blestemat să fie pentru stăpânirea sa păcătoasă; şi blestemaţi să fie toţi cei care au avut purtare păcătoasă şi fapte necuviincioase. Căci toţi aceştia trăiesc de partea întunericului, în timp ce în partea Domnul este lumină veşnică.
Şi acum, o Doamne al părinţilor noştri, vom binecuvânta numele Tău întru veşnicie. Căci noi suntem poporul [bogăţiei Tale]. Cu părinţii noştri Tu ai făcut un legământ şi l-ai reînnoit cu fiii acestora de-a lungul vremurilor. în toate mărturiile slavei Tale printre noi, legământul ce l-ai făcut cu părinţii noştri ne-a urmat veşnic. Şi sprijin ai fost pentru cei rămaşi credincioşi şi care au păstrat legământul Tău, şi mereu ne-ai întărit cu lucrările Tale adevărate şi cu judecăţile tale minunate.
Tu ai făcut din noi un popor veşnic dinaintea Ta, şi în lumină ne-ai dovedit adevărul Tău; şi din vremuri străvechi ai pus pe îngerul Luminii[1] să ne fie nădejde. în mâinile sale sunt toate lucrările dreptăţii, şi toate duhurile adevărului sunt în puterea lui. Dar pentru faptele-i mişeleşti Tu ai făcut din Belial un înger al duşmăniei. Toată stăpânirea lui este în întuneric, iar ţelul său este să aducă păcatul şi vina. Toate duhurile ce-i stau în preajmă sunt îngeri ai distrugerii-Ei urmează legile întunericului, şi toată râvna lor se află întuneric. Dar noi - noi ne aflăm întru al Tău adevăr[2]. Ne vom bucura de puterea mâinii Tale şi de izbăvirea Ta şi ne

Note :
[1] Cap. *Manualul de Disciplină,* iii. 13ff.
[2] Adică, Legea Ta.

vom bucura de puterea mâinii Tale şi vom fi fericiţi în mântuirea Ta şi ne vom veseli de puterea [mâinii Tale drepte şi de darul] păcii Tale.
Cine este asemeni Ţie în putere, o, Doamne al lui Israel? Mâna Ta dreaptă este cu cei sărmani.
Şi ce înger sau [prinţ al cerurilor] poate să dea un astfel de ajutor cum ai dat Tu cu izbăvirea Ta?
în vremurile de demult Tu ai hotărât ziua războiului împotriva celor pă[cătoşi], pentru a birui în adevăr şi a nimici minciuna; pentru a coborî întunericul şi a înălţa lumina în înalturi;[1] [ ] [pentru a încredinţa că Fii Luminii] vor avea viaţă veşnic, şi vor distruge toţii Fiii întunericului; pentru a aduce bucurie [tuturor]. Oare nu ne-ai statornicit Tu pentru [vremea aceea?]
* * *
[ ] ca atunci când focul mâniei Sale s-a pogorât asupra idolilor Egiptului.
[*Despre imnurile biruinţei] (xiv, 2-17)*
Şi când ei se vor întuma de la război, vor cânta într-un glas imnul întoarcerii. Iar în zorii zilei ce va urma, îşi vor spăla veşmintele şi se vor curăţa de sângele păcătoşilor, şi se vor întoarce pe poziţiile dintru început, în locul unde fusese trasă linia înainte de nimicirea cumplitului vrăjmaş. Şi acolo vor binecuvânta cu toţii pe Dumnezeul lui Israel şi vor slăvi numele Său şi, veselindu-se, vor rosti zicând:
„Binecuvântat să fie Dumnezeul lui Israel
Care păstrează cu credinţă legământul Său
şi aduce neîncetat biruinţă
poporului pe care el 1-a izbăvit.
El i-a adunat laolaltă pe cei ce se clătinau [ ],[2]
dar a strâns hoarda păgânilor
pentru a o nimici pe vecie,
preamărind inima temătoare prin dreptate Sa,

Note :
[1] Pentru cuvântul *u-lehagbir* din manuscris, am corectat *u-lehaghiah.*
[2] Adică, la o vigoare reînnoită. (Există o mică lipsă în text).

deschizând gura celor muţi pentru cântece de bucurie,
dând putere mâinilor slăbite,
învăţându-le arta războiului;
tărie a dat genunchilor şovăitori
şi vigoare umerilor aplecaţi;
şi [ ] celor smeriţi;
tărie inimilor slăbite,
şi [ ] celor a căror cale este nepătată.
Toate neamurile netrebnice vor fi nimicite
şi războinicii lor vor fi daţi pierii.
Dar noi [ ] - [Tu ne-ai dat] un răgaz;
[de aceea vom binecuvânta] numele Tău.
O, Dumnezeu al milei,
Ce ţii legământul făcut cu părinţii noştri,
şi Care de-a lungul tuturor neamurilor noastre,
ţi-ai arătat mila faţă de cei rămaşi,
[Tu ai făcut ca putere să avem] în faţa stăpânirii lui Belial
Şi cu toată ura ce-o nutrea
El nu a reuşit să ne îndepărteze de legământul Tău.
Tu i-ai certat pe cei ce i s-au alăturat
[ ] al [ ] stăpânirii sale.
Tu ai păstrat viaţa
[neamului] pe care Tu l-ai izbăvit;
şi sprijin le-ai fost prin puterea Ta,
dar pe cei înfumuraţi i-ai nimicit.
Războinicii lor nu au putut să-i salveze;
oamenii lor iuţi[1] nu au putut să scape;
pe oamenii lor de seamă [Tu i-ai făcut de ocară];
şi pe cei supuşi deşertăciunii [Tu i-ai nimicit].
Dar noi - noi suntem poporul Tău cel sfânt;
Pentru sfintele Tale lucrări vom slăvi numele Tău
şi pentru izbânzile tale Te vom slăvi [ ],

Note :

[1] Cuvântul este probabil o imitaţie a latinescului *velites* (ca din *velox,* „iute"), trupele uşor înarmate din prima linie *(velites* făceau parte de regulă din clasele de jos si aveau experienţă militară restrânsă. Nu purtau armură, cu excepţia coifului, având în dotare doar un mic scut şi şapte suliţe. Rolul lor era de a rupe rândurile inamice pentru a-l determina pe duşman să se apropie, apoi se retrăgeau (n.t.)

în toate vremurile ce vor veni,
la ivirea zilei şi [la lăsatul] nopţii,
la asfinţit şi în zori de zi;[1]
căci mare este [ ] a Ta [ ]
şi tainele Tale minunate din ceruri.
Căci Tu ai ridicat ţărâna până la Tine,
Şi îngeri ai prăvălit [din ceruri].
Slăvit să fii, slăvit să fii, o, Dumnezeu al tuturor
dumnezeilor[2], şi ridică-te în a Ta mânie! [ ]
[Lasă urgia să se pogoare] peste Fii întunericului,
dar lasă a Ta lumină să strălucească
peste [Fiii Luminii]."
* * *
B3
[*Pregătirile pentru război] (xv, 1-2)*
* * *
[Căci este o vreme „de necaz pentru Israel"][4] şi de război pentru toate popoarele. Cei ce au umblat întru Domnul, vor fi binecuvântaţi cu veşnică izbăvire, însă cei necredincioşi vor fi nimiciţi; toţi cei ce s-au pregătit pentru luptă, vor purta război împotriva regelui kiteerulor şi împotriva oştirii lui Belial, căci aşa a fost hotărâtă [ziua răzbunării] de sabia Domnului.
[*Despre îndemnul trupelor] (xv, 3-xvi, 1)*
Marele preot va sta alături de fraţii săi, preoţii şi leviţii, iar toţi ceilalţi bărbaţi [se vor aşeza] în spatele lui, şi el va rosti pentru ei rugăciunea bătăliei şi va repeta pentru ei deplina rânduială prevăzută pentru această împrejurare

Note :
[1] Compară cu începutul *Imnurilor începătorilor.*
[2] Cap. Ps. *7.7.*
[3] Vezi mai sus..
[4] Cap. Ier. 30.7.

împreună cu toate cuvintele de mulţumire, şi el va străbate toate liniile potrivit [ ]; şi preotul care este ales prin hotărârea comună a fraţilor săi să slujească în ziua răzbunării[1] va merge cu ei, şi va încuraja oştirea, şi va zice:

„Fiţi tari şi neînfricaţi şi daţi dovadă de bărbăţie. Să nu vă fie teamă, sau să fiţi cuprinşi de spaimă înaintea lor; şi să nu vă arătaţi slabi, şi să nu o luaţi la fugă, nici [ ], căci ei sunt o hoardă netrebnică, iar toate faptele lor sunt ale întunericului, iar întunericul este toată pofta lor aprigă. Dar tot adăpostul şi tăria lor vor fi precum fumul ce se ridică în depărtări, iar toate mulţimile lor [ ]. Nici unul dintre aceştia [ ] nu va mai fi găsit, şi toată seminţia lor[2] va fi nimicită [ ]. Fiţi fără de frică în lupta Domnului; căci această zi este hotărâtă ca zi de luptă [ ] împotriva tuturor [ ] şi ca zi de luptă împotriva omului. Dumnezeul lui Israel îşi ridică mâna cu înfricoşătoare putere [împotriva] tuturor celor păcătoşi [ ]. Iar îngerii viteji se vor încinge pentru luptă; vor porni în rânduri strânse şi se vor [aduna] pentru ziua [bătăliei] [ ], să nimicească [ ] în distrugerea lui."

* * *

„Dumnezeul lui Israel [a chemat] la arme împotriva tuturor neamurilor[3], dar sfinţilor poporului Său, El le va da putere."

RĂZBOIUL

[*Despre ordinea bătăliei] (xvi, 2-9)*

Aceasta este ordinea mişcărilor lor [ ] când se vor afla în faţa oştilor kiteenilor. După ce preoţii vor da semnalul

Note :

[1] Acesta este „preotul uns pentru a conduce războiul". Slujba este menţionată în Mişna, *Sotah,* VIII, 2, unde acesta este descris ca adresându-se trupelor în ebraică (mai degrabă decât aramaică sau în altă limbă). Cap-din Talmud, *Yoma,* 72b, 73a.

[2] Sau, „întreaga structură *a fiinţei lor".*

3 Cap. Ier. 25.29.

pentru ei sunând din trâmbiţele [de aducere aminte][1], ei vor lăsa [rândurile] să se deschidă şi pedestraşii vor înainta, iar coloanele lor vor sta între linii; iar preoţii vor suna pentru ei semnalul de rupere a liniilor, iar la sunetul trâmbiţelor, căpeteniile se vor împrăştia şi fiecare îşi va ocupa locul rânduit. Apoi preoţii vor sufla a doua oară în trâmbiţe, şi când ei se vor afla chiar în faţa liniilor kiteene, la depărtare de un strigăt, fiecare bărbat îşi va ridica braţul cu arma ce-o poartă. De şase ori vor suna preoţii în trâmbiţe semnalul de chemare la luptă - un sunet ascuţit, insistent pentru a conduce lupta. Iar leviţii şi toţi cei cu coarne de berbec vor scoate un strigăt grav. Şi îndată ce sunetul se va înălţa, ei vor începe să-i lovească şi să-i doboare pe kiteeni. Toţi oştenii îşi vor înteţi strigătele în vreme ce preoţii vor suna în trâmbiţe semnalul pentru măcel. Iar lupta se va purta cu biruinţă asupra kiteenilor.

[*Despre încurajarea în vreme de înfrângere] (xvi, 11-xvii, 15)*

Când Belial se va încinge spre a-i ajuta pe Copiii întunericului, astfel ca prin tainica voinţă a Domnului, „aurul să fie pus la încercare"[2], trupurile pedestraşilor [din oastea fiilor luminii] vor începe să cadă; atunci preoţii vor suna semnalul de adunare pentru ca a doua linie să se avânte în luptă. Ei se vor aşeza între linii, şi îndată ce flancul se apropie de rândul dintâi, ei vor suna semnalul ca aceasta să se retragă. Apoi Marele Preot se va apropia şi va încuraja cea de-a doua linie [ ] în războiul Domnului. Şi va ridica glasul şi va zice:

„[Binecuvântat să fie cel Care] întăreşte inima poporului Său; care „pune la încercare [aurul] ". Nu va îndura ca suferinţa voastră [să fie mare]. Căci ştiţi din vechime că tainice sunt căile Domnului."

* * *

Note :

[1] Cap. Num. 10.10.

Este probabil un joc de cuvinte în original, căci cuvântul ce se traduce Prin „aur" poate la fel de bine să însemne „silitor". Sensul va fi că adevăratul credincios va fi testat precum aurul în zgura de metal.

„[ ] şi Domnul a hotărât plata lor, prigonindu-i; şi El [va veni în ajutorul] celor puşi la încercare, [ ]. Şi Domnul şi-a ascuţit armele, şi acestea nu se vor [toci] până ce nelegiuirea nu va fi nimicită. Cât despre voi, luaţi aminte la judecata pogorâtă asupra lui Nadab şi Abihu, fiii lui Aaron. Prin judecata Sa, Domnul şi-a arătat slava înaintea neamului său, alegând pe [Eleazar] şi pe Itamar să întărească legământul [preoţiei] veşnice.[1]

Şi fiţi fără de teamă şi nu vă înspăimântaţi, căci ei nu sunt decât deşertăciune. Iar pofta lor de lucruri e deşartă şi nădejdea lor este zadarnică. Cât despre Domnul Israelului, tot ceea ce a fost şi tot ce va fi în veacul vecilor, se află în mâinile lui.

Aceasta este ziua pe care Dumnezeu a hotărât-o pentru umilirea [Prinţului] Domniei Nelegiuite. Insă El îi va ajuta veşnic pe cei părtaşi la Izbăvirea Lui prin puterea lui Mihail[2], căpetenia îngerilor; şi Domnul va trimite o lumină veşnică să lumineze pe copiii Israelului cu bucurie.[3] Cei ce au umblat întru Domnul, se vor bucura de pace şi binecuvântare. Astfel, domnia lui Mihail va fi slăvită asupra îngerilor, iar stăpânirea lui Israel asupra neamurilor.

Dreptatea va înflori în ceruri, şi toţi cei ce vor îmbrăţişa adevărul Domnului se vor bucura de cunoaşterea celor veşnice. Iar voi, fiii legământului Său, fiţi neînfricaţi în încercarea pe care Domnul a trimis-o, până ce El va face semn[4] că încercarea a luat sfârşit. Tainicele Sale puteri vă vor sprijini veşnic".

După aceste cuvinte, preoţii vor trâmbiţa sunetele pentru desfăşurarea liniilor; şi la sunetul trâmbiţelor, liniile se vor rupe şi îşi vor ocupa poziţiile rânduite. Apoi preoţii vor suna a doua oară din trâmbiţe pentru a-i îndemna să se apropie [de liniile duşmane]. Şi când cei din linie se vor apropia de kiteeni, şi se se vor afla la mică distanţă, toţi vor

Note :

[1] Cap. Lev. 10.1 *ii.*

[2] Mihail păzeşte Israelul; cap. Dan. 12.1ff.

3 Cap. Is. 60.19.

[4] Lit. „a-şi agita mâinile".

ridica mâinile în care ţin armele iar preoţii vor suna din trâmbiţe sunetul măcelului; şi toţi cei cu coarne de berbec vor scoate un strigăt, iar pedestraşii vor da năvală asupra kiteenilor, şi îi vor doborî. Apoi cu toţii vor înteţi strigătele, în timp ce preoţii vor continua să sufle [ ] pentru atacuri în faţa lor.

* * *

[*Despre recunoştinţa pentru izbândă] (xviii, 1-15)*

Când mâna lui Dumnezeu se va ridica împotriva lui Belial şi a tuturor puterilor aflate în stăpânirea lui, spaima îi va împresura; iar când strigătele de luptă ale Israelului şi ale îngerilor se vor auzi, vor prigoni Asiria; şi când fiii lui lafet nu vor mai putea nicicând să se ridice, şi când kiteenii vor fi nimiciţi [până la unul], apoi, [ ] când mâna Domnului lui Israel va birui ostile lui Belial, preoţii vor trâmbiţa sunetul aducerii aminte, şi toate liniile-de-bătaie se vor strânge în jurul lor, şi cu toţii vor primi partea cuvenită de pradă [ ] spre a o „închina" *l.* Şi când soarele va fi aproape de asfinţit, marele preot se va ridica, şi o dată cu el şi preoţii şi leviţii ce îl însoţesc, şi el va privi peste [ ] oştire şi va binecuvânta pe Domnul Israelului. Şi ei se vor ridica şi vor spune:

„Binecuvântat fie numele Tău, o Dumnezeule milostiv, căci Tu ai făcut lucruri mari şi tainice. Din vremuri străvechi Tu ai ţinut legământul ce L-ai făcut cu noi; iar Tu ai deschis pentru noi porţile slavei veac după veac pentru ca [puterea Ta] să poată [fi cunoscută] prin noi. Şi Tu, Doamne, te-ai purtat cu dreptate, fie numele Tău slăvit.

[într-adevăr, ai lucrat] minunat, şi aşa ceva nu a mai fost făcut din vechime. Tu eşti cel care a hotărât timpul acesta pentru noi, şi în ziua aceasta [slava Ta] a strălucit asupra noastră, [ ] şi [ ] Ta este cu noi, drept chezăşie a izbăvirii veşnice, şi a alungării vrăjmaşului nostru. Şi mâna Ta puternică [ ] va nimici duşmanii până la înfrângerea cea

Note :

[1] Adică, pentru a distruge tot ceea ce era inacceptabil şi aducea ofensă Dumnezeului lui Israel.

de pe urmă. Şi acum ziua este hotărâtă să prigonim hoarda lor, căci Tu ai [ ] înfricoşat inimile războinicilor lor. A Ta este puterea[1] şi în mâna Ta se află [mersul] războiului, şi nimeni nu poate [să-ţi stea împotrivă].

Note :
(Coloana 19, coloană de încheiere, este în mare măsură un duplicat al îndemnului marelui preot din coloana 12. Este păstrată fragmentar).
'Cap. l,Cro. 29.11.

MANUALUL DE DISCIPLINĂ PENTRU VIITOAREA FRĂŢIE A LUI ISRAEL

Aceasta este regula pentru întregul Israel atunci când, în viitor, îşi vor rândui vieţile pe potriva fiilor lui Sadoc (preoţii) şi a celor ce le stau în preajmă - oameni care au refuzat să se pună la mintea mulţimii, care au alcătuit adevărata comunitate a lui Dumnezeu, şi au mers în mijlocul nelegiuirii păstrând Legământul, şi astfel au răscumpărat ţara:

Toţi cei ce se vin împreună trebuie stea laolaltă, inclusiv femeile şi copiii. Toate cele prevăzute în Legământ vor trebui citite cu glas tare pentru ei, apoi vor fi învăţaţi cu privire la toate poruncile, astfel ca nimeni să nu cadă în greşeală datorită neştiinţei.

Aceasta este rânduiala pentru toţi cei ce fac parte din comunitate - adică, cei ce sunt copii ai lui Israel prin naştere:

Fiecare în parte va fi învăţat de mic cu privire la Cartea Studiului pentru a putea cunoaşte (atât cât vârsta îi permite) tot ceea ce ţine de Legământ şi va fi învăţat cu privire la poruncile din legământ timp de zece ani, după care va fi pregătit pentru regulile privind gradele de sfinţenie.

La douăzeci de ani, va fi supus unei cercetări pregătitoare în vederea admiterii sale prin vot, ca un membru [cu drepturi depline] al familiei sale, în adunarea întregii comunităţi. El nu trebuie să fi cunoscut femeia după trup până la douăzeci de ani, vârstă la care poate avea puterea

deosebirii. Mai mult, numai după aceea el va fi vrednic să depună

mărturie în probleme legate de legile din Tora şi să participe la audieri juridice.
La douăzeci şi cinci de ani, el va putea să-şi ia locul în adunarea comunităţii şi să fie ales în slujbele comunale.
La treizeci de ani, el poate lua parte la judecarea neînţelegerilor, şi poate fi ales în conducerea miliţiei - adică, drept căpetenie a unei unităţi de luptă (batalion, companie, escadron sau pluton) - sau să facă parte dintre împuterniciţii sau reprezentanţii aleşi din unele familii de către preoţii Aaroniti.
Toate căpeteniile familiilor din cadrul comunităţii care sunt alese pentru serviciul comunal, [dobândind dreptul] „să vină şi să plece din congregaţie", trebuie să-şi primească sarcinile potrivit înţelepciunii şi purtării lor. Fiecare trebuie să respecte poziţia semenului său iar în cazul unei neînţelegeri între doi oameni, fiecare îşi va aduce aportul [pentru reglementarea situaţiei] potrivit priceperii sale.
Nimeni dintre cei ce sunt slabi de minte nu trebuie să ia parte la judecăţi sau să-şi spună părerea în orice problemă care priveşte comunitatea în întregul ei, şi nici să ocupe vreo slujbă comunală sau să servească în oaste în războaiele purtate împotriva celor lipsiţi de credinţă. Totuşi, familia sa va fi înscrisă în cartea oştirii, iar el va fi lăsat la vatră pentru împlinirea muncii sale.
Leviţii trebuie să servească ca ajutoare pentru preoţii Aaroniti [atunci când are loc] înrolarea în oaste a membrilor comunităţii aleşi ca împuterniciţi sau căpetenii potrivit regulilor militare spre a fi rânduiţi de fiii lui Sadoc (preoţii) şi de capii diferitelor familii. Tot aşa şi în ceea ce priveşte favorurile date fiecăruia. Rostul fiecăruia în parte va fi hotărât de capii familiilor.
Când este vorba de o chemare în faţa unei adunări de judecată sau de o chemare la oaste, fiecare va petrece timp de trei zile în înfrânări şi rugăciune astfel încât să vină pregătit [la judecată sau la război]. Aceasta priveşte pe cei ce au peste douăzeci de ani şi care sunt pregătiţi pentru a fi convocaţi în sfatul adunării şi la fel este şi pentru toţi

înţelepţii şi oamenii învăţaţi ai comunităţii - aşa numiţii „preacinstiţii" - precum şi pentru toţi bărbaţii ce slujesc în oştire, inclusiv împuterniciţii şi căpeteniile şi comandanţii de batalioane, companii, escadroane şi plutoane, precum şi pentru leviţii din diferitele slujiri ce le au. Toţi laolaltă alcătuiesc aşa-zişii „demnitari" - adică, laicii care stau în prezenţa fiilor lui Sadoc (preoţii) în sfatul adunării.
Nimeni din cei ce sunt pângăriţi în vreun fel nu trebuie primiţi în comunitate, după cum nici cel care devine pângărit după primirea în comunitate nu va mai putea face parte din ea. La fel, nimeni din cei care au vreun beteşug al trupului, la mâini sau la picioare, [care sunt] şchiopi, orbi, sau fără de minte, sau care au vreo lipsă la vedere, nu trebuie primiţi în rândul „demnitarilor" pentru că „sfinţii îngeri sunt în congregaţie".
Dacă un astfel de om are ceva de zis sfatului adunării, i se va permite să facă o declaraţie, însă el personal nu va fi primit, având în vedere beteşugul lui.
Aceasta este regula după care se desfăşoară sfatul „demnitarilor", oamenii aleşi în sfatul consultativ, atunci când (regele) uns trebuie să fie de faţă.
Marele Preot, în calitate de conducător al întregii comunităţi a lui Israel, va veni primul, iar capii familiilor preoţeşti Aaronite şi demnitarii - adică oamenii aleşi în sfatul consultativ - se vor aşeza în faţa lui în ordinea cuvenită rangului lor. Abia după aceea, (regele) uns, fiind un laic, va veni, iar căpeteniile oştirii se vor aşeza înaintea lui, fiecare pe potriva rangului pe care îl au, fiecare ocupând aceeaşi poziţie pe care o au în luptă sau în marş. Apoi, capii familiilor comunităţii, împreună cu înţelepţii şi oamenii învăţaţi, îşi vor ocupa locurile în faţa lor.
Dacă se întâmplă să se adune pentru a mânca laolaltă sau să bea vin, când masa comună a fost pusă şi vinul a fost amestecat [spre a fi băut], nimeni nu trebuie să-şi întindă mâna după pâine sau după vin înaintea preotului. El trebuie să rostească o binecuvântare asupra bucatelor, şi el este cel

care trebuie să întindă primul mâna după pâine. Abia după aceea (regele) uns, laic fiind, poate să întindă mâna după pâine, după care, membrii comunităţii rostesc binecuvântări potrivit rangului lor.
Această rânduială trebuie păstrată pentru orice masă, acolo unde vor fi prezenţi zece sau mai mulţi oameni.

Obiecte descoperite la Qumran

NOUL LEGĂMÂNT

(Col. 1)

[dar Tu îi vei] împărţi pe cei drepţi.
Soarta celor păcătoşi va fi [să îndure suferinţe] în ale lor oase, şi să ajungă de ocară în faţa tuturor, însă cei drepţi [vor fi sortiţi să se bucure][1] de desfătările cerului şi să se veselească[2] de roadele pământului.
[Tu vei alege pe cei drepţi de cei păcătoşi,
îi vei da pe păcătoşi ca preţ şi pe cei fără credinţă
ca schimb pentru viaţa noastră][3].
[Tu îi vei nimici] pe cei ce ne-au ocărât;
Şi veşnic mulţumiri vom aduce numelui Tău
şi [Te vom binecuvânta] pe vecie
căci pentru asta ne-ai creat,
şi de aceea [te slăvim] pe Tine.
Binecuvântat Fii.....

(Col. 2)

[şi Tu ai făcut lumină mare] pentru vreme de zi şi [lumină mai mică] pentru vreme de noapte,[4] şi nimic nu le va desface aşa cum Tu le-ai făcut.

Note :

[1] Cuvântul B'DY al textului original este clar o eroare a cuvântului B'DNY (sau B'DN).

[2] Restaurând *le-he*[*rawo] th;* cf. Is. 34.7; Ps. 23.5.

3 Cap. Is. 43.3.

* Cap. Ge. 1.14-18. 272

Toate vor [sluji Ţie, Doamne, şi nu vor încălca cuvântul Tău][1], iar

înrâurirea lor este deasupra întregii lumi.
Dar sămânţa omului n-a înţeles ceea ce Tu ai înfăptuit şi nici ceea ce Tu ai poruncit, ci au păcătuit mai mult ca oricând, şi nu au înţeles[2] puterea Ta măreaţă.
Şi Tu i-ai alungat, căci bucurie nu ai avut să-i vezi întru păcat, iar cei păcătoşi nu vor sta dinaintea Ta.
însă, în vremea slavei Tale,[3] vei alege din nou poporul Tău, căci Ţi-ai adus aminte de Legământul Tău şi îi vei face să fie demni înaintea Ta, un popor sfânt între toate neamurile;
Şi vei reînnoi Legământul Tău prin slava Ta[4] şi prin cuvintele duhului Tău, prin făptuirea mâinii Tale şi prin însemnarea mâinii Tale drepte, înfăţişându-le temelia[5] slavei Tale şi a veşniciei Tale şi Tu vei rândui pentru ei un păstor credincios,[6] unul care va [ ] cel mai smerit [ ] cel mai [ ].

Note :
[1] Cap. Ecc. 42.43; 43.10.
[2] Lit. „înţeles".
[3] O expresie tehnică pentru viitoarea epocă, corespunzând lui *Rahuta* („Perioada Slavei") credinţei samaritene.
[4] Cap. Ex. 24.16-17.
[5] Lit. „fundamente, rudimente". Cuvântul este folosit în credinţa sama-riteană pentru a indica oştirile elementare ce se credea că ar fi fost prezente la revelaţia de pe Muntele Sinai. Autorul nostru, însă, foloseşte termenul într-un sens cumva diferit, sugerând că esenţa slavei lui Dumnezeu şi culmile înalte ale eternităţii au fost făcute atunci cunoscute Israelului. (Trebuie să citim *YeSODe,* nu *YiSSuRe,* de vreme ce cuvântul contrastează cu *Ma'aU,* adică, „temeliile" nu „înălţimile".)
[6] Adică, un nou Moise. Cel ce a adus Legea era cunoscut în literatura târzie iudaică drept „păstorul credincios"; Cap. Ex. 3.1. Cap. de asemenea loan 10.14.

JUDECATA DE APOI

* * *

[Ei nu au luat aminte la] adevăratul şi tainicul [înţeles al lucrurilor], ci s-au îndreptat spre cele înşelătoare. [ ] Ei nu cunosc înţelesul ascuns a ceea ce se întâmplă chiar acum, şi nici nu au înţeles lecţiile trecutului. Prin urmare, ei nu cunosc nimic din ceea ce va veni peste ei şi nu au săvârşit nimic pentru a-şi izbăvi sufletele de la judecata ce se va abte asupra lor.

Aceasta, totuşi, va însemna ceva pentru voi. Ceea ce urmează să se întâmple, ..., înseamnă că orice nedreptate va fi închisă încă din pântece şi nu i se va îngădui să se nască. Răul va dispărea din faţa Binelui, aşa cum întunericul dispare din faţa luminii.

Aşa cum fumul se risipeşte şi nu mai rămâne nimic din el, tot astfel Răul va pieri pe veci, iar Binele se va arăta asemeni soarelui. Lumea se va rezema pe o temelie trainică. Toţi cei ce se agaţă de ştiinţe deşarte vor fi nimiciţi. Lumea se va umple de cunoaştere, iar neştiinţa va dispărea cu totul.

Toate se vor înfăptui. Profeţia este adevărată şi prin aceasta vei afla că ea nu va fi anulată.

Oare nu urăsc toţi oamenii fărădelegea? Şi totuşi, nu este desfrânarea printre ei toţi? Nu este lăudat adevărul de către toate popoarele? Şi totuşi, există oare măcar un singur trib sau neam care să se alipească [de adevăr]? Cărui neam îi place să fie prigonit de o putere mai mare? Sau cine voieşte ca bunurile să-i fie prădate? Şi totuşi se află măcar un singur popor care să nu-şi fi prigonit vecinul? Sau unde în lume vei găsi un popor care să nu fi prădat bunurile altuia?

* * *

APENDICE

INTRODUCERE

Zeci de mii de fragmente din peşterile de la Marea Moartă (incluzând duplicate parţiale ale textelor deja cunoscute)[1] rămân încă nepublicate. Acestea se află în posesia guvernului iordanian, iar schimbările politice din această ţară, implicând retragerea forţată a mai multor savanţi străini, au dat acestei munci o turnură oarecum problematică. în răstimpul cât această carte a fost publicată, alte câteva documente au devenit cunoscute. De vreme ce acestea nu au mai putut fi incluse în locurile potrivite din volum, au fost grupate aici împreună.

Cel mai important dintre fragmentele nou adăugate este un manuscris descoperit în 1947, în prima peşteră şi preluat apoi de Universitatea ebraică din Ierusalim. Aceasta este o parafrază legendară a Cărţii Genezei, scrisă nu în ebraică, ci în aramaica vernaculară şi evident gândită mai degrabă ca o abatere edificatoare decât ca o „scriptură" formală.

Cea mai mare parte din acest manuscris se află într-o stare mult prea precară pentru a putea fi descifrat, traducerea putând prezenta doar cele mai lizibile fragmente, care au fost excelent dezvăluite (cu ajutorul fotografiilor în infraroşu) de către Nahman Avigad şi Yigael Yadin.

Din seria iordaniană au sosit extrase reprezentative ale textelor ce ilustrează aşteptările mesianice ale Comunităţii. Acestea au fost publicate de J. M. Allegro. Ele conţin extrase din comentariile la Ultima Binecuvântare a-lui Iacov (Geneza 49) şi la Cartea lui Isaia, împreună cu o singură coală ce conţine un set de pasaje biblice atestând sosirea viitorului Profet şi Rege uns (Mesia) al Israelului.

O trăsătură interesantă a acestui ultim document (ce nu a fost observată de editorii iniţiali) este că aceleaşi pasaje din Scriptură sunt folosite de samariteni ca mărturie, *testimoniu,* pentru venirea

Note :

[1] Până acum au fost identificate fragmente ale celor 11 copii ale *Manualului de Disciplină,* 18 ale *Documentului Sadochit,* şi 4 ale *Războiului fiilor luminii împotriva fiilor întunericului.* Sunt de asemenea mai multe duplicate Şi pentru *Cartea Imnurilor.*

lui Taheb, sau viitorul „Restaurator".[1] Acestea, în mod evident, au constituit un set standard pentru astfel de citate, de tipul celor pe care savanţii au presupus mult timp că se aflau în mâinile autorilor Noului Testament când au citat pasaje din Biblia ebraică presupus confirmate de întâmplări din viaţa şi faptele lui Iisus. Interesul acestui text este mai departe sporit prin adăugarea, la sfârşit, a unui comentariu la Iosua 6.26 în care blestemul aruncat asupra celor care au reclădit oraşul Ierihon este îndreptat spre doi contemporani, evident fraţi, care au construit un zid şi un turn în Ierusalim pentru a-l transforma în „fortăreaţă a fărădelegii" şi care au comis fapte reprobabile în Israel şi Iudeea. Din păcate, identitatea acestor oameni vicioşi nu poate fi încă stabilită cu certitudine; cineva s-ar putea gândi totuşi, poate la Aristobolus II şi Hyrcanus II (cum a fost sugerat de Allegro) sau, în schimb, chiar la Herod sau Phasael. în orice caz, însă, avem în aceste aluzii o dovadă foarte importantă pentru o eventuală datare definitivă a Manuscriselor.

De asemenea, din colecţia iordaniană au venit trei mici fragmente ale unei povestiri legendare, scrise în aramaică, care relatează cum Nabonidus (numit N-b-n-y), ultimul rege al imperiului neo-babilonian (556-39 î.Hr.), în vreme ce locuia la Teima, a fost lovit de o boală gravă din voia Dumnezeului lui Israel. Un sfetnic evreu l-a sfătuit pe acesta să „slăvească... numele Dumnezeului Prea înalt" spunându-i:

„ai fost lovit de această febra îngrozitoare... vreme de şapte ani pentru că te-ai rugat la dumnezei de argint şi aur, dumnezei care nu sunt altceva decât piatră şi lut...".

Fragmentele, publicate de J.T. Milik,[2] sunt din păcate într-o condiţie mult prea precară pentru a fi folosite.

De mare interes este de asemenea un manuscris al cărui text a fost încrustat pe tăbliţe de cupru. Acesta conţine o mărturie romantică a unei comori îngropate, dar, de vreme ce au fost publicate doar raporturile preliminare ale acestui document, ar fi inutil să speculăm asupra importanţei sale. Ar merita să punctăm că scrierea literaturii sacre în această formă bizară găseşte o remarcabilă paralelă printre mandeenii din Irak sau Iran. Pentru a cita pe cel mai bun observator, M. Drower:

Note :

1 Vezi J. A. Montgomery, *The Samaritans* (Philadelphia 1907), pp. *247U*
M. Gaster, *The Samaritans* (London 1925), p. 91; id.., *Samaritan Eschatology* (London 1932), pp. 229f.

2 *Revue Biblique,* 63 (1956), 407ff.

„Tradiţia spune că sfintele doctrine nu au fost niciodată scrise pe pergament... ci pe papirus, metal sau piatră. Am văzut Sidra *d* Nishmar/za (Cartea Sufletelor) scrisă pe plumb. Ar putea fi sau nu străveche, fiindcă motivul folosirii plăcilor de metal este că acestea pot fi purificate prin scufundare în apă curgătoare, înainte de folosire, înainte, spun preoţii, toate scrierile folosite în ritual erau spălate cu apă în acest mod. Un preot pios din Litlata pregăteşte Sidra *d* Nishmaf/za [în vederea tipăririi] pe plăci de cupru încrustate cu argint".[1]

Astfel, dacă documentului de la Qumran i s-ar fi ataşat un caracter sacru, oare n-ar fi fost şi el scris pe metal, pentru a facilita purificarea după eventualele contaminări din mâinile oamenilor lacomi, care nu se aflau în condiţia necesară de puritate şi sfinţenie?

SURSE

15. MEMORIILE PATRIARHILOR

Avigad, N. Si Yadin, Y., *A Genesis Apocryphon: A Scrollfrom the Wilderness ofjudeea.* Ierusalim 1956.

16. COMENTARIU LA CARTEA LUI ISAIA

J. M Allegro, in *Journal of Biblicul Literature, 75* (1956), 178-82.

17. „ÎMPĂRĂŢIA CE VA SĂ VINĂ": VIITORUL PROFET ŞI FIUL LUI DAVID

J. M. Allegro, *ibid.* 174-77,182-87.

Note :

[1] E. S. Drower, *The Mandaeans oflraq and Iran* (Oxford 1937), p.23.

MEMORIILE PATRIARHILOR

Naşterea lui Noe (ii, 1-26)

Cf. *Enoh* 106.1-2.

în Biblie, povestea lui Enoh este urmată de stricăciunea „fiilor lui Dumezeu"cu fiicele oamenilor dând naştere la un popor de uriaşi. (Ge. 6.1-8). Aceasta a dus la legenda că atunci când eroul Potopului s-a născut, casa s-a umplut de o lumină misterioasă; astfel, tatăl său, Lameh, bănuind originea divină a copilului, a încercat să afle adevărul de la bunicul său, Enoh, care, drept răsplată pentru sfinţenia sa, a fost luat la cer de Dumnezeu şi făcut părtaş ştiinţei divine (Ge. 5.24).

Legenda a fost mai departe cunoscută doar prin intermediul etiopienei *Cărţi a lui Enoh* (cf. 106), scrisă în al doilea sau primul secol î.Hr., de pe un fragment latin păstrat acum în muzeul britanic şi dintr-o aluzie parţială la samaritenele *Legende* [*Asătir] ale lui Moise.* (ii.6).

Un fragment descoperit la Qumran descrie, altfel obscur, cum Lameh a văzut în „odăile casei sale o lumină ca razele soarelui de puternică". Textul de faţă continuă povestirea din acel punct.

Bănuind că pruncul a fost conceput cu unul dintre acei Străjeri (Cereşti)[1] sau Făpturi Sfinte[2] şi că [aparţine de fapt] uriaşilor[3], eu Lameh, am fost mâhnit în inima mea. Cuprins

Note :

[1] Adică, îngerii căzuţi. Numele provine din Dan. 4.13, 17, 23. Cap. *Documentul Sadochit,* ii, 18; Enoh 1.5; 10.9; 12.2;13.10, etc.

2 Cap. Zah. 14.15; Ps.16.3; 89.8; Iov 5.1; 15.15; Dan.8.13; Enoh 1.9; 9.3; 12.2; 14.23; 39.5.

[3] Ebr. *nephilim* (cf. Ge. 6.4). Cuvântul derivă din *n-ph-l,* „cădere", prin asta înţelegându-se „îngeri căzuţi". Cap. Enoh 15.8: „Uriaşii... din sfinţii îngeri păzitori îşi trag originea".

de tulburare, am mers la soţia mea Bath-Enosh[1], [căreia i-am spus]:
„[Vreau ca tu] să juri în faţa Celui Prea înalt, Domnul Preamărit[2], Stăpânul lumilor[3], [Cârmuitorul tuturor] fiinţelor cereşti, că îmi vei mărturisi adevărul. Căci de vei [jura în faţa Celui Preaînalt, Dumnezeul atotputernic] Domnul tuturor lumilor, să vorbeşti cu mine întru adevăr şi nu în minciună, îmi vei arăta totul întru adevăr şi nu în minciună.
La aceasta soţia mea Bath-Enosh mi-a vorbit răspicat şi [cu căldură].
„Stăpâne al meu"[4], a zis ea, „tu-mi cunoşti bine simţămintele. Totuşi, întrucât situaţia este îngrijorătoare, iar sufletul meu este cuprins de zbucium[5], îţi voi spune totul întocmai precum a fost".
[Auzind acestea, m-am] simţit tulburat în inimă. Dar când soţia mea Beth-Enosh a văzut cât de tulburat eram, şi-a reţinut supărarea [pe care i-am pricinuit-o] şi mi-a vorbit.
„Stăpâne al meu", a spus ea, „[voi lăsa deoparte] puternicele mele simţământele şi voi jura pe Cel Mare şi Sfânt, Stăpânul ce[rului şi pământului][6], că această sămânţă a venit de la tine, şi că această zămislire a fost prin tine, iar fructul acesta a fost sădit de tine şi nu de vreun străin sau de vreunul dintre Străjeri sau dintre Fiinţele cereşti. [Lasă deoparte] acest necaz şi alungă supărarea, căci ceea ce îţi spun este adevărat!"
Astfel eu, Lameh, [am plecat de] lângă ea şi m-am dus la tatăl meu Meruselah şi [i-am] povestit, [rugându-l să se ducă]

Note :
[1] Soţia lui Lameh este numită aşa şi în Jubilee 41.28 (Eth.). Numele înseamnă „fiica lui Enos".
[2] Ebr. „Dumnezeu al preamăririi".
[3] Pentru această formă de jurământ, Cap. Enoh 98.6, 103.1. Titlul „Dumnezeu Prea înaltul" era cunoscut mai ales în timpurile elenistice; Cap. Ecclus.46.5; 47.5; Macc.II 3.31.
[4] Literal, „Domnul şi fratele meu".
[5] Adică, „sunt sufocat cu totul, nu îmi stăpânesc facultăţile". Expresia derivă din Dan 7.15 (cf. Talmud, *Sanhedrin,* 108a) şi trimite la noţiunea timpurie că trupul este învelişul sufletului. O expresie similară apare în Pliniu, *H.N.,* vii, 5.2.
[6] De-a lungul Cărţii lui Enoh, Dumnezeu este de regulă numit „Sfânt şi Prea Măreţ", de ex. 1.3; 10.1; 14.1; 97.6.

la tatăl *său* să afle ce înţeles avea întreaga poveste, căci [tatăli său] era plăcut Domnului şi [un apropiat al îngerilor], căruia! [îngerii] îi spuneau toate lucrurile.[1]
Când Metuselah [mi-a auzit cuvintele, a mers] la tatăli său Enoh să afle întregul adevăr de la el, şi [să-şi vădească]!
bunăvoinţa. Ajungând la.....,[2] [în cele din urmă] a dat del
acesta acolo.
„Doamne şi stăpâne al meu", i-a spus el părintelui săJ Enoh, „[rogu-te, tălmăceşte-mi] ceea ce vreau [să-ţi înfăţii şez]. Te-aş ruga să nu te mânii din pricina venirii mele...I sunt speriat de[3].....
Avram şi Sărai în Egipt (xix, 8-xx, 32)
Gen. 12.10-20.
încă nu ajunsesem la Sântul Munte[4], dar mi-am urmai drumul înaintând mereu spre miazăzi, [ ] până ce am dai de Hebron [care era înălţat la acea vreme][5]. Acolo am staa mai mulţi ani. A venit însă o foamete ce a cuprins întreaga ţară. Auzind că este bine în Egipt, m-am coborât într-acolol spre pământul Egiptului [ ].
în cele din urmă am ajuns la Ch-r-m-o-n-ă,[6] unul din bral ţele râului [Egiptului][1]. [ ]. După ce am traversat cele şapt

Note :
[1] Legenda spune că drept recompensă pentru credinţa lui, Enoh a fos| făcut părtaş la cele sfinte; c.f., Enoh 1.2; 27.4; 72.1; 81.1. în tradiţia iudaic» a fost uneori identificat cu îngerul Metathron.
[2] Din păcate, numele ţinutului nu poate fi descifrat cu certitudine. în Enol| 65.2, înţeleptul este condus spre „capătul lumii".
[3] O legendă păstrată într-un *midraş* târziu cunoscută drept *Viaţa lui En<M* (cuprinsă în *Cartea lui Yaşar)* afirmă că uneori înţeleptul se retrăgea şl că oamenii se temeau să se apropie de el din cauza strălucirii divine ca îi apărea pe chip. Poate că este o aluzie la aceasta în cuvintele „suni speriat de...".
[4] Adică, Beth-el. Samaritenii îl identifică cu Gerizim, locul sfânt ales d j Dumnezeu; cf. Marqeh 71b-72a (în M. Heidenheim, *Bibliotheca SamaritanM* iii [1896], 51); *Ma'lif,* §§ 97-98.
5Cap.Jubileel3.10.
s Acesta este evident fluviul K-r-m-o-n (sau K-i-r-m-y-o-n) menţionat îffl
Mişna, *Parah,* viii.10 şi în Talmud, *Baba Bathra* 74b. Ar trebui identificai
poate, cu Chremetes menţionat de Aristotel, *Meteorol.* i, 13; Hanno dl
Carthage, 9; Nonnus, *Dionys.,* xiii, 374; xxxi, 103; şi Basilius, *Hexaem. Horn.,* 3. I

braţe ale acelui râu mare, şi lăsând pământul nostru în urmă, am coborât în ţara Egiptului. în noaptea în care am pătruns pe pământul Egiptului, am avut un vis.
Şi iată, în visu-mi am zărit un cedru şi un palmier. [ ]. Dintr-odată cineva s-a apropiat căutând să doboare cedrul şi să lase doar palmierul. Astfel palmierul plânse: „Nu doborî cedrul" a spus el, „căci oricine va încerca să-l doboare, va fi blestemat." Astfel cedrul a fost cruţat[2] de dragul palmierului şi nu a fost doborât.
Trezindu-mă din vis, am spus nevestei mele Sărai: „Am avut un vis cumplit."
„Povesteşte-mi", a spus ea, „ca să aflu ce a fost".
Şi am început să-i povestesc. Acel vis - am adăugat eu -a fost un semn. Omul pe care l-am văzut este cel care caută să mă omoare, însă pe tine te va cruţa. Iată, tot norocul pe care l-am avut va fi în zadar. Dar când omul acesta va veni la tine şi te va întreba: „cine este acesta?" îi vei spune simplu: „el îmi este rudă"[3]. Căci doar aşa voi trăi, prin cele spuse de tine, iar viaţa îmi va fi cruţată prin tine. Ei nu vor [ ].... sau omorî.

Note :
[1] Adică, cele şapte guri ale Deltei, Cap. Herododus ii, 17; Pliniu, *H.N.,* v, 64. Nilul este deseori descris în literatura clasică drept „malul cu şapte fluvii"; ex. Moschus ii, 51; Vergii, *Aeneid.* Vi, 801; Ovid. *Met.,* v, 187; xv, 753; Catallus xi, 7.
[2] Povestea este bazată pe un motiv comun după care viaţa fiecărui om ar fi legată de cea a unui copac; Cap. Ploss, *Das Kind* (1911-12), I, 71f.; R.Andrae, *Ethnographische Parallelen,* ii (1889), 21ff.; J.G.Frazer, *The Golden Bough,* vii/2, 159-68; T. H. Gaster, *The Holy and the Profane* (1953), 39-41, 231-32. Moartea lui Domiţian a fost considerată de asemenea ca fiind precedată de căderea unui copac (Suetonius, *Domit.,* 15) şi cea a lui Ale-xandros Severus de căderea unui laur şi a unui smochin (Ael. Lamprid., *Alex. Sev.,60.4-5).* Crângul copacilor triumfali plantaţi de Cezari piere cu totul în ultimul an al lui Nero (Suetonius, *Galba,* 1; Tacitus, *Ann.,* 13.58). Există (sau exista) un obicei evreiesc de a planta un cedru la naşterea unui băiat şi un pin la naşterea unei fete şi mai târziu de a-i doborî pentru a face baldachinul nupţial *(huppah)* la nunta acestora; cf. Talmudului, *Gitţin* 57a; Ier. Talmud, *'Erubin* 4.27b, Scheftelowitz, *Altpal. Bauemglaube* (1925), 26.
[3] Cuvântul ebraic *ah* are un sens mai larg decât cel de „frate", în funcţie de cum este interpretat. în îndemnarea lui Sărai de a folosi acest termen mai neutru, Avram a recurs la o stratagemă diplomatică de ambiguitate mai degrabă decât de a fi pe deplin decepţionat.

Auzind toate acestea, Sărai plânse. Apoi Sărai [şi cu mine am mers] către Zoan, dar tot timpul m-am temut ca cineva să nu-şi plece ochii către ea [ ].

După aceşti cinci ani, trei egipteni de vază [au venit într-adevăr la porunca] faraonului din Zoan, [şi ne-au pus faţă în faţă pe mine] şi pe soţia mea. Şi au continuat să-i spună [vorbe frumoase lui Sărai] despe graţia ei minunată şi a sa înţelepciune şi [ ]. I-am implorat [cerându-le] să-mi asculte vorbele, zicându-le că venisem într-acolo doar din pricina foametei [ ]. Neluându-mă [în seamă, s-au dus să se înfăţişeze] stăpânului lor şi ajungând la palat i-au povestit totul.

[Faraonul i-a ospătat] cu multă mâncare şi vin şi [când s-au săturat de mâncare şi] vin au [început a-i lăuda frumuseţea lui Sărai].

„[Cât , au spus ei]. Cât de gingaş e chipul ei, cât [ ] şi de subţiri sunt buclele ei! Cât de frumoşi ochii! Cât de delicat îi este nasul şi întreaga ei înfăţişare! Cât de frumoşi îi sunt sânii, şi cât de albă îi este faţa! Cât de gingaşe îi sunt braţele, cât de desăvârşite mâinile, cât de încântătoare îi sunt picioarele, cât de gingaşe palmele, cât de lungi şi subţiri îi sunt degetele! Nici o fecioară sau mireasă nu este mai minunată decât ea! Frumuseţea ei este mai presus de a oricărei femei! Dincolo de toate, pe lângă frumuseţe, ea este înţeleaptă iar..... a mâinilor ei este într-adevăr minunată!"[1]

Când Faraon a auzit cuvintele lui H-R-Q-N-O-Ş[2] şi a celorlalţi doi tovarăşi ai săi, toţi trei spunând acelaşi lucru, s-a simţit copleşit de dragoste pentru Sărai, şi a trimis după ea. De îndată ce ochii săi au zărit-o, a rămas mut de frumuseţea ei şi a luat-o la el să-i fie soţie; însă pe mine a căutat să mă omoare. Sărai, (nădăjduind că prin puterea ei îmi va

Note :

[1] Sensul ultimei propoziţii este neclar. Această descriere stereotip cu privire la frumuseţea femeii şi această realizare se găseşte şi în descrierea Măriei în unele din evangheliile apocrife.

2 Acest nume nu apare în versiunile paralele ale povestirii, şi nu pot găsi nici o explicaţie pentru acesta. Terminaţia *-n-os* sugerează a fi de origine greacă sau latină. în tradiţia corespunzătoare samariteană, prinţul este numit *Ţ-r-ţ-s* (Asăţir, vi.18) sau Ţ-r-s-s (Meshalma, f.l97ff.).

putea fi de ajutor), i-a spus că eram doar o rudă de-a ei. Astfel eu, Avram, am fost cruţat de dragul ei şi lăsat în viaţă. Dar în timpul nopţii, eu şi nepotul meu Lot am căzut într-un plâns amarnic, căci Sărai fusese luată de lângă mine cu sila.

In acea noapte m-am rugat şi am implorat[1] şi am spus în durerea mea, în vreme ce lacrimile-mi curgeau: „Binecuvântat fii Tu, Doamne, Dumnezeule Prea înalt, căci Tu eşti stăpânâul tuturor şi al regilor de pe pământ, şi tu îi judeci pe toţi. Mă plâng acum Ţie de faraonul din Zoan, regele Egiptului, căci mi-a răpit soţia. Lasă-Ti judecata asupra lui şi fă-mi dreptate, şi fă-mă să mă ridic prin puterea Ta asupra lui şi asupra casei lui, şi fă ca el să nu-mi pângărească soţia. Fă-i să afle Doamne, că Tu eşti stăpânul tuturor regilor pământeşti!"

In noaptea aceea, Dumnezeu Prea înaltul a lovit cu mari urgii pe Faraon şi casa lui trimiţând un duh rău - astfel ca faraonul să nu se poată apropia de Sărai, nevasta lui Avram şi cu atât mai puţin să o cunoască[2].

Cu toate astea, el a ţinut-o lângă el timp de doi ani. La sfârşitul celor doi ani, boala şi chinurile îl copleşiseră într-atât pe el cât şi casa lui încât a trimis să-i cheme pe toţi înţelepţii, vracii şi doctorii din Egipt să vadă de-l pot vindeca pe el şi pe cei ai casei lui. Dar nimeni nu a reuşit să găsească leac pentru acesta. Mai degrabă, duhul bolii i-a pus pe fugă.

Astfel H-R-Q-N-O-S a venit la mine şi m-a implorat să mă rog pentru rege şi să-mi pun mâinile asupra lui ca astfel să se însănătoşească, văzând că [doar eu, dintre toţi, rămăsesem] neatins de boală. Dar Lot i-a spus: „Atâta vreme cât Sărai, soţia lui, rămâne la Faraon, unchiul meu Avram nu se va ruga pentru el. Du-te şi spune-i lui Faraon să trimită femeia îndărăt la soţul ei. Apoi se va ruga pentru el şi astfel se va însănătoşi."

Note :

[1] Originalul foloseşte termenii standard pentru diferite feluri de credincioşi.

[2] Cap. Din versiunea samariteană în *Asăţir,* vi.15: „Şi prinţii au început să fie loviţi de boală şi Faraonul a devenit precum o stâncă, ca şi cum ar fi fost lovit de vrajă".

îndată ce H-R-Q-N-O-S auzi cuvintele lui Lot, se duse la rege. „Rege al meu", spuse el, „toate aceste boli şi chinuri au venit din pricina lui Sărai, soţia lui Avram. Las-o pe Sărai să se ducă la bărbatul ei şi boala aceasta va dispărea odată cu duhul ei necurat."
Astfel Faraon m-a chemat şi mi-a zis: „Ce mi-ai făcut din cauza lui Sărai? Mi-ai spus că eşti o rudă de-a ei, când de fapt ea îţi este soţie. Am luat-o la mine deşi era nevasta ta. Da, soţia ta este acum lângă mine! Plecaţi şi îndepărtaţi-vă degrabă de pământul Egiptului, dar acum rugaţi-vă pentru mine şi pentru casa mea ca acest duh necurat să dispară dintre noi".
După care m-am rugat pentru el şi mi-am pus mâna pe capul lui, iar boala a dispărut odată cu duhul necurat.
Când s-a însănătoşit, regele s-a ridicat şi mi-a spus [ ] şi a jurat întru vecie că nu va mai [ ], iar regele mi-a dat daruri şi veşminte bogate [ ] de faţă cu Sărai[1] şi Hagar[2], şi a pus oameni să mă petreacă până ce am ieşit din Egipt.
Avram ajunge la Betel (xx, 33-xxi, 4)
Gen. 13.3.
Jubilee 13-15.
Astfel că eu, Avram, încărcat cu multe cu vite, argint şi aur peste măsură, am plecat [din Egipt] împreună cu fiul fratelui meu Lot! Lot a primit şi el asemeni mie, multe vite şi bogăţii, şi drept soţie şi-a luat dintre fiicele [ ].
Aşezându-ne cortul dintr-un loc în altul, am ajuns în cele din urmă la Betel, locul unde cu mult înainte înălţasem altarul. L-am ridicat a doua oară şi am închinat pe el jertfe-arse şi ofrande Domnului Preaînalt şi am chemat acolo numele Dumnezeului tuturor lumilor, şi înălţat laudă Domnului şi l-am binecuvântat aducând mulţumiri pentru
Note :
[1] Aceasta evident că referă la o declaraţie de divorţ făcută de Faraon în prezenţa lui Sărai. Versiunea samariteană *(Asăţir,* vi.21) adaugă detalii pitoreşti cum că întregul palat a fost vrăjit de strălucirea feţei lui Sărai.
[2] Există o veche legendă care spune că Hagar era fiica Faraonului şi <$ acesta a prezentat-o lui Avram; vezi L. Ginzberg, *Legends qfjews,* v, 221; n. 74.

bunurile ce mi le încredinţase şi pentru toată mila ce mi-a arătat-o şi [pentru faptul] că ne-a dus în siguranţă în ţinutul acela.

Lot se desparte de Avram (xxu, 5-7)

Gen. 13.17-11.

Jubilee 13.17-18.

în ziua următoare, Lot s-a despărţit de mine şi a mers sâ-şi întindă corturile în câmpia Iordanului. Cu toate că şi-a luat cu el toate bunurile, eu am adăugat şi altele cu dărnicie. El a plecat să-şi pască turmele până ce a ajuns în Sodoma. Acolo şi-a ridicat o casă şi s-a aşezat, în vreme ce eu m-am aşezat în muntele Betelului. însă eram mâhnit că fiul fratelui meu se despărţise de mine.

Pământul făgăduit (xxi, 8-22)

Gen. 13.14-16.

Jubilee 13.20-21.

într-o noapte Domnul mi-a apărut în vis şi mi-a spus: „Ridică-ţi ochii, şi, din locul în care eşti, priveşte spre miazănoapte şi spre miazăzi spre înălţimea Hazorului[1], spre răsărit şi spre apus; căci toata ţara pe care o vezi, ţi-o voi da ţie şi seminţiei tale în veac."

Şi auzind toate aceste, m-am ridicat şi m-am dus înspre înălţimea Hazor[2] şi de la acea înălţime am privit ţinutul de la râul Egiptului până la Liban şi Semir, de la Marea cea Mare până la Hauran, întregul pământ al Gebalului[3] până la Kadeş, întregul ţinut la est de Hauran, şi ţinutul Semirului până spre Eufrat.

Şi Domnul mi-a spus: „căci toata ţara pe care o vezi, ţi-o dau ţie şi seminţiei tale în veac. îţi voi face sămânţa ca pul-

Note :

[1] Cap. Ge. 12.7ff.

[2] Acesta este oraşul modern Jebel el-'Asur, aproape de Hazor, cel mai înalt punct din centrul Palestinei.

[3] Adică, Gebalena grecilor, regiunea montană de sud a Mării Moarte. Targumul aşa îl traduce pe „Seir" din textul scripturar.

berea pământului de numeroasă; aşa că, dacă poate număra cineva pulberea pământului, şi sământa ta va putea fi numărată. Scoală-te, străbate ţara în lung şi în lat; căci ţie ti-o voi da".
Iar eu, Avram, m-am ridicat şi am cercetat cele pe care Domnul mi le făgăduise. Am început de la fluviul Gihon[1] pe care l-am străbătut până ce am ajuns la muntele Taurus[2]. Apoi am plecat de pe ţărmul marelui lac al Mării Moarte şi am călătorit de-a lungul muntelui Taurus înspre est până ce am ajuns la râul Eufrat. De acolo, am ajuns la Marea Roşie şi am tot mers până ce am atins ţărmul Mării Trestiilor. Apoi am pornit înspre miazăzi până ce am ajuns la râul Gihon. Acolo m-am oprit şi am hotărât să mă întorc la familia mea, pe care am găsit-o aşa cum o lăsasem la plecare.
Apoi am plecat şi m-am aşezat în ţinuturile lui Mamre, care sunt lângă Hebron, spre nord-est, şi acolo am zidit un altar Domnului. Şi am mâncat şi băut acolo împreună cu toţi ai casei mele şi am trimis şi mi-am chemat prietenii, cei trei fraţi amoriţi, Mamre, Aneram[3] şi Escol, şi ei au mâncat şi au băut împreună cu mine.
Salvarea lui Lot (xxi, 23-xxii,26)
Gen. 14.1ff. *Jubilee* 13.22-29.
Cu mult timp înainte, pe vremea lui Chedorlaomer, împăratul Elamului, lui Amrafel, împăratul Babilonului[4], lui

Note :
[1] Gihonul, unul dintre cele patru capete ale fluviului Edenului (Ge. 2.15), a fost identificat în antichitate cu Nilul.
[2] Lit. „Muntele Taurului". Editorii au punctat că acesta este muntele Taurus al grecilor, adică, secţiunea Amanus dintr-un mare lanţ al muntelui Taurus.
[3] Pentru această formă, în loc de biblicul Aner. Cap. Gomorram pentru Gomorrahul biblic.
[4] în Biblie, Amrafel este identificat drept „rege al Sh-n-'-r". Aceasta este probabil ţinutul Shanhar menţionat în scrisoarea Amarna, 35.49, Amrafel fiind un hurrian (horit) Amurru-pal şi neavând nimic de-a face cu Hammu-rabi din Babilonia, aşa cum s-a presupus. Dar Sh-n-'-r era deseori identificat în antichitate cu Shine'ar, un nume pentru Babilonia, în Ge. 10.10' 11.2; Zah. 5.1 etc, fiind interpretat aşa în ambele traduceri *(targumim),* samariteană şi palestiniană, ale Genezei.

Arioc, împăratul Capadociei[1], şi lui Tideal, împăratul Goii-mului, s-a întâmplat că ei au făcut război cu Bera, împăratul Sodomei, cu Birsa, împăratul Gomorei, cu Sineab, împăratul Admei, cu Semeeber[2], împăratul Teboimului şi cu împăratul Belei sau Toarului.
Aceştia din urmă s-au adunat cu toţii în valea Siddi-mului, iar împăratul Elamului şi aliaţii săi au biruit oastea împăratului din Sodoma şi a aliaţilor săi, şi le-a cerut să plătească tribut. Vreme de doisprezece ani ei au plătit tribut regelui Elamului, dar în anul al treisprezecelea s-au răsculat. Totuşi, în anul al patrusprezecelea regele Elamului şi regii care erau cu el au pornit, şi i-au bătut pe Refaimi la Asterot-Carnaim, pe Zuzimi la Ham[3], pe Emimi la Save-Chiriataim, şi pe Horiţi în muntele lor Seir[4], până la Paran, care este lângă pustie. Apoi s-au întors [şi au mers să-i atace pe amoriţi] la Hataton-Tamar.
Atunci au ieşit împăratul Sodomei, împăratul [Gomorei, împăjratul Admei, împăratul Teboimului şi împăratul Belei sau Toarului, şi s-au aşezat în linie de bătaie împotriva lor, în valea [Sidimului], şi anume: împotriva lui Chedorlaomer [împăratul Elamului şi a celorlalţi împăraţi care erau cu el].
împăratul Edomului a fost biruit iar împăratul Gomorei au luat-o la fugă, cazând în nişte fântâini [cu smoală ce se aflau în câmpie]; ceilalţi au fugit spre munte. Biruitorii au luat toate bogăţiile Sodomei şi Gomorei, [ ] şi au plecat. Au luat şi pe Lot, fiul fratelui lui Avram, care locuia în Sodoma; au luat şi averile lui, şi au plecat.

Note :
[1] In biblie: Ellasar, locaţie care este incertă.
[2] Vezi mai sus.
[3] Textul masoretic are *ShemebeR*. Autorul nostru e de acord cu revizuirea samariteană.
[4] Textul tradiţional iudaic are „Zunim în Ham (varianta: Ham)". Comparaţia cu Deut. 2.20 sugerează, însă, că Zunim şi Zamzumim sunt pur şi simplu reprezentări alternative ale aceluiaşi nume, în vreme ce Ham (pe care unii savanţi îl localizează în Hăm-ul modern, pe ţărmul de sud-vest al Mării Moarte) este identificat de autorul nostru cu Ammon, bazându-se pe Deut. 2.20.

însă unul dintre păstorii[1] pe care Avram îl dăruise lui Lot, şi care scăpase cu viaţă, a dat de ştire lui Avram; acesta locuia în vremea aceea la Hebron[2], şi i-a spus cum că Lot a fost luat împreună cu toate averile sale, dar că nu fusese ucis şi că regii au plecat pe drumul pustiei prădând şi omorând îndreptându-se spre Damasc. După care Avram plânse după nepotul său Lot, apoi înarma trei sute optsprezece dintre cei mai viteji slujitori ai lui, născuţi în casa lui, şi cu Aneram, Escol şi Mamre mergând alături de el, a urmărit pe împăraţii aceia până la Dan. S-a aruncat asupra lor noaptea din patru părţi, i-a bătut, şi i-a urmărit până la Hoba[3], care este la stânga Damascului. Le-a luat toate bogăţiile prădate; a luat înapoi şi pe nepotul său Lot, cu averile lui şi cu tot ce i se prădase.
Când regele Sodomei a auzit că Avram a luat îndărăt tot ce fusese prădat, porni să îl cheme la luptă şi se duse la Salem (adică, Ierusalim)[4]. Acum Avram se aşezase în valea Save (aşa cum este Valea Regelui din câmpia Bet-cerem)[5]. Iar Melhisedec, împăratul Salemului, a adus pâine şi vin: el era preot al Dumnezeului Prea înalt. Melhisedec a binecuvântat pe Avram, şi a zis: „Binecuvântat să fie Avram de Dumnezeul Prea înalt, Ziditorul cerului şi al pământului. Binecuvântat să fie Dumnezeul Cel Prea înalt, care a dat pe vrăjmaşii tăi în mâinile tale!" Şi [Avram] i-a dat zeciuiala din toate.
împăratul Sodomei s-a apropiat şi a zis lui Avram: „Ina-poiază-mi toţi oamenii pe care i-ai luat prinşi de lângă regele Elamului, şi păstrează bogăţiile pentru tine." însă Avram a răspuns împăratului Sodomei: „Ridic mâna spre Domnul, Dumnezeul Cel Prea înalt, Ziditorul cerului şi al pământului, şi jur că nu voi lua nimic din ce este al tău,

Note :

[1] Vezi mai sus.

[2] Biblia îl identifică doar ca „refugiat".

[3] Biblia are *Hobah* - Ube al textelor cuneiforme. Pentru Hebron, Cap. Ez. 27.18 (şi Athenaeus I, 22; Strabo 735).

[4] De fapt, acesta ar putea fi oraşul modern Salim de lângă Sechem, aşa cum susţin samaritenii. Dar tradiţia conform căreia este Ierusalim este atestată şi de Josephus *(Ant., I,* X.2) şi de Targum.

[5] Cf. Ier. 6.1; Neem. 3.14; Mişna, *Middoth,* iii.4; *Niddah,* ii, 7. Bet-cerem este oraşul actual numit 'Ain Karim, cam la 4 mile jumătate vest de Ierusalim-

nici măcar un fir de aţă, nici măcar o curea de încălţăminte, ca să un zici: «Iată, am îmbogăţit pe Avram». Nimic pentru mine! In afară de ce au mâncat flăcăii mei şi oamenii care au mers cu mine, Aner, Eşcol şi Mamre: ei pot să-şi ia partea lor!"
Şi astfel Avram a înapoiat toate bogăţiile şi prada ce o luase şi le-a dat regelui Sodomei. Şi i-a eliberat pe toţi prinşii şi i-a trimis de la el.
Lui Avram îi este făgăduit un fiu (xxi, 27-34)
Gen. 15.1-4.
Jubilee 14.1-13.
După aceste întâmplări, Dumnezeu i-a apărut lui Avram într-o vedenie, şi I-a zis: „Iată, au trecut zece ani de când ai plecat din Haran. De doi ani eşti aici, iar în Egipt ai stat şapte ani, şi a trecut un an de când te-ai întors din Egipt! Ia aminte la tot ce ai şi cum s-au înmulţit toate ale tale de când ai plecat din Haran. Dar acum, nu te teme, sunt cu tine şi te voi ajuta şi putere îţi voi da. Eu îţi voi fi pavăză şi... Averea ta şi bogăţiile tale vor creşte peste măsură".
Avram a răspuns: „Doamne Dumnezeule, ce-mi vei da? Bogăţiile şi averile mi-au crescut, aşa este, dar la ce bun îmi sunt toate acestea, văzând că trebuie să mor fără de copii; şi moştenitorul casei mele este Eliezer [din Damasc]."
Atunci Domnul i-a vorbit astfel: „Nu el va fi moştenitorul tău, ci cel ce va ieşi din tine, acela [îţi va urma]."

CARTEA LUI ISAIA

Capitolul 10

28. El vine asupra Aiatului, străbate Migronul, îşi lasă povara la Micmas.
29. Traversează trecătoarea, se culcă la Gheba; Rama tremura, Ghibea lui Saul o ia la fugă.
30. „Ridică-ţi glasul, fiică a lui Galim!" „Ia seama, Lais!" „Vai de tine, Anatot!"
31. Madmena se împrăştie, locuitorii din Ghebim fug.
32. încă o zi de oprire la Nob, şi ameninţa cu mâna muntele fiicei Sionului, dealul Ierusalimului.
33. Iată, Domnul, Dumnezeul oştirilor, taie crengile cu putere; cei mai mari sunt tăiaţi, cei mai înalţi sunt doborâţi.
34. Dă jos cu fierul crângul pădurii, şi Libanul cade sub mâna Celui Puternic.

Capitolul 11

1. Apoi o Odraslă va ieşi din tulpina lui Isai, şi un Vlăstar va da din rădăcinile lui.
2. Duhul Domnului Se va odihni peste El, duh de înţelepciune şi de pricepere, duh de sfat şi de tărie, duh de cunoştinţă şi de frică de Domnul.
3. Plăcerea lui va fi frica de Domnul; nu va judeca după înfăţişare, nici nu va hotărî după cele auzite,
4. ci va judeca pe cei săraci cu dreptate, şi va hotărî cu nepărtinire asupra nenorociţilor ţării; va lovi pământul cu toiagul cuvântului Lui, şi cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel rău.

COMENTARIU LA CARTEA LUI ISAIA

Isaia 10.28-32.

El vine asupra Aiatului, străbate [*Migronul], îşi lasă povara la Micmas.*

Traversează trecătoarea, se culcă la Gheba; Rama tremura, Ghibea lui Saul o ia la fugă. „Ridică-ţi glasul, fiică a lui Galim!" „Ia seama, Lais!" „Vai de tine, Anatot!"

Madmena se împrăştie, locuitorii din Ghebim fug. încă o zi de oprire la Nob, şi ameninţa cu mâna lui muntele fiicei Sionului, dealul Ierusalimului.

Aceasta [trimite] la sfârşitul lumii, la [Mântuitorul] ce va să vină şi se va ridica din valea Achofr][1] şi va purta război împotriva.....[ ]. După ce toate [cetăţile.....[2] vor fi lăsate în urmă şi vor ajunge] în cele din urmă la Ierusalim.

10.33

[*Iată, Domnul, Dumnezeul oştirilor, taie crengile cu putere; cei mai mari sunt tăiaţi, cei mai înalţi sunt doborâţi].* înţelesul este că el va aduce judecată asupra tuturor celor [ ] şi asupra kiteenilor care [ ] şi asupra celor răi, şi puterea Lui se va vedea asupra lor.

Note :

[1] Manuscrisul pare să citească *'Acco,* adică, portul Acre. Din alte locuri amintite, însă, se ştie că Mântuitorul este imaginat ca înaintând în Ierusalim *din est şi nord-est,* spre teritoriul lui Beniamin - în conformitate cu cele spuse în Is. 41.2; *„Cine a ridicat de la răsărit"* etc. (Cf. si *Sibyline Oracles* iii, 652f). Acre, prin urmare, se găseşte în direcţia greşită, pe lângă faptul că este mult prea îndepărtat, şi trebuie să presupunem că avem de-a face cu o eroare a scribului în ceea ce îl priveşte pe *'Achor* (Ios. 7.24; 15.7; Is. 65.10; Os. 2.17), adică, valea lui Wadi Dabr şi Wadi Mukelik, la est de 'Aiath (Ai), Miahmas, Geba' etc.

[2] Contextul sugerează restaurarea [Beniamin].

Iată, Domnul, Dumnezeul oştirilor, taie crengile cu putere [*cei mai mari] sunt tăiaţi,* [*cei mai înalţi sunt doborâţi]*. [*]. Dă jos* [*cu fierul] crângul pădurii, şi Libanul cade sub mâna Celui Puternic.* Aceasta [face trimitere] la războiul împotriva kite-enilor[1] [cei ce sunt mari la stat] cei ce sunt trimi [şi la].

* * *

[Cât priveşte *Şi va tăia crângul pădurii cu un fier] şi Libanul va cădea sub mâna Celui Puternic*[2] trimite la cei ce au fost năpăstuiţi (?)] Iuda şi Israelul şi umilinţa [pământului].

Pe cât de măreţi [vor apărea], ei vor [ ] şi laşi, iar inimile lor se vor muia. Aceste [„simboluri ale măririi"] sunt ostaşii kiteeni, în vreme ce crângul pădurii ce va fi doborât cu securea sunt [aliaţii lor]; iar cuvintele *Libanul în măreţia sa va fi doborât* înseamnă că al său cârmuitor îşi va afla sfârşitul[3] prin mâna celor din preajma lui [şi nu va reuşi să scape] nevătămat[4] când va încerca să fugă [ ].

11.1-4.

[*Apoi o Odraslă va ieşi din tulpina] lui Isai, şi un* [*Vlăstar va da din rădăcinile lui]. Duhul Domnului Se va odihni peste El, duh de înţelepciune şi de pricepere, duh de sfat şi de tărie, duh de cunoştinţă şi de frică de Domnul. Plăcerea lui va fi frica de Domnul; nu va judeca după înfăţişare, nici nu va hotărî după cele auzite,*

ci va judeca pe cei săraci cu dreptate, şi va hotărî cu nepărti-nire asupra nenorociţilor ţării; va lovi pământul cu toiagul cuvântului Lui, şi cu suflarea buzelor Lui îl va omorî pe cel rău.

Trimite la fiul lui David[5] ce va veni la sfârşitul lumii. Duşmanii lui [vor fi doborâţi],[6] însă pe el Dumnezeu îl va

Note :

[1] *Cf. Război,* passim; Introducere.

[2] Ebr. „măreţiile sale", adică, cedrii.

[3] Ebr. „cel măreţ". Textul scripturar este de regulă interpretat prin „Libanul *cu măreţii săi* (adică, cedrii) va cădea"; dar ebraica este ambiguă, şi autorul nostru evident că a înţeles (ca o paralelă la „cu un topor") cu sensul că „Libanul *prin puterea propriilor săi măreţi* va cădea".

[4] Citesc [ ] *shalom,* adică, „pace, siguranţă", mai degrabă decât [Yer«] -*shalaim,* adică, „Ierusalim", după cum a fost propus de Allegro.

5 *Cf.* Ier. 23.5; 33.15; Zah. 6.12.

[6] Am restaurat [*'oye] baw,* urmat de un verb antitetic sensului de „a ridica".

ridica [înzestrându-1 cu put]ere, un tron al slavei, o coroană sfântă şi veşminte bogate.[1] Un [[2] va fi pus în mâna sa],
iar el va jura să-i doboare pe toţi cei răi, iar Magog [va fi înfrânt în luptă de acesta][3], iar sabia lui va aduce judecată asupra tuturor neamurilor.
Cât priveşte *„el nu va judeca după înfăţişare, nici nu va hotărî după cele auzite, ci va judeca pe cei săraci cu dreptate şi va hotărî cu nepărtinire asupra nenorociţilor ţării",* înseamnă că el va [urma sfaturile preoţilor; numai dacă] aceştia îl vor călăuzi, el va putea judeca, şi [bizuindu-se pe] sfatul lor, [el va hotărî];[4] [ ] unul dintre [cei mai de seamă] preoţi va veni în faţă, purtând în mâinile sale veşminte regeşti.[5]
* * *

Note :
[1] Acestea sunt accesorii standard ale regelui mesianic. Pentru „tronul de slavă", cf. Is. 22.23; pentru „sfântă coroană", cf. Ps. 132.18 (unde vechile versiuni citesc „asupra lui coroana *Mea* va înflori" în loc de „coroana *lui"* după cum apare scris în textul masoretic). O descriere similară este dată în *midrash-ul* numit „Capitole despre Mesia" (J. D. Eisenstein, ed., *Oşar Midrashim* [1928], ii, 393b): „în ceasul acela Cel sfânt, binecuvântat fie El, îi va pune lui Mesia o coroană şi va pune pe capul acestuia un coif al izbăvirii [Is. 59.17] şi îl va îmbrăca cu o platoşă maiestuoasă şi veşminte bogate şi îl va pune să stea pe un munte înalt să privească spre Israel; şi va spune: «Izbăvirea este aproape!»".
[2] O lipsă în text ne împiedică să cunoaştem ce trebuie să se pună în mâna regelui mesianic. Un indiciu ar putea fi găsit în cuvintele lui Is. 22.21, 23, versete cărora, într-adevăr, pasajul nostrule este dator: preotul, acolo considerat ca exercitând o funcţie regală, se spune că este înveşmântat cu o roba regală şi un brâu şi că are *cârmuirea* (sau *însemnul cârmuirii?)* în mâinile sale. Pe de altă parte, ne-am putea gândi la credinţa târzie iudaică (atestată, spre exemplu, în versiunea persană a *Apocalipsei lui Daniel)* conform căreia Mesia va purta în mâinile sale sceptrul miraculos al lui Moise - o credinţă care apare de altfel şi în sursele samaritene (ex. *Asăţir* xii.24; Cowley, *Samaritan Liturgy,* 511ff.; *Ma'lif,* § 49; *Scroll ofltamar,* citată în M. Gaster, *Samaritan Eschatology* [1932], 263).
[3] V. mai sus, pp.34,258, 314.
[4] In rânduiala viitoare, regele uns va fi sub autoritatea preotului uns; vezi mai sus, pp. 259f., 287f. Ideea este exprimată clar în *Testamentul lui Iuda,* 4.2-4.
[5] Se pune accentul, desigur, pe învestirea regelui mesianic.

ÎMPĂRĂŢIA CE VA SĂ VINA

Viitorul Profet şi urmaşul lui David

Prilej de bucurie, o, Doamne Dumnezeul nostru, la venirea robului Tău, Ilie profetul, şi împărăţia casei lui David, unsul Tău.

în curând va veni şi bucurie ne va aduce în inimii

Fie ca nici un străin să nu se aşeze pe tronul său, şi nici ca slava sa să ajungă moştenire vreunui străin,

fiindcă Tu te-ai legat prin jurământ de el prin al Tău nume sfânt ca lumina sa nicicând să nu se stingă.

Slujba de dimineaţă a sabatului evreiesc *{fragment)*

Regele mesianic
Extrase din comentariile biblice

A

Geneza 49.10.

Toiagul de domnie nu se va depărta din luda, nici toiagul de cârmuire dintre picioarele lui, până ce va veni[1] *Silo (adică: Mesia), şi de El vor asculta popoarele.*

[Aceasta înseamnă] că [nicicând] cârmuirea[2] aceasta nu va fi îndepărtată de tribul lui Iuda. Atâta vreme cât Israelul va stăpâni, cei ce ocupă tronul[3] [nu vor] fi alţii decât urmaşii lui David. Căci cuvântul *mehâqeq* (ce se traduce de obicei prin „pe cei ce conduc", este legat de *hâq,* „statut, stipulaţie", şi astfel)[4] se referă la legământul (jurat lui Dumnezeu) cu privire la stăpânire[5], în vreme ce „picioarele" trimit la triburile Israelului.[6] (Cuvintele: *„Până când cel ce deasupra tuturor este va veni în cele din urmă"* înseamnă:) Până la venirea regelui făgăduit

Note :

[1] Acesta a fost modul în care mulţi dintre interpreţii antici au explicat derutantul cuvânt ebraic *Shiloh,* care aici abia dacă denotă locul acelui nume. A fost interpretat ca echivalent al lui *shelo,* „al cărui", adică, cel al cărui este.

[2] Lit. „suveranitate, exercitarea suveranităţii".

[3] Lit. „ocupantul".

[4] Aceste cuvinte au fost inserate pentru a clarifica sensul. Cuvântul ebraic *hdq,* „statut", este deseori asociat, în Vechiul Testament, cu termenul *berîth,* „legământ", de ex. Regi II 17.15; Ps. 50.16; 105.10. Pentru o interpretare similară a versetului scriptural, cf. *Documentul Sadochit* vi, 3 (mai sus, p. *77).*

[5] Cap. 2Sam. 7.11-16; Ps. 89-3-4, 29,36.

[6] Aceasta interpretare este bazată pe faptul că expresia, „ceea ce iese dintre picioarele lui" este folosită în Deut. 28.57 ca un eufemism pentru „progenitură". Versiunile antice greceşti şi aramaice au înţeles pasajul în acelaşi mod.

(uns), fiul lui Da vid[1]. Căci datorită lui David şi sămânţei sale a fost dat legământul privind stăpânirea asupra poporului său de-a lungul tuturor neamurilor - (acel legământ) pe care [Dumnezeu] într-adevăr 1-a păstrat [şi 1-a ţinut şi acum s-a desăjvârşit[2] cu credincioşii (acestei) frăţii, [expresia, *de el vor asculta popoarele]* trimite la biserica[3] membrilor [acestei
Comunităţi].
* * *

B

n Samuel 7,11-14
[*Mai mult] Domnul ţi-a vestit că-ţi... va zidi*[4] *o casă. „Eu îţi voi ridica... un urmaş după tine care va ieşi din trupul tău.... şi îi voi întări pe vecie împărăţia lui. Eu îi voi fi Tată şi el îmi va fi fiu."**
„El" este urmaşul lui David a cărui sarcină este să slujească pe lângă Aducătorul legii[6], adică omul care [va face cunoscută Legea][7] la sfârşitul lumii, după cum spune Scriptura: *„Voi ridica chivotul lui David ce căzuse"**. Acest chivot trimite [la Legea (Tora) de care mulţi nu au vrut să ţină seamă][9]. Drept urmare, acel om (se va ridica) pentru a aduce izbăvire Israelului.

Note :
1 Cap. Ier. 23.5; 33.15; Zah. 3.8; 6.12.
[2] Există o lipsă în text. Ca restaurare aproximativă, am citit: *shmrh* [YHWH *bkol hddrot wg] mrh* (sau, [*wn] srh?) 'm anshe hyhd.* Cap. II Sam. 23.5. Pentru sensul general, Cap. Luca I, 69, 72.
[3] Este interesant că în ebraică se găseşte acelaşi cuvânt *(knst),* al cărui cuvânt înrudit sirian a fost mai târziu adoptat de creştini pentru a desemna propria lor comuniune.
[4] Aceasta urmează versiunea greacă (Septuaginta). Textul ebraic (masore-tic) primit are termenul „face"; dar Cap. 2 Sam. 7.13; Ps. 89.5.
[5] Versul este citat în acelaşi scop şi în Evr. 1.5.
[6] Cap. Documentul Sadochit vi, 11; *Comentariu la Cartea lui Habacuc* 1.5; 2.2, 4.
[7] Am reconstituit [*ydrsh] bşd*[*q]*. Allegro preferă [ ] *bşi* (?)[«], adică, cine [se va ridica] în Sion.
[8] Amo. 9.11, citat în acelaşi sens în *Documentul Sadochit* vii, 16.
[9] Textul repetă greşit cuvintele „tabernacolul care e căzut". Această repetare eronată a înlocuit interpretarea autorului în ceea ce priveşte aceste cuvinte. Ultimul, însă, poate fi reconstituit din pasajul paralel din *Documentul Sadochit* vii, 16.

Epoca mesianică
Texte-mărturie

A. LEGĂMÂNTUL SI FĂGĂDUINŢA

Deuteronom 5.25-26 (28-29) (1-4)

Şi Domnul[1] i-a vorbit lui Moise spunându-z: *„Am auzit[2] cuvintele pe care ţi le-a spus poporul acesta: tot ce au zis este bine. De ar rămâne ei cu aceeaşi inimă ca să se teamă de Mine şi să păzească toate poruncile Mele, ca să fie fericiţi pe vecie, ei şi copiii lor!*

B. PROFETUL CE VA SĂ VINĂ

Deuteronom 18.18-19 (5-8)

Le voi ridica din mijlocul fraţilor lor un prooroc ca tine; şi voi pune cuvintele Mele în gura lui, şi el va spune tot ce-i voi porunci Eu. Şi dacă cineva nu va asculta de cuvintele Mele, pe care le va spune el în Numele Meu, Eu îi voi cere socoteală.

C. STEAUA LUI IACOV

Numeri 24.15-17 (9-13)

Balaam şi-a rostit proorocia, şi a zis:
„Aşa zice Balaam, fiul lui Beor,
Aşa zice omul care are ochii deschişi,[3]
Aşa zice cel ce aude cuvintele lui Dumnezeu,

Note :

[1] Scrisă într-un caracter arhaic.

[2] In textul masoretic se citeşte, *„am* auzit".

[3] Lit. „cel al cărui ochi este perfect" Textul masoretic păstrat conţine cuvântul ebraic unic *satam,* cu un sens incert. Autorul nostru 1-a înlocuit pe acesta cu „îndreptare", *shelwtem,* în aceeaşi linie cu interpretarea mai multor autori antici.

Cel ce cunoaşte planurile[1] *Celui Prea înalt,*
Cel ce, deşi slăbit, dar cu ochii deschişi
are vedenia Celui Atotputernic:
Cel ce cade cu faţa la pământ şi ai cărui ochi sunt deschişi:
îl văd, dar nu acum, îl privesc, dar nu de aproape:
O stea răsare din lacov,[2]
Un toiag de cârmuire se ridică din Israel;
El străpunge laturile Moabului,
Şi prăpădeşte pe toţi copiii lui Set![3]

D. ROLUL PREOTULUI

Deuteronom 33.8-11 (14-20)

Iar despre Levi a zis:
Revarsă peste Leviţi*[5] *darul luminii Tale,*
A Ta perfecţiune[6] *celor ce credincioşi Iţi sunt*
- celor ce i-ai pus la încercare[7]*,*

Note :

[1] Lit. „minte, ştiinţă".

[2] Pasajul este citat din nou într-un sens mesianic în *Documentul Sadochit* vii, 19 şi în *Război* xi, 6-7. Aceeaşi interpretare apare de asemenea în versiunile antice aramaice (Targumim) şi a fost adoptată de mulţi interpreţi evrei.

[3] Textele scriprurare citesc: „Va străpunge laturile Moabului şi îi va prăpădi pe toţi copiii lui Set!". Ultimul termen face trimitere la Shutu, un trib nomad timpuriu. Dar autorul nostru, în mod evident, 1-a identificat cu termenul ebraic *sh'eth,* „zarvă", astfel dând versetului un sens mai larg. Aceeaşi interpretare a fost adoptată de Ieremia (48.45). Nu în mod imposibil, acelaşi cuvânt Moab a fost de asemenea interpretat într-un sens larg prin conexiunea care s-a făcut cu *'oyeb,* „duşman" - o ciudată interpretare sugerată şi de mai mulţi comentatori evrei.

[4] Aceasta urmăreşte versiunea greacă (Septuaginta). Cuvântul lipseşte în textul masoretic.

[5] Ebr. singular, adică, „Levi", şi aşa peste tot.

[6] Ebr. „al Tau Tunim şi Urim" - embleme ale marelui preot. Dar cuvintele au fost interpretate la plural pentru *'or,* „lumină" şi *tom,* „perfecţiune", şi doar în acest sens extins le-a înţeles autorul nostru. într-adevăr, termenul compus Or-Tom a fost creat de Frăţie pentru a sugera „iluminarea" specifică pe care o pretindeau; vezi Introducere.

[7] Ebr. „cei pe care i-ai încercat la Masa". Comentatorii au arătat demult că nimic legat de incidentul de la Masa, amintit în Exod 17.5-7, nu poate fi asociat cu încercarea leviţilor. Cuvântul, însă, înseamnă „încercare", şi este posibil că autorul nostru - poate chiar şi scriitorul iniţial - să-1 fi gândit ca un substantiv comun şi nu ca un nume de loc.

Ispitiţi prin apele grele[1]
Care au zis taţilor şi mamelor lor: „Nu vă cunosc!"
Nepăsători faţă de cei ai lor
„Iar de copii n-au vrut să mai ştie."
Căci ei păzesc Cuvântul Tău,
Şi ţin legământul Tău;
Ei învaţă pe Iacov[2] *poruncile Tale,*
Şi pe Israel legea Ta;
Ei pun tămâie sub nările Tale,
Şi ardere-de-tot pe altarul Tău.[3]
Binecuvântează tăria lor, Doamne![4]
Cu tărie şi putere,
Primeşte lucrarea mâinilor lor
Frânge şalele potrivnicilor lui,
Şi vrăjmaşii lor ce ura le poarta, să nu se mai scoale!"

E. ÎNFRÂNGEREA CELOR NECREDINCIOŞI

(21-30) Atunci a spus Iosua după ce şi-a terminat rugăciunea şi a adus mulţumiri în rugile sale:*l*

Note :

[1] Ebr. „Pe care l-ai ispitit la Masa, şi cu care Te-ai certat la apele Meribei." Aici, din nou, nu există nici un fel de legătură evidentă între incidentele de la Meriba, amintite în Exod. 17.5-7 sau Num. 20.3, 13, 24, şi vreo încercare a leviţilor. Cuvântul înseamnă, pur şi simplu, „dispută, cerere", astfel încât şi aici se poate considera că autorul 1-a gândit doar ca pe un substantiv comun, caz în care s-ar referi la o încercare metaforică cu ape ale suferinţei (cp. Num; 5.17).

[2] Textul masoretic şi versiunea străveche citesc, „ei vor învăţa (Ebr. *Yârîu)* ale tale porunci pe Iacov". Dar schimbând cu termenul similar din ebraică *(ya'iru),* ce înseamnă „vor aduce lumina", autorul nostru face o greşeală; el merge pe linia alegorică de interpretare a lui „al Tău Urim" din liniile rândurile precedent.

[3] în contextul scripturar, aceste rânduri fac referire la funcţiile sacrificiale ale leviţilor. Aici, însă, sunt înţelese într-un sens metaforic: supunerea faţă de Tora (Lege) este echivalentă cu punerea de mireasmă binemirositoare sub nările Domnului, devotamentul *din toată inima* cu aducerea *arderii-de-tot* pe altarul Său.

[4] Scrisă în caractere străvechi.

Iosua 6.26.

„Blestemat să fie înaintea Domnului omul care se va ridica să zidească din nou cetatea aceasta[1].[2]

Cu preţul întâiului său născut îi va pune temeliile şi cu preţul celui mai tânăr fiu al lui îi va aşeza porţile!"

„Cel blestemat" este aici acel om al lui Belial care chiar şi acum slujeşte drept cursă[3] pentru poporul său şi temei de ruină pentru vecinii săi. El s-a ridicat [să aducă vrajbă între ei.....astfel ca] amândoi să ajungă unelte de silnicie.[4] Ei au început să zidească din nou [cetatea şi au ridicat] un zid şi

Note :

[1] O tradiţie iudaică, până acum cunoscută din surse târzii, spune că *'Alenii,* rugăciunea, unul dintre cele mai proeminente elemente ale liturghiei (S. Singer, *Autkorized Daily Prayer Book,* p.76.), a fost compusă de Iosua la intrarea pe Pământul Sfânt, şi rugăciunea *'Al ken nekavveh,* ce o continuă pe prima, după ce Achan şi-a mărturisit vina respectând însuşirea prăzii interzise după jefuirea Ierihonului (Ios. 7.1-26). Se spune că Iosua a intonat un lung imn de laudă după ce i-a învins pe gibeoniţi *{Sepher ha-Yashar,* 135b-136a), şi este de asemenea creditat cu paternitatea celei de-a Doua Binecuvântări din tradiţionala Rugăciune de după masă (Talmud, *Berachoth,* 48b). Tradiţia samariteană atribuie acestuia, în mod similar, una din principalele rugăciunile din *Defter* (adică, gr. *diphtera,* „codex"), cel mai timpuriu element al liturghiei (A. E. Cowley, *The Sarna-ritan Liturgy* [1909], pp. 4f); în vreme ce în scrierea samaritean-arabică medievală, *Cartea lui Iosua,* în naraţiune sunt introduse de către erou mai multe rugăciuni. Fragmente din imnuri (sau psalmi) atribuite lui Iosua au fost, într-adevăr, găsite la Qumran.

[2] Textele masoretice adaugă: „chiar şi Ierihonul". Autorul nostru omite cuvintele pentru a adapta pasajul scripturar la reconstruirea *Ierusalimului'.*

3 Cap. Os. 9.8; Ps.91.3.

[4] în Ge. 49.5, expresia „unelte ale silniciei" este folosită în legătură cu fraţii Simeon şi Levi. Prin urmare, referinţa trimite aici în mod firesc la o *pereche de fraţi,* dar care sunt aceştia încă nu poate preciza cu certitudine. Allegro sugerează, cu ingeniozitate, că referinţa trimite la Aristobolus II şi Hyrcanus II, cei doi fii ai lui Alexandros Iannaeus, ultimului, Cezar dându-i într-adevăr permisiunea, în 47 î.Hr. să reconstruiască Ierusalimul (Josephus, *Ant.,* xiv.5, viii.5; x.5; *War,* I, x.3). Totodată, ne-am putea gândi şi la Phasael şi Herod, fiii lui Antipater, care au fost puşi de tatăl lor guvernatori peste Ierusalim şi Galileea (Josephus, *Ant.,* XIV, ix.2) şi mai târziu (43 B.C.), de Marc Antoniu, ca tetrarhi însărcinaţi cu problemele publice ale evreilor (ib., XIV, xiii.l). Trimiterea la reconstruirea zidurilor şi turnurilor Ierusalimului ar putea să-l aibă în vedere mai degrabă pe Herod care s-a ocupat de repararea zidurilor şi ridicarea turnurilor Hippicus, Phasael şi Mariamne după ce a devenit rege al Iudeii in 30 î.Hr. „Omul lui Belial" ar fi, în acest caz Antipater sau Marc Antoniu.

turnuri drept adăpost al ticăloşiei.[1] Ei [au săvârşit fărădelegi în Israel] şi un lucru înfricoşător în Efraim şi Iuda.[2] Ei au pângărit pământul şi s-au purtat mişeleşte cu cei [din neamul lor, vărsând] sângele precum apa peste meterezele fiicei Sionului şi în hotarele Ierusalimului.

Note :

[1] Aceasta ar fi în acord cu faptul că Phasael a guvernat Ierusalimul şi împrejurimile sale, iar Herod teritoriul Galileii. Primul, cel mai mare fiu al lui Antipater, s-a sinucis după ce a căzut în mâinile aliaţilor lui Antigonus Parthian, ultimul rege al hasmoneilor (Josephus, *Ant.,* XIV, xiii. 10), în vreme ce Herod a fost răpus în cele din urmă de o boală gravă şi un fel de nebunie, pe care Josephus *(Ant.,* XVII, vi.5; *Război,* I, xxxiii. 5) o atribuie răzbunării lui Dumnezeu. Astfel, blestemul lui Iosua 6.26 (după cum îl înţelege autorul nostru) s-ar putea spune că s-a împlinit. Este adevărat că Herod nu era *cel mai mic fiu* al lui Antipater - după cum ar cere aplicarea strictă a textului scripturar - dar cuvântul ebraic, interpretat prin „ultimul-născut", nu înseamnă practic mai mult decât „tânăr" şi putând, prin urmare, să se refere la Herod ca fiind mai tânăr decât Phasael.

SURSE

1. MANUALUL DE DISCIPLINĂ.
Burrows, Miliar, *ed.The Dead Sea Scrolls of Sf. Mark's Monas-tery,* voi. ii, fasc. 2, New Haven:American Schools of Oriental Reasearch, 1951.
Habermann, A.M., *Edah- we-'Eduth* (Ierusalim 1952), pp. 57-88 (ebraică).
2. DOCUMENTUL SADOCHIT
Rabin, Chaim, *The Zadokite Documents.* Oxford, 1953.,
Rost, L, ED., *Die Damaskusschrift.* (Kleine Texte fuer Vorlesun-genand Uebungen, ed. Hans. Lietzmann, No. 167) Berlin, 1933. Zeitlin, S., *ed.,The Zadokite Fragments.* (Jewish Quarterly Review
Monograph Series, No.l) Philadelphia; Colegiul Dropsie, 1952.
(facsimile ale manuscriselor originale).
3. CARTEA BINECUVÂNTĂRILOR
Barthelemy, D. şi Milik, J.T., *Qymran Cave I (Discoveries in the Judaean Desert* l).Oxford., 1955; No.28b, pp.118-29. Tăbliţele xxv-xxix.
4. IMNURILE ÎNCEPĂTORILOR Manualul de Disciplină, cols. x-xi.
5. CARTEA IMNURILOR SAU PSALMII RECUNOŞTINŢEI Sukenik, E.L., ed., *The Dead Sea Scrolls in the Hebrew University.*
Jerusalem: The Magnes Press, 1955. Plates xxxv-lii.
6. PREDICA LUI MOISE
Barthelemy-Milik, *op.cit.,* No. 22, pp.91-96. Tăbliţele xviii-xiv.
7. COMENTARIUL LA CARTEA LUI NAUM. J.M.Allegro, în *Journal ofBiblical Literature,* 75. (1956). 89-93.
8. COMENTARIU LA CARTEA LUI HABACUC. Burrows, *op.cit.,* voi. i, Tăbliţele lv-lxi. Habermann, *op.cit.,* pp. 39-56.
9. COMENTARIU LA CARTEA LUI MIHEIA. Barthelemy-Milik, *op.cit.,* Nr. 14, pp. 74-77. Tăbliţa xv, rândurile 8-19.
10. COMENTARIU LA PSALMUL 37.
J.M.Allegro, în *Palestine Exploration Quaterly,* 1954:69-75. suplimentat şi de alte fragmente publicate de acelaşi savant în *Journal of Biblicat Literature,* 75 (1956), 94-95.
11. RĂZBOIUL FIILOR LUMINII ÎMPOTRIVA FIILOR ÎNTUNERICULUI.
Sukenik., *op.cit.,* Tăbliţele'xvi-xxxiv.
Yadin, Yigael, *Megillath Milhamath Bne Or bi-Bne Hoshech.* Ierusalim: The Bialik Institute, 1956.

12. MANUALUL DE DISCIPLINĂ PENTRU VIITOAREA FRĂŢIE A ISRAELULUI.
Barthelemy-Milik, *op.cit.,* No. 28a, pp. 108-18. Tăbliţele xxiii-xxiv.
13. NOUL LEGĂMÂNT. Ibid., No. 34, ii.
14. ÎMPĂRĂŢIA CE VA SĂ VINĂ.
Ibid., No. 27, col. i., pp. 102-5. Tăbliţele cii-cv.

PENTRU O LECTURĂ SUPLIMENTARĂ

Cititorii acestui volum vor dori, poate, să cerceteze mai mult legat de controversa savanţilor ce s-a iscat cu privire la datarea Manuscriselor de la Marea Moartă şi cu privire la identitatea comunităţii de la Marea Moartă. Ar putea de asemenea să fie interesaţi în a explora încercările ingenioase şi variate ce au fost făcute pentru identificarea unor personaje precum învăţătorul Dreptăţii, Preotul Păcătos, şi Omul Minciunii cu unele personaje istorice specifice; şi poate vor dori să audă mai multe despre toate acestea în paralel cu paleografia ebraică sau datarea cu radio-carbon. Vor găsi numeroase informaţii cu privire la acestea în cartea lui Miliar Burrows, *The Dead Sea Scrolls* (New York 1955) şi cea a lui H.H. Rowley, *The Zadokite Fragments and the Dead Sea Scrolls* (Oxford 1952). Printre articolele periodice scrise în engleză, cele ce urmează vor fi probabil suficiente pentru a furniza o orientare generală şi o largă cuprindere a viziunilor divergente cu privire la manuscrise:

Brownlee, W. H., „A comparision of the Convenanters of the Dead Sea Scrolls with Pre-Christian Jewish Sect". *The Biblical Archeologist,* 1950: 50-72.
Burrows, M., „The Discipline Manual of the Judaean Convenanters". *Oudtestamentische Studieri,* VIII (1950), 156-72.
Cross, F.M., „The Scrolls from Judaean Desert". *Archaeology,* V (1956), 41-53.
Driver, G.R., *The Hebrew Scrolls from the Neighbourhood of the Dead Sea.* Oxford 1951. (Driver neagă vechimea manuscriselor).
Grossouw, W., „The Dead Sea Scrolls and the New Testament". *Studia Catholica,* 1951:289-99; 1952:1-8.
Kahle, P., „The Age of the Scrolls". *Veius Testamentum,* 1951: 34-48. (Kahle preferă o dată în cel de-al doilea secol CE.).

Lieberman, S., „Light on the Cave Scrolls from Rabinnic Sources". *Proceeding of the American Academy for jewish Reasearch,* 1951: 395-404.
Rabinowitz,L, „A Reconsideration of «Damascus» and the «390 Years» of the Damascus (Zadokite) Fragment". Journal of
Biblical Litera ture, 1954:11-35. (argumentează că perioada Comunităţii în „pustia Damascului" trebuie înţeleasă metaforic).
Teicher, J. L., „The Dead Sea Scrolls: Documents of the Jewish-Christian Sect of the Ebionites". *Journal ofjewish Studies,* 1951: 67-99.
id., „Jesus in the Habakkuk Scroll". Ibid., 1952: 53-55.
„Teoria eseniană" poate fi cel mai bine cercetată într-un studiu fascinant, chiar dacă uneori abuziv, al lui A. Dupont-Sommer, *The Jewish Sect of Qumran and the Essenes* (London, 1954). Această teorie, acum larg acceptată, formează baza cărţii lui Edmund Wilson, *The Scrolls from the Dead Sea* (New York, 1955), dar deducţiile lui Wilson cu privire la legătura dintre manuscrise şi creştinism au fost serios combătute de specialişti.
De folos pentru o informare largă sunt şi cărţile lui J. M. Allegro *The Dead Sea Scrolls* (Pelican Books, 1956) şi cea a lui C.H. Fritsch, *The Community of Qumran: Its History and Scrolls* (New York 1956).
O abordare deosebit de originală, dar într-un fel şi mai îndoielnică, a manuscriselor este adoptată de H. J. Schonfield, *Secrets of the Dead Sea Scrolls* (London 1956).

INDEX ANALITIC

Acest index constă dintr-o listă a temelor principale şi a conceptelor care apar în *Manuscrisele de la Marea Moartă.* Sunt aranjate în următoarele categorii:
A. COMUNITATEA
B. CONDUCEREA COMUNITĂŢII
C. LEGI SI PRACTICI
D. OPONENŢII COMUNITĂŢII
E. CELE DE PE URMĂ (Doctrinele Eshatologice)
F. ANGELOLOGIA
în fiecare categorie cititorul va găsi enumerate subiectele relevante acesteia şi locurile din manuscrise şi din alte părţi ale literaturii vechi unde apar referinţe la aceste subiecte. Abrevierile folosite sunt după cum urmează. Aceleaşi abrevieri sunt folosite şi în indexul următor, intitulat CITATE ŞI

PARALELE BIBLICE.
SL Sfârşitul lumii
CI Cartea Imnurilor
CH Comentariul cărţii lui Habacuc
IM Imnurile începătorilor (= Manual, coloanele x-xi)
M Manualul de Disciplină
MDC Manualul de Disciplină pentru viitoarea Frăţie
NL Noul Legământ
R Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului
S Documentul Sadochit
A. COMUNITATEA
1. *Comunitatea ca întreg era numită „Comunitatea" - a Israelului, a lui Dumnezeu (cf* Num. 27.12; 31.16, etc)
M v.20; S ix.15,42; xi.1-2; xv.7; xvii.7; R ii.l, 3, 7; iii.4; 11, etc.
Termenul ebraic este *'edah.* Acesta este de obicei tradus de versiunea septuagintică prin „sinagogă". Cuvântul similar în siriacă constituia termenul tehnic pentru „Biserică", v. Nestle, ZNTW, 1901:263.
2. *Comunitatea era distribuită pe mai multe tabere.*
S vii. 6; xii. 22; xiii. 4, 7; 13,20; xiv. 3, 9-9, xix. 2-3. Termenul nu numai că descria situaţia actuală a comunităţii în deşertul lui Iuda, dar de asemenea o definea drept „oastea lui Dumnezeu" care avea să poarte acel război ultim împotriva forţelor răului. Clădirea de la Qumran era văzută ca fiind locul central al întregii Frăţii, posibil locul de întâlnire pentru acele convenţii anuale descrise în *Manuscrisele de la Marea Moartă.* Astfel, biblioteca sa ar fi înglobat literatura întregii mişcări, şi nu doar a unui „capitol" local.
3. *„Capitolele" erau numite „comune" sau „cenobite"* (Ebr. Yahad)
M i. 12; 16; ii. 22; 24; vi. 15, 24; 26; vii. 6,17,18,20,23; viii. 10, 11,12,16-17,19,22; ix. 2,5-6,7,10,18-19, S ix. 39-40,52-53, 70-71.
R. Marcus a subliniat că Philon foloseşte termenul grec *koinonia* atunci când vorbeşte despre esenieni.
4. *Un alt termen era „organizaţie"* (Ebr. *hibbur)* S xii.8. Asemenea organizaţii (Ebr. *haburoth)* ale fariseilor sunt deseori
menţionate în literatura talmudică.
5. *Comunitatea se considera a fi formată din „Aleşi".* M viii. 6 („aleşii slavei"); I ii. 13 („aleşii dreptăţii"). Titlul exprimă faptul că, într-adevăr, ei erau „cei aleşi" de

Dumnezeu, făgăduiţi Legământului *(cf.* Is. 65.9; Ps. 105-43; etc). Titlul a fost adoptat de asemenea de creştinismul primar: Mat. 24.22; 24; Mar. 13.20, 22, 27; 2Tim 2.10; lPet. 1.1. Cap. despre „Aleşii Domnului", Luc. 18.7; Rom. 8.33; Col 3.12; Tit. 1.1.

Mandeenii, de asemenea, se considerau ca fiind „cei aleşi": Lidzbarski, *Mandăische Liturgien,* 75, 106f,; id. *Johannesbuch,* ii, 69, 102,, 221. Tot astfel, şi printre mandeeni, adevăraţii credincioşi ai lui Mani sunt consideraţi „cei Aleşi" *(vicidagan).*

6. *Ei se consideră de asemenea „cei din grupul (partea) lui Dumnezeu".*

Mii. 2

Cap. Ignatius, *Ad.Eph.,* 3.8: „ca să pot fi găsit în rândurile creştinilor, la Efes".

Opusul era „cei din grupul (partea) lui Belial".

7. *Pretindeau o „iluminare" specială şi adoptau numele de „Fii ai Luminii".*

M i. 9; iii. 13,24; R i. 3 etc.

Titlul a fost adoptat de asemenea şi de creştinii primari: Luc. 16.8; Ioan 12.36; 1 Tes. 5.5

Printre mandeeni, „fiii luminii" înseamnă „îngeri", de care, într-adevăr, cei iluminaţi se considerau legaţi: Lidzbarski, *Mand. Lit.* 18.24; 36. De asemenea, cap. Montgomery, *Aram. Incantation textsfrom Nippur"* (1913), i. 9. Oamenii destinaţi unei vieţi veşnice erau numiţi în mod similar: Brandt, *Mand. Schriften,* 13.9.

a) Iluminarea era „o luminare a înfăţişării" CI iv. 5,27; ix. 26-27.

Cap. *Odele lui Solomon* 41.6, „fie ca feţele noastre să strălucească în lumina Sa" (cap. *ib.,* 36.3)

b) *A fost numită „Lumina-perfectă" (Heb.* Or-Tâm)

CI iv. 6,23; xviii.29.

O imitaţie a Urimului şi Tumimului biblic, interpretate ca „lumini şi perfecţiuni".

Ideea se poate să fi ajuns în cadrul Comunităţii de la precursorii săi, hasidimii *(Hasidim,* „cei pioşi") perioadei macabeene, bazată pe Deut. 33.8-9.

Pentru Conceptul de iluminare divină, cap. Ioan 1.19 Ef. 1.18, 3.9;Evr. 6.4,10.22; II Cor. 4-4,6.

Pentru ideea din misticism, cap. Jacopone da Todi, *Lauda* xci: „Lume fuor di mesura Resplende nel mio core" („o lumină fără de sfârşit îmi străluceşte în inimă"); v. Underhill, *Mysticism,* 249-50.

8. *Credincioşii Comunităţii se considerau „Fiii adevărului". M* iv. 5-6, CI vi. 29; vii. 30; ix. 35; x. 27; xi. 11.
8a. *Comunitatea ideală era descrisă drept „Casa Adevărului"* M v. 6; vii. 9.
9. *Forme ale Revelaţiei:*
(a) *cei din Frăţie erau cei ce primeau „adevărul" lui Dumnezeu.*
CI i. 27; ii. 10; v. 9; 26; vii. 27; ix. 4,9,10; R xiii. 9-10,12.
în tradiţia iudaică, acest „adevăr" este deseori identificat cu Tora (Legea). Tot aşa, în gândirea mandeană, „adevărul" (Kushta) este, practic, revelaţie mistică; v. W. Sundberg, *Kushta* (1953). în samariteană, „Adevărul" (Qushtah) este un termen comun pentru a desemna Legea.
Vezi de asemenea: Ro. 15.8; Gal. 2.5.
b) *acest „adevăr" era o doctrină esoterică.* CIv. 11; 25; ix. 24.
Cap. *Odele lui Solomon:* „Păziţi taina mea, voi care sunteţi păziţi de ea".
c) *Dumnezeu a „deschis urechile" celor cu credinţă.* CI i. 21; vi. 4.
d) *Dumnezeu a pus „adevărul" în inimile lor.* CI xviii. 27.
e) *ei erau mai ales „învăţaţi" de Domnul.* CI ii. 39; vii. 14.
Derivat din Is. 54-13. Cap. Ioan 6.45; ITes. 4.9.
f) *au avut „vedenia" cunoaşterii (sau înţelegerii)* CI iv. 18.
Despre viziune în experienţa mistică, v. Underhill, *op.cit., 279.*
(g) *au băut din fântâna cunoaşterii*
CI ii. 18; iv. 11; v. 26; „fântâna luminii", I vi. 17.
Derivat din Ps. 36.10. Cap. *Odele lui Solomon* 6.7f; 30.1-2.
Sfântul Francisc din Asisi dă pocalul lui Ioan din Parma şi altor fraţi: Fioretti, Cap. 48. Mechthild de Magdeburg vorbeşte de „a bea pentru un loc al vinului neamestecat": *Flieszende Licht der Gottheit,* pt. i., ch.43. Blake declara „sunt beat de vedere intelectuală": *Letters,* ed. Russel (1906), 171. V. Underhill, *op.cit,* 235.
h) *împărtăşesc cunoaşterea transcedentă a lui Dumnezeu şi a îngerilor*
M iv. 22 („cunoaşterea Celui Prea înalt"); *cf.* CI ii. 3. Cap. *Odele lui Solomon* 23-4: „mergi întru cunoaşterea Celui ce este peste toate".
i) *au acces direct la Dumnezeu, fără nevoia unui intermediar*
CI vi. 13 (dar textul nu este întru totul sigur)
k) se *ridică la „înălţimea eternităţii"* CI iii. 20.
Cap. Simbolul mistic obişnuit al „înălţării"; W. R. Inge, *Mysticism in Religion* (1948), 80-82.
. 1) *„puterea" lui Dumnezeu este manifestată în ei (ebr.* higbir) CI i. 34; iv. 8,

23, 27, 28, v. 15; R xvi. 1.
„Putere" (Ebr. *geburah)* este un sinonim obişnuit pentru Dumnezeu, în literatura rabinică.
10. *Fraţii sunt „voluntari" (ebr.* mithnadebim) M v. 1, 6,8,10,21,22, vi. 13.
Termenul are semnificaţie militară (Cap. Jud. 5.9) şi astfel sugerează ideea unei „Oştiri a Lui Dumnezeu"- acel „înainte, soldaţi creştini".
Cap. I Macc. 2.42 (a hasidimului); *Didascalia Apostolorum,* init.
11. *Comunitatea este numită „plantaţia veşnică a Domnului".* CI vi. 15; viii. 6,10.
Bazată pe Is. 66.1;. Cf. Mişna, Sanhedrin 1; *Psalmii lui Solomon,* 14.3-4; *Odele lui Solomon* n. 15-16; 38.18-21. Mandeeni: *Dreapta Ginza,* II, iv. init., *Mană. Liturg.,* 149, 190, 179ff., *Constituţiile Apostolice,* init. Analog cu aceasta este „neofit" în ITim. 3.6.
12. *Comunitatea formează o congregaţie cu oştirile cereşti („adunarea sfinţilor")*
M ii. 25; xi. 7-8; CI iii. 21; vi. 14; xi. 11-12; frag. ii.10 Cap. Enoh 43.104; Ef. 2.19.
13. *Fraţii sunt conduşi de pe pământul natal*
CI iv. 8-9 („precum o pasăre din cuibul său") Cap. *Psalmii lui Solomon* 17.15-16.
14. *Frăţia stă în deşert sau în „pământul Damascului"*
S vi. 15,19, vii. 19; viii. 21a; xx. 12; R i. 2-3.
Bazat pe Amo. 5.25-27; totuşi, n-ar trebui luat sensul literal. Vezi **Introducerea generală.**
Asemenea tuturor misticilor, fraţii au oscilat între un simţ acut al apropierii lui Dumnezeu şi disperarea de a se îndepărta de Acesta. Cap. Ioan al Crucii, *The Dark Night ofthe Soul,* I, ii, cap. 6: „Căci această nelinişte de care sufletul este încercat în convingerea că Dumnezeu 1-a abandonat....îndepărteaz-o de tine în întuneric... are de asemenea şi sensul de abandonare cu respect faţă de toate cele ce fiinţează, şi este un semn de dispreţ faţă de toţi, în special faţă de prieteni" (Cap. I v. 25f).
15. *Credincioşii simt că sunt puşi la încercări*
M viii. 4; I v. 16f; R xvii.1,9.
Expusă „capcanelor nelegiuirii". CI v.8; „capcanele corupţiei", I iii. 26.
Cap. Underhill, *op.cit.,* 385: „încercările, luate *toate deodată* presupune o dizarmonie între propriul sine şi întreaga lume cu care are de-a face".

B. CONDUCEREA COMUNITATE

1. *Consiliul formal deliberativ* (Heb. *'esah)*

M i. 8,10; ii. 25; v. 7; vi. 12; vii. 22; viii. 5, 22; S xx. 24; MDC i. 26-27; ii.2,9,11.

în dialectul siriac al creştinilor palestinieni de început, termenul înrudit are rol de echivalent al grecescului *synhedron;* cf. F. Schwally, *Idioticon* (1893), 41f. A. Dupont-Sommer *(The Jewish Sect of Qumran and the Essene,* 63) crede că *'esah* desemnează secta ca întreg şi că ar putea fi la originea numelui de esenian!

2. *Administratori*

(a) *„Conducător (Prinţ) al întregii congregaţii".* S viii. 17,20; Binecuvântări; MDC; R v.l.

Cap. Macc. I 14.27 (a Sinonului). Yadin crede că acesta este echivalentul termenului *ethnarch.* Este evident, însă, că nu putea fi decât Comunitatea îndrituită să confere un astfel de titlu „încărcat" conducătorului ei suprem; conducătorul unui mic grup religios, formal, nu s-ar fi bucurat de un astfel de statut în ochii administraţiei civile.

(b) *„Supraveghetor al tuturor taberelor"* S xiv. 8-9.

De fapt, „arhiepiscop" - deşi într-un sens primitiv. „Conducătorul întregii frăţii" şi „supraveghetorul tuturor taberelor" ar fi fost ofiţerii întregii frăţii.

(c) *Marele Preot* Este de remarcat că marele preot este menţionat numai în textele despre viitoarea structură a Comunităţii Restaurate, adică, în *Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului* şi în *Manualul de Disciplină pentru viitoarea Frăţie.* Aceasta ar sugera faptul că Frăţia, în timp ce a condamnat venalitatea ierarhiei din Ierusalim, nu şi-a propus un „antipod". In S xiv. 7 se face pomenire de un „preot care supraveghează întreaga frăţie", dar acesta nu este un mare preot în termenul acceptat, şi este de remarcat că în M vi. 14 acelaşi ofiţer este descris pur şi simplu ca „Veghetorul", fără nici un fel de referire la statutul preoţesc.

(d) *preoţii* M i. 18, 21; ii. 1,19; v. 2; vi. 3-4,5,8,19; vii. 2; viii. 1; S iii. 21; iv. 2; viii; ix. 13,15; xiii. 2,5,7; xiv. 3; xvi. 44; R *passim.*

(e) *preoţii erau numiţi „fiii lui Sadoc".* Mv.2;ix. 14;Siv. 1.

Este, cel puţin, discutabil că nu comunitatea ca întreg, ci doar preoţii ei sunt descrişi în manuscrise ca „fii ai lui Sadok", chiar dacă titlului ar fi putut să-i fie dat ulterior un înţeles extins. în acest caz, ar fi derivat direct din Ez. 40.46; 43.19; 44.15; 48.11; şi nu va fi nevoie să căutăm „un învăţător drept" numit

Sadok ca „părinte fondator" al Comunităţii.
(f) *parcursul preoţilor* Rii.4.
(g) *„preotul uns pentru război"* R xv. 16.
Cap. Mişna, Sotah Vffl,2.
(h) *„învăţătorul dreptăţii"* (Ebr. *mbreh zedeq)*
S i. 11; vi. 11; vii. 20a; xx. 1, 28, 32; CH ii. 5 (despre 1.5); Coment. Ps. 37.24; CH i. 13 (despre 1.4); ii. 2 (despre 1.4-5) v. 10 (despre 1.13); vii. 4 (despre 2.2); viii. 3 (despre 2.4); ix. 10 (despre 2.8); xi. 5 (despre 2.15).
Termenul înseamnă, într-adevăr, „îndrumătorul cel drept", adică, adevăţatul tălmăcitor al Legii; vezi Introducerea generală.
Nu există nici un motiv însă de a presupune că toate referinţele trimit la aceeaşi figură istorică.
De observat că în Ps. Targum la Dt. 18.14, viitorul profet este numit, mai ales, „profetul dreptăţii".
Titlul a fost mai târziu adoptat de karaiţi.
(i) *învăţătorul este ca un „tată" pentru fraţi*
S xiii. 9; CI vii. 20.
Cap. *Constituţiile Apostolice* ii. 6, 7.
(k) *trei preoţi la conducerea comunităţii*
Cap. Cei trei „stâlpi" ai Bisericii; Gal. 2.9.
(1) *preoţii; „cei doisprezece neprihăniţi"*
M viii. 1; S [vii. 5]; xx. 25, 7.
Cap. Comparaţia preoţilor cu cei doisprezece apostoli din *Didascalia* 45.23; 46.16 şi în Ignatiu, *Ad. Trall,* ii.2-3; *Ad. Magnes.,* vi.l; *AdPhilad.,v.l.*
De observat la valdezieni, membrii de seamă ai comunităţii erau numiţi „cei perfecţi".
(m) *judecători*
S x. 1,4; xiv. 13; xv. 4; xvi. 19.
Zece la număr (S x.4). Astfel, cf. tribunalele de zece din legea Templului: Mişna, Sanhedrin 1,3.
(n) *leviţii*
M i. 19,22; ii. 4,11; S iii. 21; iv. 3; x. 5; xiii. 3; xiv. 4; R *passim.*
(o) *„mesia"* (uns)
M ix. 11; S vi. 10; vii. 21a; xii. 23; xii. 20; xiv. 19; MDC.
Expresia uzuală este „mesia [la plural] lui Aaronului şi al lui Israel". Aceasta a dus la tot felul de speculaţii. Dar, de fapt, înseamnă: „marele preot uns şi

regele uns". (Pentru „mesia" raportat la marele preot, op. Lev. 4.3; Mişna, *Shebu'oth* i.7; Horayoth ii.l etc. Cât priveşte titlul de rege, Cap. Ps. 18.51 etc).
(p) *„supraveghetor, Veghetor"*
M vi. 19-20; S ix. 18, 22; xiii. 16,17; xiv. 11,13; xv. 14.
Astfel „supraveghetori" au avut rol de executori financiari ai frăţiilor religioase în timpurile elene. Josephus menţionează un funcţionar similar la esenieni.
(q) *„supraveghetor al taberei"*
S xiii. 7,13.
(r) *„supraveghetori ai comunităţii* (lit. *Cei mulţi)"*
M vi. 12; S xv. 8.
(s) *„inspector" (Ebr.* paquid)
S xiii. 11; xiv. 6.
Nu este foarte clar dacă „supraveghetor" *(mebaqqer)* sau „Veghetor" *(paquid)* corespunde mai degrabă ideii de *episkopos* sau „episcop" pentru Biserica primară, pentru că varianta septuagin-tică foloseşte termenul grecesc pentru a traduce ambii termeni din ebraică.
(t) *„interpret"*
CI ii. 13.
Cap. I Cor. 14.28.
(u) *„tălmăcitor" (Ebr.* doresh)
M vi. 6; S vii. 18.
Cap. Mişna, Yomâ i. 6; Josephus, *B]* II, viii. 6,19; *Ani.,* XIII, V. 9, despre „tălmăcitorii" dintre esenieni.
C. LEGI ŞI PRACTICI
Abluţiuni
Ispăşire
Blasfemie
Calendarul
Contaminarea
Posedările demonice
Legile
Frauda
Pierderea proprietăţii
Căsătorie
Numele Domnului

Jurământ
Jurământ, abrogarea de
Puritatea
Răzbunare
Sabat
Sacrificii
Sanctuarul, pângărirea lui
Sclavi (servitori)
Mărturie
Jurăminte
M iii. 4f, 9; iv. 21; v. 13; S x. 10-13.
M viii. 6-9; ix. 4-14; CI col. iv.
M v. 19; S xv. 1-5.
IM (=M x)l-7.
S xii. 15-18.
S xii. 2-3.
S xii. 11-15
M vii. 6f.
S ix. llf.
S iv. 21-v. 6.
M ii. 6-7; S xv. 1-5.
M v. 8; S ix. 9-16.
S xv. 6ff.
M vi. 16-22,25; vii. 3-16; viii.24.
M LII; ii.6-9; iv. 11; v.2-25; ix. 2-8.
S x. 14 - xi. 18.
M ix. 4-5.
S xi. 18 - xii. 2.
S xii. 11.
S ix. 17-x. 3.
M v. 8; S xvi. 13.

D. OPONENŢII COMUNITĂŢII

Satana şi forţele sale

M 1.18; 23-24; S iv.13; 15; v.18; viii.2; xii.2; R *passim.*

Cap. Or. Sib.-, ii., 165f, Jubilee i.20; Testamentul lui Ruben, ii.; al lui Levi,

iii; al lui Zebulun, ix; al lui Naftali, ii., al lui Beniamin, vi., numiţi „spirite ale întunericului": Test. Levi.xix, losif vii, xx. Cap. Mat! 24.5-12; 2Tim. 3.1f.; *Didaheul* 21.3; 2Cor. 5,15.
„copiii nelegiuirii"
M ix. 16; x.19; S vi. 15; xii. 14.
Cap. Jubilee 10.3; 15.26 loan 17.12; II Tes. 2.3; Evanghelia lui Nicodim 20.
Expresia este posibil să fi provenit din Deut. 32.5 (Cf. Isa. 1.4).
2a. *„oamenii nelegiuirii"*
M ix. 22.
„copiii întunericului"
Mi.l0;[Ri.6]. 318
Cap. Montgomery, *Aram Incantation Textsfrom Nippur* (1913), 16.7, unde epitetul caracterizează *demonii* (precum arb. *jinn)*
„ziditori ai unui perete ce se surpă"
S iv. 19; viii. 12,18.
Derivat din Ez. 13.10.
„profeţii minciunii"
CI iv. 10,20.
„falşii profeţi"
Cliv. 16.
Cap. Mat. 7.15; 24.11; 24; Mar.13.22; Luc. 6.26; Fap.13, 6; 2Pet. 2.1; 1 loan 4.1; Mandeeni: *Dreapta Ginza* II, i. 107.1. v.26: „cei ce nu iau in seama lucrările Domnului şi spre cele păcătoase iau seama".
Prin „profeţi", autorii s-au gândit pur şi simplu la „învăţători", precum în ICor. 12.28; 14.29.
„Falşii Tălmăcitori"
I iii. 25-26, iv. 25,35.
Derivat din Ps. 10.10, (unde, însă, sensul este nesigur).
10. „Oamenii făţărniciei", prefăcuţii I iii. 28; iv. 13; vii. 34.
Derivat din Ps. 26.4
11. Oponenţii:
(a) *„Oamenii Minciunii"* S xx. 15; CM ii. 1; v.ll. Rabinic cps. 2Tes. 2.3.
(b) *„Predicatorii minciunii"* S viii. 13.
înţelesul propriu-zis în ebraică, „înşelători prin minciună", cu referire la Mi 2.6,11.
(c) *„Oamenii derâderii"* Si. 14; xx. 11 (pi). Cap. Is. 28.14; Pr. 29.8.

(d) *„Casa lui Absolom"* CM v.9.
Pentru interpretare, vezi mai sus.
(e) *„Casa lui Peleg"* S xx. 22.
Un nume fictiv. Cuvântul ebraic *p-l-g* înseamnă „a divide". Drept urmare, sensul este „elemente disparate".
E. CELE DE PE URMĂ (Doctrinele eshatologice)
1. *Istoria separată între „Era răzbunării (păcat, slăbiciune)" şi „Veacul slavei"*
(a) „Veacul Răzbunării" S i.5; CI iii. 28.
Cap. Tef.1.5 (Ziua răzbunării) şi Cap. Talmud, B.B, 10a., Shab. 11a; Ab. Zar. 18b, pentru „răzbunare" ca termen eshatologic.
(b) „Era nelegiuirii"
S vi. 10,14; xii. 23; xiv.19; xv. 7; 10; xx.23; („Veacul perfidiei") Cap. Enoh 22.12; 80.2.
(c) „Veacul slavei"
CI xv. 15; frag. ix. 8; NL.
Cap. Is. 61.2 („anul slavei"). Samaritenii de asemenea împart istoria între „Perioada în care Domnul şi-a întors spatele" *(Fanutah)* şi cea „a slavei" *(Rahutah)*
RĂSPLATA:
„Veacul de Apoi" (Ebr. *qes)*
M iii. 23; iv. 18,25; S iv. 9; 10; xix. 10; xx. 15; CM vii.2.
2. *„Vremea cercetării"* (Ebr. *pequdah) M* iii. 18; iv. 18-19,26.
3. *Judecata de Apoi* M iv. 20.
4. *„Ziua izbăvirii".* M ix. 23.
Bazat pe Deut. 32.35, citat astfel în LXX şi Sam.
5. *Spiritele şi îngerii vor fi şi ei judecaţi.* CI vii. 29.
6. *„Munca mesianică"* Imnul 5, *passim.*
Pentru expresia „chinurile lui Mesia", cf. Talmud, Shab. 118a; Sanh. 98b; Mat.24.8, Mar.13.8-9; Tes. 5.3
Descris: Jubilee: 20.11-25; Or. Sib. Ii.l54f., II Esdras v-vi; Mat. 24.6-29; Ap. chs. 6-9; Talmud, Sanh. 96b-97a.
7.Focul (Ekpyrosis)
CI iii. 29ff.; R xiv.17. Cf. de asemenea cu M ii. 8.
Cap. Dan. 7.10L, Psalmii lui Solomon 15.14L; Or. Sib., ii. 253f., 296; iii. 542., 689, iv. 176, Luc. 17.28; 2Pet. 3.6ff.; Tes. II *1.71;* Ap.. 19.20;

20.10,21.8.
Berosus (citat de Seneca în *Nat. Qu.* Ii.29, 1) a prezis un foc final.
Cu privire la paralelele non-semitice a se vedea Cap. C. Clemen, *Primitive Christianity and its Non-Jeivish Sourses* (1912), 161f.; M. Eliade, *The Myth of the Eternal Return* (1954), 87-88; R. Mayer, *Ist die biblische Vorstellung vom Weltenbrand eine aus dem Parsismus?* (1947).
8. *Perioada mesianică a celor 40 de ani*
Cap. Ap. Esdras xiii. 23-25; Talmud, Sanh. 99a; Midrash Tehillim xc, §393. Posibil bazat pe Ps. 95.10 (cf. Yalqut Shime'oni *in loc)*
9. Războiul împotriva Satanei, Gog, etc.
CI iii. 35f.; vi. 29ff.; x. 34-35; R *passim* (în mod special i.10, 13-14)
Cap. Test. Levi., v.27; Dan, ii.10-11; Ioan 12.31, II Cor.6.15.
Gog si Magog: Is. 25.6; Tef. 14.2. Cap. Or. Sib. iii. 319,519,632f.; v.101; Ap. Siriac. Baruch 70.7-10; Pal. Targum to Num. 9.6; 24.17; Enoh 56; 90.16; Assum. Mosis 8.1ff.; Esdras II 5.6; 13.33f.; Mişna, *'Eduyoth* ii.10. Notarea de bază apare deja în Theopompus citat de Plutarh, *De* Is., 47.
Purificarea după biruinţă R xiv.3
Călărimea R vi.8-17
îndemnarea de dinainte de luptă R xv.6ff.
Sunetele trâmbiţei R x.2- xiv.2.
Trâmbiţele R xv.4-6.
Trupele, perioada de R vii.9ff.
Testudo („turn") R xiv.2-18.
Steaguri, ostăşesc R xiv.2-18.
Cântecul biruinţei R iii.l2-v.2.
Cântecul întoarcerii R ix.lOff.
Preoţi, rolul de Rvii.1-9.
Rugăciune, marele preot, înainte de bătălie R col.iii.
Rugăciune înainte de bătălie R vii.9-ix.9.
Arme, descris R v.2-vi.6.
10. *Alte nenorociri:*
(a) săgeţile celor sortiţi pierzaniei CI iii. 16.,27.
(b) uşile pierzaniei deschise CI iii.l8;vi.24.
(c) capcanele pricinuite de pierzanie CI iii.24.
(d) împrăştierea celor păcătoşi CI iv.26.
RECOMPENSE:

1) Reînnoirea (Renaşterea) Lumii
M iv.25; CI xi.13-14; xiii.11-13.
Cap. Test. Avram.; Jubilee i.29; Enoh 72; Mat. 19.28; Evrei „Burial Kadish"; *Manichaean:* F.W.K. Muller, *Handschriftenreste,* ii.15 (implicând termenul iranian *frasagard).*
Reînnoirea (Renaşterea) este de asemenea un element al experienţei mistice; Cap. George Fox, *Journal,* ed. N; Penny (1911), CI, ch.ii.: „Acum am ajuns în duh să fiu întru paradisul Domnului prin sabia ucigătoare. *Toate noi erau.*
321
2) Pacea veşnică
3. *înşeptita lumină*
CI vii. 24-25.
Cap. Talmud, Sanhedrin 91b, (înşeptitul soare mesianic); Midrash Konen 24-25 (bazat pe Is. 30.26). Cap. din Is. 60.19.; Ap. 21.23,25,22.6; *Odele lui Solomon,* 21.5.
4. *Predecesorul profetic al Erei Mesianice* Mix. 11.
Bazat pe Deut. 18.18 si Mal. 3.23ff. (Cf. Eclesiast 48.10).
Samaritenii îl identifică pe acesta cu Redivivus; evreii, cu Ilie (Talmud, Menahoth 45a; B.M 3a; Aboth de Rabbi Nathan 24.4.)
Cap. Mat. 11.14; 17.10ff.; Mar. 9.11f.; Ioan 1.45; 5.46; 6.14; 7.40; Fap. 7.37; Ap. 11.3ff.
Deseori alternează cu precursorul *preoţesc.* (De obervat că atât Moise cât şi Ilie erau preoţi).
Cap. Test. Levi., v.13-20; Evr. 3.1; 4.15ff; 5.4; 10; 6.20.
5. *„Steaua" mesianică*
5. vii. 18.
Bazat pe Num. 24.17. Cap. Test. Levi., v.15; Iuda; iv. 20; Liturghia Samariteană, ed. Cowley, ii.88 Heh 10; 92.17; 96.32 (toate după Abisha b. Pinehas, d. 1376).
6. *„Păstor credincios" se va ridica* NL
Bazat pe Is. 63.11. Cap. Evr. 13.20. „Păstor al sufletelor":I Pet.2.25. Cap. de asemenea din Ioan 10.11,14; I Pet. 5.4.
Enoh 90.17-27 vorbeşte despre Dumnezeu precum ar vorbi de un Mare Păstor ce îşi va salva turma de cei şaptezeci de păstori păcătoşi.
7. *Noul Legământ va fi făcut* NL
Bazat pe Ier. 31.32-33. Pentru adevăratul sens, vezi mai sus. Legământul va

fi pus în inimile oamenilor: CI xviii. 27. Cap. Ier. 31.33; Rom. 2.14f. (Paralele stoice adăugate în Feine,Der *Romerbrief* [1903], 95ff.)
8. *Dumnezeu ia aminte la faptele oamenilor pentru a-i pedepsi sau răsplăti*
CI i. 23-24; xvi. 10.
Cap. Slav. Enoh. 50.1; *Odele lui Solomon* 9.12. Paralele rabinice în L. Ginzberg, *Legends ofthejews,* v. 128, n. 141.
9. *Cei drepţi vor avea o cunună a slavei* M iv.7; CI ix. 24.
Cap. înţelepciunea lui Solomon 6.16; Odele lui Solomon 9.11; lPet. 5.4 *Mandaean:* Lidzbarski, *Mand. Ut.,* 4f., 29,108,177,243,267.
10. *Cei drepţi vor avea un veşmânt regesc* M iv.8.
11. *Viitoarea Frăţie va fi adevăratul templu al Domnului* M viii. 5f.
Cap. Cor. 13.16-17; Ef. 2.20-22. Cap. Evr. 8.2.
F. ANGELOLOGIA
1. *Numele obişnuit pentru îngeri:*
(a) *„fiinţe divine" (Ebr.* Elim).
CI x. 8; îfrag. ii. 3,10; R i. 10,11; xiv. 15,16; xv. 14; xvii. 7.
(b) *„păzitorii cerului"* CI iii. 35.
(c) *„păzitori ai celor sfinte"* CI iii.22; x.34-35.
(d) *„oştirea veşnică"* CI xv. 13.
(e) *„comunitatea celor sfinţi"* CI iv. 25.
Derivat din Ps. 89.8 (7).
(f) *„copiii cerului".* CI iii. 22.
(g) *„viteji"* (Ebr. *gibbâre kd"h)*
CI viii. 11; x. 34-35. (Cap. „voinici nemaivăzuţi", I v.21; „viteji ai cerului", CI iii.35-36). Derivat din Ps. 103.20. (h) *„cei slăviţi"* CI x. 8.
Cap. Slav. Enoh. 22.9. i) *„cei sfinţi"* S xx.8.
2. *îngeri particulari:*
(a) Prinţul Luminilor M iii. 20.
(b) îngerul întunericului M iii. 20-21.
(c) îngerul adevărului M iii.24.
(d) îngerul Prezenţei Binecuvântări
(e) îngerul Distrugerii M iv.12; S ii.6; viii.2.
(f) Mastemah, îngerul Potrivniciei S iv.13; v.18; viii.2; xvi.5
„îngerii distrugerii" sunt de asemenea menţionaţi în literatura talmudică (ex. Shab. 88a) şi în Enoh 53.3; 56.1. Cowley *(Jewish*
Quaterly Review, viii, 571) susţine cum că un înger cu nume similar este

cunoscut şi samaritenilor, însă eu nu l-am nicăieri în întreaga literatură samariteană. Mastemah apare în Jubilee 49.2. Numele este legat în sens filosofic de Satana.
3. *îngerii veghetori* CIv.21f.
4. *îngerii protectori:*
(a) Gabriel R ix. 16.
Cap. Ginzberg, *Legends,* v.21. Origen, *De Princip,* i.81, spune cum că Gabriel este îngerul războiului.
(b) Mihail
Cap. Dan. 10.21; Rev. 12.7; Jud.9; Ginzberg, *op.cit.,* v.14.
(c) Rafael M ix.15.
(d) Sariel (sau Uriel) R ix.15.
5. *îngerii participă la cea de pe urmă bătălie eshatologică* CI iii.35f.; vi.29f.; x.34-35; R xv.14.

CITATE ŞI PARALELE BIBLICE
Acest index are rolul de a servi ca instrument pentru cei ce doresc să traseze o paralelă între Biblie şi Manuscrise. Este prin urmare construit pe baza coloanelor şi rândurilor textelor originare chiar dacă acestea au fost indicate în traduceri doar prin *secţiuni.*
în cazul Vechiului Testament paralelele sunt *verbale* reprezentând citate directe încadrate în texte. în cazul Noului Testament, totuşi, ceea ce este sugerat de obicei este o corespondenţă între *idei şi concepte,* cu toate că în anumite cazuri se poate remarca şi o identitate verbală.
O caracteristică interesantă a paralelelor cu Vechiul Testament o constitue faptul că nu se poate găsi nici un citat din Cartea lui Ester, singura carte din Scriptură care nu a fost încă menţionată în fragmentele de la Qumran.